

සමෝධාන SAMODHANA

Vol. 9, Issue 1,
(June) 2020

සමාජීයවිද්‍යා හා මානවශාස්ත්‍ර පීඨ ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය
The Journal of Faculty of Social Sciences and Humanities

සමාජීයවිද්‍යා හා මානවශාස්ත්‍ර පීඨය
Faculty of Social Sciences and Humanities

ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලය - මිහින්තලේ
Rajarata University of Sri Lanka - Minintale

SAMODHANA

The Journal of Faculty of Social Sciences and Humanities

The SAMODHANA which opens wider vistas for innovative research findings of both local and foreign researchers is a refereed bi-annual and bi-lingual research journal published by the Faculty of Social Sciences and Humanities, Rajarata University of Sri Lanka, Mihintale. This is a multi-disciplinary journal and it invites outstanding researchers to publish their high-quality original research papers in the dissemination of knowledge. The journal also creates an effective platform for researchers to identify and fill the gaps available in the field of research by opening scopes for future research works.

SAMODHANA

Volume 9, Issue 1, (June) 2020

Copyright© June 2020, Faculty of Social Sciences and Humanities,
Rajarata University of Sri Lanka

Samodhana

The Refereed Journal of the Faculty of Social Sciences and Humanities,
Rajarata University of Sri Lanka
Volume 9, Issue 1, (June) 2020

ISSN 2235-9109

Published by the Faculty of Social Sciences and Humanities
Editorial Board (2020) of the Samodhana Journal
Rajarata University of Sri Lanka

All communications should be addressed to:
The Editor in Chief, Samodhana Journal,
Faculty of Social Sciences and Humanities, Rajarata University of Sri Lanka.

Tel/Fax: +94 252266788
Email: samodhanajournal@gmail.com

All rights reserved. No any part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise without the written permission or agreement of the Editor /SJFSSH.

The views and opinions express in the papers of this journal are those of the authors and do not necessarily expressed the opinions of the Editorial Board of the Samodhana Journal, Volume 9, Issue 01, (June) 2020.

Published by
Faculty of Social Sciences and Humanities,
RUSL

SAMODHANA

Volume 9, Issue 1, (June) 2020

Editor in Chief

Professor C.R. Withanachchi
Department of Archaeology and Heritage Management
Faculty of Social Sciences and Humanities
Rajarata University of Sri Lanka

Editorial Board

Prof. Wasantha K. Dissanayake
Department of Languages
Faculty of Social Sciences and Humanities
Rajarata University of Sri Lanka

Dr. JMSB Jayasundara
Department of Environmental Management
Faculty of Social Sciences and Humanities
Rajarata University of Sri Lanka

Mr. RM Dhanapala
Department of English Language Teaching
Faculty of Social Sciences and Humanities
Rajarata University of Sri Lanka

Dr. RPIR Prasanna
Department of Economics
Faculty of Social Sciences and Humanities
Rajarata University of Sri Lanka

Dr. Nuwan Abeywardana
Department of Archaeology and Heritage Management
Faculty of Social Sciences and Humanities
Rajarata University of Sri Lanka

Dr. WKD Keerthirathna
Department of Humanities
Faculty of Social Sciences and Humanities
Rajarata University of Sri Lanka

SAMODHANA

Volume 9, Issue 1, (June) 2020

Panel of Reviewers

Senior Professor Daya Amarasekara

Department of Sociology
Faculty of Arts
University of Peradeniya

Senior Professor KNJ Katupotha

Professor Emeritus
Department of Geography
Faculty of Social Sciences and Humanities
University of Sri Jayawardhanepura

Prof. CR Withanachchi

Department of Archaeology and Heritage
Management
Faculty of Social Sciences and Humanities
Rajarata University of Sri Lanka

Professor Swarna Ihalagama

Department of Sinhala
Faculty of Humanities
University of Kelaniya

Dr. Athula Withanawasam

Department of Political Sciences
Faculty of Arts
University of Peradeniya

Dr. Nuwan Abeywardhane

Department of Archaeology and Heritage
Management
Faculty of Social Sciences and Humanities
Rajarata University of Sri Lanka

Dr. M. K. L. Irangani

Senior Lecturer,
Department of Humanities,
Faculty of Social Sciences and Humanities,
Rajarata University of Sri Lanka, Mihintale.

Senior Professor Anura Manatunga

Department of Archaeology
Faculty of Social Sciences
University of Kelaniya

Professor AS Ananda

Department of Social Sciences
Faculty of Social Sciences and Languages
Sabaragamuwa University of Sri Lanka

Prof. Wasantha K. Dissanayake

Department of Languages
Faculty of Social Sciences and Humanities
Rajarata University of Sri Lanka

Dr. T.W.K.Osantha Nayanapriya

Department of Political Sciences
Faculty of Social Sciences
University of Kelaniya

Dr. Nadeesha Gunawarshane

Department of History
Faculty of Social Sciences
University of Kelaniya

Mr. Indika Ihalagedara

Department of Humanities
Faculty of Social Sciences and Humanities
Rajarata University of Sri Lanka

SAMODHANA

Volume 9, Issue 1, (June) 2020

Contents

Editorial Note

Future directions for research <i>C.R. Withanachchi</i>	vii
--	-----

Research Papers

Testing the applicability of commonly accepted attributes of kitchen middens to distinguish the coastal shell middens in Sri Lanka <i>Thilanka Siriwardana</i>	01
The Effects of Social Context on Committing Crimes in Contemporary Sri Lanka <i>E.M.S. Ekanayake</i>	23
“Collective Fear” and Tamil Political Agitations in Post-independence Ceylon: A Historical Analysis <i>G.C.L. Gamage and Sarath Amarasingha</i>	41
Using guns: Anti-British fights in Sri Lanka <i>H.M.S.B. Herath, S.B. Hettiarachchi and S. Wawwage</i>	55
ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සහ ප්‍රජා සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය: ගාල්ල සහ කුරුනෑගල දිස්ත්‍රික්කවල ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ඇසුරින් <i>ධම්ම දිසානායක</i>	73
පුරාණ ලක්දිව කාන්තාවගේ ගෘහීය කළමනාකරණ උපායමාර්ග <i>එම්. කේ. එල්. අයිරිංගනී</i>	109
ගල්ගමුව අන්දරවැව මෙගලිතික සුසානයෙන් හමු වූ බ්‍රාහ්මී අක්ෂරය හා සංකේත පිළිබඳව සිදු කරන විමර්ශනයක් <i>ඩී. කුසින මැන්දිස්</i>	123
Book Review	
සමාජානුයෝජනය සංකල්පය : බෞද්ධ ප්‍රවේශය <i>ඩබ්ලිව්. කේ. ඩී. කීර්තිරත්න</i>	137

Editorial Note

We are all now staying in a temporary lodge called the present on the second path between the past and the future. Of course, it cannot be called a stop because time is passing us by, and we are moving fast. If we follow the path we have taken so far, we will be afraid to go further into the future. This is because the future is changing rapidly. Sometimes it can become unbearable for human society.

It is no secret that human society is a complex process of diversity. Many hidden secrets in society can and should further reveal about the past, present or future of man. Social researchers are a specialized group of people who discover many things about human beings that are sneaked concerning human society. The fields of Social Sciences and Humanities are sets of subjects that have shaped the existence of human civilization since its inception. Social Sciences and Humanities have evolved based on a variety of activities that have evolved into social functioning as well as psychological needs. Among them there are subjects that arise based on social needs and develop within themselves. Stopping for a moment in the temporary abode of the present, we, as researchers, are working to uncover and analyze the hidden information in these fields and pass it on to future generations.

However, one of the significant shortcomings of current researchers is the inability to identify the research problem accurately. Some researchers are unable to accurately identify not only the research problem or purpose but also its space. The scope or depth of their subject is not so broad, because of this, some research papers show the shape of a shallow small body of water, but it cannot describe as a beautiful lake full of knowledge, understanding, investigation, analysis, critique and interpretation.

The Faculty of Social Sciences and Humanities of the Rajarata University of Sri Lanka publishes the Samodhana refried journal to pass on the accumulated knowledge they have acquired to future generations.

Prof. CR Withanachchi

Editor in Chief

Samodhana – The Journal of Faculty of Social Sciences and Humanities

Testing the applicability of commonly accepted attributes of kitchen middens to distinguish the coastal shell middens in Sri Lanka

Thilanka Siriwardana*

Department of Archaeology and Heritage Management, Faculty of Social Sciences and Humanities, Rajarata University of Sri Lanka PhD candidate, Institute of Archaeology, University of Groningen, the Netherlands

*Correspondence: thilanka.siriwardana@gmail.com

Received: 28 July 2020

Accepted: 07 October 2020

සංකෙෂ්පය

ශ්‍රී ලංකාවේ සිප්පි තැන්පතු අධ්‍යයනය දශක කිහිපයක් පුරා භූගෝල විද්‍යාඥයන් සහ පුරාවිද්‍යාඥයන් රැසකගේ දායකත්වයෙන් සිදුවී ඇත. මධ්‍ය හා පශ්චාත් භෞලෝසිත මුහුදු මට්ටම් උස් පහත්වීම සමඟ දිවයිනේ දකුණු වෙරළ තීරය ආශ්‍රිතව තැන්පත් වී ඇති සිප්පි තැන්පතුව හෙවත් හුංගම තැන්පතුව ආශ්‍රිතව සමකාලීන පාරිසරික මෙන් ම මානව සංස්කෘතිය සම්බන්ධව සාධක රැසක් මෙම අධ්‍යයන ඔස්සේ අනාවරණය කරන ලදී. නමුත්, බොහෝ විට සංස්කෘතිකමය දෘෂ්ටිකෝණයකින් මෙම තැන්පතු අධ්‍යයනය කරන විට එහි පුරාකෘති වෙත වැඩි අවධානයක් ද සිප්පි තැන්පතුව වෙත සරල අවධානයක් ද යොමුකරන ලද බවක් පෙනී යයි. එහිදී ගැටළු උද්ගතවනුයේ ස්වභාවිකව නිර්මාණය වන වෙරළාශ්‍රිත සිප්පි තැන්පතු සහ මානව මැදිහත්වීමක් සහිත සිප්පි කසල තැන්පතු අතර වෙනස පැහැදිලිව වෙන්කොට හැඳෑරීමකට ලක් නොකිරීමයි. මෙම පර්යේෂණයේදී හුංගම තැන්පතුවේ කළමැටිය ආශ්‍රිතව පවතින එක් සිප්පි කසල තැන්පතුවක ස්ථාරානුගත සන්දර්භයන් 1954 දී එඩ්මන්ඩ් ජිල් විසින් ඕස්ට්‍රේලියානු ඇබොරිජිනල් සිප්පි කසල තැන්පතු ස්වභාවික තැන්පතුවලින් වෙන්කොට හඳුනාගැනීමෙන් ඉදිරිපත් කරන ලද නිර්ණායක 09 අනුසාරයෙන් විග්‍රහ කිරීමටත් එයින් දිවයිනේ සෙසු සිප්පි කසල තැන්පතු විශ්ලේෂණය සඳහා ක්‍රමවේදමය ප්‍රවේෂයක් ලබා ගැනීමටත් අපේක්ෂිතය. එවැනි ප්‍රවේෂයක් ලබාගැනීමට තැන්පතුවක අන්තර්ගතය ඉතා සුක්ෂ්ම ලෙස වාර්තාකරණය හා දත්ත ලබාගැනීමට ලක් කළ යුතු වන අතර මධ්‍යශිලා යුගයේ දඩකරු අන්තගවේෂීන්ගේ සසම්භාවී විලෝපික වර්ධන, කණ්ඩයමක ශ්‍රම විභජනය වැනි සංස්කෘතිකමය ගැටළු මෙන් ම ආංශුක කලාපීය දේශගුණික වෙනස්වීම්, විශේෂයන්ගේ පරිසරානුගත රූපාකාර වෙනස්වීම් වැනි පුරා පාරිසරක ගැටළු පවා සලකාබැලීමට මෙම සිප්පි කසල තැන්පතු වැදගත් වේ.

මුද්‍රාපද : පුරාමෘද්වංශවිද්‍යාව, ප්‍රාග් ඉතිහාසය, වෙරළබඩ තැන්පතු, කසළ තැන්පතු,
වර්ගීකරණය

1. Introduction

In the coastal archaeology, there is a substantial list of criteria which are conventionally using to distinguish the nature and formation of cultural and natural shell compositions (Carter et al., 1999, 91). Among these, Edmund D Gill's (1954, 249) '*distinguishing marks of kitchen middens*' is one of the earliest introduced criteria. He listed nine attributes of Aboriginal shell middens in Australia which were often confused with marine shell beds. Gill's approach was widely discussed and tested by many other researchers since then (Bindon et al., 1978, Anderson, 1981, Cann et al., 1991, Attenbrow, 1992, Stein, 1992, Rowland, 1994, Carter et al., 1999, Ulm et al., 1999, Faulkner and Clarke, 2004, Gassiot et al., 2008, Bernaldez et al., 2008, Alexander, 2009, Bartosiewicz et al., 2010, Sullivan et al., 2011 and others referred in the text). The present study will examine the applicability of Gill's nine attributes of kitchen middens to the coastal shell middens in Sri Lanka.

In some cases, it is hard to distinguish a natural shell bed from a shell midden if both formations are reporting in the same region. Terms as 'deposit', 'bed' and 'midden' used in the texts interchangeably without a proper definition of the physical characteristics of a midden.

As Sullivan and O'Connor state (1993, 776),

"A common phenomenon in tropical coastal environments is the contiguity in both space and time of prehistoric shell middens and cheniers. Discriminating between different types of shell deposits is a difficult task, often compounded by culturally derived shell deposited on the surface of natural shell ridges."

The present study will not examine the attributes of coastal shell beds in Sri Lanka (Refer Katupotha for extended geological reviews of the matter) and explicitly focusing on the shell middens. Gill (1954) compiled the list by generalising the attributes of Aboriginal shell middens. Though there are no universal laws of midden formation, Gill's attribute list can be adapted to find a way to define the local shell middens. Further, it can be developed ethnoarchaeologically by reviewing the attributes of Mesolithic shell middens and the recent kitchen middens.

2. Background

The early scientists as Wayland (1919), Wadia (1941) and PEP Deraniyagala (ARCM, 1941, F2) believed the coastal shell formations were results of a land upheaval event. Latterly, Katupotha reported and emphasised the Pleistocene and Holocene sea-level fluctuations as the agent of the formation of the coastal shell beds (1989; 1990). Hungama Formation (HF) in Southern Sri Lanka is such a mid to late Holocene formation extending from Hungama to Bundala. Three high sea-levels episodes occurred between 6240 and 2270 yr BP was the causative of the formation (Katupotha, 1994, 142).

While such natural formations are forming, the culturally created debris was also accumulated in the association of such contexts. Contrary to the coastal shell beds, these “coastal kitchen middens” has a cultural origin and formed through the accumulation of the refuses discarded by the coastal inhabitants. It requires a systematic approach to identify and interpret these two types accurately.

Map 1.
Sites recorded from the Kalamatiya wildlife sanctuary and in association of the Lunama lagoon.

There are numerous archaeological studies commenced in the HF with distinct approaches. In most cases, it was prehistoric studies lead archaeologists to probe the cultural formations in the region. Deraniyagala provided a brief account of a deposit he probed in Kalamatiya and proposed as a possible midden of Late Holocene (1992, 93). Further, from a site at Patirajawela, he recorded artefacts (n=328) and faunal remains within the shell stratum (Deraniyagala in Kaurampas et al., 2012). The site was reprobred by Kourampas and others (2012) but was unable to reveal any obvious evidence for human input in the intershell matrix within the part they have excavated (ibid, 09). This raises the concerns of defining a shell midden by based on its artefactual contents.

In another study, Adikari and Risberg (2007) commenced a regional survey with a series of coring to examine the stratigraphy of all the coastal shell beds in HF. Coring data did not provide a clear notion of the content in the shell bearing context and even the sites they located from Hamgodana near Malala Levaya mentioned as a possible midden by considering the artefacts and charcoal recovered from the coring (2007, 04) was not conclusive. Most recently, Kulatilake and others' (2014) excavation of a burial in the Miniathiliya shell deposit in HF included Mesolithic cultural traits defined as a shell midden. However, the motives were not provided of the conclusion, and the researchers focused on the content of the burials. Among these, the coastal Mesolithic burial excavation of Pallemalala by Somadeva and Ranasinghe (2006) clearly stated the studied deposit is a natural chenier formation, which was used by the hunter-gatherers as a habitation floor.

Katupotha's radiocarbon dates show two clear phases of the formation of coastal shell beds and the human habitation on them (1995, 1042, 1054, 1059). While identifying many studied sites as coastal shell beds, he assumed the Karagan Lewaya (3050±100 BP) and Udamalala (4050±50 BP) as 'shell middens sites' by considering its location ("*shells on the coastal hills and dunes were left by early inhabitants during their daily activities*") and content (Katupotha, 1988a, 127; 1988b, 346).

In most studies, the artefacts in the deposits were outweighed while the shell matrixes were simply described. The correlation between shell population, size variation, densities and shell species and other attributes were not subjected to a detailed analysis. Factors like these should examine to get a proper definition for the middens in the HF. There are numerous attribute lists to describe a shell midden. Among these, Gill's list of nine attributes has to be one of the most cited and applied in many contexts over the world. The present study is attempting to test the applicability of these attributes to the coastal shell midden in Sri Lanka in a hope to provide a roadmap for the future local studies to follow as a general checklist of attributes.

3. Methodology

3.1 Field survey and sampling

After reviewing the previous studies, a field survey was designed under three phases.

- Phase I - Regional survey in 2011: Field walk in the region from Rakawa to Lunama. Kalamatiya was identified as a potential site to be studied.
- Phase II - Testing in 2012: an area from shoreline to inland, ca. 3.7 km² was surveyed in the Kalamatiya sanctuary and periphery by ground walking. An unsystematic vertical grab bag samples from the exposed sections was done to identify the shell size variation and soil composition
- Phase III - Data Recovery in 2014: Subsurface horizontal sampling done at a selected site in a unit of 1m x 0.5m. For a detailed quantitative record, and analysis of the assemblage bulk sampling, column sampling and random sampling (Kipfer, 2007, 219) was done. To ensure the relationship and pattern identification, an equal volume of soil bagged from each layer and sieved at the laboratory—this sieving process aids to reduce the bias of shell size variation as small shells.

3.2 Materials

Shells of the phylum Mollusca are the main faunal remain retrieved and belong to the classes of Pelecypoda (Bivalves) and Gastropoda (univalves). The inclusions such as lithics, wastage, vertebrate faunal remains, potsherds, stones, charcoal in shell matrix were recorded separately. Material type and relative chronological sequence considered placing the artefacts in cultural and event sequence. Identifications, confirmation and nomenclatural

of shells were made by using the field guides and online catalogues as Marine Species.org and Rotterdam Natural History Museum collection and by Malik Fernando. Bones were identified by Kelum Manamendra-Arachchi. The terms and technology of the lithics are adapted from the Deraniyagala (1992) classification and classified by Nimal Perera.

3.3 Data Analysing

The present study use both qualitative and quantitative methods. Taxonomic lists, habitats, species preferences, conditions of the shells, artefact typologies, stratigraphic frequencies of the artefacts and the faunal remains were prepared. Every single faunal remain will be named here as a *specimen* either it is completed or fragmented. Identifiable specimens were used to calculate the Minimum Number of Individuals (MNI) and the Number of Identified Specimens (NISP) (Brewer, 1992). Only the complete shells and beaks were used to count the MNI. NISP recorded to examine changing taxonomic frequencies through time. Highly fragmented specimens were not counted and weigh as a bulk of each context. The relationships between shell size and distribution in each context, conditions of the shells, economic values of the shells, material other than shells in the deposit are considered to obtain analytical data outputs.

Anatomy and axis measurements are taken by following the available standard references (Fernando, 1977., Powell, 1976., Muckle, 1985; Fernando, 2009). Length and width of each collected shell were measured to the nearest 0.01mm. As the size of the shells is a concern, a particular reference chart was prepared for measuring left and right valves of *Meretrix sp.* shells (fig. 1) illustrating fifteen shell sizes in the height range of 5 mm to 50 mm. The molluscs remain types (burnt, broken, fragment, whole shell and so on) were defined and analysed according to the classification of Carter and others (1999). Size less than <15mm in length was considered as 'non-edible' or 'non-economic'.

Grain size analysis was done to identify the formation of the sedimentary deposit. Few samples of 50 ml were tested. The organic materials and silt were washed with water, and the remained sediment treated with Hydrochloric Acid (HCL) / Sulphuric acid (H₂SO₄) conc solution of 10 ml for 30 minutes for removing the calcareous particles. The grain sizes and the shapes are classified accordingly to the Archaeological Site Manuel of the Museum of London.

No dating attempt was made, and the stratigraphic sequences of the dated sites in the region will be used for relative dating.

4. Results

4.1 Field Survey

In the whole study, fifteen sites recorded from the exposed sections. One site contained archaeological materials which named as the site 1, will be based to the present study.

4.1.1 Site 01 - Kalamatiya Sanctuary (60 04' 56.9" N - 800 56' 08.6" E)

A shell midden identified from an exposed near-vertical bank of a shell mining pit in a site located on a headland between the sea and lagoon. Grey coloured patch of shells ca. 15cm thick exposed in the section of in situ deposit includes some bone fragments and possible wastage of lithic manufacturing, and these features indicated a possible 'shell midden'. The feature appeared to be a small, relatively shallow lens when comparing with the extensive shell beds in surrounding and much beneath layers.

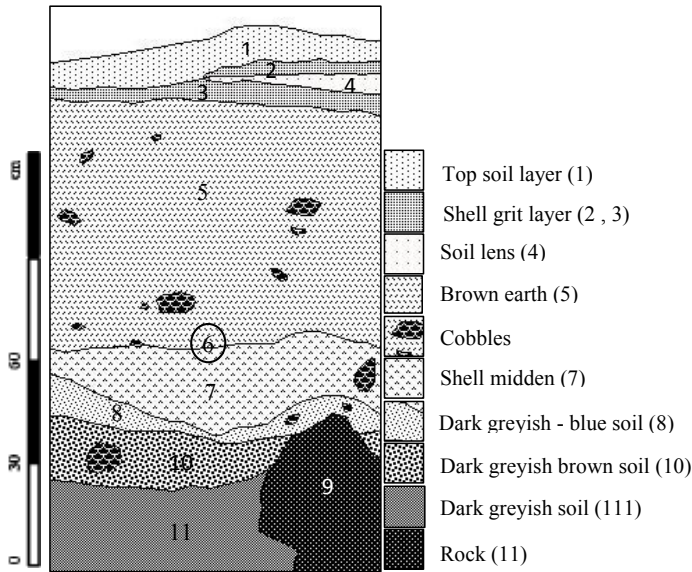

Figure 1
Stratification of Site 01 - after excavation
(Numbers are given for the contexts)

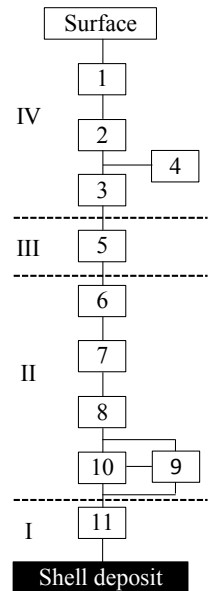

Figure 2
Matrix chart of the Site 01

4.1.2 Contexts and Phasing

Nine layers were recorded and sorted into eleven contexts (fig. 1 and 2). Considering the transposed primary contexts, use related primary contexts and natural secondary contexts (after Kipfer, 2007, 23), the stratigraphic sequence of the deposit divided into four phases; i.e. phase I - pre-occupational phase, phase II - Mesolithic habitation, phase III - historical, phase IV - recent (*terminus post quem* 1900 AD with *Lissachatina fulica* shells). Phase II comprises with contexts 7, 8 and 10 has the traits of a cultural sequence.

4.2 Size and content of the deposit

The shell deposit consists of shallow layers of 10 - 25 cm. The shell deposit's non-sedimentary content included shells, fragments of bones, charcoal, lithic and product waste of quartz and chert (two types), stones and four potsherds. Bones include both fish bones and terrestrial animals.

4.2.1 Taxonomic list and NISP (molluscs)

Total NISP of shells is 5165 (*Meretrix meretrix*- 4923/ abundance rate 95%, *Cerithidea cingulata*-115/abundance rate 2% and other species - 127/abundance rate 03%) and identified with 15 proper taxas, one undefined taxon and two undiagnostic shell types (Table 01). C7 shows the highest taxonomic abundance (n=12). From the total number of *Meretrix* shells from all strata, 47% (n=2393) retrieved from the 7th context, and it is 96.5 % of the shells in that particular context. Abundance rate of the other eleven species in the context is 3.5%. Four of these species having one occurrence (n=1) while another four species appear less than eight. A detailed list of NISP of each taxon from the contexts is given in table 1 and chart 1.

Table 1
Molluscs species frequency (by NISP) in each context, Site 01
(colour key given below)

Species	Context 01	Context 2-4	Context 05	Context 06	Context 07	Context 08	Context 10	Context 11
1 <i>Meretrix meretrix</i>	5			412	2309	935	926	336
2 <i>Anadara granosa</i>				12	9	8	10	
3 <i>Donax cuneata</i>			1	1		1		
4 <i>Saccostrea sp.</i>				1				
5 <i>Umbonium vestiariium</i>			1	2		1		
6 <i>Cerithidea cingulata</i>	2	Shells not counted (recent dumping)	11	34	26	28	10	
7 <i>Acavus heamestoma</i>				7	18	15	1	
8 <i>Aulopoma hofmeisteri</i>			1	19	10	22	4	
9 <i>Oigospera polei</i>						1	1	
10 <i>Beddoma trifasiatus</i>				2	2			
11 <i>Lissachatina fullica</i>	2							
12 <i>Papyridea soleniformis?</i>				1				
13 <i>Tapes sulcarius</i>					1		1	
14 <i>Purpura persica</i>							1	
15 <i>Cryptonatica operculata</i>					1			
16 <i>Eunaticina sp.?</i>				4	2	1		
17 Extinct bivalve species?				1		1		
18 Bivavle shell (calcareous)					1			

Traces of cultural occurrence
 indirect evidence / small part of a shell
 Direct evidence with whole or acceptable part of shell

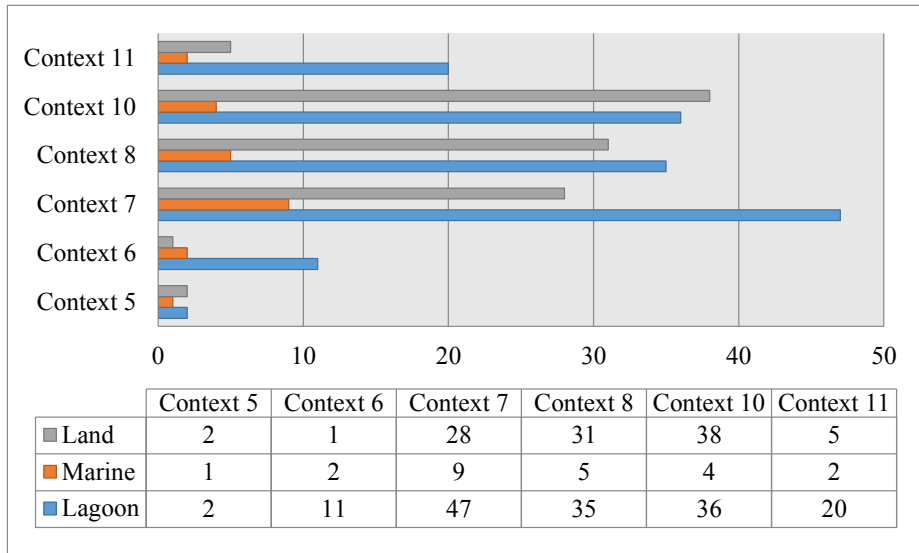

Chart 1
Frequencies of lesser molluscs species (by NISP) in each context against their habitat range in Site 01 (without M. meretrix)

4.2.2 Habitats of the molluscs

The total 18 species are representing a diverse range of habitats as four lagoon/brackish water species, seven marine species, five terrestrial species and two possible marine species. The habitat preferences are range vertically from subtidal zone to dendrocolous. Three aquatic species most commonly represented in the samples inhabit shallow water and water's edge of intertidal mudflats. The known ecological attributes of the identified species are listed in Table 2.

Table 2
Ecological preferences of the molluscs recovered from Site 1

		Brackish water - lagoon	Marine	Land
	Species	Habitat		
1	<i>Meretrix meretrix</i>	Intertidal or uppermost intertidal or subtidal or whatever		
2	<i>Anadara granosa</i>	Intertidal silty bottom with relatively low salinity -brackish water, littoral area		
3	<i>Saccostrea sp.</i>	Intertidal zone attached to hard substrates and also in mangroves		
4	<i>Cerithidea cingulata</i>	Intertidal mudflat and shallow pools, upper shore and at depth of 0.3 to 0.5 m, edges of lagoons, muddy sands, muddy banks of brackish water channels and in and out of water at edge		
5	<i>Donax cuneata</i>	Shallow inshore waters off gently sloping sandy beaches		
6	<i>Umbonium vestiarium</i>	Intertidal sandy beaches, and restricts to mid tide zones and avoids sand of finer grade or sand mixed with mud		
7	<i>Papyridea soleniformis?</i>	Marine		
8	<i>Tapes sulcarius</i>	Marine sandy bottom		
9	<i>Purpura persica</i>	Marine, rocky shore near low tide level and intertidal rock pools		
10	<i>Cryptonatica operculata</i>	Marine		
11	<i>Eunaticina sp.?</i>	Shallow tidal flats to 20-40 meter depths		
12	<i>Acavus heamestoma</i>	Terrestrial - arboreal snail commonly found in the natural forests and home gardens that are in close proximity to natural forests and have dense canopy of large trees and a well-developed layer of shrubs and saplings		
13	<i>Aulopoma hofmeisteri</i>	Terrestrial gastropod		
14	<i>Oigospera polei</i>	-		
15	<i>Beddoma trifasiatus</i>	Arboreal gastropod		
16	<i>Lissachatina fullica</i>	Terrestrial – arboreal		
17	Extinct bivalve species?	-(possible marine and deep water?)		
18	Bivavle shell (calcareous)	-(Possible marine)		

4.2.3 Size of shells- Meretrix meretrix (NISP and MNI)

The size of the shells will use as an underlying assumption for the analysis. Shells of dominating *M. meretrix* divided into fourteen size ranges. Non-economic (<13mm - 15mm) shells divide into five size ranges and edible shells (15mm-50mm) into nine size ranges. Data reported through the NISP and MNI (Table 03).

Table 3
Size variation frequencies of Meretrix meretrix (NISP and MNI)
in each context in the Site 01

Context	Total weight of valves (g) (including fragments)	NISP	MNI	Size categories (by the No. of shells concerning the shell size scale - by NISP)													
				1 (>05mm)	2 (5-7mm)	3 (7-8 mm)	4 (8-11mm)	5 (11 - 13 mm)	6 (13 - 15 mm)	7 (15-18 mm)	8 (18 - 21 mm)	9 (21 - 24 mm)	10 (24-27 mm)	11 (27-30 mm)	12 (30-35 mm)	13 (35-40 mm)	14 (40-50 mm)
1 - 4	<i>(Shells from a later filling. Not counted)</i>																
5	No shells include																
6	78.7	412	235	153	103	75	19	28	16	9	5	3	1				
7	11570	2309	1226	59	116	123	87	87	151	279	616	632	142	12	1	4	
8	1389	935	493	239	220	155	79	71	56	50	37	17	4	3	4		
10	615	926	501	179	165	148	132	72	59	56	50	37	17	4	3	4	
11	114.2	336	169	102	91	46	27	27	13	10	13	4	1	0	0	1	1
Total	13766.9	4918	2624	732	695	547	344	285	295	404	721	693	165	19	8	9	1

4.2.4 Non-mollusc fauna - marine and terrestrial

Numerous specimens of faunal remains recovered (n= 82 from C6 - 5, C7 - 7, C8- 36, C9 - 10, C11-24) (including 09 vertebrae, 10 fish otoliths, 02 teeth). Only *Rusa unicolor* (sambur) by its right astragalus bone and *Epinephelus malabaricus* (Eng. - Malabar grouper, Sin - Gas Bola / Gal Kossa) by its otolith could identify to the species level. Other remains of bony fish (fish vertebrae, otoliths, and tooth), birds (patellar, malleolus, and condyle of the tubular bones) mammals (tubular bones and tooth) were retrieved. Faunal remains are fragmented and covered with a highly cemented brown mud-sand layer (Fig. 03).

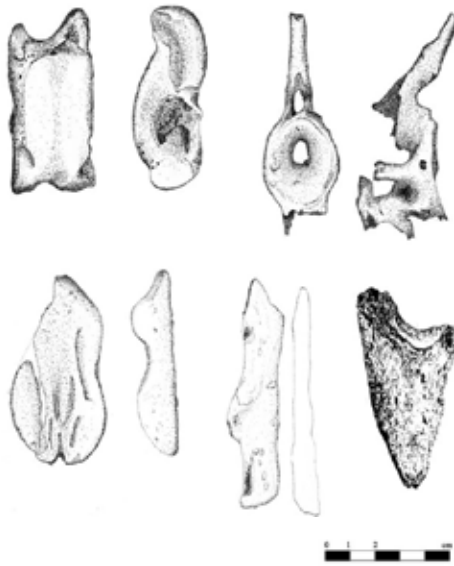

Figure 3
Faunal remains from the Site 01
(except the lower right sample from the site 08. Drawn by the author)

4.2.5 Lithics : 59 lithic recovered from the C6 (n=7), C7 (n=23), C8 (n=9) and C10 (n=20)

(potential edge - point tool (n=1), possible micro blade (n=1), flakes (n=40), cores (n=9), core with used marks (n=2), manuport pebbles (n=5), used hammer stone (n=1). Raw materials are chert (brown and yellowish brown), quartz (milky and clear types) and granitic gneiss (Fig. 03).

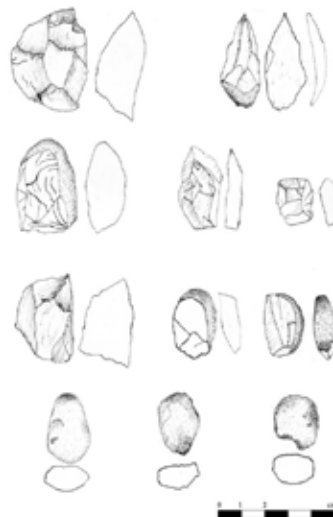

Figure 4
Some selected lithic from the context 07 of the sampling unit of Site 01 (Drawn by the author)

4.2.6 Pottery

Two red ware potsherds found from the upper horizon of the context 05 and two small pieces of burnt clay (<2.5 cm) recovered from the lower horizon of the context 06.

4.2.7 Charcoal

Inclusions of charcoal and ashy soil are characteristic to context 07 and rarely noticed from the lower contexts. The charcoal is highly fragmentary.

4.3 Soil and contents

The whole stratigraphic unit of the site has zonal soil with distinct horizons. Lower horizons have silty clay texture with aggradation of lagoon silt while upper horizons gradually change to sandy clay. A unit of 100 g soil from context 7 contained organic and silt (27.77 g), shell grit (12.79 g) and sand (59.49 g). Sand grains are very fine (1/16 - 1/8 mm) to medium sand (¼- ½ mm) and angular in shape and low to mid in sphericity.

5. Analysis and discussion

As the present study is focusing on the applicability of Gill's list of attributes to the Sri Lankan context, the headings are given below are adapted from his text.

5.1 The presence of charcoal, burnt wood, blackened shells and such evidence of fire.

Gill (1954, 249) shows the charcoal, burnt wood, and campfires are indicators of shell middens. Though there is abundant charcoal both within and surrounding the shell deposit, there is no clear sign of localisation which can interpret as a campfire. However, the charcoal and the ashy soil in the C7 is a sign of long term accumulation. These ashes could be residues of, i.e. dry palms, hay or dry leaves which are not leaving charcoal traces.

The most significant feature is a large number of fragmented shells with colour staining of dark grey. This is an indicator of the molluscs cooked by putting them into an open fire. Similar colouration and the texture noticed from the shell middens in other countries as well (Bindon et al., 1978, 169, Carter et al., 1999, 90) and used as an analytical basis to separate middens from natural deposits. The colour staining and texture of the chenier shells characterised by white tinged shells in the clean yellowish sand which can distinguish from the midden contents, which is dark and contained organic burnt organic materials. Further, some bone fragments have visible burnt marks.

5.2 The charcoal and shells often have a rough stratification and no fine features of sedimentation such as commonly found in water-laid deposits.

While the distribution of the fragmented shells (both burnt and unburnt) showing a higher accumulation within the context 7, such remains along with the other artefacts were

received from the contexts beneath. Though the contexts can define with the indistinct colouration and by the content, no visible stratigraphic units could be identified from the site 01, except from the contexts 05 and 11, which have sedimentary contents, and no artefacts.

5.3 The presence of aboriginal implements, and/or of numerous unworked flakes of flint. Commonly found also are pebbles of hard rock which could not occur there naturally.

Lithic found from the contexts 06, 07, 08 and 10 are prominent and are the most apparent material evidence of the human agency in the formation of the site. The assemblage contained some artefacts and pebbles. Comparing with the other finding in Sri Lanka (Deraniyagala, 1992), flakes, and lithics made from quartz and chert can assign into the Mesolithic phase. Though the assemblage is not large, it includes smaller flakes, irregular cores, waste products from microlith production and the absence of any definable tool types is significant. Available flakes and cores suggest on-site manufacturing. On the locations of implement manufacturing, it is possible to occur artefacts as quartz lumps and untouched flakes (Allen, 1989, 114). The diversity of the raw materials indicate they were transported from the surrounding to the campsite. Quartz nodules may obtain from river pebbles as the cortex of many flakes remained with water worn surface. For precise identification, stone assemblage classified into the following classes (Attributes of Deraniyagala (1992) were considered).

Class I - Edge trimmed artefacts without form trimming.

Type 1. small edge trimmed flake
subtype (a) scraper

Class II - Potential edge and point tools without use marks or secondary trimming

Class III - Cores (nuclei) displaying negative scars from flake or blade production

Class IV - Waste flakes, namely by-products of knapping

Class V - Nonflaked stone artefacts, including manuports with use marks and grindstones

Class V - Nonartefactual lithic ecofacts

It should note a site studied by Deraniyagala located opposite shore of the lagoon (Henagahapugala- Site 57) provided the most recent date of 1240 BC for the use of stone tools in Sri Lanka (Deraniyagala, 1992, 97).

Also, it should note the presence of potsherds in the termination phase of the shell midden. Though the remains are negligible due the size of the remains, midden studies might shed light to the current discussion of the Mesolithic hunter-gatherer transition in Sri Lanka (Deraniyagala, 1992, 19, Somadeva, 2006, 82, 287).

5.4 The presence of shells which do or could live on the contiguous coast

Gill proposes the presence of shells, always of extant molluscs, which do or could live on the contiguous coast as a sign to define a midden. It has been noted that there is a very close correlation between the shells of the middens and the facies of marine life present on the adjoining coast. The changes in coastal physiography are accompanied by equally significant changes in the molluscan fauna and thus also in the shells of the middens (Gill, 1954, 249).

Katupotha and Wijayananda assume the fossil shells found in shell deposits of the Southern coast of Sri Lanka are perhaps lived in the intertidal zone of embayments and lagoons that extend 3km or more inland from the present seashore in the middle Holocene (Katupotha and Wijayananda, 1989, 228). Shell middens in Patirajawela represent only a single species of intertidal (Deraniyagala, 1992, Kourampas et al., 2012). Findings from the Miniathiliya shows a range of species of land, estuarine and marine habitats (Katupotha 1995; Kulatilake et al., 2014, 3).

In the present study, *Meretrix meretrix* dominates all other 17 mollusc species recorded (Table 1), it is fair to assume the adjacent environment was more of brackish water lagoon similar to present Kalamatiya-Lunama lagoons. Other species as *Anadara granosa*, *Saccostrea sp* and *Cerithidea cingulate* are also commonly consumed. Though the *M. meretrix* is not reported from the current biome, still they can find from the lagoons eastward of Kalamatiya. These most common aquatic species in the samples inhabit shallow water and water's edge of intertidal mudflats.

The NISP of the seven marine species is 23, which is only 8.2% of the total number of shells (calculated without *M. meretrix*). From these, *Donax cuneata*, *Papyridea soleniformis*, *Tapes sulcarius*, and *Purpura persica* are edible and *Umbonium vestiarium*, *Cryptonatica operculata* and *Eunaticina sp* are common shore species which have a lustrous shell. As there are few non-edible shells reported, it is hard to conclude their origin.

The NISP of the 05 terrestrial species is 151 (54.1%). The presence of wetland species as *Aulopoma hofmeisteri*, *Acavus heamestoma* and *Beddoma trifasiatus* is highly significant as the current conditions of the environment are semi-arid. We have proposed the possibility of micro-climatic changes in the intermediate zone of Sri Lanka during the mid to late Holocene of Sri Lanka is currently studying (Siriwardana, 2015). Further, the ecomorphology of the *A. heamestoma* is significant as much as their presence in a semi-arid region. The reduced size and the shape of these shells in the midden are highly distinct from the modern live species, suggests a regional micro-evolutionary process, and this matter is also continuing as a further study. However, the morphological characteristics, nature and the abundance of the terrestrial shells indicate mangrove or forest vegetation associated with the lagoon environment. Such a diverse environment with abundant coastal resources might attract the Mesolithic hunter-gatherers toward a more sedentary lifestyle.

5.5.a. Midden shells are of edible species and edible sizes

5.5.b. Sometimes aboriginal kitchen middens give evidence of a degree of selection which could not apply to marine shell beds. Middens often have local layers which consist almost entirely of specimens of one genus.

Here, the traits similar to the Gills fifth and sixth attributes will be discussed together.

5.5.1. Edible species and degree of selection

Gill (1954, 251) and Attenbrow (1992, 15) had defined non - edible species based on their size. If an individual animal is too small to provide a reasonable amount of flesh, it was considered as non-edible. Edibility often depends on the maximum size to which a particular species grow. Gill states it as “*in the emerged shell beds there are numerous shells of species too small for food*”. Diagnostic elements representative of each taxon is determined, then sorted and counted in establishing the minimum number of individuals (MNI).

Context 7 recorded the highest MNI (n=1226) of *M. meretrix*. The shells in this context are mostly fragmented and contained 11.5kg of shell debris (84% of whole meretrix shells) showing clear burnt and shucking features. Though the MNI of this species shows the preference of the consumers, the negative survival rate of the diagnostic elements of the dominating taxa's level underestimates the actual frequencies. Therefore, the higher preference for a single species is apparent when thinking of both denominators. The preference for this single species reported in prehistoric subsistence from the other prehistoric cultures as well (Rao et al., 1988, 41, Allen, 1989, 101). A secondary preference can see from the *Anadara sp.* which was also usually consumed species world over and often recorded from middens as well (Biagi, 1994, 24, Carter et al., 1999,88, Rainbird, 2004, 105, Bourke and Hua, 2009, 176).

NISP of the other mollusc species is little when compared with the dominant species. Except for *Meretrix sp.*, the shell weight of all other species in the deposit is 355 g (<0.8% of the whole assemblage), and MNI is 5% from the whole. The reasons as less tasty than the predominant types, may not occur in sufficient abundance to gather or were less accessible as those in deep water might cause to prefer a single species (Siriwardana, 2013). The species as *Cerithediea cingulate*, *Umboonium vestiarum*, *Aulopoma hofmeisteris*, *Oligospera polei*, *Beddomia trifasiatus* are non-edible as they do not provide a sufficient portion of meat. *Acavus heamestoma* do not show any sign of usage.

The occurrence of the non-edible molluscs in the midden contexts can occur naturally or as a result of the accidental collection along with the edible shells. Similar events recorded ethnographically as well (Siriwardana, 2009). Also, it should note the species in the modern middens (*Perna sp.*) of the region are lacking in the archaic middens.

5.5.2. Size

Midden shells are usually compositing with edible sizes or so-called 'economic species' (Taylor, 1891, 89, Gill, 1954, 251-2., Anderson, 1981, 114, Raab, 1992, 72, Carter et al., 1999, 91, Siriwardana, 2013, 248). On the other hand, natural shell beds have numerous shell sizes at all stages of growth, including sizes too small for food (Gill, 1954, 251-2). As Gill shows, Aboriginal people tended to collect the individuals in a larger size (adult) range of a species. However, this can depend on the size of the shell population available when collecting (Attenbrow, 1992,16).

Shells of dominating *M. meretrix* received from the contexts of the Site 01 divided into fourteen size ranges (Table 03). The stratigraphic distribution pattern of these shows a clear difference in the ratio. Shells measuring 15 mm to 50 mm forms the most substantial portion of mollusc's remains in the midden context (C7) and it is 89.2% while the size class 01 mm - 15 mm make up less than 10.8% of the same layer. The shell sizes in the lower units show individuals measuring 01 mm - 15 mm (78.8%) followed by those measuring 15 mm - 50 mm (21.2%). Individuals classed above 21 mm constitute less than 5.5% in the context 8-10 while the context7 has 38.4% of individuals above that range (chart one and table 3).

As the above data derived from two unequal units, again, the fourteen sizes were separated into two size groups by assigning seven sizes into each group. Yet the results give a ratio of 1:3 of small vs large shells in C 7, which is varying from 4:1 to 22:1 in the other contexts. It should note that these other contexts provided a small number of shells. Further, the fragmented shells were observed as derived from the large shells in the C7 it is 84% of the whole fragments of shells. Hence, the consequent of the above ratio should be higher than the antecedent.

Further, it should note the size variation noticed among the burnt/fractured shells and the unburnt/fractured shells. The full shell sizes were drawn from the table and classed into the ranges of 8-9 and 10-11, respectively. Though all are in a mixed matrix, this variation can occur as a result of collecting shells within two different times in a single season or two distinct periods. The taphonomic features of the two types show a tendency in favour of the second. It can assume the location was in frequent use from time to time, and the inhabitants might have a mobile lifestyle either along the coast or from inland to the coast.

It should note that some researchers draw the attention of the cases where the small bivalves less than <15mm were used and even transported to the inland (Rowland, 1994, 120) and the possibility of phenotypically and genetically caused size reduction through time in a population (Randklev et al., 2009, 206). Also, Burchell and others (2007) suggest a scientific method to analyse the measure of shellfish collection strategies by using size variations. As they hypothesised the intensive gathering of shells gives a higher population of mature growth, the selective gathering gives a more significant proportion of adult shells, and casual collection gives a mixed-age profile (Burchell et al., 2007 poster). These perspectives should be raise and consider by future researchers in Sri Lanka.

5.6. As midden shells are collected by hand from where they live, their surfaces are not worn as is the case with most beach shells.

Some of the complete shells of *M. meretrix* have a sheeny surface. Generally, the shells are well preserved and do not indicate any sign of water rolling. A thinly cemented mud layer on the shells and bones is the only visible post-depositional alteration. This indicates a later inundation of the midden by the increasing levels of the lagoon water, a sign of sea-level changes (Katupotha and Wijayananda, 1989). The molluscs might collect by hand, and there is no direct evidence except the shells size to identify the retrieval method.

5.7 The fracture of the shells.

Researchers (Taylor, 1891, 90, Gill, 1954, 251., Bindon, et al., 1978, 168, Cann et al., 1991, 166) stated that shells in middens have different fracture patterns which differ from the shells in natural shell beds as a result of the method of collection and processing. Adikari and Risberg used this same criterion to interpret the anthropogenic shell accumulations at Hamagodana in Southern coastal Sri Lanka (2007, 06).

There were few articulated shells in the stratigraphic sequence, and most of the shells are fragmented. 13.8 kg of fragmented shells recorded from all the contexts shows a clear sign of intentional break opening of the bivalves and the gastropods. Fractures are common in the dominant species *Meretrix* and noticeable in the *Anadara* and *Perpura persica* shells. The angular fractures of these shells are not visible from the other shells in the same context suggest the human agency. Studying fracture patterns can assist in defining the shell matrixes even in the cases where the debris are mixed with the natural formations (Hughes et al., 1978, 160).

5.8 Middens have in addition to the shells have aggregations of the bones of land and sea animals used for food by the aborigines.

Bones belonged to both terrestrial and aquatic species were recorded. All the bones are fractured, and only the processes of limb and rib bones remain. A Large number of vertebrae with distinct centrum and transverse process have belonged to *Osteichthyes* (bony fishes). A one larger trunk vertebra from the C07 can belong to a fish long as ca. 1.5m. As identified through the otoliths, *Epinephelus malabaricus* (Malabar grouper) (Gas Bola / Gal Kossa in Sinhala) were fished. The juveniles of this species found in estuaries and from mangroves. Mature animals migrate towards near-shore and outer reef systems to depths up to 120 m and adults growing largest up to 130 cm (Rome and Newman, 2010, 07) and most famous for spearfishing (Schembri and Tonna, 2001, 131). Further, the recorded fish tooth is from a bottom feeder.

Burnt bones of *Rusa unicolor* (sambur) show the levels of big game hunting. Large fragmented bones are from terrestrial mammals. The fragmentary level does not aid to identify its species as well. Small rib bones and limb bones are belonged to birds and possibly of the aquatic birds. However, the species could not identify.

These faunal remains reported from context 8 and 10 with lesser shells indicate the inhabitants consumed the birds (aquatic) and marine animals as well as terrestrial mammals. It was only in a certain period which formed the C07 they primarily consumed the molluscs. The region has higher biodiversity consisting of 24 mammals and 168 bird species. Also, a large number of marine (n=185) and lagoonal-freshwater (n=35) fish species are a potential food source. In some cases, molluscs were considered as a famine food when all other sources are not available. As can be seen from the present site, the inhabitants relied on the other sources and then started to harvest molluscs extensively along with the other animals.

6. Conclusion

The present study was based on a coastal shell midden overlying a natural shell bed. The stratigraphic sequence from C 6 to C 10 indicates habitation of Mesolithic hunter-gatherers who relied on the coastal resources for their subsistence. Their changing preferences of aquatic and terrestrial fauna against the molluscs' sources are visible through the archaeological record. Virtual exclusion of all other faunal remains, including fishbone, the excavated faunal assemblage consisted entirely of the remains of shellfish. The large quantity of shells recovered from the Context 07 the nature of the shells indicates the features of a midden. The entire assemblage dominated by a single species (*M. meretrix*), with some variability demonstrated in the second most commonly occurring species, most evident in a comparison of the lower levels. Lagoon species dominate the entire archaeological shell assemblage indicating this habitat as a key resource procurement zone throughout the occupation of the site. It can suggest these inhabitants had ichthyophagy subsistence, and the fishing may limit to the littoral area as the vertebrae are belonging to small animals. Inhabitants then highly relied on small game hunting apart that of small fishes. The exploitation of shell sources was not frequently visible at these levels, and it becomes dominant only at context 07. One large bone piece (from a large mammal) recovered from the site showing characteristic round, the symmetric shape of its corners and at the core. It seems abraded intentionally, but for an unknown reason. However, it can assume the inhabitants at site 01 access to the near-shore - lagoonal fish sources and done spearfishing (?) as well. Therefore, it is good to say the inhabitants not strictly depend on molluscs while they had abundant fish sources. Their 'ichthyophagy' or fish-eating lifestyle combined with the all available aquatic life forms. Seeking for larger molluscs is thence pivotal but not a sole resource.

The present study attempted to reorder these noticeable features through one of the most accepted criteria of shell midden study provided by Gill (1954). This should not consider as a final remark or a definite checklist for the shell middens in Sri Lanka. Each midden has its own identity, and the researchers must familiarise with what they are handling. For instance, two different strategies of mollusc gathering presented by Meehan (Meehan, 1982, 69 in Campbell and Schmidt, 2001, 113) and Anderson (1981, 1981, 114)

were conclusive, but their studied sites were located in a soft shore and a rocky shore respectively. Hence, every single site should study as a unique which has its depositional history. We would like to suggest to working in the kitchen middens somewhat cautiously as every single shell has its own story to tell only if the researcher has time to listen. The excavators must do perform an in-depth study of the regional environment, current ecology, climate changes and so on as all such have a direct or indirect link with the midden and then to the interpretation. The kitchen midden studies in Sri Lanka is still developing; hence the studies can take fresh initiatives.

As it was noted from the present research, it can be developed to study the encounter - contingent prey choice, or the gathering process and the contribution of women as the gatherer and many such concerns of the past human behaviour. On the other hand, there are possibilities of studying the micro-climatic changes occurred in the intermediate zone of Sri Lanka as we have proposed in 2015 (Siriwardana, 2015) which will provide answers to the matters raised in the present study and will open many questions to working on.

Acknowledgements

We would like to acknowledge Prof. Raj Somadeva for his kind supervision given during the research. Also, highly appreciating the comments given by Dr. Siran Deraniyagala and Dr. Nimal Perera, which were highly influential and Dr. Malik Fernando's and Mr. Kalum Manamendra-Arachchi's assistance given to prepare the taxonomic lists. Finally, I must thank my wife, Pramuditha Manusinghe for her affectionate help given to me during the whole period of study.

References

- Adikari, G., and Risberg, J. 2007. Sediments and archaeology along the Southern coast of Sri Lanka, *Archaeologia, Journal of archaeology*, Vol.03, pp. 1-10.
- Alexander, V.M.C. 2009, One archaeologist's midden is another's shell mound: Defining the criteria for describing and classifying shell mounds, A thesis submitted in partial fulfilment of the requirements for the degree of Bachelor of Arts with Honours in the Department of Archaeology, University of Sydney.
- Allen, H., 1989. Late Pleistocene and Holocene settlement patterns and environment, Kakadu, Northern Territory, Australia, *IPPA Bulletin* 9, pp. 92- 117.
- Anderson, A., 1981. A model of prehistoric collecting on the rocky shore, *Journal of Archaeological Science*, vol. 08, pp. 109- 120.
- Attenbrow, V., 1992. Shell bed or shell midden, *Australian Archaeology* 34, pp. 3-21.
- Bartosiewicz, L., Lydia Z. and Clive B., 2010. A tale of two shell middens: the natural versus the cultural in "Obanian" deposits at Carding Mill Bay, Oban, Western Scotland, ed. by Amber M. and Tanya M. in *Integrating Zooarchaeology and Paleoethnobotany: A Consideration of Issues, Methods, and Cases*, Springer, New York, pp 205-225.

- Bernaldez, E., Del Carmen L., Jose L., Felipe V., Esteban G., Jose L., Laura E., Aurora, O., Maria B., Miguel G. and Ana V., 2008. Biostratigraphy of natural shell heaps: differences between these heaps and human heaps in archaeological sites, 2nd Archaeomalacology Working Group Meeting Abstracts, Santander, 19-22 February 2008, pp. 7-8.
- Biagi, P., 1994. A radiocarbon chronology for the aceramic shell middens of coastal Oman, *Arabian Archaeology and Epigraphy*, Munsguard, No. 5, pp. 17- 31.
- Bindon, P., Dortch, C. and Kendrick, G., 1978. A 2500-year-old pseudo shell midden on Longreach Bay, Rottneest Island, Western Australia. *Australian Archaeology*, No.8, pp. 162-171.
- Bird, W., Jennifer R., Peter V., and Anthony B., 2002. Explaining shellfish variability in middens on the Meriam Islands, Torres Strait, Australia, *Journal of Archaeological Sciences*, No. 29, pp. 457- 469.
- Bourke, P. and Hua, Q., 2009. Examining late Holocene maritime reservoir effect in archaeological fauna at Hope Inlet, Beagle Gulf, North Australia, Ed. A. Fairbrain, S. O. Conner and M. Marwick in *Directions in Archaeological Science*, pp. 175- 188.
- Brewer, D., 1992. Zooarchaeology method, theory and goals, Ed. Michael B. Schiffer in *Archaeological method and theory*, Vol. 4, Tucson: The University of Arizona Press, pp. 195-244.
- Burchell, M., Cannon, A. and Grocke R., 2007. Growth increment analysis as an archaeological measure of shellfish collection strategies, Poster presentation at the 1st International Sclerochronology Conference, July 17-21, 2007, Florida
- Campana, S., 2004. *Photographic Atlas of Fish Otoliths of the Northwest Atlantic Ocean*, Canada: National Research Council.
- Campbell, C., and Schmidt L., 2001. Molluscs and Echinoderms from the Emily Bay Settlement Site, Norfolk Island, *Records of the Australian Museum*, Supplement 27, pp. 109-114.
- Cann, J., Deccker, P., Wallace, C. and Marray V., 1991. Coastal aboriginal shell middens and their palaeoenvironmental significance: Robe Range, South Australia, *Transactions of the Royal Asiatic Society of Southern Australia*, 115 (4), pp. 161- 175.
- Carter, M., Lilley, I., Ulm, S., and Brian, D., 1999. Mort Creek site complex, Curtis Coast: site report, *Journal of Queensland Archaeological Research*, Vol. 11, pp. 85- 104.
- Deraniyagala, S.U., 1992. *The prehistory of Sri Lanka, Part I & II*, Department of Archaeological Survey, Sri Lanka.
- Faulkner, P. and Clarke, A., 2004. Late-Holocene occupation and coastal economy in Blue Mud Bay, Northeast Arnhem Land: Preliminary archaeological findings, *Australian Archaeology*, No. 59, pp. 23-30.
- Fernando, D.H., 1977. Lamellibranchiate fauna of the estuarine and coast areas in Sri Lanka, *Bulletin of fisheries research station*, Vol. 27, Sri Lanka, pp. 29-54.
- Fernando, M., 2009, *Shells of the Sri Lanka seashore*, Sri Lanka: Ministry of Environment.
- Gassiot, E., Ignacio, C. and Virginia G., 2008. Archaeomalacology and paleoeconomy, The shell middens into the prehistoric subsistence practices in the Caribbean coast of Nicaragua (1400 cal. BC TO 1000 cal. AD), 2nd Archaeomalacology Working Group Meeting Abstracts, Santander, 19-22 February 2008, p. 15.

- Gill, E.D., 1954. Aboriginal kitchen middens and marine shell beds. *Mankind* 4(6), pp. 249-54.
- Hughes, P., Sullivan, M. and Brangan, D., 1978. Are there prehistoric shell middens on Rottwest Island?, *Australian Archaeology*, No. 08, pp. 158- 161.
- Hunn, E., 2011. Ethnozoology, Ed. by E. Anderson, D. Pearsall, E. Hann and N. Turner in *Ethnobiology*, New Jersey: John Wiley and Sons Inc., pp. 83-96.
- Jayabal, R., and Kalyani M., 1986. Age and growth of the estuarine clam *Meretrix meretrix* (L) inhabiting the Vellar Estuary, *Mahasagar Bulletin of the National Institute of Oceanography*, 19 (2). pp. 141- 146.
- Katupotha, J., 1988 a. Hiroshima University radiocarbon Date I, West and South coast of Sri Lanka, *Radiocarbon*, Vol. 30, No. 1. pp. 125-128.
- Katupotha, J., 1988 b. Hiroshima University radiocarbon Date II, West and South coast of Sri Lanka, *Radiocarbon*, Vol. 30, No. 3. pp. 341- 346.
- Katupotha, J. and Wijayananda, NP, 1989, Chronology of inland shell deposits on the Southern coast of Sri Lanka, *Quaternary Research*, 32, pp. 222-228
- Katupotha, J., 1989 a. Coastal landforms during the Holocene epoch in Sri Lanka: are they comparable to those in Brazil and Venezuela?, *Proceedings of International Symposium on Global Changes in South America during the Quaternary*, Brazil, pp. 188- 191.
- Kipfer, B., 2007. *The archaeologist's fieldwork companion*, Malden: Blackwell Publishing.
- Kourampas, N ., Simpson, I., Diaz, A., Perera, N. and Deraniyagala, S., 2012. Geoarchaeological reconnaissance of Pleistocene sites in Southern SL: Fahien - lena rockshelter and tool bearing sediments of the Iranamadu Formation, *Ancient Ceylon*, No. 23, pp. 1- 26.
- Kulatilake, S., Perera, N., Deraniyagala, S. U. and Perera, J., 2014, The Discovery and Excavation of a Human Burial from the Mini-athiliya Shell Midden in Southern Sri Lanka. *Ancient Asia*, 5: 3, pp. 1-8.
- Meehan, B.M., 1982. *Shell Bed to Shell Midden*. Canberra: Australian Institute of Aboriginal Studies.
- Muckle, R., 1985. *Archaeological considerations of bivalve shell taphonomy*, Canadian Thesis Services, National Library of Canada, Canada.
- Narasimham, K.A., Muthiah, P., Sundararajan, D., and Vaithinathan, N., 1988. Biology of the great clam, *Meretrix meretrix* in the Korampallam Creek, Tuticorin, *Indian Journal of Fisheries*, Vol. 35 (4). pp. 288-293.
- Pethiyagoda, D. and Jayawardena, DE, 1978, Report MR/G16, CGS mineral reconnaissance report 1/1978, The geology of shell beds along the Hungama - Hambanthohta coastal areas, Unpublished report, Geological Survey Department, Sri Lanka.
- Powell, A.W.B., 1976. *Shells of New Zealand*, Christchurch: Whitcoulls Publishers.
- Raab, L., 1992. An optimal foraging analysis of prehistoric shellfish collecting of San Clemente Island, California, *Journal of Ethnobiology*, Vol. 12. pt. 1, pp. 68-80.
- Rainbird, P., 2004. *Archaeology of Micronesia*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Rao, K., Rajan, C.T. and Ramadass, K., 1988. Molluscan shell deposits along Pinnakkayal- Valinokkom coast and their exploitation, *Central Marine Fisheries Research Institute Bulletin*, 42, pp. 40- 41.

- Randklev, C., Wolverson, S. and Kennedy, J., 2009. A biometric technique for assessing prehistoric freshwater mussel population dynamics (family: Unionidae) in North Texas, *Journal of Archaeological Science*, No. 36, pp. 205- 213.
- Rowland, M.J., 1994. Size isn't everything; Shells in mounds, middens and natural deposits, *Australian Archaeology*, No. 39, pp. 118-124.
- Schembri, P. and Tonna, R., 2011. Occurrence of the Malabar grouper *Epinephelus malabaricus* (Bloch & Schneider, 1801) (Actinopterygii, Perciformes, Serranidae), in the Maltese Islands, *Aquatic Invasions*, Vol. 6, Supplement 1, S129–S132.
- Siriwardana, Thilanka., 2009. Utilisation of Marine Mollusc: An Archaeomalacological study, Unpublished BA Dissertation, Department of Archaeology, University of Kelaniya, Sri Lanka
- Siriwardana, Thilanka., 2012. Marine and brackish water molluscs as food in Sri Lanka: from ancient times to the present, First Palaeobiodiversity Symposium, 2012, Biodiversity Secretariat, Ministry of Environment, Sri Lanka. pp. 242- 252.
- Siriwardana, Thilanka., 2014. History of the use of molluscs in Sri Lanka from ancient times to the present: An Archaeomalacological Study, Ed. Malik Fernando, Ministry of Environment and Renewable Energy Biodiversity Secretariat.
- Siriwardana, Thilanka, 2015, Formation of shell middens in the association of shell beds, Unpublished MSc Dissertation, Postgraduate Institute of Archaeology, University of Kelaniya, Sri Lanka
- Somadeva, R., 2006. Urban Origins in Southern Sri Lanka. *Studies in Global Archaeology 3*. Uppsala: Uppsala University.
- Somadeva, R. and Ranasinghe, S., 2006. An excavation of a shell midden at Pallemalla in Southern littoral area of Sri Lanka: Some evidence of prehistoric chenier occupation in c. 4th millennium BC, *Ancient Asia, Journal of Society of South Asian archaeology*, Vol. I, pp. 15-24.
- Stein, J., 1992. Analysis of Shell midden, Ed. by Julie K Stein in *Deciphering a shell midden*, San Diego: Academic Press, pp. 1- 24.
- Sullivan, M. and O'Connor, S., 1993. Midden and cheniers: implications of Australian research, *Antiquity*, Vol. 67, No. 257, pp. 776- 788.
- Sullivan, M., Hughes, P. and Barham, A., 2011. Abydos Plain-Equivocal archaeology, Changing perspectives in Australian Archaeology, pt. II, Technical Report of the Australian Museum Online, 23 (2), pp. 7- 29.
- Taylor, A., 1891. Notes on the shell-mounds at Seaford, Little Swanport, *Papers and proceeding of the Royal Society of Tasmania*, pp. 89-94.
- Ulm, S., Carter, M., Reid, J. and Lilley, I., 1999. Eurimbila Site 01, Curtis coast: site report, *Queensland Archaeology*, Vol. 11, pp. 105-122.
- Wadia, DN, 1941. The Beira lake of Colombo-Its fluctuations and relation to recent changes of the sea level, *Journal of Royal Asiatic Society, Ceylon Branch*, 1941, Vol. XXXV, No.94. pp. 91-95.
- Wayland, E.J., 1919. Outline of the stone ages of Ceylon, *Spolia Zeylanica*, Vol. XI-part 41, The Colombo Museum. pp. 85- 125.

Faculty of Social
Sciences and
Humanities,
Rajarata University of
Sri Lanka

SAMODHANA

Vol. 9, Issue 1, (June) 2020

The Journal of Faculty of Social Sciences and Humanities

The Effects of Social Context on Committing Crimes in Contemporary Sri Lanka

E. M. S. Ekanayake*

Department of Social Sciences, Faculty of Social Sciences and Humanities,
Rajarata University of Sri Lanka

*Correspondence: ekamayake99@yahoo.com

Received: 22 June 2020

Accepted: 07 October 2020

සංකේපය

සාපරාධී වර්ගව සමාජවාදී යැයි පොදුජන විඥානයෙහි පැවතියද, මානව වර්ගව හා සාපරාධීත්වය විභාග කරන අපරාධ විද්‍යාඥයියෝ එම මතය ප්‍රතික්ෂේප කරති. මන්ද කාලය, අවකාශය සහ සමාජ ව්‍යුහය අතර පවත්නා අන්තර් සබඳතා මගින් සාපරාධීත්වය තහවුරු කිරීමට ඔවුන් සමත් වන බැවිනි. එබැවින් විවිධාකාර සන්දර්භනීය සහ ව්‍යුහාත්මක මතයන් කෙරෙහි අපරාධ විද්‍යාව දැඩි අවධානයක් යොමු කෙරේ. සාම්ප්‍රදායික ලංකා සමාජයේ යම් මිනීමැරුමක් සිදුවූයේ නම් එය ඉඩම් ආරවුලක්, කාන්තාවන් හා සම්බන්ධ ආරවුලක් හෝ පුද්ගල ගෞරවය පදනම් වූ ගැටළු කාරී තත්වයකදී යැයි ඓතිහාසික සාධක මගින් අනාවරණය වේ. එහෙත් විවෘත ආර්ථිකය ලාංකේය සංස්කෘතිය බටහිරකරණයේ හැරවුම් ලක්ෂය වූ අතර, එමගින් සමාජ ව්‍යුහය ප්‍රාග්ධනය මත පදනම් වූ පංති ස්ථරායනයකට යොමුවීම කඩිනම් විය. එබැවින් මෙම අධ්‍යනයේ මූලික අරමුණ වූයේ සමකාලීන සමාජයේ සාක්ෂරතාවය, දරිද්‍රතාවය, වයස, විවාහක අවිවාහකත්වය, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය සහ දේපළ නම් සමාජීය ප්‍රභවයන් අපරාධ ප්‍රවණතාව කෙරෙහි කවර සහසම්බන්ධතාවක් දක්වන්නේද යන්න විශ්ලේෂණය කිරීම කෙරෙහිය. ද්විතීයික දත්ත ඇසුරින් කරන ලද මෙම විශ්ලේෂණය මගින් වර්තමාන සාපරාධී වර්ගව කෙරේ බලපාන ප්‍රධාන සාධක ලෙස, අඩු අධ්‍යාපනික මට්ටම, තරුණ අසහනය, ලිංගික සුරාකෑම, විරැකියාව, සහ සමාජ අපහරණය හඳුනා ගැනේ. එබැවින් දිගුකාලීනව සාපරාධී වර්ගව අවමකිරීම සඳහා අසහනකාරී සමාජ ව්‍යුහාත්මක පරිසරය වෙනස්කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමුවිය යුතුයැයි යෝජනා කෙරේ.

මූලාශ්‍ර පද:- අපරාධ, සමාජ සන්දර්භය, සාක්ෂරතාවය, දරිද්‍රතාවය, සිරකරුවා

1. Introduction

Deviance is a behavior, trait, beliefs, or other characteristics that violate norms and causes negative reactions. It is a universal phenomenon. However, the frequency and intensification of deviant behavior can differ from society to society. Being a relative phenomenon, and depending on the time and places where they occur (Merton, 1968). Crimes, violence, addiction, prostitution, robbery, and drug abuse are a few instances of social deviance. How but throughout the Sri Lankan political discourse, there are some key factors that tend to stimulate the criminal behavior of the general public. Since independence in 1948, Sri Lanka shows dramatic changes in the social, political, and economic environments. The first government under the indigenous introduced number of policies for the development process. Particularly, the land settlement policy has created a huge impact in changing the social structure. In addition to that, within the last six decades, political parties have attempted to change the social structure by introducing various development strategies. For example, the process of social, economic, and political change in the country added a new model in the 1970s. It initiated a series of changes through the 1972 constitution by expanding the public sector and welfare services. The defeat of the coalition government and the victory of the UNP government in 1977 brought about multiple changes within the economic, social, and political structure. The Sri Lankan constitution was able to change the Westminster type of parliamentary system to an Executive Presidency with special reference to the power circulation among its layers (Manor, 1979). The new economic policies during the 1977 period showed the favor for development strategies through private sector initiatives and foreign investments. This was the foremost affected reason to change the social structure in the whole country. In addition, the government especially the provincial council system introduced a series of changes in order to decentralize the power as well as the formation of poverty alleviation programs. During this period, ethnic oppression between Sinhalese and Tamils increased the violence, which caused riots in 1983 (Arsarathnam, 1986, De Silva, 1986). The conflict that prevailed in Sri Lanka started in 1983 and affected the direct and indirect development of the country through various social problems. The three decades “Sri Lankan conflict” came to a conclusive end in May 2009, after the military defeat the Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE) that is also known as the Tamil Tigers and internationally proscribed terrorist organization. At present, Sri Lankan government experiences many post-conflict challenges within the socio-economic development. In relation to the social disorganized theory, communities are caused by crimes due to deprivations in informal social controls. The lack of collective efficacy to fight against the crimes has caused to increase the crime rate in the late 1970s in Sri Lanka (De Silva, 1986). According to the criminologists, criminal actions pose through the offenders’ motivation, victim characteristics that offer criminal opportunities, and the social context, physical locations, interpersonal relationships, and behavioral settings. Consequently, this paper examines the various socio-cultural,

economic, political factors, and forces to understand how to shape the criminal acts in the contemporary Sri Lankan context.

2. Research Methodology

The selection of literature based upon the crime rates and structural characteristics of the society. This study gave the priority to collect secondary data from index journals, official records published by the Police Department of Sri Lanka and Department of Prison, Uniform Crime Report, and National Incident-Based Reporting System. In that, the number of people arrested, the number of crimes reported by victims, witnesses, and calculation rate per 100,000 people were the main measurements. The Data analysis was carried out under the two steps. The first step involved the identification and selection of influential factors of criminal behavior. The second step-involved categorization of the most influential factors associated with crimes and possible solutions for the crime-free society in Sri Lanka.

3. Results and Discussion

3.1 Literacy and Crimes

Most of the case studies depict the correlation between crimes and social background (Tittle, Villame and Smith 1978). However, these studies were thoroughly criticized due to unable to analyze the social status conceptually (Braithwaite, 1979). In spite of these criticizes social variables are the most suitable to understand the social context of crimes. There were many studies have done to show the relationship between crimes and literacy. It was hypothesized that a low level of education caused crimes. This is only a hypothetic after the independence in Sri Lanka in relation to the developed countries shows that education has developed a certain extent. In 1946 literacy rate was 37.5 % and by 2012 it has rapidly increased up to 95.7% (Department of Census and Statistic, 2012). In such a background, the under mentioned figure 1 depicts the relationship between crimes and education.

Figure 1 elucidates the five-year data from 2007 to 2013 and criminals were grouped bestowing their literacy qualifications. Crimes fluctuated in every group within the above period. Owing to the prison official crime data, it categorized into eight groups under educational levels, Such as No schooling, Grade 1- 5, Passed grade 5, Passed grade 8, Passed G.C.E. (O/L) examination, Graduated and others (Postgraduate). In observation of the relation between the crimes and education in Sri Lanka, the most were reported Grade 8 groups, and the others were Grade 1 - 5, Grades 5, and the O/L groups in respectively. Fifth and sixth groups were belonged to the No schooling and passed A/L, examination groups. In crudely the most crimes rates were reported who passed Grade 8. The minimum crime rate was reported who got through the degree.

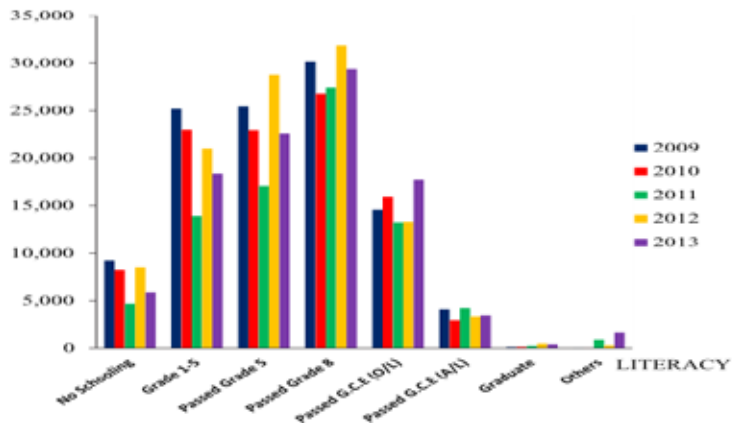

Figure: 1
Convicted Prisoners by Literacy 2009-2013

Source: Department of Prison

Table 1:
Convicted Prisoners by Literacy in 2012, Crime rate per 100,000 populations

Literacy	Population above 25 years	Convicted prisoners	Crime rate per population 100,000
No Schooling	561163	1920	342.15
Grade 1-5	2214793	5407	244.13
Passed Grade 5	1889721	5854	309.78
Passed Grade 8	2886830	8133	281.73
Passed GCE (O/L)	2303018	3834	166.48
Passed GCE (A/L)	1724574	1073	62.22
Graduate	358052	33	9.22
Other	112791	2137	1894.65

Source: Department of Prison

According to the Department of Census and Statistics, the highest proportion of the population revealed that education level 24% among those who have passed grade 8. Minimum was postgraduates, 1% of the total population of the country. 1,895 graduates represented per 100,000 populations. This was challenged to the traditional crime hypothesis and these figures shattering away from it. In 2012 above 25 years old people have convicted prisoners among them postgraduates. In the year 2011, 2,259 were postgraduates. In 2013 it increased up to 2,574 and also according to these statistics in 2012, the proportion of prisoners has increased to 437. This is caused due to deviating the rules and regulations of the establishment cord. Most of these have reported as bribes and malpractices occurred as a result of the political changes. In Sri Lanka, after the political changing, these crimes appeared highly. The point of the classical criminalists (Southernland,

1940) crimes done by high-class people was not reported. They were deleted from official statistics. However, these crimes were considered unreported crimes. In a systematic study of crimes by corporations, Sutherland presented a formal definition of white-collar crime as “a crime committed by a person of high social status and respectability in the course of his occupation”. In that sense, these were white-collar crimes. In Sri Lanka, in fact, that if not comes a new political party to power these crimes would be silent or unreported. Apart from no schooling prisoners were 342 per 100,000 populations and thirdly and fourthly there were reported Grade 5 and Grade 8 respectively and later Grade 1-5 reported. However, 166 G.C.E (O/L) passed, 62 advance level passed and Graduates were reported. In relation to education and crimes in Sri Lanka shows that challenge towards the traditional criminological theory.

Table 2:
Direct Admissions to Training School According to Literacy

Literary	Year				
	2009	2010	2011	2012	2013
No Schooling	-	-	2	2	-
Grade 1-5	3	4	1	3	1
Passed Grade 5	1	5	7	3	5
Passed grade 8	8	23	18	8	23
Passed GCE (O/L)	6	-	-	-	-
Passed GCE (A/L)	8	-	-	-	-
Total	26	32	28	16	29

Sources: Department of Prisons

Reviewing the study attention to this table figure out those who have Grade 5 and Grade 8 passed were reported the highest value during the time of 2009 up to 2013. In Sri Lankan society these groups belong to the minor staff in government institutions and private sectors such as sweepers, peons, and drivers. The department of prison report revealed that these people obtained low salaries. Although they try to imitate the high-class people’s lifestyles, they do not have sufficient resources to accomplish it. Therefore their expectations are destroyed. This is the main cause for crime prevalence of Grade 5 and Grade 8 rather than No schooling category.

3.2 Poverty and crimes

The correlation between poverty and crime brings an unseen dimension of society. It means that society is stratified by social units that determine who can be enjoyed the quality of life. If the people were unable to fulfill their necessities in a legal way, it is the point to emerge the deviant behavior (Larsson, 2006). This position can be caused to increase in the crime rate in society. Though Sri Lanka has become a middle-income country recently, it does not show the reduction of the crime rate among poor people.

According to the available statistics, Sri Lanka has able to eradicate poverty to some extent. Owing to the prison official data more than 50% of people imprisoned for default of payment of time. The poverty headcount index for 2012/13 was 6.7 and was decreased from 8.9 in 2009/10. From 1990/91 to 2012/13 the long term overall poverty index has shown a downward trend. In 2012/13 approximately 1.3 million individuals were in poverty. For the previous survey year 2009/10, it was 1.8 million. This represents a 0.5 million decline from 2009/10 to 2012/13. The total poor households were 5.3 percent from total and it was approximately 0.3 million households in 2012/13(Central Bank of Sri Lanka, 2013).

**Table 3:
Grave Crime offences Against Property 2007-2013**

Offences against Property	Year						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Arson	721	601	585	691	579	585	447
Mischief over Rs.5000	1272	1293	1096	1323	1069	1096	1028
Theft of property over Rs. 5000 values	12674	13367	11973	12680	11962	11704	11449
Riots	17	10	14	14	25	18	6
Robbery	7139	6754	6163	6521	6304	6552	4743
Cheating Misappropriation C.B trust over Rs. 100000	3587	9059	9198	7238	6365	8820	10419
Extortion	140	127	150	103	125	138	138
Offence against the state	8	9	21	15	8	5	1
Conterfiting curenry	37	34	52	38	47	45	59
Possession of automatic or repeater shot guns	39	51	91	80	52	32	33
Manufacturing or any quantity Heroin, Cocaine, Morphine, Trafficking import or possession of danger Drugs of an above 2 gms of Heroin	572	511	636	862	1067	1315	1604
House breaking of theft	18635	18412	18042	18665	17192	16763	16116
Total	44,841	50,188	48,021	48,230	44,792	47,073	46,043
Estimated Mid-year population in 000s	20,010	20,217	20,450	20,653	20,869	20,328	20,483
Rate of Admission per 100,000 of population	224.1	248.2	234.8	233.5	214.6	231.5	224.8

Source: Administration Reports, Department of Police

Crimes categorization in any society can be divided into two major groups. They are crimes against the people and crimes against the property. These crimes can be change according to time and space. Particularly, their quantities can also be changed. In fact, the fluctuation of crime rate based upon the socio-economic factors, which were discussed in, detailed via structural changes in the society. The administration report of Inspector General of Police has reported 21 heads of crimes. The out of those crimes, there were ten crimes against people and rest was remaining as property crimes in Sri Lanka. The below mention table 3 shows that the property crimes in the country reported between 2007- 2013.

Table 3 depicts the total crime rate according to the population. In the year 2007, the total number of property crimes was 44,841 and 50,188 in 2008. Therefore this was 224.1 and 248.2 per 100,000 populations, years respectively. However, after 2008 property crimes have been gradually decreased.

In societal poverty, unemployment and scarcity of property had been caused for property crimes. Criminologists argue that crimes are major social issues and then they require special attention to the personnel crimes than property crimes (Miller et al., 2017). Classical sociologists (Merton, R. K. 1968) emphasize the increase of individual crimes as an anomic situation or normal situation. Table 4 depicts the grave crimes against persons.

Table 4:
Grave Crime offences Against Persons 2007-2013

Offences Against Persons	Year						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Abduction / Kidnapping	1229	1239	947	897	1012	1240	1087
Grievous Hurt	1675	1367	1368	1410	1719	1727	1427
Homicide / Abetment to Commit suicide	1663	1488	958	745	707	646	586
Attempted Homicide	468	397	289	308	329	227	209
Hurt by Knife etc..	3642	3250	2920	2939	2942	2870	2671
Rape /Incest	1398	1582	1624	1854	1870	2212	2181
Unnatural offences	475	457	441	519	517	576	571
Offence under the offensive weapon act	668	529	395	277	147	162	125
Procuration / Trafficking	30	33	31	47	56	31	9
Cruelty to children and sexual exploitation of children	366	340	346	334	376	398	440
Total	11,614	10,682	9,319	9,330	9,575	10,089	9,306
Estimated Mid-year population in 000s	20,010	20,217	20,450	20,653	20,869	20,328	20,483
Rate of Admission per 100,000 of population	58.0	52.8	45.6	45.2	45.9	49.6	45.4

Source: Administration Reports, Department of Police

According to table 4, within the last 7 years, there were ten types of grave offenses reported against people. When observed these ten crimes except two, the others showed a turndown. There were 58 crimes against persons per 100,000 populations in 2007 and it has reduced to 45.4 in 2013. The societies likely in the world, this study showed the huge gap between property and person crimes in Sri Lanka.

According to Figure 2 shows a vast gap between the crimes against property and persons. The average of previous decade, crime against the persons was 49 and 230 property crimes reported per 100,000 populations. This is showed enormous gap between person and property crimes percentage as 17.5% and 82.5% respectively.

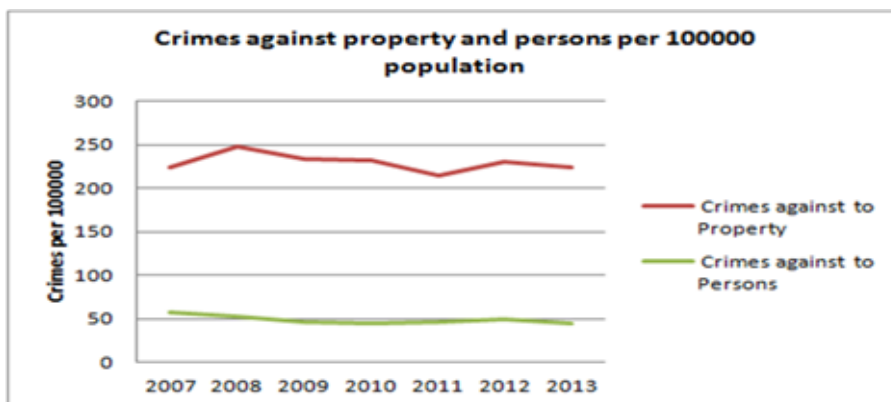

Figure 2:
Crimes against to property and persons per 100,000 populations.

Source: Administration Reports, Department of Police

Table 5:
Imprisonment for default of payment of fine 2004-2013

Year	Total Admissions of Convicted Prisoners	No. of Persons Imprisoned in Default of payment of Fines	Percentage to total Admissions
2004	26898	15666	58.2
2005	33034	16244	49.2
2006	28732	14723	51.2
2007	31306	15408	49.2
2008	33566	16868	50.3
2009	37872	19339	51.1
2010	32128	16061	50.0
2011	27018	15306	56.7
2012	28391	12045	42.4
2013	30760	16183	52.6

Sources: Department of Prisons

Table 5 depicts the percentage of imprisonment for default of payment of time. Therefore it is argued that the large number of people imprisoned due to poverty. They were unable to pay fines, on the other hand, the majority of these were connected with property crimes. In 2004, 58.2% imprisoned due to the inability to pay the fines. In 2013 it became 52.6%. It shows directly affected the poverty for crimes.

In order to examine the correlation between crimes and poverty, there is a lack of information regarding the level of income of criminals. However, the evaluation of income generation among prisoners who have punished by the death sentence was reported. Table 6 depicts the income of sentenced to death prisoners 2009 - 2013.

Table 6:
Income of Sentenced to death Prisoners 2009-2013

Income	Year				
	2009	2010	2011	2012	2013
Rs. 250 & under Rs. 300 per month	48	6	24	32	19
Rs. 300 & over	57	88	72	87	95
No income	3	2	11	12	10
Total	108	96	107	131	124

Sources: Department of Prisons

Poverty in Sri Lankan society in related urban areas, rural areas depicted the highest rate. This factor was discussed in details in the second chapter. Under mentioned figure: 3 shows the direct admission of prisoners sentenced to death according to residence from 2009 to 2013.

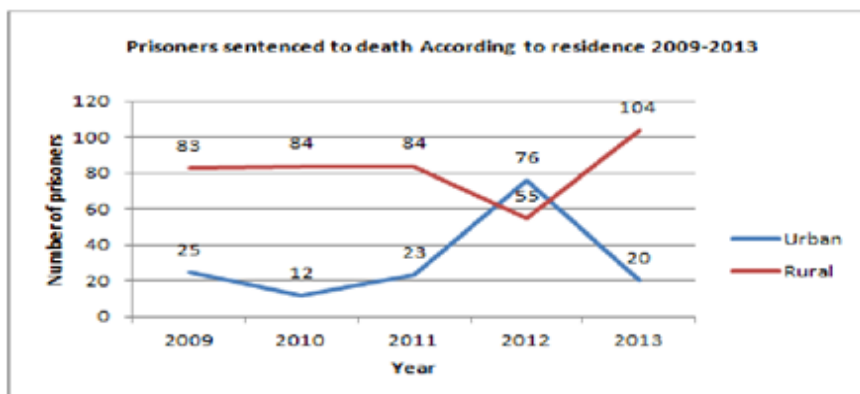

Figure 3:
Direct Admission of Prisoners sentenced to death According to residence 2009-2013

Source: Department of Prisons

According to the above-mentioned statistics between 2009-2013, there is a high chance of rural residents to be punished by the death sentence than the urban residence. In 2009 there was 76.8% of rural residence and remaining part from the urban resident. But, in 2012, statistics showed that there is an increase of urban residents who have punished by the death sentence up to 58%. There are many more influential factors that can be found out which stimulate crimes such as deprivation of moral values, family conflicts especially within the extended families, Middle-East migrations especially among women and drug abuse. When compare crimes with education, poverty, and social statuses, traditional criminological theories have been challenged. For example, during the post-war era, in Sri Lanka, a great majority of educated people have shown a high level of tendency in committing crimes than uneducated people.

3.3 Age and Crimes

“Crime is a young person’s activity” Indeed, researchers have observed that age is the best predictor of criminal behavior. The relationship between age and crime is curvilinear. Criminal activity increases with age into adolescence, peaks in late adolescence or early adulthood, and then decline fairly quickly with age and continues to decline more slowly to death. This pattern generally holds regardless of sex, race, and class, as well as across time periods and places, leading some to argue that the age - crime relationship is invariant (Gottfredson and Hirschi 1986). Criminologists have used the term “Desistance” to describe the termination of criminal behavior as age increases past the peak offending years in late adolescence or early adulthood (Laub and Sampson 1993). Although most offenders “age out” of crime by early adulthood, a small percentage continues to offend over the life course. This observation has sparked interest in the role that age plays in distinguishing between different types of offenders. Contrary to the age invariance position, research on the effects of age at first offense and the trajectory of crime over the life course suggests the existence of distinct types of criminal careers that vary in terms of onset, duration, and intensity. Individuals who become involved in crime at an early age and those who have contact with the legal system earlier in adolescence are more likely to become chronic offenders or “life-course per-sisters.” Laub and Sampson (1993) have shown that even among early-onset and chronic offenders, desistance from crime is possible. Research in this realm has also verified that the most common type of criminal career is “adolescent limited,” meaning that criminal behavior is generally confined to the adolescent and early adult years, at which point desistance rapidly occurs.

Owing to the above clarification, youth are doing an abundance of crimes without any discrimination such as sex, ethnicity, and class. This statement can be proved within the Sri Lankan society.

Table 7:
Direct Admission of convicted Prisoners According to Age groups 2009-2013

Age group	Year				
	2009	2010	2011	2012	2013
Under 16 years	11	5	102	19	0
16 and under 22 years	2070	2000	1538	1802	1711
22 and under 30 years	13276	7316	5794	6087	6897
30 and under 40 years	13376	9857	8738	8663	10595
40 and under 50 years	5919	8566	7098	7513	7788
50 and under 60 years	2182	3479	2952	3529	3110
60 years and above	1038	905	796	778	659
Total	37872	32128	27018	28391	30760

Sources: Department of Prisons

According to the clarification of Gottfredson and Hirschi (1986) connection, between age and crimes exist in a curvilinear manner. Examining the age of convicted prisoners during the time of 2009 to 2013 belongs to the age group 22 to 40 years. When the age becomes low-level crimes are increased. When the age has become high, then similarly crimes also have been increased. This view has shown by the Sri Lankan society.

3.4 Sex and Crimes

Males have a higher rate of crime than females. A comparison of sex-specified criminal behavior is frequently reported as a ratio of the frequency or rate of male offenses to female offenses. Although the gap in the sex ratio of offending varies for different types of crimes, it is greatest for more serious types of crime. In criminological perspectives, Self-report data confirm that males are more likely to be involved in crime than females. Though these data tend to reveal the less disparity in the sex ratio of criminal offending than official data, especially for less serious crimes (Triplett and Myers 1995).

In any society, the male crime rate is higher than the female crime rate. (Triplett and Myers 1995) But the quantity is different from society to society, and from time to time. Some societies show a vast difference but another society, show that the female crime rate is very close to the male crime rate. Not only that, but crime discrimination also shows these differences through the below-mentioned graph.

According to figure 4, from 2009 to 2011 total numbers of convicted prisoners were gradually fallen. Once more in 2013 has increased the number of convicted prisoners. The above bar chart elucidated about the male and female ratio among the convicted criminals or prisoners in Sri Lanka. In 2009 the total number of imprisonment prisoners was 37,872,

out of this number 36,590 prisoners were male 96.6% rest of these were 3.4% female. In the year 2011 full amount was 27,018 prisoners. In relation to 2009, it has gone down by 10,854 prisoners. Although the total number of prisoners' rate has fallen down, the number of male prisoners was increased by up to 97.1%. While the number of female crime rate has gone down. In 2013 the total number of prisoners was thirty thousand seven hundred and sixty (30,760). 97% represented the male prisoners. 3% represented the female prisoners. This observation was revealed a big gap between male and female prisoners.

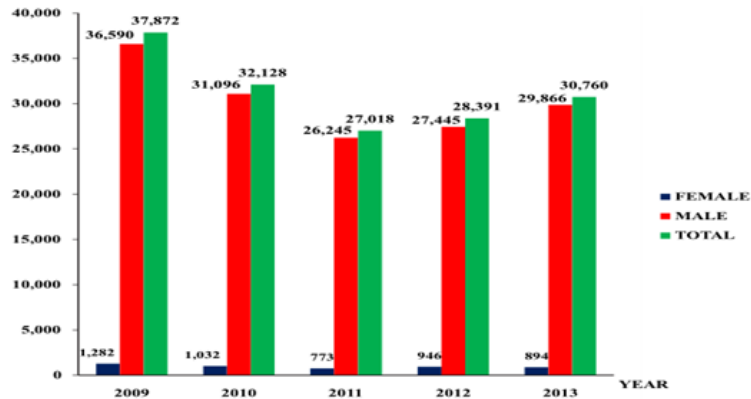

Figure 4:
Male and female convicted prisoners from 2009 to 2013

Source: Department of Prisons

The death penalty was activated for serious crimes like homicide, rape, and drug trafficking. The below table has shown that the disproportion of sex in serious crime in Sri Lanka.

Table 8:
Direct Admission of Prisoners Sentenced to death According to Sex 2009-2013

	Year				
	2009	2010	2011	2012	2013
Male	104	93	99	122	120
Female	4	3	8	9	4
Total	108	96	107	131	124

Source: Department of Prison

In table: 8 depicts the direct admission of prisoners sentenced to death based on the sex from 2009 to 2013. In 2009 hundred and eight (108) prisoners sentenced to death. Out of this hundred and four (104) male prisoners as a percentage, male 96.2% and female 3.8%, similar to serious crimes and as well as normal crimes, male and female ratio were

equal. In the year of 2011 direct admission of prisoners, eight are female prisoners as a percentage it is 7.5%. All in all, representing sex in grave crimes and sentenced to death ratio was equal in the community.

3.5 Marital status and crimes

In a certain society, the population is categorized according to the various variables. Among them, marriage also is one of the social institutions to be concerned about behavioral patterns in the field of sociology. It is accepted that universal and legal institutions for reproduction. Therefore marriage can be identified as a fundamental unit. According to table 9, marital status can be categorized as follows. Never married, Married, Widowed, Divorced, and legally separated. According to this, most crimes were reported in the married section. Second place had reported to never married. The minimum rate will be reported widowed section. The study compares the total population in the sorted groups to do a criminological investigation. Under mentioned table portrays the total admission of prisoners sentenced to death according to marital status 2009 to 2013.

Table 9:
Direct admission of Prisoners sentenced to death according to marital status in 2009-2013

Marital Status	Year				
	2009	2010	2011	2012	2013
Married	90	83	88	108	96
Single	9	13	17	19	22
Divorced / Separated	9	-	2	4	6
Total	108	96	107	131	124

Sources: Department of Prison

Above-mentioned table 9 revealed that the connection between marital status and crime prevalence in the society. In 2009, hundred and eight offenders have punished under the death sentence. In that nine are married, those who have unmarried also nine and rest of the prisoners are divorced. According to the percentages, 83% are married, 8.5% are unmarried and 8.5% are divorced. With regard to this interpretation, a great majority of prisoners are married. In 2013 statistics, there are 77.4% of married prisoners, 17.7% prisoners are unmarried and 17.7% are divorced.

According to the category of marital status in Sri Lanka, the highest trend of criminals was legally separated individuals. In the year 2012, there were 2,461 legally separated persons imprisoned. They were 19,778 out of the total population. Legally separated criminals were 12,443 per 100,000 populations. Divorced persons were the second.

Third place was unmarried persons, fourth and fifth were married and widowed persons. According to this analysis, legally separated people show a higher tendency to be involved in crimes in Sri Lanka. Least persons were widowed. Observing the correlation between age, sex, and marital status in the Sri Lankan social environment, universal and theoretical conditions were not challenged.

**Table 10:
Direct Admissions of un-convicted Prisoners According to Marital status and Per 100,000 populations in 2012.**

Marital Status	Direct AD to Prison	Population 2012	Rate per 100000
Never Married	30566	1748503	1748
Married	70867	5401061	1312
Widows	1232	695415	177
Divorced	2634	26328	10005
Legally separated	2461	19778	12443

Source: Department of Prisons

4. Conclusion

The study argues that in post-independent social structure gradually collapsed due to internal and external factors, which affected to the community adversely. When Sri Lanka achieved the independent, social integration of multi-ethnic had not been built which was the first factor caused to ethnic polarization and then to conflict. The second factor was party politics did not establish an inflexible social structure. They have brought sudden policies once they came to power and those initiatives impact to change the norms and values of traditional culture. For instance the Open economy instead of a close economy had shifted away from the cultural value system and made a disintegrated community. Consequently, the study was recognized that the open economy as a key contributory factor to change the countenance of conventional crime patterns of Sri Lanka. Until the 1970s the homicide pattern and other crimes moreover, remained distinctly an older one. Sri Lankan murders were unpremeditated manifestations of violence in disputes over land, women, or honors due to a person. But after the open economy, Westernization has been made huge changes within the Sri Lankan culture, and also people have been changed their way of living. As a result of this anomic environment which leads to organized crimes and gang crimes. The underworld controls a varies of activities like smuggling drugs, weapon, and human trafficking, sale of illicit liquor, control of prostitution rackets, sex clubs, the gambling industries, pavement hawkers, beach boys, trade unions activities, protection rackets, etc. The law and its enforcement agencies were not ready to effectively concurrence complexities that would come in its wake and formidable challenges.

5. Recommendations

There is considerable evidence that “intervention” is the most effective system for reducing crime. The crime trends and patterns in the post-independent community are more liable to interventionist policies to curb crimes.

By implementing without fail, these policies would protect the community from grave crime with regard to interventionists. First, interventionist policies would integrate into law-abiding society a larger proportion of citizens, including the majority of those who have committed the crime but have not demonstrated dangerousness. It was generally acknowledged that social control stems from the rewards secured by lawful conduct rather than from direct fear of punishment. The effective deterrent is not the fear of legal sanctions as such but the fear of loss of status (Grasmick and Bursik 1990). But it is not really fear that inhibits criminal behavior. Rather, the law-abiding citizen is one who feels that doing certain things, such as stealing from a neighbor and assaulting a coworker, is unthinkable. The policies for crime prevention must, therefore, if they are to be effective, give more people a stake in conformity to the laws that prohibit criminal behavior. Second, interventionist policies would define the social situations from which crimes are most likely to issue and make it possible to attack and eliminate those situations. In addition to that, conducting awareness programs especially among youth, equal resource distributions, effective community partnerships, rehabilitation programs, ensuring the rule of law via proper policy implementations, diminishing rural and urban disparities by promoting equity and strengthening the poverty alleviation programs are the most applicable pathways to establish a crime-free society.

References

- Akers, R. (1998). *Social Learning and Social Structure: A General Theory of Crime and Deviance*. Boston: Northeastern University Press.
- Angella W. Little, Hettige, S.T. (2013). *Globalization, Employment and Education in Sri Lanka: Opportunity and Division*, Rutledge Studies in Education and Society in Asia.
- Archer, D. and Gartner, R. (1984). *Violence and Crime in Cross-National Perspective*. New Haven: Yale University Press.
- Arasarathnam, S. (1986). *Aggression and Inter Ethnic conflict: Sinhala – Tamil relations in modern Sri Lanka, International perspectives on Ethnic Conflict antecedents and Dynamics*. Beverley Hills: Sage Publication.
- Braithwaite, J. (1979). *Inequality, Crime, and Public Policy*. Rutledge and K. Paul, Australia.
- Beckett, K and Sasson, T. (2000). *The Politics of Injustice: Crime and Punishment in America* (2 ed) Sage Publication, USA.
- Code of Criminal Procedure Act, (1979) Colombo: Government Printing Office.
- Cote, S. (2002). *Criminological theories: Bridging the past to the future*. Thousand Oaks, CA: Sage.

- Cullen, Francis T. and Velmer S. Burton, Jr. (1994). *Contemporary Criminological Theory*. New York: New York Univ. Press.
- David Downes and Paul Rock, (2003). *Understanding deviance*, Fourth edition (Oxford University Press.
- Demographic & Health Survey (1987). Department of Census & Statistics, Colombo, Sri Lanka.
- Ekanayake, E.M.S. (2004). "A Sociological study on the impact of the ethnic conflict on Poverty. An Examination of three communities in the Seruvila Divisional Secretariat Division". Centre for Poverty Analysis, Sri Lanka.
- Felson, M. (2002). *Crime and Everyday Life*, (third Eds.) SAGE Publications, United States of America.
- Giddens, A. (1991a). *The Consequences of Modernity*. Stanford (Cal): Stanford University Press, Oxford: Basil Blackwell, Cambridge: Polity Press.
- Goodhand, J. (2001). *Violent conflict, poverty and chronic poverty* CPRC Working paper 06, chronic poverty Research Centre, ISBN Number 1 – 904049-05-2.
- Gottfredson M and Hirschi, T (1986). True Value of Lambda Would Appear to be Zero: An Essay on Career Criminals, Criminal Careers, Selective Incapacitation, Cohort Studies, and Related Topics, *Criminology* Volume:24 Issue:2 Pages:213-234
- Grasmick, H.G. and Bursik R.J. (1990). "Conscience, Significant Others and Rational Choice." *Law and Society Review* 34:837-861.
- Guarino Ghezzi, S. and Trevino, J. (Eds.). (2005). *Understanding crime: A multidisciplinary approach*. Cincinnati, OH: Anderson.
- Gunasekara, L. (1985). *Administration Report of the Commissioner of Probation and Child Care Service for the year 1983*. Government press, Colombo.
- Hettige, T. (2013). *Aparadha Nadu Vidhan Nithiya (Criminal law)*. Samadhi Publisher, Bowella. Colombo.
- Jayewardene, H. S. and Ranasinghe H. (1963). *Criminal Homicide in the Southern Province*, Colombo.
- John D. Rogers, (1987). *Crime, Justice and Society in Colonial Sri Lanka*. London Studies on South Asia, Number 5. London: Curzon Press; Riverdale, MD.: The Riverdale Co.
- Judicature Act. (1978). Government Printing Office. Colombo.
- Judicature (Amendment) Act. (1979). Government Printing Office. Colombo.
- Julius R. Ruff, (1990). "Justice and Society in Colonial Sri Lanka by John D. Rogers" *The American Journal of Legal History*, Vol. 34, No. 4, pp. 425-426 Published by: Temple University.
- Karunaratne, N.H.A. (1978). "Dispositional Decisions in the Criminal Justice Process in Sri Lanka," UNAFEI Resource Material Series, No.16, pp.234-241, Tokyo, Japan: UNAFEI.
- Lab, S.P.(1992). *Crime Prevention: Approaches, Practices and Evaluations (2nd Ed.)*. Cincinnati. OH: Anderson.
- Larsson, D. (2006) *Exposure to crime as a consequence of poverty: five investigations about relative deprivation, poverty and exposure to crime*. www.researchgate.net/publication/277757557
- Larry J. Siegel, (2000). *Social Structure Theories (From Criminology, Seventh Edition, P 184-219, National criminal justice Reference Service(NCJRS), USA*.
- Laud, J.H. and Sampson, R.J. (1993). *Turning Points in the Life Course: Why Change Matters to the Study of Crime*. *Criminology* 31: 301-325.

- Manor, J. (1979) 'The failure of political integration in Sri Lanka (Ceylon)' *The Journal of Commonwealth & Comparative Politics*, 17(1), pp.21-46
- Merton, R.K. (1957). *Social Theory and Social Structure*, rev. Ed. New York: Free Press.
- Merton, Robert K. (1968). *Social Theory and Social Structure (enlarged Ed.)*. New York, NY, US: Free Press.
- Miller, T. Cohen, M, Swedler, D., Ali, B. Hendrie, D. (2017) *Incidence and Costs of Personal and Property Crimes in the United States*, SSRN Electronic Journal
- Police Administrative Reports, (1948-2014). Sri Lanka Police Department, Colombo.
- Prison Statistics of Sri Lanka, Vol. II (1992). Colombo: Department of Prisons.
- Quackenbush, S.L (2011). *Understanding General Deterrence; Theory and Application*. Palgrave Macmillan, New York.
- Sampson, R.J. and Laud, J.H. (1990). *Crime and Deviance over the Life Course: The Salience of Adult Social Bonds*. *American Sociological Review* 55: 609-627.
- Sampson, R.J. and Laud, J.H. (1992). *Crime and Deviance in the Life Course: Annual Review of Sociological Review* 18: 63-84.
- Schramm, W. (1964). *Mass Media and National Development, The role of information in developing countries*. Urbana: University of Illinois Press.
- Sutherland, Edwin H. (1940). *The White-collar criminal*. *American Sociological Review* 5:1–12.
- Tappan, P. (1947). *Who is the criminal?* *American Sociological Review*, 12, 96–112. (Quote on p. 100)
- Tonry, M. (1995). *Malign Neglect: Race, Crime, and Punishment in America*. Oxford: Oxford University Press.
- Triplett, R and Myers. L. B. (1995). "Evaluating Contextual Patterns of Delinquency: Gender-Based Differences." *Justice Quarterly* 12:59-84.
- Valerie W. (2010). *Deterrence in Criminal Justice: Evaluating Certainty vs. Severity of Punishment, the Sentencing Project*, Washington.
- White Rob, (2001). "Criminology for Sale: Institutional Change and Intellectual Field." *Current Issues in Criminal Justice* 13 (November).
- Wood, A. L. (1961). *Crime and Aggression in Changing Ceylon*. *Transactions of the American Philosophical Society*. Philadelphia.

“Collective Fear” and Tamil Political Agitations in Post-independence Ceylon: A Historical Analysis

G.C.L.Gamage^{1,*} and Sarath Amarasingha²

Department of History & Archaeology, University of Ruhuna, Matara Professor Emeritus in Sociology, University of Ruhuna, Matara.

*Correspondence: lakmini24@gmail.com

Received: 26 June 2020

Accepted: 06 November 2020

සංකේතය

පශ්චාත් නිදහස් සමයෙහි ශ්‍රී ලංකාවේ ද්‍රවිඩ දේශපාලනය පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීමේදී 1948-1970 අතර කාල පරාසය විසින් හිමිකරගනුයේ සුවිශේෂිත ස්ථානයකි. මේ අවධියේදී ශ්‍රී ලංකාවේ ද්‍රවිඩ දේශපාලනය එම සමාජයේ ආවර්ණකල්පිතවාදී ප්‍රභූ පැළැත්තිය විසින් නියෝජනය කළේය. ඔවුහු ද්‍රවිඩ අයිතිවාසිකම් වෙනුවෙන් විවිධ ව්‍යාපාර දියත් කළ අතරම ද්‍රවිඩ සමාජය ජාතිවාදීව නගා සිටුවීමට ද කටයුතු කළහ. මෙම පර්යේෂණය ඔස්සේ පශ්චාත් නිදහස් සමයෙහි ද්‍රවිඩ නායකයින් අතර විද්‍යාමාන වූ “පොදු බිය” සහ ඒ නිසාම හටගත් අනාරක්ෂිත හැඟීමක් එම හැඟීම් වලින් පන ගැන්වී ඔවුන් දියත් කළ දේශපාලනික ව්‍යාපාරය පිළිබඳවත් අධ්‍යයනයට ලක් කෙරුණි. මෙම පර්යේෂණය ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ ප්‍රාථමික හා ද්විතීය මූලාශ්‍ර ද්විතීයම භාවිතාවට ගනිමින් සිදු කෙරුණි. එහිදී විවිධ පර්යේෂකයින් විසින් රචනා කරන ලද පොත් පත් ද්විතීය මූලාශ්‍ර ගනයෙහිලා පරිශීලනය කළ අතර සමකාලීන ලිපි ලේඛන ප්‍රාථමික මූලාශ්‍ර වශයෙන් භාවිතාවට ගැනුණි. මෙම පර්යේෂණය තුළින්, පශ්චාත් නිදහස් සමයෙහි මෙරට සමාජ, ආර්ථික හා දේශපාලනික ක්ෂේත්‍රවල වර්ධනය වූ සිංහල බහුතර නියෝජනය, ද්‍රවිඩ නායකයින් තුළ “පොදු බිය” මුල් කරගත් අනාරක්ෂිත හැඟීම් ඇති වීමට ඉවහල් වූ බව අවබෝධ කර ගැනුණි. භෞතික වශයෙන් ඇති වූ අපහසුතාවයන්ටත් වඩා මානසිකව ඔවුන් තුළ ඇති වූ මෙම අනාරක්ෂිත තත්වය වඩාත් බලවත් වූ අතර ඒ නිසාම ඔවුහු තම පැවැත්ම ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා මෙරට සමාජ, ආර්ථික, දේශපාලනික ව්‍යුහය තුළ සමාන අයිතිවාසිකම් ඉල්ලා සිටිමින්, සාමාන්‍ය ද්‍රවිඩ ජනතාව ජාතිවාදීව පනගන්වමින් පශ්චාත් නිදහස් සමය පුරාම විවිධ ව්‍යාපාර දියත් කළහ.

මුද්‍රාපද : බිය, අනාරක්ෂිත භාවය, සිංහල බහුතර බලය, ද්‍රවිඩ නායකයින්

1. Introduction

Up to the 1920s, Sinhala and Tamil politicians had unitedly conducted political agitations demanding greater rights from the British colonial ruling power. However, from the 1920s this situation changed and disagreements began to emerge between the Sinhala and Tamil leaders regarding the issues of constitutional implementations and power sharing in the Legislative Assembly. During the post-independence period those disagreements rose to a new level. After getting independence in 1948, Ceylon was ruled by majority Sinhalese governments. In this situation, elite Tamil politicians began agitating against the successive national governments demanding “equal opportunities” and began mobilizing the common Tamil society to join the protests by fomenting Tamil nationalism and arousing hostile feelings against the majority Sinhalese.

2. Literature Review

Various researchers have investigated the reasons and causes behind the politics of the elite Tamils during the post-independence period. As pointed out by Roberts (2009), Little (1994), Wickremasinghe (1996), Bond (1988), Tambiah (1992) and Uyangoda (1996), Sinhala Buddhist nationalism and its related agendas displeased the Tamil elites greatly, prompting them to act against the successive governments during the post-independence period. Likewise, De Silva (1988), Devotta (2007), Johnson (1993), Obeysekara (1984) and Kerney (1978) have observed that the language issues and religious issues have played an important part in post-independence Tamil politics. Some observers have pointed out that although Tamil nationalism originally commenced as a reaction against western influences, later it was used to resist the Buddhist revival movement, which began after Sri Lanka gained independence. The Tamil Nationalist movement later developed into an anti-Sinhala movement that aimed to achieve equal rights under the Sinhalese dominated regime (Wilson, 2000; Tambiah, 1986; Gunasingham, 1999; Sivarajah, 1996; Swamy, 1996; Harris, 2001). Nissan perceived this as follows – ‘what began as a series of claims by both Tamils and Sinhalese against the British was transformed into claims directed against each other’ (Nissan, 1990, p. 34). According to some commentators, the most significant factors in the post-independence politics of Sri Lanka proved to be myths and history (Gunasingham, 1999; Dharmadasa, 1988; Devotta, 2007; Renan, 1996; De Silva, 1985). As one writer noted, ‘Sinhala history justifies their claim to impose their rule over the whole Island of Lanka. For Tamils too history is used to justify their demands for a degree of autonomy for the Tamil dominated areas, and today for total separation from the Sinhala dominated parts of the country’ (Nissan, 1990, p. 19). A number of recent studies (Abeyrathna, 2002; Ebuldeniya, 2013; Perera, 2001; Shanmugaratnam & Stokke, 2004; Kelegama, 2000; Richardson & Samarasinghe, 1991; Nithiyandanan, 1987) on the post-independence situation have explored the underlying causes of the festering conflict and attributed it to the presence

of inequalities in accessing political power and economic resources. They have listed a number of disparities that are likely to have aroused feelings of discontent and frustration, which may have eventually caused a truculent group to mobilize and enter into a conflict along ethnic lines.

Even though a number of viewpoints have been expressed regarding the Tamil political agitations in post-independence Ceylon, it is difficult to identify “Collective fear” as one of the reasons behind the attitude of the elite Tamil leaders. In order to clarify that point this research is mainly focused on examining whether there was a sense of collective fear based on feelings of insecurity among the Tamil elites during the post-independence period of Ceylon. Also, this research will analyze whether the influence of insecurity based collective fear among the Tamil elites motivated them to conduct political agitation movements and group mobilizations along ethnic lines during the particular period.

David Lake and Donald Rothchild have claimed in their study “Rational Explanation” that collective fear plays a decisive role in ethnic conflicts. That is, when an ethnic group has apprehensions regarding its safety and security it adopts a defensive stance, which in turn leads it to become aggressive and belligerent and possibly resort to violence. According to the authors, ethnic activists and political entrepreneurs operating within the groups build upon these worries about insecurity and polarize society, aggravating the conflict. Political grievances and other resentments additionally magnify these anxieties, driving the parties to the conflict further apart. Together, these between groups’ and within groups’ strategic interactions engender a toxic brew of distrust and suspicion that can explode into mindless violence (Lake & Rothchild, 1996, pp. 41–42).

3. Methodology

This research incorporates data from both primary and secondary sources. Contemporary documents such as Hansards, newspapers and various promulgated acts were used as the primary sources. Secondary sources like documents and news reports published in local and international newspapers and websites also provided a vast amount of data about Sri Lankan Tamil politics. Other sources like books, research papers, monographs and theses too served as secondary data. As this research is of a qualitative nature, content analysis method was used on the data. In order to proceed with that, as the first step of the data analysis process all the collected data were coded. Secondly, all the data collected were categorized based on the main research aims and questions. In order to do that effectively, numerous details that were not directly related to the main research aims were omitted. Also, when partial viewpoints and incomplete information that might prove less reliable were received, contemporary records and materials were used to cross-check and extract the reliable information during the analysis stage. In the end it was possible to arrive at certain plausible conclusions by comparing all the related details with one another.

4. Discussion

4.1 Status enjoyed by elite Tamils before Ceylon gained independence

As the colonial rulers and missionary organizations established some really good English schools in Jaffna peninsula, the high caste Tamils were able to receive an excellent education even during the colonial period. Further, because of the “Divide and Rule” policy practiced by the colonial rulers, they received favorable treatment compared to the Sinhalese.¹ As a result of that, during the colonial period they were able to access the best educational resources, professions and political representation. This enabled them to maintain themselves at a higher social level (Tambiah, 1986; Spencer, 1990; Bandarage, 2009). High caste Tamils were able to stay in the forefront, ahead of the Sinhala leaders in the political agitation movement in the colonial period (Wickremasinghe, 1995, p. 25). In those times Tamils were not regarded as a minority community either by others or even by themselves; rather, they were on a par with the majority Sinhalese community (De Silva, 1967, p. 90).

4.2 Heightened feelings of fear and insecurity among the Tamil elites in the post-independence period

Beginning from the 1930s the British rulers began applying democratic principles to the socio-political setup of Ceylon. This enabled the majority Sinhalese leaders to gradually establish their power in the political setup of Ceylon, in keeping with their numerical strength. During the post-independence period Sinhalese dominancy was further established. In the post-independence era, more democratic principles were established, various social welfare policies were implemented and new constitutional amendments made by the governments. Most of those changes enabled the Sinhalese to establish themselves in much stronger positions in the socio-political and economic fields; at the same time, the over-representation of high caste Tamils in all of those fields gradually decreased. Sinhala Buddhists viewed the post-independence changes as a process that helped them to regain the “right place” in national life. On the other hand, Tamil leaders perceived the Sinhala Buddhist dominancy as a threat to their socio-economic, political and cultural survival. Thus, they had begun to feel insecure and emotions such as “fear”, “threat” and “hate” began to overcome them. Such emotional feelings worked as a “switch” that was the motivation for action.

In the post-independence period several “colonization” programs, i.e. state sponsored land resettlement programs were introduced by the Ceylon government. To implement this

1 British rulers implemented their infamous “divide and rule” policy as a strategy to divide the different ethnicities of Sri Lanka. Through this method, they practiced favoritism by offering various benefits to the minority Tamils to set them apart from the majority Sinhalese. In that manner, they aroused feelings of envy and resentment among the majority Sinhalese over Tamils.

policy, the government launched a series of resettlement projects that involved selecting Sinhala people from the overcrowded southern areas and the hill country of the Island and shifting them to new settlements in the dry zone. According to Manogaran (1987), during the period 1953–1981, 165,000 Sinhalese were added to the population of the Eastern and Northern provinces.

These colonization projects had the direct effect of increasing the fear among Tamil politicians. Particularly, they feared about the future demographic status of those geographical areas where the colonization projects were being carried out. S.J.V. Chelvanayakam² complained that the Tamil composition of parliament had been reduced directly as a result of the colonization projects (HC. Deb, 17 June, 1957). The proposed settlement programs mainly focused on the peripheral regions of the Northern and Eastern provinces, which had been predominantly inhabited by Tamils until then. Therefore, at the very outset Tamil leaders strongly criticized this program³. According to them, those provinces comprised the “Traditional Homelands” of the Tamils. Particularly, the FP frequently reminded the Tamils of the fact that there had been an independent Tamil Kingdom in the North before the arrival of the Portuguese (Sivarajah, 1996, p. 107). A.J. Wilson declared that “the colonization schemes were deliberately interposed so as to break up the geographical contiguity of the two Tamil provinces” (Wilson, 1984, p. 159). When there was an increase in Sinhalese representation in the peripheral areas of the Northern and Eastern provinces, Tamils were overcome by feelings of insecurity. They believed that through these projects the Sinhalese people would receive most of the economic benefits of those areas. Consequently, they feared about the future status of those regions. While the Tamils were in an emotionally worried state the FP manipulated those feelings in order to mobilize the Tamils against Sinhalese dominance.

Even though Tamil leaders identified the colonization scheme as an anti-Tamil program, it is important to assess this project in an impartial manner. It should be pointed out to the Tamil leaders who charge that Sinhalese people would obtain economic benefits from those areas that a large number of Tamils had been living and continue to live in Colombo and many other areas amidst Sinhalese people. They owned agricultural lands, ran businesses and worked in government institutions in those areas. Sinhalese people had maintained friendly relations with the Tamils in Sinhala areas over hundreds of years and

2 S.J.V. Chelvanayakam was one of the prominent Tamil leaders of the time. Under his leadership a new Tamil political party named “Ilankai Tamil Arasu Kadchi” (ITAK), which stood for Sri Lanka Tamil State Party, was formed in 1949. This party was established primarily with the objective of working towards a federal political structure with regional autonomy for the Tamils (De Silva, 1988b, p. 153). Later on, this name was changed to Federal Party (FP). For more than a quarter of a century, Chelvanayakam and the FP represented the ideology of federalism, regional autonomy and separatism for the North and East.

3 S.J.V. Chelvanayakam, presidential address delivered at the inaugural and first meeting of the Ilankai Tamil Arasu Kadchi on 18th December 1949 (ITAK, 1951, P. 1).

co-existed peacefully with them. Other than this Kanagasundram⁴ (2017), a UK educated Tamil person when speaking of colonization noted that “D. S.⁵ was pro-Sinhala not anti-Tamil.” As pointed out by Bandarage (2009), “As the First Prime Minister, he felt obliged to preserve the territorial integrity and sovereignty of the country in the face of rising Tamil separatism. He wanted to settle Sinhalese in Trincomalee and the hinterland in Padaviya and Seruwila in the North, and Ampara in the East, to block a contiguous and homogeneous Tamil speaking area in the North and the East” (p. 48). Other than this in the concurrent period there was a significant growth in the population of the country while poverty related grievances had increased among Sinhalese peasants. During the period 1946–1953 the Ceylon population increased 2.8 percent (Department of Census & Statistics, 1986). Also, the landless population had increased to 26 percent among all agricultural families (Attanayake, 2001, p. 76). As pointed out by Kanagasundram (2017), during this period many peasants of Kandy and Kegalle suffered endemic land hunger. He further pointed out that “D.S. Senanayake’s vision to settle the dry zone with Sinhala colonists from the Kandyan areas, provide them with cleared land, irrigation and housing, was to redress to some extent the historical injustice done to them when the British expropriated their ancestral lands – especially after the Kandyan revolt of 1848 (under the infamous Waste Lands Ordinance). The British then cleared the land and cultivated coffee and tea by employing alien Indian Tamil laborers. This was the first “ethnic cleansing” in Sri Lanka. It should also be mentioned that the lands that were colonized under the scheme were uninhabited jungle areas and not a single Tamil farmer was displaced. Therefore, it is better to acknowledge that the colonization project entered mainstream politics due to the contemporary requirements of the society. However, the FP based elite politicians used this issue to stir up Tamil nationalism and propagate anti-Sinhalese ideology within Tamil society.

Though the colonization projects had given rise to sharp ethnic tensions among Tamils, the language issue was an even more contentious matter that generated a great deal of fear among the Tamils by giving rise to feelings of insecurity. Many liberal policies like the free education system and expansion of education opportunities were introduced by the British even before independence. Therefore, children from rural areas were also able to receive the benefits of education. But most of this education was conducted in the vernacular languages. Due to that reason the majority of those who passed out of schools and universities did not have enough opportunities to enter any of the distinguished professions, as the official language of Ceylon was English, even after independence. By the time of independence, the English educated local elite groups made up only 7% of the total population of the Island. 58.9% of the population spoke only Sinhala language in 1953 (Department of Census and Statistics, 1953).

4 Ajit Kanagasundram is the son of K. Kanagasundram who worked as chairman of the Gal Oya scheme in 1950. Therefore, Ajit Kanagasundram has extensive knowledge about the colonization scheme.

5 The first colonization projects were introduced during the tenure of Prime Minister D.S. Senanayake.

Therefore, even from the colonial period, there had been strong tendencies towards empowering the vernacular educated population. Most significant influences working for this change were visible on the Sinhalese side rather than the Tamil side. Tamils were not enthusiastic about vernacular education in the colonial period, because the British policies put the Tamils at an advantage and they were thus in a better position to gain access to an English education. But after independence this situation changed. Sinhala Buddhist agitators strongly urged that Sinhala should be made the official language by displacing English (Seelavamsa, 1954; Premadasa, 1955). Other than this, as pointed out above, in the post-independence language movement the Sinhalese side was motivated more by economic factors than cultural issues. When the Sinhalese tried to get access to government professions they felt discouraged and were eliminated from the process as the official language was English. Also, the Sinhalese realized that even though they outnumbered the Tamils by a ratio of six to one, “the select Ceylon Civil Service had twice as many Tamils as Sinhalese in 1946. Even in 1962, over 40 percent of the Government Medical Service doctors were Tamil” (Bandarage, 2009, p. 43).

Western educated, Sinhala aristocratic leader S.W.R.D. Bandaranaike assumed office as the Prime Minister of Sri Lanka in 1956. Soon after that he introduced the Official Language Act, no. 33 of 1956, which made Sinhala the only official language of Ceylon. The main influential factor that forced the Prime Minister to implement this measure was the agitation of Sinhalese nationalists. The passing of the official language bill marked the beginning of a new phase of Tamil politics. Tamil leaders claimed that the Sinhala language legislation would bring in an era of “apartheid” with the Sinhalese as the “masters and rulers” and Tamils being forced to accept “subject status under them” (Ibid, p. 45). Tamil leaders saw that making Sinhalese the sole official language would put Tamils in a subordinate position and no doubt give the Sinhalese speaking people a competitive advantage in entrance to the public service, law, education and other coveted careers. Therefore, the high caste elites realized that this act would prevent them from accessing the prominent positions that they had hitherto held in the professional field since the colonial times (Wickremasinghe, 2006, p. 271).

The use of Sinhala as the official language resulted in a significant decrease in the privileges the high caste Tamils enjoyed in the educational and professional sectors of Sri Lanka. The Federal Party manipulated the common Tamil society by propagating anti-Sinhalese sentiments by exploiting the language issue. Tamils were aggressively engaging in various protest activities as a result of being instigated by these emotion arousing messages. Numerous acts of sabotage against government property took place in the Northern and Eastern provinces. Large numbers of Tamil people gathered in Hindu Temples in the Northern and Eastern provinces and engaged in prayers seeking divine intervention against the “Sinhala Only” legislation. The contemporary newspapers reported a number of incidents of ethnic disturbances that occurred because of this issue. For example, the FP under

Chelvanayakam's leadership had staged a peaceful *Satyagraha* (protest demonstration) against the "Sinhala Only" bill at Galle Face Green in Colombo on the 6th of June 1956. During this protest, a number of Sinhalese thugs pounced upon them shouting "Don't use Tamil." On this occasion some Tamil leaders were also injured as a result of Sinhala extremists' angry reactions (Anon, 1956). Violent ethnic riots quickly flared up across the country. Both communities engaged in hostile activities against each other. Gal Oya and Ampara areas witnessed some disturbing scenes in this regard because both Tamil and Sinhala people were closely settled in those areas.

This unstable situation was effectively used by the FP to mobilize the Tamils against the Ceylon Government. In February, 1957 they organized a *Hartal* against the "Sinhala Only" bill and the Citizenship Acts. On this occasion printed copies of both Acts were burnt while playing mournful music (Anon, 1957a). They followed up in parliament by engaging in strong debates to protect Tamil rights. One member of the FP, Mr. Navarathnam stated after his lengthy speech, "We want this constitution done away with; we want to replace it with a federal constitution so that all the people of the country can live as one nation" (HC. Deb, June 1957, p. 209).

At the end of the 1950s the government implemented the policy of using the Sinhala "Sri" symbol for a certain purpose. According to this policy the Sinhala letter "Sri" was to be displayed on vehicle license plates issued after a certain date. Though the Sinhalese people accepted this policy, the Tamils were deeply offended. According to them their dignity and self-respect were directly challenged by this policy. The FP organized a mass civil disobedience campaign across the Northern and Eastern provinces. They published a common statement advising the Tamil people that they should use only the Tamil "Sri" symbol for their vehicles (Anon., 1957b). With the encouragement of the FP, Tamil people in the Northern and Eastern provinces obstructed vehicles with the Sinhala "Sri" number plates from entering those regions (Anon., 1957b). As reported in the *Dinamina* newspaper, sometimes even Sinhala government ministers were not allowed to enter the Northern Province due to Tamil opposition (Anon., 1957b). The increasing intensity of the anti-Sri campaign in the North led to a counter response against Tamil lettering on street signs and name boards in the Sinhala areas, especially in Colombo (DeVotta, 2004, pp. 110–111). The horrific "race riots" that broke out in 1958 were the ultimate result of these actions. Sinhalese and Tamils were both aggressors and victims (Bandarage, 2009, p. 50). Between 500 and 600 human lives were lost due to this communal violence. The political situation in Ceylon had been following a path that led to the drastic growth of interactive ethno-nationalism.

Successive Sinhala government(s) moved to allay the fears of the Tamil community by introducing various acts and pacts. For example, the Bandaranaike–Chelvanayakam pact of 1958, Tamil Language (Special Provisions) Act of 1958, Chelvanayakam–Senanayake pact of 1965, etc. But none of these initiatives succeeded under the virulent protests of Sinhala

political and non-political groups (Anon., 1966). As pointed out, the “Collective Fear” theory of ethnic conflict contains “safeguards” to ensure that each side will live up to its commitments and feel secure in the knowledge that the other side will do so as well (Lake & Rothchild, 1996, p. 49). As none of these agreements was implemented even partially, Tamil politicians began to perceive that the government was biased in favor of the majority and alienating the minority.

After implementing the “Sinhala Only” policy, Sinhala government(s) moved to expand social welfare distributions further. In the 1960s, the Ceylonese people had achieved high rates of literacy as a result of the free education system that was introduced in the 1940s. Similarly, the government endeavored to develop the Ceylonese education system by establishing new primary and secondary schools even in rural areas. A few new universities were also established. The medium of education was the vernacular language, Sinhala or Tamil. Therefore, the majority Sinhalese who were discriminated against during colonial rule reaped the maximum benefits in the educational field. The number of educated Sinhala rural youth rapidly increased. As mentioned previously, education based on the vernacular medium was not received well by the colonial rulers. Only the elite class community received English language based education, which enabled them to enter the distinguished professions. As mentioned earlier, the Tamil participation was most significant in this area when compared with the Sinhalese. However, after this Act the prevailing situation clearly changed. In keeping with the “Sinhala Only” Act, the working medium of the entire government administration was changed from English to Sinhala.

Tamil representation gradually dwindled in the government service due to the language barrier as most Tamils were not proficient in Sinhala. Kerney (1975, pp. 49–50) notes that, “A rapidly worsening employment situation was felt with particular severity by Tamil youth as they suffered not only from the general dearth of employment opportunities but from disadvantages and discrimination in obtaining the few existing jobs.” At the same time, the country’s state sector became gradually politicized beginning from the 1960s. According to this practice, ruling party politicians selected and recommended cadres when staff had to be recruited to fill vacancies in government ministries, departments and other institutions. This was a practice under which the posts in government run bodies were filled on the basis of political patronage. The absence of Tamil politicians in the government after 1956 placed the Tamil youth seeking state sector employment in a most disadvantageous position (Samaranayaka, 1991, p. 154). Gunasinghe (1984, p. 199) states thus – irrespective of whether the regime was United National Party or Sri Lanka Freedom Party, opportunities existed for Sinhala youth to build up patron–client linkages with local politicians and press themselves forward. The Tamil youth, especially those from the North and the East, did not enjoy this advantage, as their local politicians represented only the regional ethnic parties, and did not have any power at the center.-

When the Tamil representation decreased in the socio-economic and other fields in the post-independence period, the Tamils lost faith in the ability and the will of successive Ceylon government(s) to protect the Tamils and their interests. They were deeply worried about their future. This situation increased the frustration and disappointment among the Tamil community. Chelvanayakam pointed out that even some small minorities like the Indian Tamils and Muslims receive privileges under a democratic parliamentary system, whereas the Jaffna Tamils were unable to maintain their previously existing dominant position. Therefore, “They wished to establish themselves as a majority and this could only be done through partitioning and the establishment of a brand new nation state” (Richter, 1998, p. 110). However, it is important to mention here that the Ceylon Tamil composition of the Island in 1953 was also 10.93 percent of the total. It is also not a high percentage when compared with some other minorities.⁶

Horowitz argues that the psychological power of emotional driving forces is more vigorous than any economic, linguistic or other motivating factors. At this point, Horowitz explains that in addition to the contest for dominance, fear of group extinction is also a powerful motivation for engaging in ethnic war. In that manner he argues that this fear of extinction is transformed into hostile feelings, which finally lead to violent expression by conflicted groups (Horowitz, 1985). While analyzing the former Yugoslavian situation Professor Vesna Petic noted that ethnic conflict is caused by the “fear of the future, lived through the past” (Lake & Rothchild, 1996, p. 43). Therefore, it is easy to understand why by the end of the 1960s the Tamil community was also on the brink of conflict. It was because of their downfall from the previous position so that they felt a lack of security regarding their future.

5. Findings and Conclusions

During the colonial period elite class Tamils in Ceylon enjoyed a high socio-economic and political status that was disproportionately high when compared with the Tamil representation in the total population. However, during the post-independence period under a more democratic political setup, majority Sinhalese naturally established themselves in stronger positions in all the socio-economic fields. Concurrently, Tamil representation and the associated privileges enjoyed by them gradually decreased in the national arena. After being reduced from their previous enviable position the elite Tamil politicians became highly frustrated and began to suffer feelings of insecurity. They started to worry about their future position in the country. Being cornered in a weak position they reacted angrily and manipulated the feelings of the general Tamil society against the country’s government and the majority Sinhalese population along ethnic lines. Therefore, at the end of the 1960s an environment with a potential for conflict was

⁶ The percentage of Indian Tamils in 1953 was 12.03 (Department of Census & Statistics, 1953).

created within the Tamil community, with the target being the majority community. This laid the background conditions for group mobilization based on psychological persuasion, which emphasized the weak and disadvantaged position into which the Tamils had been pushed in the socio-economic and political spheres. The majority Sinhalese were blamed for this state of affairs, giving rise to a rebellious environment in the 1970s within the Tamil community. The psychological sense of deprivation suffered by Tamils during this period was mainly caused by feelings of fear and insecurity regarding what they perceived would be their diminished status in future.

References

- Abeyratne, S. (2002). Economic Roots of Political Conflict: The Case of Sri Lanka. *World Economy*, 27(8): Retrieved from:
https://crawford.anu.edu.au/acde/asarc/pdf/papers/2002/WP2002_03.Pd , 18.09.2017
- Anon. (1956). "No need to use Tamil". *Lankadeepa* 06th of June.
- Anon. (1957a). "Burying of the Sinhala Language Act". *Dinamina* 5th of February.
- Anon. (1957b). "Continuing the Sri Struggle until Get Victory". *Dinamina* 17th January
- Anon. (1966). "Language: Criticism or Distortion?". *Daily News* 5th of January
- Attanayake, A. (2001). *Sri Lanka Constitutionalism, Youth Protest and Political Violence*, Matara: Department of History; University of Ruhuna
- Bandarage, A. (2009). *The Separatist Conflict in Sri Lanka, Terrorism, Ethnicity, Political Economy*, New York: iUniverse.
- Bond, G, D. (1988). *The Buddhist Revival in Sri Lanka: Religious Tradition, Reinterpretation and Response*. Columbia: University of South Carolina Press.
- Dharmadasa, K. N. O. (1988). "The People of the Lion: Ethnic identity, Ideology and Historicism in Contemporary Sri Lanka", *Sri Lanka: Journal of Humanities*, 15(1 – 2), pp. 1 – 35. Peradeniya: University of Peradeniya..
- David, A & Donald, R. (1996). "Containing Fear: The Origins and Management of Ethnic Conflict", *International Security*, 21(2), pp. 41 – 75, US; The MIT Press. Retrieved from: <http://www.jstor.org/stable/2539070>
- De Silva, K, M. (1967). "The Formation and Character of the Ceylon National Congress 1917 – 1919", *Ceylon Journal of Historical & Social Studies*, 10(1 & 2) January – December, Peradeniya: University of Ceylon.
- De, Silva C, R. (1985). "The Ethnic Conflict and Perceptions of History". In: A. R. B. Amerasinghe & S. J. Sumanasekera Banda (Eds.) *Festschrift 1985: James Thevathasan Rutnam*, Sri Lanka: UNESCO National Commission.
- De Silva, K. M. (1988a). *Nationalism and the State in Sri Lanka*. In: K. M. De Silva et.al (Eds.) *Ethnic Conflict in Buddhist Societies: Sri Lanka, Thailand and Burma*, London: Pinter Publisher.
- De, Silva, K. M. (1988b). *Managing Ethnic Tensions in Multi – ethnic Societies; Sri Lanka, 1880 – 1985*, Lanham: University Press of America.

- Department of Census & Statistics. (1953). Ceylon Government Press, Colombo.
- Department of Census & Statistics. (1986). Ceylon Government Press, Colombo.
- .DeVotta, N. (2007). *Sinhalese Buddhist Nationalist Ideology: Implications for Politics and Conflict Resolution in Sri Lanka*, Washington, DC: East – West Center.
- Ebuldeniya, D. (2013). *Ethnic Conflict, Horizontal Inequalities and Development Policy; The Case of Sri Lanka*, Ph.D. University of South Africa, South Africa. Retrieved from: uir.unisa.ac.za/bitstream/handle/10500/13540/thesis_embuldeniya_d.pdf?sequence
- Gunasingham, M. (1999). *Sri Lankan Tamil Nationalism: A Study of Its Origins*, Sydney: MIVP Publications.
- Gunasinghe, N. (1984). "Open Economy and Its Impact for Rational Ethnic Relations in Sri Lanka". In : Committee for Rational Development, Sri Lanka.(Ed.). *The Ethnic Conflict, Myths Realities and Perspectives*, New Delhi: Navrang .
- Harris, E. J., 2001. "Buddhism in War: A Study of Cause and Effect from Sri Lanka", *Culture and Religion*, 2(2), pp. 197 – 222, UK: Taylor & Francis. Retrieved from: <https://doi.org/10.1080/01438300108567175>
- HC Deb 19 June 1957, Vol.28, Ceylon Government Press.
- Hoole, R., Bomasundaram, D., Sriharan, K., & Thiranagama, R. (1990). *The Broken Palmyra: The Tamil Crisis in Sri Lanka, an Inside Account*, Claremont CA: The Sri Lankan Studies Institute.
- Ilananki Tamil Arasu Kadchi .(1951).Colombo.
- Johnson, J. T. (1993). "Religion, Ideology and Ethnic Identity in the Sri Lankan Conflict". In: I. Manus (Ed.) *The Internationalization of Communal Strife*, London, Midlarsky.
- Kanagasundaram, A.(2016). "The Gal Oya Project 60 years on Part – 1", *The Island* 16th June 2020 (Online), Retrieved from: [thepearl.lk › the-gal-oya-legacy-past...](http://thepearl.lk/the-gal-oya-legacy-past...) , , 18.08.2017
- Kelegama, S.(2000). *Development in Independent Sri Lanka: What Went Wrong? Economic and Political Weekly*, 35(17), pp. 1477 – 1490. Retrieved from: https://www.researchgate.net/.../262120457_Development_in_Independent_Sri_Lanka , 15.07.2017
- Kearney, R. N.(1975). *Political Mobilization in Contemporary South Asia*. In: R. L. Crame (Ed.) *Aspects of Political Mobilization in South Asia*, Syracuse: Maxwell School of Citizenship and Public Affairs.
- Kearney, R. N. (1978). "Language and the Rise of Tamil Separatism in Sri Lanka". *Asia Survey*, 18, pp. 521 – 534, USA: University of California Press. Retrieved from: <http://www.jstor.org/stable/2643464>.
- Lake, D & Rothchild, D. (1996). "Containing Fear, The Origins and Management of Ethnic Conflict", *International Security*, 21(2), UK: The MIT Press .Retrieved from: <http://www.jstor.org/journals/mitpress.html>
- Little, D. (1994). *Sri Lanka: The Invention of Enmity*, Series on Religion, Nationalist and Intolerance, Washington: United States Institute of Peace.
- Manogaran, C. (1987). *Ethnic Conflict and Reconciliation in Sri Lanka*, Honolulu, University of Hawaii Press.

- Nithiyandam, V. N. (1987). "An Analysis of Economic Factors behind the Origin & Development of Tamil Nationalism in Sri Lanka". In: C. Abeyasekara & N. Gunasingha (Eds.) *Facets of Ethnicity in Sri Lanka*, Sri Lanka: Social Scientists' Association.
- Nissan, E. (1990). "The Generation of Communal Identities". In: J. Spencer (Ed.) *Sri Lanka: History and the Roots of Conflict*, London: Routledge
- Obesekara, G.(1984). *The Origins and Institutionalization of Political Violence*. In: J, Manor (Ed.) *Sri Lanka in Change and Crisis*, US: St. Martin's Press.
- Perera, S. (2001). *The Ethnic Conflict in Sri Lanka: A Historical and Socio Political Outline*. Washington, World Bank.
- Premadasa, R. (1955). "Let us agitate to make Sinhala the official language"
", *Lankadeepa* 31st of October.
- Renan, E. (1996). "What is a Nation?". In: E, Geoff, & R. G, Suny (Eds.) *Becoming National: A Reader*, New York: Oxford University Press.
- Richardson, J. M. J. R. & Samarasinghe, S. W. R. De. (1991). "Measuring the Economic Dimensions of Sri Lanka's Ethnic Conflict". In: S. W. R. De, Samarasinghe (Eds.) *Economic Dimensions of Ethnic Conflict*, London: Printer Publishers.
- Roberts, M. (2009). *Confrontations in Sri Lanka: Sinhalese, LTTE & Others*. Colombo: Vijitha Yapa Publications
- Seelavamsa, T. (1954). "What is the point in Buddha Jayanthi when the Sinhalese are enslaved?", *Swabasha* 5th of May.
- Shanmugaratnam, N & Stokke, K.(2004). *Development as a Precursor to Conflict Resolution: A Critical Review of the Fifth Peace Process in Sri Lanka*, France: Competing Regional Integrations in Southeast Asia (CRISEA) .
- Sivarajah, A. (1996). *Politics of Tamil Nationalism in Sri Lanka*, New Delhi: South Asian Publishers.
- Spencer, J. (1990). *Sri Lanka: History and the Roots of Conflict*, London: Routledge.
- Swamy, N. (1996). *Tigers of Sri Lanka; From Boys to Guerilla*, Delhi: Konark Publishers.
- Tarnbiah, S, J. (1986). *Sri Lanka: Ethnic Fratricide and the Dismantling of Democracy*, Chicago: The University of Chicago Press
- Tambiah, S, J. (1992). *Buddhism Betrayal? Religion, Politics and Violence in Sri Lanka*, Chicago: The University of Chicago Press
- Wickramasinghe, N. (1995). *Ethnic Politics in Colonial Sri Lanka 1927 – 1947*, New Delhi: Vikas Publishing House Pvt. Ltd.

Using guns: Anti-British fights in Sri Lanka

H.M.S.B. Herath¹*, S.B. Hettiarachchi² and S. Wawwage³

¹Department of History, Faculty of Social Sciences, University of Kelaniya

²Department of Archaeology and History, University of Sri Jayewardenepura

³Department of Archaeology and History, University of Ruhuna

*Correspondence: saman@kln.ac.lk

Received: 24 January 2020

Accepted: 07 October 2020

සංකේපය

බ්‍රිතාන්‍යයන් යනු 19 වන සියවසේ දී ලොව බලවත්ම යටත්විජිත නිර්මාපක ජාතියකි. 1796 දී බ්‍රිතාන්‍ය යටත්විජිතවාදීහු ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණියහ. 1815 මාර්තු 10 වන විට ඔවුහු ශ්‍රී ලංකාව යටත් කර ගත්හ. ඔවුන් සතුව වඩාත් දියුණු ආයුද පැවති අතර යුදමය තාක්ෂණයක් ද පැවතිණි. 1796 සිට ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වූ යටත්විජිත පාලනයට එරෙහිව ශ්‍රී ලාංකිකයෝ ආයුද භාවිතයෙන් සටන් කළහ. මෙකී සටන්වලදී ශ්‍රී ලාංකිකයෝ විවිධාකාරයේ යුද්ධායුද භාවිත කළහ. සාම්ප්‍රදායිකව භාවිතා කරන ලද පංචායුදයන්ට (ආයුද පහට) අමතරව ශ්‍රී ලංකාවේ සටන්වලදී තුවක්කුව නව ආයුදයක් ලෙස භාවිතා වීම දහසයවන සියවසේ සිට ඉස්මතු විය. ශ්‍රී ලාංකිකයන්ට තුවක්කුව සම්බන්ධයෙන් පැවතියේ ප්‍රාථමික දැනුමකි. විදේශීය අවියක් වන තුවක්කුව ශ්‍රී ලාංකිකයන් භාවිත කළේ කවරාකාරයෙන් ද යන්න පිළිබඳ ඓතිහාසික තොරතුරු විරල ය. ඓතිහාසික පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය අනුගමනයෙන් සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රයන්හි තුවක්කුව පිළිබඳව වන අන්තර්ගතයන් විශ්ලේෂණාත්මක අධ්‍යයනකට ලක් කිරීම මෙම ලිපිය මගින් සිදු කර තිබේ. තවද, මෙම අධ්‍යයනයෙන් සටන්කාමී ඉතිහාසයක් සහිත ශ්‍රී ලාංකිකයන් සතු වූ තුවක්කු භාවිතයේ ස්වභාවය පිළිබඳ තොරතුරු ගෝලීය ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීම සඳහා ගැඹුරු සමාලෝචනයක් සිදු කරන ලදී. අද්විතීය දේශීයකරණයකින් යුක්තව බ්‍රිතාන්‍ය හමුදාවන්ට එරෙහිව සටන් කිරීම සඳහා විදේශීය තුවක්කු භාවිත කිරීමේ හැකියාවක් ශ්‍රී ලාංකිකයන්ට පැවති බව ලිපිය තහවුරු කරයි. අතපත්තු ලේකම් මහත්තයා, වෙඩිකාර ලේකම්, වඩනතුවක්කු ලේකම් මහත්තයා, කොඩිතුවක්කු ලේකම් මහත්තයා, බොන්ඩික්කුල ලේකම්, රනාවුද මඩුවේ ලේකම් මහත්තයා, අතපත්තු මඩුවේ මුහන්දිරම් නිලමේ, ආවුදගේ වනක්කු නිලමේ, අතපත්තු මඩුවේ කන්කානම් නිලමේ, රනාවුද මඩුවේ කන්කානම් නිලමේ සහ ආවුදගේ කන්කානම් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ තුවක්කු භාවිතය හා බැඳී

පැවති තනතුරු එකොළහක් මෙම අධ්‍යයනයෙන් අනාවරණය විය. මස්කට්, පිස්තෝලය, කාලතුවක්කුව (බොන්ඩික්කල), ගිණි තුවක්කුව, පින්තල තුවක්කුව, පවුන්ඩර්, යකඩ තුවක්කු, කොඩිතුවක්කු/ජිත්ගල් (ජිත්ජල්/තණකොළ පෙත්තා) සහ වඩනතුවක්කුව ලෙස තුවක්කු නිෂ්පාදන ප්‍රභේදයන් හඳුනා ගනු ලැබිණි.

මූලාසඳ : බ්‍රිතාන්‍ය, සටන්, යටත්විජිතවැසියා, තුවක්කුව, තනතුරු, ශ්‍රී ලංකාව

1. Introduction

In Turkish, the term ‘Gun’ is used to refer to what is called a ‘thupak’ (Sri Sumangala Dictionary, 2006, p.412). It is a matter of controversy as to when and how the gun had been used in Sri Lanka and by which nation it was introduced. There was a Bamboo Tube, a tool used with gunpowder, marks as the world’s first weapon (Buchanan, 2006; Kelly, 2004; Lee, 1981 & Needham, 1986), which was found in China in 1000 AD. There is evidence of a weapon called ‘Nach jambuwa’ or ‘Jambu Bataya’ in ancient Sri Lanka (Daraniyagala, 1942, pp.122-123). Both ‘Bamboo Tube’ and ‘Nach jambuwa’ weapons were used to shoot poison. A poisonous arrow was shot using the ‘Jambu Btaya.’ Both weapons had the same technology. It is generally believed that the oldest gun in the world was manufactured by the Chinese, and later, this technology spread throughout the Middle East and Europe.

It is pertinent to mention that the weapons were developed parallel to social advancement when investigating the historical evolution of any country, including Sri Lanka. In ancient Sri Lanka, a wide variety of weapons were used, such as Asisatti, Thomara, Hendiwala, Karavaalardā-Chandravanka, Key Bows, Machine Rock, and various other weapons (Saddarmalankaraya, 1962, p.48). According to historical sources, in addition to the human-made weapons, natural objects were sometimes used as protective equipment¹. Nevertheless, there is no clear evidence that the ‘gun’ was used until the Portuguese arrived in Sri Lanka.

Sri Lanka was invaded before the 16th century only by Asians. But the situation changed in the 16th century with European invasions. Sri Lankans began to use European firearms to fight back with Europe. As a result of European invasions, Sri Lankans focused on producing guns in addition to the existing weapons since the ancient kingdoms in Sri Lanka from the 16th Century (Davy, 1821, pp. 264-265; Marshall, 1846, p.31; Daraniyagala, 1942, pp.100-101; Vimalananda, 2010, p.420). Powell, noted that Sri Lankans set aside

1 ‘හතී ගහෙඤා රථ චක්කං-මිතතෝ සකට පඤ්ජරං
නාළිකෙර තරං ගොඨො -නිමිමලෝ ඛග්ගමුත්තමං’’

The elephant took a chariot wheel, a wheel of a carriage was taken Nandimitra, Gotaimbara took a coconut tree, Suranimala taken a noble sword.

‘‘කාලරුක්ඛං මහාසොණො-ථෙරපුත්තෝ මහා ගදං-විසුං විසුං විටී ගතා-දමිලෙ තපු
චුණ්ණයුං’’ Mahasona warrior took a palm tree and Theraputtabhaya took a mace destroyed
Tamils (Saddarmalankaraya, 1962, p.50)

the bows and arrows and fought with the gun against the British (Powell, 1984, pp. 89; 90; 96; 160). Sources reveal that Sri Lankan fighters used many guns against the British during 1803-04 (Ingreesi Hatana, 155; 180; 245 Poems; Powell, 1984, p.141). During the reign of King Sri Wikreme Raja Singha, several new administrative divisions and appointed positions were formed that relate to the gun (Diary of John D'Oyly, 1917, p.24). "The Bondikkulla Lekam was the head of a department instituted by the King Sri Wikreme Raja Singha, to take charge, as the word implies, of the iron cannon belonging to his majesty" (Davy, 1821, p.150). After the fall of the Kandyan Kingdom some of these gun related designations were continued by the British Government (Diary of John D'Oyly, 1917, p.226). These positions and administrative divisions fought against the British rule under the King Sri Wikreme Raja Singha in 1803-1804 battle and Vilbawa in 1817-1818 battle. There was a peasant's battle in 1848. Sri Lankans used guns to attack the British forces in all those battles. Therefore, it is essential to disclose the nature of the gun-based approach against the British invaders in Sri Lanka.

2. Problem Statement

King Rajah Singha I used his know-how to obtain firearms into his possession and wanted the blacksmiths across the country to manufacture efficient fire locks and good quality gun powder in Sri Lanka (Marshall, 1846, p. 31). From 1796 until the second independence battle in 1848, Sri Lankans fought three decisive battles against the British government. The war of 1803-04 were won by the Sri Lankans (Diary of John D'Oyly, 1917, pp. IV-V). The Battle of 1818 began in September 1817 and continued for more than a year until execute of Kappitapola and Madugalle on 25th of November (C.O 54/73 No. 317; Vimalananda, 1970, p. 314; Powell, 1984, p.198; C.O 54/66 No. 248; Vimalananda, 1970, pp.99-101). It is reported that the battle of 1848 lasted for eleven months (Vimalananda, 1976, p.80). The fighters used the gun in all these battles against the British (Bussche, 1817, pp.170; 24; Diary of John D'Oyly, 1917, p.15; Powell, 1984, pp.138; 96; 160). i.e. Sri Lankans located six Koodituakoo²(Figure 02) and six Kaalathuwakkoo in Balana gravet (Diary of John D'Oyly, 1917, pp. 22;30). When the British troops marched to Ganetenna from Attaapitiya, Sri Lankan fighters shot the British soldiers at five locations using guns (Diary of John D'Oyly, 1917, p.192). Such facts confirm that the Sri Lankan fighters used the gun in all these battles against the British including the sources written by Bussche (1817), D'Oyly (1917), Powell (1984) and (Vimalananda, 1976). At the same time aforementioned evidence suggests that the locals were able to get familiar with a new weapon, which even supported them to win against the British troops. Therefore, the study found that it is important to disclose the nature of the gun-based approach against the British invaders in Sri Lanka. Thus, the study intended to answer the following research questions such as: what are the facts revealed by historical evidence about the gun used by the Sri Lankan militants in anti-British fights? What were the new positions and duties related to firearms, and what was the nature of the use of Guns by Sri Lankans?

2 The word "Kodituakoo" is written according to John Davy's (1821) source.

3. Objectives of the Research

The objectives of this paper are to review available historical evidence about the Guns that were used by Sri Lankan militants in anti-British fights, to identify the new positions and duties formed that relates to firearms, and to explain the nature of the use of Gun by Sri Lankans.

4. Research Methodology

A historical research methodology was used for this research. Thus, primary, and secondary sources of literature were used to investigate the above-mentioned research problems. Some of the primary sources used in the study were Diary of John D'Oyly, Kuveni Sihaba and Dambadeni Asna, Saddarmalankaraya, Ingreesi Hatana, The Temporal and Spiritual Conquest of Ceylon, An Account of the Interior of Ceylon and of Its Inhabitants with Travels in That Island. A Sketch of the Constitution of the Kandyan Kingdom, Ceylon, Sri Sumangala Dictionary and Rajavaliya. Secondary sources such as The Kandyan War, Medieval Ceylon Society, gunpowder, Explosives and the State: A Technological History, Sinhala Weapons and Armour, gunpowder: Alchemy, Bombards, and Pyrotechnics: The History of the Explosive That Changed the World, Introduction to Battlefield Weapons Systems and Technology, Science and Civilization in China, Tri Sinhala the Last Phase 1796-1815, Sinhala Hatan Kavi, The Great Rebellion of 1818 and Sinhala Anduwa were also referred to achieve the purpose of the study. Later, the information revealed by the sources were verified using archaeological evidence. Discovery of data related to both the Gun and particular phenomenon during the Sri Lankans' fought against the British was the sole focus of this study.

5. Results

This section reveals the answers obtained on the following questions. What are the facts revealed by historical evidence about the gun used by the Sri Lankan militants in anti-British fights? What were the new positions and duties related to firearms, and what was the nature of the use of Guns by Sri Lankans?

5.1 The facts revealed by historical evidence about the gun used by the Sri Lankan militants in anti-British fights:

The Sri Lankan militants used many guns in the War of 1803 and 1804 (Ingreesi Hatana, 2001, 155; 180; 245 Poems; Powell, 1984, p.141). MacDowal points out that while a British soldier may have seen Sinhala military power as "truly contemptible", the battle against the Sinhalese army was very catastrophic because in the past, their ancestors had fought so bravely under their commanders (Peiris, 1939, p.26). Powell reports that Sri Lankans used guns, instead of bow and arrows (Powell, 1984, pp.89; 90; 96; 160).

Pilimatalauwe, once informed the British that every man in the Kandyan Kingdom was armed with a weapon for war and that the only ones who did not were the goldsmiths, trailers, and drummers (Peiris, 1939, pp.22-23). Guns were fired for the Dissava's safety, the Buddhist temples' safety, and for the rituals. D'Oyly (1917) reported that there was a trench dug before the Maluwa in a temple and 25 Cannon were mounted on it (Diary of John D'Oyly, 1917, p.28). It is evident that private guns were present at this time and were used in wartime with the purpose of the firing. Order has been given to the people to come up with the Guns to fire at the festival which was held in Maniyangomuwa temple (Diary of John D'Oyly, 1917, p.41). Sri Wikrama Raja Singha erected a battery and amounted with cannon on the side of the river at Geytabe in 1815 (Diary of John D'Oyly, 1917, p.198)

During the Battle of 1815, the king organized an artillery force on a side of the Getambe River and installed artillery (Diary of John D'Oyly, 1917, p.198). Among the 400 people returning to Kandy Perahera, there were 06 Matchlocks and 32 Muskets (Diary of John D'Oyly, 1917, p.2). These people belong to Sabaragamuwa. Once Sabarugamu Dissava secretly urged his men to obtain Dutch guns if they did not have Dutch guns (Diary of John D'Oyly, 1917, p.3). Thus, it is evident that the Sri Lankans also owned Dutch guns. There were 3 Matchlock gunmen and 25 Muskets gunman with the Tunkorale Dissava on the way to the Ruwanwella (Diary of John D'Oyly, 1917, p.2). Also, there were guard deployed with Matchlocks and Kodituakkoo near the inns. (Diary of John D'Oyly, 1917; 3; 25).

Soldiers of the Kandyan Kingdom, who worked at a Rest House, regularly worked around the royal palace day and night, carrying handguns (Diary of John D'Oyly, 1917, p.25). The insurgents were armed with guns when the Dissava traveled. The Elapatha Nilame possessed a large number of guns, hoes, and iron goods. The British discovered that there were 62 antique rifles buried among the King's possessions during the battle of 1815. By the Battle of 1818, the guns called musket, pistol (Figure 01), and ginjals use of Sinhalese were at an optimum level. Powell's following words confirm this point. "...At the start of the revolt, the people of Vellassa were armed with little more than bows and arrows, but as the war spread to the richer provinces, more and more of the insurgents were found to be armed with muskets or gingals. Soon every other Kandyan fighting man was seen to be carrying a firearm, and the number captured during the war, or surrendered afterward, seems to confirm that this was so; the British recovered over 8000 muskets, pistols or ginjals" (Powell, 1984, p.148). According to Ehelepola, the number of firearms that the Sinhalese had in 1818 war period was as follows:

Table 01:
Firearms Classification

S/n	Where the Guns were	The type of Gun	Figures
01	Kadawata of Nalanda in Matale	Cannon	02
02	Balani Kadawata in Yati Nuwara	Cannon	02
03	In the village Diwela in Four Korles	Gun	01
04	In the village Hatoluwa Four Korles	Guns	02
05	At Giriagama Kadawatha in Harasiya Pattu	Guns	02
06	Kandy	Guns	09
07	Baṭugedara	Small Gun	01
08	Belongs to the Koodituakoo Lekam	Matchlocks or Ginjalls	22
09	In the Dissavani of the Four Korles	Guns	18
10	In the Dissavani of the Seven Korles	Guns	16
11	In the Dissavani of Uva	Guns	09
12	In the Dissavani of Matale	Guns	08
13	In the Dissavani Saparagomu	Guns (Eight of the thirteen guns were distributed in Seetawaka, and Ehelepola tells D'Oyly that he does not know where the other five are located in the country's middle.)	13
14	In the Three Korles	Koodituakoo	07
15	Uḍa paḷata	Koodituakoo	05
16	Walapane	Koodituakoo	06
17	Nuvara kalaweya	Koodituakoo	05
18	Thaman kada	Koodituakoo	05
19	Wellasse	Koodituakoo	05

Source: Peiris, 1939

Ehelepola revealed that in addition to this amount mentioned above, there are no firearms. And the number of handguns in the King Palace (Mahawasala) were 2,000 or 3000 (Peiris, 1939, pp.187-188). Those guns were belonging to Dutch, French, English, and Sinhalese. Further, Ehelepola said that even though some gun powder and pellets are distributed among the several citizens across the country, those are not enough for a month-long war. Also, there was some sulfur in Bimthanna.

1818 Governor Brownrigg proclaimed that once the additional troops from India had landed Sri Lanka and, militants could not expect any pardon and that they would be pardoned to surrender to the British army with all their firearms, gun powder, balls, and sulfate (Powell, 1984, p.262). Accordingly, the Sri Lankans had guns in abundance. O'Neil mentions that the allies of the Sinhalese leaders had fled, leaving behind 20 factories and many armors at the end of the 1818 battle. These indicate that the fighters still used many of the munitions. According to the letter written by O'Neil to Captain Fraser from Parrawahegama "...The whole of their followers run off leaving 20 stand of excellent Arms and a quantity of Ammunition—which I will destroy, there was taken a small bag of Sulphur

which I will bring on with the Arms...” (C.O. 54/71 No. 315; Vimalananda, 1970, p.308). This part of the letter explains that until the final stage of the 1818 battle there was a huge quantity of ammunition and arms belonged to the Sri Lankan militants.

5.2 The new Position and duties related to firearms:

It can be found there was an organisational system related to firearms. Considering the John Davy’s (1821), John D’Oyly’s (1929), and Ralph Pieris’s (2012) writings about the military information in Kandy, this study could create a table as follows on the classification of the designation, states, and responsibilities or duties of the persons who were related with the firearms.

Table 02:
Classification of Positions, States and Responsibility or Duties

S/N	Designation of the Position (Spelling in <i>Sihala</i> Language Rendering of John Davy, 1821)	English Term and States of the position	Responsibility or Duty relate the position
1	<i>Attepattuay lekam mahatmeya</i>	Secretary of the <i>Attepattoo</i> Officer of the King’s Palace	Commander of the <i>Attapattoo</i> -people, Body-guard of the <i>Dissave</i>
2	<i>Wedikkara lekam</i>	<i>Wedikkara</i> Secretary	Head of the cannon battalion
3	<i>Wadenatuakkoocava lekam mahatmeya</i>	Secretary of the <i>Wadenatuakkoocava</i> Officer of the King’s Palace	Bringing the <i>Wadenatuakkoocave</i> in front of the King when his journey
4	<i>Koodituakoo lekam mahatmeya</i>	Secretary of the <i>Koodituakoo</i> Officer of the King’s Palace	Charge of the ordnance department of the district and of the low-caste ‘ <i>Paduas</i> ’. commanded the people who carried <i>Jingalls</i>
5	<i>Bondikkulla lekam</i>	Secretary of the <i>Bondikkulla</i> Officer of the King’s Palace	Protect iron cannon belong to the King, Keep the account of guns
6	<i>Ranauda-madoowe lekam mahatmeya</i>	Secretary of the Golden Armory Officer of the King’s Palace	Keep a register of the royal arms, preserve arms in good order by the deferent kinds of smiths attached to the department

7	Attepattoo-madoowe mohandiram nilami	<i>Attepattoo Muadoowe Mohandiram</i> Officer of the King's Palace	Carrying King's 'golden arms' in public
8	Audage-vannakoo nilami	<i>Vannakoo nilami</i> of the Armory Officer of the King's Palace	Superintendence of all king's muskets and swords, and all his iron and brass instruments
9	Attepattoo-madoowe Cancawnam nilame	<i>Cancawnam Nilame</i> of <i>Attepattoo Maduwa</i> Subordinate Officer of the Palace under the Secretary of the <i>Attepattoo</i>	Work under the <i>Attepattoo lekam</i>
10	Ranaude-madoowe Cancawnam nilame	<i>Cancawnam Nilame</i> of the Golden Armory Subordinate Officer of the Palace under the Secretary of the Golden Armory	Work under the <i>Ranaude-madoowe lekam</i>
11	Audage Cancawnam	Helper for collecting of revenue Subordinate Officer of the Palace under the Secretary of the Armory	collecting of revenue

Sources: John Davy (1821), John D'Oyly (1929), and Ralph Pieris (2012)

'Attepattoo'³ was the Royal Security Forces (Wimalakitti, 2499BE, p.166). 'Atapattu Arachchila' is the leading officer of the Attepattoo Army (Sri Sumangala Dictionary, 2006, p.37). The worker who engraved yathuru thuwakku with gold and silver is called as Atapattukara (Sri Sumangala Dictionary, 2006, p.37-38; Pieris, 2012, pp. 24; 60; 93). The villages given to the troops of the Attepattoo army are known as Atapattugam, the watchtower where the Attepattoo army is stationed is called Attepattoo Madu, the chief of Attepattoo is called Attepattoo Mudali or Mohottala, the person who writes the affairs of Attepattoo is known as Atapattu lekam and the functional board that belongs to Attepattoo is called as Attepattoo Vasam. 'Maha Attepattoo' which was the key Attepattoo among four Attepattoo (Maha Attepattoo, Disa Attepattoo, Rata Attepattoo, and Kotal Badda Attepattoo) which protected 'Mahawasala'. Small flags, guard weapons, document bundles, and Koodituakoo storage were protected by 'Dissa Attepattoowa' (Rajavaliya, 1976, p.234; Wimalakitti, 2499BE, p.166; Perera, 1930, pp.419, 439). The Kotal Badda Attepattoowa, which was the technical department, consisted of people from the Navandana caste.

3 The word "Attepattoo" is written according to John Davy's (1821) source.

“යුද්ධයට නොව පටු වා - ලෙසින් සුරසෙන් කී වා
ඉස්සරට කැටු වා - මහත් අනපත්තු සෙන් සිටුවා” (Silva, 1964, p.118)

Abayasinghe (1957) explain that the word call 'Attepattoo' derived from the Tamil ward call 'Ātuppaattu' meaning 'Protector'. But, Ariyapala (1962) notes that the word 'Attepattoo' might be derived from the word 'Attawudo'. With reference to the army and the officers associated with the army at Dambadeniya, there was a name called 'Attawudo' among people who served the King (Kuvani Sihaba and Dambadeni Asna, 1960, p.34). They were the King's personal guards. In Tamil, 'teewai' means deed, purpose, necessity, and slavery. The word called 'atha' is 'hand' in English, 'Awuda' is 'Arms' in English. Thus, 'Atawudo' means 'those who took arms' (Ariyapala, 1962, p.150). Some people believe that the name "Patta, Patuwa, Pattuwa" refers to the stick, the bludgeon, or "Mugura." In this manner, "Pattu" was the origin of the word "Attepattoo". It is also believed that the truncheon (Baton) used by a policeman today is an evolution from 'Patta.' The names of the commanders of the Attepattoo regiment have been mentioned since the days of King Wimaladharmasuriya and its first secretary was Arave Samaradivakara Adhikaram (Perera, 2009, p.36). Accordingly, the post of Attepattoo Secretary and the Special Battalion of Attepattoo can be traced back to the time of King Wimaladarmasuriya.

'Attepattoo Mohottale' was the ruler of the Attepattoo people. The Attepattoo district was made up of members of the peasant clan. Attapattuwa was also the personal guard of a district. Attepattoo Mohandiram ruled 48 Appuhamis. Their task was to carry out the King's orders and to remain in the Attepattoo shed in order to bear the Gold Arms (Ranaude). Attepattoo was made up of the 'Govigama' people, a noble caste (Pieris, 2012, p.24). People under the Attepattoo Department called 'Attepattoo Minisun' (D'Oyly, 1929, p.7) and Koodituakoo people called as 'Koodituakoo Minisun' or 'Attepattoowaru'. Attepattoo people from the families of the upper peasant clan were in the private security forces of Dissava. John D'Oyly reports that the 'Padu' men received weapons training at a village called Deewala. (Diary of John D'Oyly, 1917, 05; 38). The majority of the artillerymen belong to the Padu caste (D'Oyly, 1829, p.10; Pieris, 2012, p.100). 8 Muhandiarams were attached with the Attapatu Lekam and eight Muhandiarams were attached with the Weddikkara Lekam (Pieris, 2012, pp. 32-33).

According to the Davy's writings 'Golden Arms' is a common oriental court expression (Davy, 1821, p.152). The Secretary of the Gold Arms shed, with the help of 48 noble men, kept a register of golden arms and he was in charge of keeping weapons in good condition using the service of various technicians of this bureau. The Appuhamies belongs to the 'Ran Auda Mankape' were about 100 (D'Oyly, 1929, p.134). All the guns, swords, iron and brass instruments belonging to the King were kept in charge under two secretaries and two Wannaku Nilames who were assisted by two Cancawnam⁴.

4 The Cancawnam were mainly minorities who were employed to collect revenue. Those who ruled on the advice of Maha Hathapenage Muhandiram who served the king were known as Cancawnam Guarding the store, opening and closing its doors were included in Cancawnam's duties.

In addition, John D'Oyly's (1929) description reveals the planned operations of the Atapattu⁵ checkpoints. "1Mohandiram 2kankanams Atapattu Appuhamillage at the Peyteyti Wahalkada, where 4 Peyti (sic) are always kept. The Atapattu Appuhs. Watch it and strike the Bell by Day and also for the... Mangalya, altho' by night. The Wahalkada Eytto, of whom 2 from Uda Bulatgama are always on Mura... The Wahalkada People carry the Peyteytiya and a smaller Minigediya, when the...The Day and the Night are divided each into 4 Jama, at the end of...Mura of 2 Persons is changed at all the Murapala. The 1st Jama of the Day is from Daylight to the end of the 8th hour. The 2nd—from the end of the 8th to the End of the 15th or Noon. The 3rd—from Noon to the End of the 7th Hour. The 4th—from the End of the 7th Hour to the End of the 15th or Nig{ht}. The 4 Jama of the Night are in like manner of 8-7-7 and 8 Hrs. Duration. According to this Division, the Hours are struck from 1, 2, 3 etc. to 8 and 7...There were formerly between 50 and 60 Atapattu Appuhamis, but the number... by the last King to 48. Those of 4 K. 7 K. Uduwure Yatinuware. They are expected all to remain constantly in Kandy on Duty, except when...acct. of Sickness or other Occasion they go with Leave to their Villages... not more than from 15 to 30 remain for service. Half of the Number sleep at the Murapala alternately every night...2 are constantly watching. By day, not more than 1 or 2 or 3 remain. When the King goes abroad, all in Kandy attend of whom 10 or 12 half the number carry Su {se}... with broad Blades 7 or 8 Ft. high) and are relieved by the other half. The Suse and all other arms are kept at the Ranawuda Mandape⁶" (D'Oyly, 1929, pp.133-134).

Lekam was the Chiefs of the Department (D'Oyly, 1929, p.01). Lekam was the head person had been granted the responsibility of his position, people under him, and the security. The Ranauda-madoowe lekam mahatmeya, kept a register of the royal arms, and took care that they were preserved in good order by the different kinds of smiths attached to the department (Davy, 1821, p.152). The Audage-vannakoo nilami, was the superintendence of all the king's muskets and swords, and of all his iron and brass instruments. He was helped by two Lekam and two Cancawnam nilamis were under him (Davy, 1821, p.153).

Guns and gun related designations were also used for religious festivals in Kandy. The Perahera is one of the four national annual festivals of the capital. According to the composition and order of Perahera, The second component was Jingalls with the Koodituakkoo-lekam; third component was the people of the Four Korles carrying jingalls, muskets, and flags; sixteenth component was the people of the Maha-lekam department carried muskets and flags; seventeenth component was the people of the Attepatuay⁷ department, similarly equipped, followed by the Attepatuay-lekam⁸ and by the Rate-mahatmeyas of Udoonuaara, Yatinuara, Tumpane, Harisea-pattoowe, Doombera, and

5 The word "Kodituakkoo" is written according to John Davy's (1821) source.

6 D'Oyly spelled Ranauda-madoowe instead of Ranawuda Mandape (Davy, 1821)

7 Attepatuay also known as Attapattu/ Atapatu (D'Oyly, 1929)

8 Attepatuay-lekam also known as Attapattu lekam; Attepattoo lekam

Hewahatte; eighteenth component was the people of the Wedikkara department; nineteen component was Wadena-tuakkoo department (Davy, 1821, p.172). The new appointments were given on March 5, 1815, after the British conquest of the Kandyan Kingdom, also reveal that certain positions in this service will continue to be made by the appointment of Fire Secretary (Doorenagoda), Wadenatuakkoo Secretary (former Ridigama Disava), Koodituakoo Secretary (Halangoda). As the British acted to maintain it (Diary of John D'Oyly, 1917, 226).

5.3 The nature of the use of Guns by Sri Lankans:

There were many weapons in the palace of Sri Wikreme Raja Singha of Kandy. In the journal of the proceedings of the Trincomalee detachment, commanded by Lieut. Co. Barbut gives a detailed account of those weapons. "...Many brass guns were founded, two three pounders, the carriages of which were most curiously ornamented, and a number of ginjalls commonly called grass-hoppers; these are small iron guns carrying a ball of six to ten ounces, and mounted on three wooden legs, exactly like a common stool; these they carry from one bush to another with great celerity as occasion requires." (Peiris, 1939, p.170). Peiris quoted Schweitzer (1676). "Their Artillery is only a short Muskets, which stand upon a frame with three Feet, of which the hindmost is broad and shorter than the two foremost; Having no Lead they shoot with Iron Bullets. These Muskets, the Nobility, which serve the King, carry with them in Fights" (Peiris, 1939, p.121). Sri Lankan used Iron and steel to make gun barrels (Pybus, 2011, p.15)

Going by Knox's statement, Henry Marshall explains that the Sri Lankans in the war were capable. "There is but little valour used, —although they do accomplish many notable exploits,—for all they do is by crafty stratagem. They will never meet their enemies in the field, to give them a repulse by battle and force of arms; their usual practice is, to waylay their enemy, and stop up the ways before him. Here they lie lurking, and plant their guns between the rocks and trees, with which they do great damage to their enemies before they are aware. Nor can they suddenly rush in upon them, being so well guarded with bushes and rocks before them, through which, before their enemies can get, they flee, carrying their great guns (ginjals) upon their shoulders, and are gone into the woods, where it is impossible to find them, until they come themselves to meet them after the former manner" (Marshall, 1846, p.209). Ingreesi Hatana (2001, 241 Poem) mentioned that the Sri Lankan militants shot at the enemies by harshly following them with guns. Based on Herbert Beaver's remarks on the use of guns by Sinhalese, Powell (1984) states: "The Cingalese lie concealed till you come close upon them, then they give one regular fire, and fly; this is the general case, and I suppose I was about six yards from their grasshopper, the balls of which are about an inch in diameter, when they let them off..." (Powell, 1984, p.138).

Sri Wikreme Raja Singha, as the leader of the 1803 war, ordered the people to look into the available weapons and equipped them when necessity. There were occasions when a person was asked whether a sword, a spear, or a gun had been prepared, and if they were

not prepared, the person would be punished and deprived of their land (Diary of John D’Oyly, 1917, p.21). There was a Bureau of Artificers consisting of people from Kottalbadda (D’Oyly, 1929, p.12). These Kottalbadda people must be well-taught-blacksmiths to manufacture and handle arms. At the time of the battle of 1803, Sri Wikreme Raja Sinha left Kandy after firing in the direction of the enemies of Nekatha⁹ (Ingreesi Hatana, 2001, 122 Poem). The battalion also left with the courage to kill thousands of people by continues shooting at them.¹⁰ Marshall (1846) and Powell (1984) quotes Corporal George X Barnsley, quoted by Major Arthur Johnston on assaulting them with guns and throwing them at their enemies until their throats are slit “...That immediately after, they took the European soldiers two by two, and leading them a few yards along the road, Knocked them down with the butt ends of their pieces, and beat out their brains...” (Marshall, 1848, p. 246; Powell, 1984, p. 280).

6. Discussion

This section discusses the interpretations that can derive using the results of the study based on the objectives of the study.

6.1 Historical evidence about the gun used by the Sri Lankan militants in anti-British fights:

Sri Lankan have achieved a gradual development in the field of military tactics as anti-British fights progressed. The British did not take lightly the warlike behavior of the Sri Lankans against the British. Sri Lankans have been involved in wars since ancient times. Once, McaDowel stated that military power of the Ceylonese should not be underestimated based on his military experience in the 1803 war (Peiris, 1939, p.26). Apart from the goldsmiths, tailors and drummers, it has been revealed that there were guns among other people in the Kingdom of Kandy and it can be pointed out that the majority of the people in the Kingdom of Kandy had guns (Peiris, 1939, pp.22-23). Based on the sources (John Davy, 1821; John D’Oyly, 1929; and Ralph Pieris, 2012), it is pertinent that the positions of the headmen and departments related to the firearm and position related to the counting of the guns impacted on a good management in the use of guns by Sri Lankans.

There were gunmen for the security of the Disaves and the rest houses (Diary of John D’Oyly, 1917, p.28; Diary of John D’Oyly, 1917, pp.3; 25). Thus, it is clear that guns were used even at the inns as there were nobles including Disave who were protected with high security. Artillery is mounted in front of the temple (Diary of John D’Oyly, 1917, p.41). Artillery was also used to guard the temple. The guns in the temple were either fitted for security or for lighting on Pinkam occasions. It is clear that private guns were prevalent in

9 “වෙඩිල්ලක් තැබුවේය නැකතට”

10 “එවිට සෙන හඬ සේ-නොයෙක් සමුදුර ගොස සේ පෙළොව පෙරළෙන සේ-දහස් වෙඩි හඬ නඟා එක සේ”
“සතුරන්ට නොව ඉඩ-සිය සෙන් හරින වෙඩි හඬ
යුගත සිඳු ගොස මැඩ-ඇසෙයි ගනගුම් විලස නොව කඩ” (Ingreesi Hatana, 2001, 125-126 Poems)

the era of 1810-1815, with people being asked to bring guns to fire for the Pinkam festival (Diary of John D'Oyly, 1917, p.41). It further confirms the existence of private guns. It is clear that Sri Lankans used the guns not only during wars but also during Pinkam. The Kandian administration might have taken steps to provide gun protection at both the temples and the rest houses. Perhaps these two places were government-sponsored.

There were different types of guns in places such as Nalanda, Balani, Diwela, Hatoluwa, Giriagama, Harasiya Pattu, Kandy, Baṭugedara, Four Korles, Seven Korles, Uva, Matale, Saparagomu, Three Korles, Uḍa palata, Walapane, Nuvara kalaweya, Thaman kada and Wellasse by 1818 (Table 01). Therefore, it can be assumed that guns were deployed across the whole Kingdom including Sathara Korale, Thun Korale, Sath Korale and Nuvara Kalaawiya. During the battles against the British, Sri Lankans used muskets, pistols, Pounders, ginjalls, brass guns, and iron guns (Diary of John D'Oyly, 1917; 2; 3; 25; Powell, 1984, p. 148; Peiris, 1939, p.170). Hence, it can be confirmed that there were an abundant number of muskets and gings in the possession of Sri Lankans in 1818.

Sri Lankans had guns from Britain, France, and the Netherlands (Peiris, 1939, pp.187-188). These may have been used during battles against the British in Sri Lanka. Some of these guns may be traced foreign pronunciation such as Gun, musket, pistol, cannon (Artillery), Matchlock, and Pounder. However, there were many names used to identify different types of guns based on Sinhala language such as Koodituakoo, Pittala tuakku (Brass gun), Yakda tuakku (Iron guns), Wadenatuakkoocava, Bondikkulla. Some guns were named (i.e. brass gun, iron gun) based on the local materials that had been used to produce the gun. There are further studies needed to investigate whether the local names for guns in Sri Lanka derived based on the Sinhala language. At the last stages of the Battle of 1818, the British discovered a large quantity of guns and ammunition (C.O. 54/71 No. 315; Vimalananda, 1970, p.308). Accordingly, it can be said that firearms were in the possession of the Lankans until the end of the Battle of 1818. According to the Ehelepola's reveal (Peiris, 1939, pp.187-188) it can be imagined the spectrum of the strength of the firearm power that the Sri Lankans had.

6.2 The new Positions and duties related to firearms

It can be suggested that a well-organized gun-based defense system was established in Sri Lanka when the British was in the coastal area in Sri Lanka. It is also revealed that there is an abundance of evidence to support the existence of the gun and related weapons. The importance of firearms in Kandy during the Kandyan period is evident from the fact that there were several official posts that were involved in the gun-making process during the Sinhala monarchy.

According to the classification (Table 02) eleven positions could be found. From them four positions are directly related with the gun-based activity as literally. They are 1, Wedikkara lekam, 2, Wadenatuakkoocava lekam mahatmeya, 3. Koodituakoo lekam

mahatmeya, 4. Bondikkulla lekam. There were four departments under the control of these for head leaders. Kodituwakkoo people were recruited from the caste of 'Padu' (D'Oyly, 1829, p.10; Pieris, 2012, p.100). Therefore, it hints how caste is considered when admitting people to gun-related bureaus as a part of managing human resources. The study could find out about the existing social hierarchy attached to the gun related appointments. i.e. The positions from number one to eight in Table 02 were given to a higher social class compared to other positions. The other three possessions are labeled as petty posts.

At the provincial or bureau level in Kandy, there was a system of counting the number of guns in the possession of the people in connection with the gun process John Davy (1821), John D'Oyly (1929). Atepattoo was the main force in the defense of the country. Atepattoo Lekam, Atepattoo Arachchi, Atepattoo Village, Atepattoo Army, Atepattoo Maduwa, Atepattoo Mudali or Mohottala are the names associated with the Atepattoo security process (Rajavaliya, 1976, p.234; Wimalakitti, 2499BE, p.166; Perera, 1930, pp. 24; 60; 93; 419; 439; Sri Sumangala Dictionary, 2006. p.37; 38). Atepattoo security has been divided into hours throughout the day to ensure the security in Kandy. Accordingly, the day was divided into four shifts and Pethetiya and Minigediya were used to communicate about the time shifts (D'Oyly, 1929, pp.133-134). Such all facts lead to assume that there was a good administration system related to the gun bureau.

The association of the Guns with religious activities is unique feature to consider. Perahera is one of the most important cultural events in Sri Lanka. Guns and gun related departments may have been added to the procession to show off the weapons possession of the Sri Lankans or to beautify the procession. Jingalls, muskets, Wadena-tuakkoo were used in the Kandy Perahera (Davy, 1821, p.172). Thus, it is safe to interpret that for religious ceremonies a collection of guns were used. The amalgamation of the gun-related departments as part of a religious ceremony reveals the importance and recognition given to those departments. The use of the gun of foreign origin in the main religious ceremony illustrates the extent to which Sri Lankans have integrated it with the local culture and further confirms that Sri Lankans used the gun for Pinkam occasions.

6.3 The nature of the use of Guns by Sri Lankans

Guns were used against the British indeed. The existence and use of guns became common among the elite and the public. The words Gingal, Ginjall, grass-hoper and Kodituakkoo were used to describe the same gun. Koddituwakkoo was easily moved on the battlefield. This gun looked like a tripod. Sri Lankan militants used rocks and trees when they fired. They were well talented for the silent attack. Sri Lankans used Gingalls smoothly, in their battlefield in addition to light weapons such as bow, sword, and knives. In the aftermath of the disposal of King Sri Wikreme Raja Singha, gun training was diminished. However, the use of guns for national battles were not reduced. Sri Lankans could handle the gun so as they could become very tactical in using guns even as their main weapon.

Sri Lankans would attack the enemy at a distance of six yards (Powell, 1984, p.138). Thus, it is known that the militants took into consideration the distance of a gun towards its target in case of an attack. Sri Lankans had the same ability to use guns as they did with bows. This can be identified by the fact that guns were used while bows and arrows were on the side during ground fighting (Powell, 1984, pp. 89; 148). Sri Lankans were able to chase and shoot at enemies (Ingreesi Hatana, 2001, 241 Poem). It is harder to chase than to position oneself in front of them. It is difficult to get the right target when chasing. But the Sri Lankans had the ability to pursue and attack. On the other hand, the pursuit reveals that the Sri Lankans used light guns on the battlefield. The Kodithuwakku is a three-legged weapon. These legs can be removed and reassembled. The Kodithuwakku was quickly shifted from one bush to another, and its legs were fastened and struck at the enemy (Peiris, 1939, pp.121; 170). Accordingly, this weapon seems to be a weight that a person can carry. These factors further confirm that Sri Lankans used light weapons on the battlefield and the military capacity of Sri Lankans.

This study also states that the Sri Lankan concerned about auspicious times. At the beginning of the fighting, the shooting took place according to astrology (Ingreesi Hatana, 2001, 122 Poem). On the battlefield, the Lankans used indirect methods of combat, not direct combat. Guns were fired between rocks and trees. When the enemy approached, Sri Lankans fired the enemy and ran with the Jingal gun on their shoulders (Marshall, 1846, p.209). Thus, Sri Lankans used natural geographical locations to set gunpoint and attack. Also, it confirms that Sri Lankans might carry a light weighted customised Jingal. There were brass and iron guns in Sri Lanka (Diary of John D'Oyly, 1917; 2; 3; 25; Powell, 1984, p. 148; Peiris, 1939, p.170). To Manufacture the Guns Sri Lankan used wood, Iron, Steel, brass (Marshall, 1846, p.209; Pybus, 2011. P.15). The details confirm that wood, Iron, Steel, brass were major production materials of guns in Sri Lanka. And blacksmiths in Sri Lanka might have taken the lead in making guns. Some of the king's guns were beautifully carved (Figure 03). Wood and brass materials were often used to make the body of the gun. The large number of guns made of brass indicates that manufacture of brass. These facts confirm that Sri Lankans had exceptional skills of carving on metals such as brass and iron. Blacksmiths in Sri Lanka might be skillful enough to adjust the guns so that it could be easily moved on the battlefield with a light weight. And all these literary sources of the gun weapon used during the anti-British fights can be confirmed through archeological evidence in the National museum in Sri Lanka. These archeological evidences verify the creative characteristics and technological advancement of Sri Lankan guns.

7. Conclusion

During the British colonial era, the Gun seems to be the most popular weapon among the Sri Lankan fighters. The use of guns was a new war concept to the Sri Lankan

society. The use of guns became a new attacking weapon in addition to sword and bow. Titles and duties were also created in relation to the gun. A formal defense system based on Attepattoo existed during the period of Sri Wikreme Raja Singha against the British. Sri Lankans had used different types of Guns during the British colonial era, such as Musket, Pistol, Cannon (Artillery/Bondiakkula) and Matchlock, Pounder, Koodituakoo/Ginjal (Ginjall/Grass-hopper), Wadenatuakkoocava, Brass gun, and Iron guns. There was a variation of Guns used against the British by Sri Lankans. Also, Guns were deployed in different locations for security purposes. Guns had been used to honor dignitaries and for Buddhist rituals and ceremonies or protection of the temples. Several positions, states and duties have been created in the Kandyan Kingdom based on the Gun Weapon. Forming of 11 positions related to the Gun provides a sound background to confirm that Gun was considered as an important weapon. The findings of the study intensified that the Gun became one of the most unique weapons and the Sri Lankans were capable enough to localise the mechanism of using Gun to protect the national security of the country.

References

- Abesingha, P.M.P., 1957. Udarata Vitti. Maharagama: Saman Publication.
- Ariyapala, M.B., 1962. Medieval Ceylon Society. Colombo: Department of Official Languages.
- Buchanan, B., 2006. Gunpowder, Explosives and the State: A Technological History. Ashgate Publishing Ltd: England.
- Daraniyagala, P.E.P., 1942. Sinhala Weapons and Armour. Journal of the Royal Asiatic Society (Ceylon Branch), 24(3).
- Davy, J., 1821. An Account of the Interior of Ceylon and of Its Inhabitants with Travels in That Island. New- Street- Square, London: A. & R. Spotswood.
- Diary of John D'Oyly, 1917. Codrington. H.W., (Ed.). Navrang: New Delhi.
- D'Oyly, J., 1929. A sketch of the constitution of the kandyan kingdom. Ceylon, Colombo: h. Ross cottle government Print.
- Ingresi Hatana, 2001. Mallagoda, S., (Ed.). Colombo: S. Godage & Company.
- Kelly, J., 2004. Gunpowder: Alchemy, Bombards, and Pyrotechnics: The History of the Explosive That Changed the World. New York: Basic Books.
- Kuveni Sihaba and Dambadeni Asna, 1960. Gnanawimala Thero, K., (Ed.). Colombo: MD Gunasena & Company.
- Lee, R.G., 1981. Introduction to Battlefield Weapons Systems and Technology. Oxford: Brassey's Defence Publishers.
- Marshall, H., 1846. Ceylon, A General Description of the Island and Its Inhabitants; with an Historical Sketch of the Conquest of the Colony by the English. London: William h. Allen and Co.
- Needham, J., 1986. Science and Civilization in China. Cambridge England: University Press.
- Peiris, P.E., 1939. Tri Sinhala the Last Phase 1796-1815. New Delhi: Navrang.

- Perera, G., 2009. *Kandy Fights the Portuguese: A Military History of Kandyan Resistance*. Colombo: Vijitha Yapa Publications.
- Perera, S.G., (Tr.). 1930. *The Temporal and Spiritual Conquest of Ceylon*. Vol I-III. New Delhi: Asian Education Services.
- Powell, G., 1984. *The Kandyan War*. New Delhi: Navarang.
- Rajawaliya. 1976. *Suraweera*, A.V. (Ed.). Colombo: Department of Educational Publications.
- Peiris, P., 2012. *Sinhala Samaja Sanvidanaya*. K.A.D. Perera (Tr.). Boralesgamuwa: Visidunu Publication.
- Pybus, J., 2011. *The Pybus embassy to Kandy*. R. Bnadara (Tr.). Colombo: Suriya Publication.
- Saddarmalankaraya, 1962. *Gnanawimala Thero*, K., (Ed.). Colombo: MD Gunasena & Company.
- Silva, K.H., 1964. *Sinhala Hatan Kavi*. Colombo: Sri Lanka Publishers Association.
- Sri Sumangala Dictionary, 2006. Soratha Thero, W., Colombo: S. Godage and Brothers.
- Vimalananda, T., 1970. *The Grate Rebellion of 1818*. Colombo: MD Gunasena & Company.
- Vimalananda, T., 1976. *Sinhale Sanharaya 3*. Colombo: MD Gunasena & Company.
- Vimalananda, T., 2010. *Udarata Maha Karella*. Colombo: MD Gunasena & Company.
- Wimalakitti, M., 2499 BE. *Sinhala Anduwa*. Colombo: Godage and Brothers.

List of Figures

Figure 01:
Single Drain Pistol, Double Drain Pistol and Heavy Gun

Source: National Museum, Colombo

Figure 02:
A Koodituakoo

Source: National Museum, Colombo

Figure 03:

**Large arm of a silver engraved gun, found from King
Sri Wikreme Raja Singha's Armory, Kandy**

Source: National Museum, Colombo

Faculty of Social
Sciences and
Humanities,
Rajarata University of
Sri Lanka

SAMODHANA

Vol. 9, Issue 1, (June) 2020

The Journal of Faculty of Social Sciences and Humanities

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සහ පුළු සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය (ගාල්ල සහ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කවල ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ඇසුරින්)

ධම්ම දිසානායක*

දේශපාලන විද්‍යා හා රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති දෙපාර්තමේන්තුව
කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය

*Correspondence: hammadissa@gmail.com

Received: 16 June 2020

Accepted: 07 October 2020

Abstract

The purpose of this study is to understand how local governments get the community participation in the planning process and the successes and failures, the factors, barriers, limitations and issues associated with it. It is now one hundred and fifty years into the history of modern local government in Sri Lanka, beginning with the establishment of Village Committees and Village Council Courts during the British colonial period, based on the Irrigation Act No. 9 of 1856 and the Rural Community Act of 1871. Municipal councils and urban councils were also established during the colonial period. Four decades after independence, the Pradeshiya Sabha Act No. 15 of 1987 abolished the Minor urban Councils and Village Councils and established Pradeshiya Sabhas. Although the establishment of Municipal Councils and Urban Councils was done for the purpose of colonial administration, the main purpose of the establishment of Pradeshiya Sabhas was to obtain the participation of the people in the development and administration of the area. Although the methods of obtaining community participation are not detailed, the purpose of the Pradeshiya Sabha Act is as stated. Many countries around the world use different methods of gaining people's participation in governance to fill the gaps in representative democracy. One way is to decentralize administration and political power to smaller units. Among them, local governments play an important role. Various methods are also used to obtain people's participation in the governance of those local governments. Participatory planning and participatory budgeting are two such methods. However, none of the three Acts applicable to local governments in Sri Lanka contain provisions for public participation. Although not legally binding, several local governments in Sri Lanka have

adopted these methods, some of which have been activated by civil society organizations. The sample of this study is local governments that carried out community participation planning with the intervention of a civil society organization called “Practical Action”. The findings of the study will help to broaden the democratic discourse on enhancing community participation in local government in Sri Lanka. The study was conducted on the basis of qualitative and quantitative methodology and eleven local governments in the Galle District and six in the Kurunegala District were selected.

Keywords: community participation, local governments, local governance, participatory budgeting, participatory democracy, participatory planning

1. හැඳින්වීම

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ස්වකීය බල ප්‍රදේශවල සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලියේ දී ප්‍රජා සහභාගිත්වය ලබා ගන්නා ආකාරය, එහි සාර්ථක අසාර්ථකභාවය, ඊට අදාළ සාධක, බාධක, සීමා සහ ගැටළු අවබෝධ කරගැනීම අරමුණු කරගත් මෙම අධ්‍යයනය, මෙරට සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රීය කතිකාව සහ භාවිතාව පුළුල් සහ ගැඹුරු කිරීම සඳහා වූ දායකත්වයක් සැපයීමේ අරමුණ ද මුල්කරගෙන සිදුකරන ලද්දකි. එසේම මෙහි විශේෂත්වය වන්නේ අධ්‍යයනයට ලක් කළ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල එම සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලිය සිදුකොට තිබුණේ සිවිල් සමාජ සංවිධානවල මඟ පෙන්වීම් සහ මැදිහත්වීම් නිසා වීමය. ඒ අධ්‍යයනය මත පදනම් වූ මෙම පත්‍රිකාව අදාළ සංකල්ප විග්‍රහයකින් ද දත්ත විශ්ලේෂණයකින් ද නිගමන සහ ප්‍රතිසංස්කරණවාදී යෝජනාවලින් ද යුක්තය. මේ අධ්‍යයනය තුළින් ලබාගත් දැනුම මත පදනම්වූ නිගමන සහ යෝජනා මෙරට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයේ ප්‍රජාතන්ත්‍රීය විෂය පථය පුළුල් සහ ගැඹුරු කිරීමට යම් උපකාරයක් වනු ඇත යන්න පර්යේෂකයාගේ විශ්වාසයයි.

2. සංකල්ප විග්‍රහය සහ සාහිත්‍යය විමර්ශනය

2.1 ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවක් යනු ආණ්ඩුවක පරිපාලන ක්‍රියාවලියේ තෙවැනි කේන්ද්‍රයයි (Tyagi, 1993:135). එසේම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුව යනු ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ ඉතා වැදගත් අත්‍යවශ්‍ය ආයතනික කුළුනකි. ජාතික වෘද්ධිය සහ ඵලදායී ජන සහභාගිත්වයක් සඳහා අත්‍යවශ්‍ය සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රීය ක්‍රියාවලියේ අත්‍යවශ්‍ය සහ ඒකාබද්ධ කොටසක් ලෙස ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ ස්වයං-පාලන ආයතන කෙරෙහි වන පිළිගැනීම වර්තමානයේ දී ඉතා ප්‍රබලය. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ ආමූලික/තෘණ මූල මට්ටම් (grass roots levels of democracy) ස්ථාපිත වී ඇත්තේ කුඩා ආණ්ඩු ඒකක මතය. ඒවා මගින් ජනයාට වගකීම පිළිබඳ හැඟීම ඇතිකරගැනීමට සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ වටිනාකම්/ප්‍රතිමාන ධාරණය කරගැනීමට හැකියාව ලබා දෙයි. එසේම සංවර්ධන කටයුතු ඇතුළු පොදු කටයුතුවලට සහභාගී වීමේ අද්විතීය අවස්ථාව ද උදා කර දෙය (Fadia and Fadia, 2007:916, Raghavulu and Narayana, 1991:34).

එස් පී නයිදු පෙන්වා දෙන්නේ දේශපාලන සහ පරිපාලන යනුවෙන් විමධ්‍යගතකරණයේ ආකාර දෙකක් ඇති බව ය (Naidu, 1997:256). දේශපාලන විමධ්‍යගතකරණය යනු ප්‍රජාතන්ත්‍රීය විමධ්‍යගතකරණය ය. හැරි බ්ලයාර් (Blair, 2000) දක්වන ආකාරයට පරිපූර්ණ දේශපාලන අයිතීන් සහ නිදහස භුක්ති විඳින ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාවට වගවෙන සහ ප්‍රවේශ විය හැකි ලෙසට ආණ්ඩුකරණයේ ප්‍රාදේශීය ඒකකවලට අර්ථාන්විත අධිකාරියක් ලබාදීම ප්‍රජාතන්ත්‍රීය විමධ්‍යගතකරණය ලෙස අර්ථ දැක්විය හැක.

දේශපාලන විමධ්‍යගතකරණය යනු ගෙඩරල් ක්‍රමයක ස්වයංත්‍රීය ප්‍රාන්ත ආණ්ඩු වශයෙන් ද ප්‍රාන්තයක් තුළ ස්වයංත්‍රීය ප්‍රාදේශීය අධිකාරි වශයෙන් ද ආණ්ඩුවේ නව ස්ථර නිර්මාණය කිරීම ය. ගෙඩරල් ක්‍රමයක දේශපාලන අධිකාරිය මධ්‍යම ආණ්ඩුව සහ ප්‍රාන්ත ආණ්ඩු වශයෙන් කොටස් දෙකකට බෙදනු ලැබේ. ප්‍රාන්ත ආණ්ඩු නැවත ප්‍රාන්ත ආණ්ඩු සහ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු වශයෙන් බෙදනු ඇත. ඉන්දියාවේ පංචායනි ක්‍රමය එවැනි ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ය. ශ්‍රී ලංකාවේ මධ්‍යම ආංචුව සහ පළාත් සභාවලට අමතරව ඒ දෙකම යටතේ ඇති ප්‍රාදේශීය සභා, නගර සභා සහ මහනගර සභා සහිත ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ක්‍රමය ඒකීය රාජ්‍යයක් යටතේ වන දේශපාලන විමධ්‍යගතකරණයට උදාහරණ ය. දේශපාලන විමධ්‍යගතකරණයේ වැදගත් ගතිකයක් වන්නේ ජනතාව පරිපාලනය සමඟ සංසන්දනය වීම ය. විවිධ ආණ්ඩු ඒකක අතර දේශපාලන සහ පරිපාලන අධිකාරිය විසුරුවා හැරීමට මේ තත්ත්වය අවශ්‍යය (ඉහත).

2.2 ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුක්‍රමය ගැන ඓතිහාසික ප්‍රවේශයකින් සහ විස්තරාත්මක විධික්‍රමයකින් බැලූ බොහෝ පර්යේෂකයින් සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ට අනුව මෙරට පැරණි ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ඇරඹෙන්නේම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ව්‍යුහයන් ලෙස ය (ඇදගම, 1997, අභයවර්ධන, 1997, Sessional Paper XXXIII,1955, Sessional Paper XXXIII,1996) තවත් පර්යේෂකයින්ට සහ බුද්ධිමතුන්ට අනුව නූතන ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුක්‍රමයේ ඇරඹුම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී මුහුණුවරක් පෙන්නුම් කළ ද සමකාලීන යටත්විජිත පාලනය පිහිටා තිබුණේ මුළුමනින් ම ප්‍රජාතන්ත්‍ර විරෝධී පදනමක ය (Uyangoda, 2015)

මේ වන විට මෙරට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු වර්ග තුනකි. ඒ මහනගර සභා, නගර සභා, සහ ප්‍රාදේශීය සභා යනුවෙනි. ඒ සියල්ලෙහි එකතුව ගණනින් තුන්සිය හතළිස් එකකි. ඒ මහනගර සභා විසි හතරක් නගර සභා හතළිස් එකක් සහ, ප්‍රාදේශීය සභා දෙසීය හැත්තෑ හයක් වශයෙනි. ඒ අතුරින් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයේ ජනතා සහභාගිත්ව මූලධර්මය සඳහනක් ලෙස හෝ දක්වා ඇත්තේ ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය සභා ක්‍රමය ආරම්භ කරනුයේ 1987දී ය. එම වසරේ අප්‍රේල් මස දහසය වැනි දින පාර්ලිමේන්තුව විසින් සම්මත කරන ලද 1987 අංක 15 දරණ ප්‍රාදේශීය සභා පණත එහි නෛතික ඇරඹුම ලෙස දැක්විය හැකිය. එහි විශේෂ ලක්ෂණය වන්නේ නූතන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ මෑත කාලීන උපනතියක් වූ ජනතා සහභාගිත්ව මූලධර්මය අරමුණු කරගෙන එය සම්පාදනය කොට තිබීමය. ඒ අනුව ප්‍රාදේශීය සභා පිහිටුවීම, ඒවායේ බලතල, කාර්යයන් සහ කර්තව්‍යයන් තීරණය කිරීම සිදුකොට ඇත්තේ ප්‍රාදේශීය පරිපාලනය සහ සංවර්ධනය සඳහා ජනතාවගේ සෘජු සහ පුළුල් සහභාගිත්වය ලබා ගැනීමේ අරමුණින්

ය. පණත හඳුන්වා දී ඇත්තේ ද එම අරමුණ සෘජුවම සඳහන් කරමින් “පරිපාලන සහ සංවර්ධන කටයුතුවලට අදාළව තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියෙහි ජනතාවට ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් (local level) එලදායි ලෙස සහභාගිවීම සඳහා වැඩි අවස්ථා සලසා දීමේ අරමුණ ඇතිව, ප්‍රාදේශීය සහ පිහිටුවීම සඳහා ද එම සභාවල බලතල, කාර්යයන් සහ කර්තව්‍යය තීරණය කිරීම සඳහා ද ඊට සම්බන්ධ හෝ ආනුෂංගික සියලු කරුණු සඳහා විධිවිධාන සැලැස්වීම පිණිස ද වූ පනතකි” (ප්‍රාදේශීය සහ පණත:1) යනුවෙනි.

ප්‍රාදේශීය සහ බල ප්‍රදේශය සඳහා සංස්ථාපනය කරන ලද ප්‍රාදේශීය සභාව, එම ප්‍රදේශය ඇතුළත ප්‍රාදේශීය අධිකාරිය විය යුතු ය. ඊට භාර වී ඇති කර්තව්‍යය වන්නේ මහජන සෞඛ්‍යය, පොදු උපයෝගිතා සේවා, පොදු මංමාවත්, ප්‍රදේශයේ ජනතාවගේ සුඛ විහරණය, පහසුව සහ සුභ සාධනය, සහ සියලු පහසුකම් ආරක්ෂා කිරීමට සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීමට ද අදාළ සියලු කරුණු විධිමත් කිරීම, පාලනය කිරීම සහ පරිපාලනය කිරීම යනාදිය ය. එකී කර්තව්‍යය මහ නගර සහ නගර සභාවලටද අදාළය (ඉහත:2, මහනගර සහ සහ නගර සහ ආඥා පනත් 4 වැනි වගන්ති).

2.3 ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයේ කාර්යභාරය වන්නේ ප්‍රජාවේ ජීවනෝපාය ට අදාළ ප්‍රාදේශීය අභිලාශ ආරක්ෂා කිරීමයි. අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම, ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය යනු සෑම පුරවැසියෙකුටම තම කැමැත්ත ප්‍රකාශ කිරීමේ ක්‍රමයකි. ආණ්ඩුවට නොව, පුරවැසියන්ට ඔවුන්ගේ ප්‍රජාවේ ජීවනෝපාය පිළිබඳව ප්‍රාදේශීයව තීරණ ගත හැකිය. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය පුළුල් සංකල්පයක් වන අතර ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ සාමූහික ක්‍රියාකාරීත්ව/ක්‍රියාකාරකම් සකස් කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම ලෙස එය අර්ථ දැක්වේ. එය ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවේ විධිමත් ආයතනවල සහ ආණ්ඩු ධුරාවලිවල සෘජු සහ වක්‍ර භූමිකා මෙන්ම සාමූහික ක්‍රියා පවත්වාගෙන යන අවධිමත් වාරිත, ජාල, ප්‍රජා සංවිධාන සහ අසල්වැසි සංවිධාන කටයුතුද මෙන්ම (ආවරණය කරයි.) පුරවැසි-පුරවැසි සහ පුරවැසි-රාජ්‍යය අන්තර් ක්‍රියාකාරීත්වය, සාමූහික තීරණ ගැනීම සහ ප්‍රාදේශීය මහජන සේවා සැපයීම සඳහා රාමුව නිර්වචනය කිරීමෙන් සාමූහික ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කරමින් අවධිමත් සම්මත, ජාල, ප්‍රජා සංවිධාන හා අසල්වැසි සමාගම්වල කාර්යභාරයන් ආවරණය කරයි. එමෙන්ම පුරවැසි-පුරවැසි, පුරවැසි-රාජ්‍ය අන්තර් ක්‍රියා, සාමූහික තීන්දු තීරණ ගැනීම සහ ප්‍රාදේශීය පොදු සේවා බෙදාහැරීම ආවරණය කරයි

2.4 සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය

“ජීවිත කාලය පුරාම අපි විවිධ කණ්ඩායම්, සංගම්, පවුල්, අසල්වැසි, සමාජ ශාලා, වැඩ ඒකකවල සිට ජාතික රාජ්‍යයන් වැනි ඒවායේ සාමාජිකයින් ය. සාධනය කරගත යුතු අරමුණු, අනුගමනය කළ යුතු නීති-රීති, සාමාජිකයන් අතර වගකීම් සහ ප්‍රතිලාභ බෙදා හැරීම යනාදිය ගැන කුඩාම සිට විශාලතම සියලු සංගම්වල තීරණ ගත යුත්තේ සමස්තයක් ලෙස ය. මේවා පුද්ගලික තීරණවලට වඩා වෙනස් ය. මෙම සාමූහික තීන්දු-තීරණ ගැනීමේ වසමට ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය අයිති වේ. සමස්තයක් ලෙස සංගමයට බලපාන එවැනි තීරණ එහි සියලුම සාමාජිකයන් විසින් ගත යුතු අතර, එවැනි තීරණ වලට සහභාගි වීමට සෑම සාමාජිකයෙකුටම සමාන අයිතියක් තිබිය යුතුය යන පරමාදර්ශය එහි අන්තර්ගත වේ.

වෙනත් වචනවලින් කිවහොත්, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය යනු සාමූහික තීරණ ගැනීමේදී මහජන පාලනයේ ද්විත්ව මූලධර්ම සහ එම පාලනය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී අයිතිවාසිකම්වල සමානාත්මතාවයයි. ඕනෑම සංගමයක තීරණ ගැනීමේදී මෙම මූලධර්ම සාක්ෂාත් වන තාක් දුරට අපට එය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී යැයි කිව හැකිය” (Beetham and Boyle, 2009:1)

සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය දේශපාලන පද්ධතිවල දිශානතිය හා ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා ජනයාගේ පුළුල් සහභාගිත්වය අවධාරණය කරයි. සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සාමූහික තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියක් වන අතර එය සෘජු සහ නියෝජිත ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ අංගයන් ඒකාබද්ධ කරයි. එහි දී ප්‍රතිපත්ති යෝජනා තීරණය කිරීමට පුරවැසියන්ට බලය ඇති අතර එම ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කාර්යභාරය දේශපාලකයින් භාර ගනී) Osborne, Martin, J., Jeffrey S. Rosenthal, and Matthew A. Turner, 2000: 927-943). නියෝජිත ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය තුළ ජනතාව ප්‍රතිපත්තිමය මූලාරම්භයන් ක්‍රියාත්මක කරන නියෝජිතයින්ට ඡන්දය දෙයි. සෘජු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය තුළ මිනිසුන් අතරමැදියා නොමැතිව ප්‍රතිපත්ති තීරණය කරයි. සෘජු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ ප්‍රමුඛ ආකාර දෙකක් වන්නේ සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සහ සංවාදමය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයයි. J. S. Mill (1861) Considerations of Representative Government හි දක්වන ආකාරයට ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, බොහෝ පුරවැසියන්ට ප්‍රාදේශීය විධායක කාර්යාලවලට තේරී පත්වීමේ අවස්ථාව ලබා දෙන අතර බොහෝ දෙනෙක් ට ප්‍රාදේශීය විධායක කාර්යාලවලට ඇතුළත් වීම ට අවස්ථා ලබා දෙයි. මෙය ප්‍රාදේශීය පුරවැසියන්ට සහ නායකයින්ට දේශපාලන අධ්‍යාපනය ලබා දෙයි.

එසේම සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය දේශපාලන පද්ධතිවල දිශානතිය හා ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා සංසටකයන්ගේ පුළුල් සහභාගිත්වය අවධාරණය කරයි. සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සාම්ප්‍රදායික නියෝජිත ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයට වඩා පුරවැසි සහභාගිත්වය සහ වැඩි දේශපාලන නියෝජනයක් වෙනුවෙන් පෙනී සිටී. එසේම සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ජනගහනයක සියලුම සාමාජිකයින්ට තීරණ ගැනීමේදී අර්ථවත් දායකත්වයක් ලබා දීමට අවස්ථා නිර්මාණය කිරීමට උත්සාහ කරන අතර එවැනි අවස්ථාවන්ට ප්‍රවේශය ඇති පුද්ගලයින්ගේ පරාසය පුළුල් කිරීමට උත්සාහ කරයි. සමස්ත තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා බොහෝ තොරතුරු එක්රැස් කළ යුතු බැවින්, සහභාගිත්ව ආකෘති සඳහා අවශ්‍ය වන බලගැන්වීම් වලට තුඩු දෙන වැදගත් බලවේගයන් විශේෂයෙන් ප්‍රජා ආධ්‍යාන සක්‍රීය කරන සහ දැනුම ලබා ගැනීමට අනුරූප වන තාක්ෂණික මෙවලම් තාක්ෂණය විසින් සපයනු ඇත (jstor, 2020). මේ අනුව මතු විමසන සහ පැහැදිලි කරන ප්‍රජා සහභාගිත්වය, සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සහ සහභාගිත්ව අයවැයකරණය යනු සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සාර්ථක කරගැනීම සඳහා භාවිතයට ගනු ලබන මෙවලම් සහ ක්‍රමවිධිත් ය.

2.4.1 ප්‍රජා සහභාගිත්වය

ප්‍රජාවගේ සහභාගිත්වය වත්මන් කාල පරිච්ඡේදයේ කේන්ද්‍රීය සංසිද්ධියක් බවට පත්වෙමින් තිබේ. සහභාගිත්වය යනු මිනිසුන්ගේ ජීවිතවලට බලපාන ආර්ථික, සමාජීය සහ සංස්කෘතික, සහ දේශපාලන ක්‍රියාවලිවලට ජනයා සම්පව මැදිහත් වීමයි. මෙම අර්ථයෙන් සහභාගි වීම මානව සංවර්ධනයේ අත්‍යවශ්‍ය අංගයකි. එය සාමාන්‍යයෙන් අදහස්

කරන්නේ විශේෂිත ව්‍යාපෘති හෝ වැඩසටහන් සඳහා මිනිසුන්ගේ සහභාගිත්වයයි. නමුත් වර්තමානයේ සහභාගිත්වය යනු ජීවිතයේ සෑම අංශයකින්ම මිනිසුන් විසින් ඉටු කළ යුතු කේන්ද්‍රීය කාර්යභාරය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන සමස්ත සංවර්ධන උපාය මාර්ගයකි. මානව සංවර්ධනයට ඔවුන්ගේ තේරීම පුළුල් කිරීම හා වැඩි සහභාගිත්වයක් තුළින් ජනයාට වඩාත් පුළුල් පරාසයක අවස්ථාවන් ලබා ගත හැකිය (Sociology guide, 2020).

නූතන ලෝකයේ පරමාදර්ශ රාජ්‍යයක මූලික ලක්ෂණ වන්නේ ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සහ සංවර්ධනාත්මක මූලධර්ම අන්තර්ගත වීම ය. රොබින්සන් සහ වයිට් (Robinson & White, 1998) පෙන්වා දෙන ආකාරයට ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සහ සංවර්ධනාත්මක රාජ්‍යයක ප්‍රමුඛ ලක්ෂණ කීපයකි. එනම් පුළුල් පදනමකින් යුත් සහභාගිත්වය (broad based participation), වර්ධනය සමඟ යළි-බෙදාහැරීම (growth with redistribution), දුප්පතුන් වෙනුවෙන් වූ ප්‍රතිපත්ති (pro-poor policies) සහ ප්‍රතිචාරාත්මකභාවය (responsiveness) එකී ලක්ෂණයෝ ය. විමධ්‍යගතකරණය සැලකෙන්නේ දියුණු රාජ්‍යයක් සඳහා වඩාත්ම හිතකර මූලෝපායක් ලෙසය. මන්ද ජනතාවට ඉතා සමීපව පිහිටුවා ඇති ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු සහ ජනතාව අපේක්ෂාකරන පොදු සේවා ලබාදීමට මධ්‍යම ආණ්ඩුවට වඩා ඒවා සුදුසු වන නිසා ය. ඕටේස් (Oates, 1999) දක්වන ආකාරයට සහධාරක මූලධර්මය (subsidiarity principle) මෙය ය (Saito, Fumihiko, 2008:2). ප්‍රජා සහභාගිත්වය යනු ප්‍රජා සංවර්ධනය අරමුණු කර ගත්තකි.

ප්‍රජා සහභාගිත්වය ප්‍රජා සංවර්ධනය අරමුණු කරගත්තකි. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයට අනුව ප්‍රජා සංවර්ධනය යනු පොදු ගැටලුවලට විසඳුම් සෙවීම සහ සාමූහික ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සඳහා ප්‍රජාවේ සාමාජිකයින් එකමුතු වීමේ ක්‍රියාවලියකි (“Community development”, 2014). එය විවිධ පැතිමානවලින් ප්‍රජාව දියුණු කිරීම සඳහා ක්‍රියා කරන ප්‍රජා නායකයින්, ක්‍රියාකාරිකයින්, මැදිහත් පුරවැසියන් සහ වෘත්තිකයින් ආදී වූවන්ගේ භාවිත සඳහා දී ඇති පුළුල් පදයකි. භාෂිතයකි. එහි ආකෘතික ඉලක්කය වන්නේ ශක්තිමත් සහ වඩාත් ප්‍රත්‍යස්ථිතික (resilient) ප්‍රාදේශීය ප්‍රජා ගොඩ නැගීමට ය. එසේම ප්‍රජා සංවර්ධනය යනු සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, තිරසාර සංවර්ධනය, අයිතීන්, ආර්ථික අවස්ථා, සමානාත්මතාව සහ සමාජ සාධාරණත්වය යනාදිය සංවිධානය, අධ්‍යාපනය සහ බලගැන්වීම හරහා තම ප්‍රජාව (එම ප්‍රජාව අනන්‍යතා හෝ අභිලාශ, නාගරික සහ ග්‍රාමීය පදනම් සහිත ඒවා විය හැක) තුළ ම ප්‍රවර්ධනය කරන භාවිත-මූලික වෘත්තීයමය සහ ශාස්ත්‍රීය ශික්ෂණයක් ද වේ. ප්‍රජා සංවර්ධන අභියෝගය වාර්තාව (The Community Development Challenge Report) දක්වන ආකාරයට අනුව ප්‍රජා සංවර්ධනය අර්ථ ගැන්වෙන්නේ දරිද්‍රතාව සහ අනර්ථ ජය ගැනීම , ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ගැඹුරු කිරීම, ආමුලික මට්ටමේ දී සමාජ එකට ගැටගැසීම සඳහා විශේෂ භූමිකාවක් සිදුකරණ වටිනාකම් සහ භාවිත කට්ටලයක් වශයෙනි (“Community Development Challenge Report” (PDF) 2018). තම ප්‍රජා තුළ බලපෑම් සහගත වෙනසක් කිරීමට අවශ්‍ය කුසලතා සමගින් පුද්ගලයින් සහ ජන කණ්ඩායම් බල ගැන්වීමට ප්‍රජා සංවර්ධනය උත්සාහ කරයි. මෙම කුසලතා නිතරම නිර්මාණය කරනු ලබන්නේ පොදු න්‍යාය පත්‍රයක් සඳහා වැඩ කරන සමාජ කණ්ඩායම් සැකසීම මගිනි. ප්‍රජා සංවර්ධකයින් කාරණා දෙකක් තේරුම් ගත යුතුය. ඉන් පළමුවැන්න වන්නේ පුද්ගලයින් සමඟ වැඩ කරන්නේ කෙසේද යන්නය. දෙවැන්න වන්නේ විශාල සමාජ ආයතන සන්දර්භයක් තුළ ප්‍රජා ස්ථාවර බලපෑම් සහගත වන්නේ කෙසේද යන්නය.

ප්‍රජා සංවර්ධන හුවමාරුව (Community Development Exchange = CDX) අර්ථ දක්වන ආකාරයට ප්‍රජා සංවර්ධනය යනු තනතුරක් සහ ප්‍රජාව සමඟ වැඩකරන

ආකාරයක් ද වේ. එහි ප්‍රධානතම අරමුණ වන්නේ යුක්තිය/සාධාරණය, සමානාත්මතාව සහ අන්‍යෝන්‍ය ගරුකිරීම මත පදනම් වූ ප්‍රජා ගොඩ නැගීමය. සාමාන්‍ය ජනතාව සහ බලය දරා සිටින ජනයා අතර සම්බන්ධතා වෙනස් කිරීමට ප්‍රජා සංවර්ධනය මැදිහත් වේ. එබැවින් තම ජීවිතවලට බලපාන ගැටළු/සිද්ධිවලදී ක්‍රියා කිරීමට සියලු දෙනාට හැකියාව ඇත. ඕනෑම ප්‍රජාවක් තුළ දැනුම් සහ අත්දැකීම් සම්පත බහුලව ඇත. නිර්මාණශීලී ක්‍රමවේද භාවිතා කළහොත් ඒවා ප්‍රජාවල අපේක්ෂිත ඉලක්ක සාධනයට ඇවැසි සාමූහික ක්‍රියා බවට නංවාලිය හැකිය. ප්‍රජා සංවර්ධනයට අදාළ ප්‍රධාන පුද්ගලයින් සහ සංවිධාන සමඟ සම්බන්ධතා ගොඩනගා ගැනීමට සහ පොදු අවශ්‍යතා හඳුනාගැනීමට උදව් කිරීම සඳහා ප්‍රජා සංවර්ධන ක්‍රියාකාරිකයින් ප්‍රජාවල පුද්ගලයින් සමඟ ඉතා සම්පව වැඩ කරයි. එසේම ප්‍රජාවට නව කුසලතා ඉගෙනගැනීමට අවස්ථා නිර්මාණය කිරීම සහ එකමුතුවීමට ජනයාට හැකියාව ලබා දීම මගින් සමාජ අන්තර්කරණය සහ සමානාත්මතාව අභිවර්ධනය කිරීමට ප්‍රජා සංවර්ධන ක්‍රියාකාරිකයින් කටයුතු කරයි (Community Development, 2018).

එසේම CDX ප්‍රජා සංවර්ධන ඇගයුම් මාලාවක් ද ඉදිරිපත්කොට ඇත. එනම්, ඒ සමානාත්මතාව සහ වෙනස්කම් කිරීමට විරෝධය, සමාජ සාධාරණත්වය/යුක්තිය, සාමූහික ක්‍රියාකාරිත්වය , ප්‍රජා බලගැන්වීම, එකමුතුව වැඩකිරීම සහ ඉගෙනුම වශයෙනි. මෙහි දී ප්‍රජා සංවර්ධනයේ මූලධර්ම කීපයක් දැක්වීම සුදුසු ය. මහජන සහභාගිත්වය, සවිබල ගැන්වීම, හිමිකාරිත්වය, ජීවිත කාලය පුරාම ඉගෙනීම, අන්තර්කරණය (Inclusion), ප්‍රවේශ සහ සාධාරණත්වය, සමාජ ක්‍රියාකාරිත්වය, උපදේශනය, සහ ජාලකරණය යනු එම මූලධර්මයෝ ය (Sheltersa, 2020).

2.4.2 සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය යනු ලබා දී ඇති සමාජ-ආර්ථික ඉලක්කයක් කරා ළඟාවීම සඳහා එහි ගැටළු දැනුවත්ව හඳුනාගෙන එම ගැටලු විසඳීම සඳහා යම් ප්‍රජාවක් විසින් ක්‍රියාමාර්ග සැකසීමයි. විශේෂයෙන් අවශ්‍ය නමුත් ඒ පහසුකම් සපයන්නන් ලෙස පමණි. එපමණක් නොව, ස්වකීය නිර්මාණයක් නොවන දෙයකට සහභාගි වීමට කිසිවෙකු කැමති නැත. ප්‍රජාවේ තාක්ෂණික දක්ෂතාවය නොසලකා බාහිර ප්‍රවීණයන් විසින් සකස් කරන ලද සැලසුම්, ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සහභාගි වීමට ජනතාව පෙළඹවිය නොහැක. 1996 දී කේරළ ප්‍රාන්තයේ පවත්වන ලද මහජන සැලසුම් ව්‍යාපාරය යනු ප්‍රාදේශීය සැලසුම් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු වෙත බලතල විමධ්‍යගත කිරීමේ අත්හදා බැලීමකි. ඉන්දියාවේ නවවන පස් අවුරුදු සැලැස්මේදී, ජාතික සම්මේලනය තුළ ඇති සෑම ප්‍රාන්තයක්ම තමන්ගේම වාර්ෂික සැලැස්මක් සකස් කර ගැනීමට අපේක්ෂා කළ අතර මහජන සැලැස්ම එහි අංගයක් විය.

2.4.3 සහභාගිත්ව අයවැයකරණය

සහභාගිත්ව අයවැයකරණය මුලින්ම අත්හදා බැලුණේ බ්‍රසීලයේ පෝර්ටෝ ඇලෙග්‍රේ (Porto Alegre) නගරයේ ය (Novy A and Leubolt B, 1 October 2005). සහභාගිත්ව අයවැයකරණය යනු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදීව සාකච්ඡා කිරීමේ සහ තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියක් වන අතර, සාමාන්‍ය ජනතාව නාගරික හෝ ප්‍රාදේශීය පොදු අයවැය කොටස් කුමකට වෙන්

කරන්නේද සහ ඒ කෙසේදැයි තීරණය කරයි. සහභාගිත්ව අයවැය මඟින් පුරවැසියන්ට රාජ්‍ය වියදම් ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීමට, සාකච්ඡා කිරීමට සහ ප්‍රමුඛතාවය දීමට ඉඩ ලබා දෙන අතර මුදල් වියදම් කරන ආකාරය පිළිබඳ සැබෑ තීරණ ගැනීමට ඔවුන්ට බලය ලබා දෙයි. සහභාගිත්ව අයවැයකරණ ක්‍රියාවලි සාමාන්‍යයෙන් සැලසුම් කර ඇත්තේ අඩු ආදායම්ලාභීන්, නො-පුරවැසියන් (non-citizens) සහ තරුණයින් වැනි පොදු කටයුතුවලින් බැහැර වූවන් සම්බන්ධ කර ගැනීම සඳහා ය. සහභාගිත්ව අයවැයකරණයේ සාර්ථකත්ව හා අසාර්ථකත්ව විශ්ලේෂණය කරමින් බ්‍රසීලයේ මහ නගර සභා අටක් පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක සිද්ධි අධ්‍යයනයකින් හෙළි වී ඇත්තේ එය බොහෝ විට වඩාත් සාධාරණ රාජ්‍ය වියදම්, ආණ්ඩුවේ විනිවිදභාවය සහ වගවීම වැඩි කිරීම, මහජන සහභාගිත්වය ඉහළ නැංවීම, විශේෂයෙන් ආන්තික හෝ දුප්පත් පදිංචිකරුවන්ගේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සහ පුරවැසිභාවය පිළිබඳ ඉගෙනුම ට උපකාරී වන බවය (ඉහත).

3. අධ්‍යයනයේ අරමුණු

මෙම අධ්‍යයනය ප්‍රධාන අරමුණු 3 ක් පෙර දැරී කර ගනිමින් සිදු කරන ලදී. එනම්

1. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතන තම බල ප්‍රදේශය සඳහා සංවර්ධන සැලසුම් සහ අයවැය සැකසීමේ දී ප්‍රජා සහභාගිත්වය ලබාගන්නා ආකාරය හඳුනා ගැනීම,
2. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලියක් අනුගමනය කරන විට අර්බුද ඇතිවන්නේ නම් ඊට බලපාන සාධක සොයා බැලීම,
3. ප්‍රජා සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය හා අයවැයකරණය සඳහා ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවලට ඇති ශක්‍යතාව හඳුනා ගැනීම හා සාර්ථකව ඉටු කර ලීම සඳහා අවශ්‍ය යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම, සහ
4. අධ්‍යයනය තුළින් ලබාගත් දැනුම මත පදනම්වූ නිගමන සහ යෝජනා මෙරට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයේ ප්‍රජාතන්ත්‍රීය විෂය පථය පුළුල් සහ ගැඹුරු කිරීම සඳහා වූ ප්‍රතිසංස්කරණ කතිකාව පොහොසත් කිරීම සඳහා ලබා දීම

වශයෙනි. එසේම ඉහත අරමුණු ඉටු කර ගැනීම සඳහාත් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය තුළ ප්‍රජා ආණ්ඩුකරණ ප්‍රතිමාන කොතෙක් දුරට ප්‍රායෝගිකව භාවිත වන්නේද එහි වැඩි දියුණු විය යුතු අංග කවරේද යන්න අවබෝධ කර ගැනීම උදෙසාත් මෙම අධ්‍යයනය සිදු කරන ලදී.

4. අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය

දකුණු පළාතෙහි ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයත් වයඹ පළාතෙහි කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයත් අධ්‍යයනය සඳහා තෝරා ගැනිණි. මෙම දිස්ත්‍රික්ක දෙක අධ්‍යයන ප්‍රදේශය ලෙස තෝරා ගැනීමට ප්‍රධාන හේතුව වූයේ ප්‍රාක්ටිකල් ඇක්ෂන් ආයතනය මෙම දිස්ත්‍රික්කවල ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු සමග වසර 5ක් පුරා සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය මගින් තම බල ප්‍රදේශයට අදාළව සැලසුම් සැකසීම අරමුණු කර ගනිමින් ප්‍රජා පාලන යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කළ බැවිනි.

4.1. නියැදිය තෝරා ගැනීම

අධ්‍යයනය සඳහා දිස්ත්‍රික් දෙකෙහි සියලු ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු තෝරා ගැනීම පැවති සම්පත් සමග කළ නොහැකි කරුණක් විය. එබැවින් ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු අටක් ද කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු හයක් ද සමීක්ෂනය සඳහා යොදා ගැනුණි. අර්ධ-ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා මෙම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවලට අමතරව ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයෙන් තවත් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු තුනක් තෝරා ගැනුණි. ඒ අනුව ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයෙන් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු එකොළහක් සමීක්ෂණය සඳහා බඳුන් විය. සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් පමණක් තොරතුරු ලබා ගත් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු වන්නේ යක්කලමුල්ල ප්‍රාදේශීය සභාව, තවලම ප්‍රාදේශීය සභාව හා බෝපේ පෝද්දල ප්‍රාදේශීය සභාවයි. ඒ අනුව දිස්ත්‍රික්ක දෙකෙන් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතන 17ක් අධ්‍යයනය සඳහා තෝරා ගැනුණි.

5. ක්‍රමවේදය සහ විධික්‍රම

මෙම අධ්‍යයනය ගුණාත්මක සහ ප්‍රමාණාත්මක ක්‍රමවේද ඔස්සේ සිදුකළ එකකි. එහිදී නිරීක්ෂණ, සම්මුඛ සාකච්ඡා, අර්ධ-ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා, සහ ප්‍රශ්නාවලි සමීක්ෂණ යන පර්යේෂණ විධික්‍රම අධ්‍යයනය සඳහා යොදා ගනු ලැබිණි.

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ප්‍රධානීන් එනම් මහජන නියෝජිතයින් මෙන්ම නිලධාරීන් ඉලක්ක කර ගනිමින් ප්‍රශ්නාවලි සමීක්ෂණය සිදුකරන ලදී. එහිදී එකී නෙකට වෙනස් මෙන්ම එකිනෙක අතර අන්තර් සබඳතාවය ආරක්ෂා වන අයුරින් සැකසුණු ප්‍රශ්න 26ක් ප්‍රශ්නාවලියට ඇතුළත් කරන ලදී. මෙම ප්‍රශ්නාවලිය මගින් සහභාගිත්ව සංකල්ප පිළිබඳව දත්ත දායකයින්ගේ ආකල්ප හඳුනා ගැනීමද, තම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශය තුළ ක්‍රියාත්මක කළ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණයේ සාර්ථක අසාර්ථක භාවය පිළිබඳ ස්වයං තක්සේරුවක් ලබා ගැනීම ද, එම ස්වයං තක්සේරුව සඳහා හේතු වූ ප්‍රමුඛ පුද්ගලයින් මෙන්ම ප්‍රමුඛ කරුණු පිළිබඳව ද දත්ත ලබා ගැනීම ද සිදු කෙරුණි. මෙලෙස සමස්තයක් ලෙස ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු තුළ සහභාගිත්ව සංකල්ප පිළිබඳව පවත්නා ආකල්ප සහ එහි සැබෑ ක්‍රියාකාරීත්වය කවරේද යන්න විශ්ලේශණාත්මකව කරුණු ගෙන හැර දැක්වීමට යෝග්‍ය ලෙස ප්‍රශ්නාවලි සමීක්ෂණය මගින් අවශ්‍ය තොරතුරු ලබා ගැනුණි.

අර්ධ-ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡාද මෙම පර්යේෂණය තුළ භාවිත කරන ලද තවත් විධික්‍රමයකි. සහභාගිත්ව සංකල්පය පිළිබඳ දත්ත දායකයින්ට පවත්නා දැනුම හා එම සංකල්පයන්ගේ ධනාත්මක ලක්ෂණද නිශේධනාත්මක ලක්ෂණද හඳුනා ගැනීමට විවෘත ප්‍රශ්න භාවිතයට ගැනුණි.

ඉහත විධික්‍රම දෙක මගින් ලබා ගත් තොරතුරු වලට අමතරව නිරීක්ෂනය ද දත්ත හා තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා භාවිත කරන ලදී.

ඉහත විධික්‍රම භාවිත කරමින් තොරතුරු ලබා ගැනීමේ දී ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල ප්‍රධානීන් දත්ත දායකයින් ලෙස තෝරා ගැනීම සිදු කෙරුණි. මෙහිදී විශේෂයෙන්ම සභාපති හෝ නගරාධිපති, උප සභාපති, ප්‍රතිපක්ෂ නායක, ලේකම් හෝ කොමසාරිස් මෙන්ම ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරී යන අය ප්‍රධාන දත්ත දායකයින් ලෙස තෝරා ගැනීම සිදු කරන ලදී.

6. දත්ත විශ්ලේෂණය

ලබා ගත් තොරතුරු විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී සමීක්ෂණය සඳහා සහභාගී වූවන් විසින් ලබා දෙන ලද තොරතුරු මත පදනම්ව වඩාත් පහසුවෙන් අවබෝධ කරගත හැකි වනු පිනිස වගු සටහන් අවශ්‍ය ස්ථානයන්හි භාවිත කර ඇත.

සමස්තයක් ලෙස මෙම අධ්‍යයනය තුළින් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සඳහා සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණයෙහි ඇති වැදගත්කම හා වත්මන් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතනයන් හි සැලසුම්කරණය සඳහා ජන සහභාගිත්වය ලබා ගැනීමට අදාළ විග්‍රහයක් සිදුකර ඇත. ඒ සඳහා ප්‍රශ්නාවලිය මගින් ලබා ගත් තොරතුරු හා සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් ලබා ගත් තොරතුරු පදනම් කරගෙන ඇත.

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සඳහා ප්‍රජා සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය යොදා ගැනීම පිළිබඳ, සමීක්ෂණයට ලක් කළ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතන හා තොරතුරු ලබා ගැනීම සිදු කළ දත්ත-තොරතුරු දායකයින් පිළිබඳව, එමෙන්ම ගෙවී ගිය වර්ෂයේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලිය සඳහා සහභාගිකර ගත් කණ්ඩායම් මෙන්ම සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ ධනාත්මක අදහස් විමසා බැලීමද සහභාගිත්ව සැලසුම් ක්‍රියාවලිය තුළ පවත්නා ගැටලු හඳුනා ගැනීමද මෙහිදී සිදුකොට ඇත. තවද තමා නියෝජනය කරන ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශය තුළ සිදු වූ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලියෙහි සාර්ථක අසාර්ථක භාවය පිළිබඳව දත්ත දායකයින් දකින ආකාරය විශ්ලේෂණාත්මකව ඉදිරිපත් කොට ඇත. එසේම අධ්‍යයනය තුළින් අවබෝධ කර ගනු ලැබූ කරුණු පදනම් කර ගනිමින් නිගමන හා යෝජනා ඉදිරිපත් කර ඇත.

6.1 සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා සිවිල් සමාජ සංවිධානවල මැදිහත්වීම

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා ප්‍රැක්ටිකල් ඇක්ෂන් ආයතනය 2009 වර්ෂයේ සිට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු සම්බන්ධකර ගනිමින් කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ හා ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ පස් අවුරුදු නියමු ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ප්‍රැක්ටිකල් ඇක්ෂන් ආයතනය දශක දෙක හමාරක පමණ කාලයක් තිස්සේ ලංකාවේ විවිධ ප්‍රදේශයන්හි සහභාගිත්ව ක්‍රමවේදවල ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳව අත්දැකීම් ඇති සංවිධානයකි. සුප්‍රකට ආර්ථික හා සමාජ විද්‍යාඥයකු වන සු මාකර් විසින් ප්‍රැක්ටිකල් ඇක්ෂන් ආයතනය 1989 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ ආරම්භ කරනු ලැබීය. තාක්ෂණය මූලික කරගනිමින් ග්‍රාමීය හා නාගරික, දුප්පත් හා අඩු ආදායම් ලබන ප්‍රජාවගේ සංවර්ධන අවශ්‍යතා වෙනුවෙන් විවිධ ක්ෂේත්‍ර ඔස්සේ කටයුතු කරනු ලබන ‘ප්‍රැක්ටිකල් ඇක්ෂන්’ ආයතනය පසුව ‘ජනතාක්ෂන්’ ලෙස නම් කරගනු ලැබීය. මෙම සංවිධානය සංවර්ධනයේදී ප්‍රජා සහභාගිත්වය කෙරෙහි දැඩි විශ්වාසයකින් කටයුතු කරනු ලබන ආයතනයකි.

තම අත්දැකීම් පදනම්කර ගනිමින් ප්‍රැක්ටිකල් ඇක්ෂන් ආයතනය ප්‍රජා පාලන යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම ආරම්භ කරනු ලබන්නේ 2009 වසරේදීය. එය ශ්‍රී ලංකාවේ දිස්ත්‍රික්ක 03 ක් තුළත්, ඉන්දියාවේ ඔරිස්සා ප්‍රාන්තයේ දිස්ත්‍රික්ක 03 කත්, පාකිස්තානයේ පන්ජාබ් ප්‍රාන්තයේත් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබීය.

මෙම ව්‍යාපෘතිය ශ්‍රී ලංකාවේ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ නිකවැරටිය ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශය තුළ ‘සංග්‍රාම ආයතනයේ’ හවුල්කාරිත්වයෙන් ක්‍රියාත්මක විය. අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ තිරික්කෝවිල් හා නාවිදන්වෙලි ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ දෙක තුළ ‘පාම් ආයතනය’ ව්‍යාපෘතිය සඳහා හවුල්කාරිත්වය ලබා දුණි. ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ ගාල්ල මහ නගර සභා බල ප්‍රදේශය හා හබරාදුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය තුළ ‘ගමන ආයතනය’ හවුල්කාර සංවිධානය ලෙසට සම්බන්ධ කරගනිමින් මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබීය.

6.2 දත්ත-තොරතුරු දායකයින්

සමීක්ෂණය සඳහා තෝරා ගනු ලැබූ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතන 14 න් ප්‍රාදේශීය මහජන නියෝජිතයින් හා ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතන නිලධාරීන් 33 දෙනෙකු මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සම්බන්ධ කර ගැනුණි. එනම් මහ නගර සභා නගරාධිපතිවරු තිදෙනෙකු, ප්‍රාදේශීය සභා සභාපතිවරු සිවු දෙනෙකු, ප්‍රාදේශීය සභා උපසභාපතිවරු දෙදෙනෙකු, ප්‍රාදේශීය සභාවන්හි ‘විපක්ෂ’ නායකයින් දෙදෙනෙකු, ප්‍රාදේශීය සභා ආණ්ඩු පක්ෂ මන්ත්‍රීවරයෙකු හා ප්‍රාදේශීය සභා විපක්ෂ මන්ත්‍රීවරයෙකු මහජන නියෝජිතයින් ලෙස සමීක්ෂණයට ලක් කළ අය අතර වේ.

වගු සටහන 01
සමීක්ෂණයේ සංයුතිය

අනු අංකය	ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුව	දිස්ත්‍රික්කය	සහභාගී කරගත් සංඛ්‍යාව
1	අලව්ව ප්‍රාදේශීය සභාව	කුරුණෑගල	3
2	අම්බලන්ගොඩ මහ නගර සභාව	ගාල්ල	2
3	අම්බලන්ගොඩ ප්‍රාදේශීය සභාව	ගාල්ල	3
4	බලපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාව	ගාල්ල	3
5	ගාල්ල මහ නගර සභාව	ගාල්ල	3
6	හික්කඩුව නගර සභාව	ගාල්ල	2
7	හික්කඩුව ප්‍රාදේශීය සභාව	ගාල්ල	1
8	කොබෙයිගනේ ප්‍රාදේශීය සභාව	කුරුණෑගල	1
9	කුරුණෑගල මහ නගර සභාව	කුරුණෑගල	2
10	නෙළුව ප්‍රාදේශීය සභාව	ගාල්ල	2
11	නිකවැරටිය ප්‍රාදේශීය සභාව	කුරුණෑගල	2
12	රජ්ගම ප්‍රාදේශීය සභාව	ගාල්ල	2
13	රිදිගම ප්‍රාදේශීය සභාව	කුරුණෑගල	2
14	වාරියපොළ ප්‍රාදේශීය සභාව	කුරුණෑගල	3

නිලධාරීන් ලෙස සමීක්ෂණය සඳහා ප්‍රාදේශීය සභා ලේකම්වරු 08 දෙනෙකු සම්බන්ධ කර ගත් අතර නියෝජ්‍ය කොමසාරිස් වරයෙක්ද, ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරීන් 09 දෙනෙකුද, සංවර්ධන නිලධාරීන් දෙදෙනෙකුද, සමීක්ෂණයේ දත්ත සහ තොරතුරු දායකයින් විය. මොවුන් සමග ප්‍රශ්නාවලිය තුළින් ලබා ගත් තොරතුරු විශ්ලේෂණයෙන්ද මෙම දත්ත

දායකයින් සමග සම්මුඛ සාකච්ඡා කළින් ලබා ගත් තොරතුරුද පදනම් කර ගනිමින් මෙම විශ්ලේෂණය සිදු කරනු ඇත.

සමස්තයක් ලෙස ගෙන බැලීමේ දී ප්‍රශ්ණාවලි සමීක්ෂණය සඳහා මහජන නියෝජිතයින් 13 දෙනෙකුද නිලධාරීන් 20 දෙනෙකුද සහභාගිකර ගැනුණි. මේ පිළිබඳ තොරතුරු වගු සටහන් අංක 01 මගින් වඩා පහසුවකින් අවබෝධකරගත හැකි වනු ඇත. මෙම 33 දෙනොගෙන් ප්‍රාදේශීය සභාවේ ලේකම් වරයෙක් සහ ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරියෙක් තම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවේ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණයක් සිදු වූ බව නොදන්නා බව ප්‍රකාශ කර ඇති බැවින් ඔවුන් සමග සාකච්ඡාව ඉදිරියට පවත්වාගෙන නොයන ලදී. එබැවින් මෙහි දත්ත විශ්ලේෂණයේදී 31 දෙනෙකුගෙන් ලබා ගත් තොරතුරු මත පදනම්ව දත්ත විශ්ලේෂණය සිදු කර ඇත.

6.2.1 සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ සංකල්පය පිළිබඳ දත්ත දායකයින්ට පවතින අවබෝධය

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ සංකල්පය පිළිබඳව දත්ත දායකයින්ගෙන් 77%කට හොඳ අවබෝධයක් ද 19% කගේ දැනුම ඉතා හොඳ මට්ටමක පවත්නා බව ද 3%කගේ දැනුම සාමාන්‍ය මට්ටමක පවතින බව ද දක්නට හැකිවිය. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳව පවතින දැනුම ඉතා දුර්වල හෝ දුර්වල තත්ත්වයේ පසුවන කිසිවකු මෙම සමීක්ෂණයට ලක් කළ අය අතර නොවීය. එබැවින් සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ අවබෝධයක් සහිත දත්ත දායකයින් සමූහයකගේ අදහස් ලබා ගෙන ඇති බැවින් වැඩි විශ්වාසයකින් අවශ්‍ය තීන්දු තීරණ කිරීමට පවතින ඉඩ ප්‍රස්තාව පුළුල් වනු ඇත.

වගු සටහන් අංක-2

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ සංකල්පය පිළිබඳ දත්ත දායකයින්ට පවතින අවබෝධය

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ සංකල්පය පිළිබඳ අවබෝධය	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය
සාමාන්‍යයි	1	3%
හොඳයි	24	77%
ඉතා හොඳයි	6	19%
එකතුව	31	100%

6.3 සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණයට සම්බන්ධ කර ගනු ලැබූ පාර්ශව සහ පාර්ශවකරුවන්

අධ්‍යයනයට ලක් කළ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල සැලසුම්කරණය සිදු කිරීම සඳහා විවිධ වූ ප්‍රජා කණ්ඩායම්වල සහභාගිත්වය ලබා ගෙන තිබුණි. එහිදී 93%ක් දෙනා කියා සිටියේ ප්‍රදේශයේ සමිති සංවිධානයන්හි නිලධාරීන් සැලසුම්කරණය සඳහා සම්බන්ධ කරගත් බවය. එමෙන්ම ප්‍රදේශයේ වෙළෙඳ ව්‍යාපාරිකයින් අවම වශයෙන් සැලසුම්කරණය සඳහා සම්බන්ධ කරගෙන ඇති කණ්ඩායම ය. සාමාන්‍ය ජනතාව සම්බන්ධ කර ගත් බව 87%ක් දෙනා විසින් පිළිගෙන ඇත. මේ නිසා සමස්තයක් ලෙස සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳව හොඳ අවබෝධයක් සහිත කණ්ඩායමක් විසින් එකී සැලසුම්කරණය සඳහා විවිධත්වය සහිතව ප්‍රජා කණ්ඩායම් නියෝජනයක් ලබා ගෙන තිබීම සතුටුදායක මට්ටමක පවතින බව පැවසිය හැකිය.

වගු සටහන් අංක - 03
සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා සහභාගි කරගෙන ඇති පාර්ශව

සහභාගි කරගෙන ඇති පාර්ශව	එකඟ වූ සංඛ්‍යාව	පිළිතුරු දුන් සංඛ්‍යාව%
ප්‍රාදේශීය දේශපාලකයින් (පාලක පක්ෂය)	28	90.32
ප්‍රාදේශීය දේශපාලකයින් (ප්‍රති පක්ෂය)	25	80.65
ප්‍රාදේශීය සභාවේ නිලධාරීන්	24	77.42
ප්‍රාදේශීය ප්‍රභූන්	24	77.42
ප්‍රදේශයේ සමිති සමාගම්	29	93.55
ප්‍රදේශයේ වෙළඳ ව්‍යාපාරිකයින්	14	45.16
පුජ්‍ය පක්ෂය	19	61.29
සාමාන්‍ය ජනතාව	27	87.10

ඉහත වගු සටහන පරිදි සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා සියලු කණ්ඩායම් සම්බන්ධ කරගනු ලැබූ බව ප්‍රකාශ කරන ලද වුවද තම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවේ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ දත්ත දායකයින් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද අදහස් සැලකීමේ දී සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සිදු වූ ආකාරය පිළිබඳ සමස්තයක් ලෙස සැහීමකට පත් විය නොහැකි මට්ටමක් පවතින බව පෙනේ. පහත වගු සටහන මගින් එය වඩාත් හොඳින් පැහැදිලි කර ගත හැකිය.

වගු සටහන් අංක - 04
සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ ආකල්ප

	සැලසුම්කරණය පිළිබඳ සැහීමකට පත් වීම				
	අති විශිෂ්ටයි	විශිෂ්ටයි	සැහීමකට පත් විය හැකිය	සැහීමකට පත් විය නොහැකිය	කමකට නැත
ප්‍රාදේශීය සභා සභාපති	0	0	4	0	0
ප්‍රාදේශීය සභා උප සභාපති	0	0	2	0	0
සංවර්ධන නිලධාරී	0	0	1	0	1
ආණ්ඩු පක්ෂ මන්ත්‍රී	0	0	0	0	1
ප්‍රති පක්ෂ නායක	0	0	0	0	1
විපක්ෂ මන්ත්‍රී	0	0	0	1	0
නගරාධිපති	1	0	2	0	0
ලේකම් / කොමසාරිස්	0	0	6	1	1
පුජ්‍ය සංවර්ධන නිලධාරී	0	1	6	0	2
එකතුව	1	1	21	2	6
ප්‍රතිශතය	3%	3%	68 %	6%	20%

ඉහත වගු සටහන අනුව ඉතාම පැහැදිලිව පෙනෙන කරුණක් වන්නේ තම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශය තුළ සිදු කරන ලද සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය අති විශිෂ්ට අන්දමින් සිදු වූ බව ප්‍රකාශ කර ඇත්තේ එක් අයෙකු පමණක් බව ය. එය ප්‍රතිශතයක් ලෙස 3% කි. එමෙන්ම විශිෂ්ට අන්දමින් සිදු වූ බව ද එක් අයෙකු විසින් ප්‍රකාශ කර ඇති අතර එහි ප්‍රතිශතයද 3% කි. 68% ක් සෑහීමකට පත් විය හැකිය යන අදහස දරන අතර අනෙක් 6% ද සෑහීමකට පත් විය නොහැකිය යන අදහස දරති. තම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශය තුළ සිදු වූ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය කමකට නැත යන අදහස 20%ක් දෙනා ඉදිරිපත් කරන අතර එය තරමක් බරපතල ලෙස සිතා බැලිය යුතු තත්ත්වයකි.

එක් එක් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවට අදාළව මහජන නියෝජිතයින් හා නිලධාරීන් යන කන්ඩායම් දෙක තුළින්ම අදහස් ලබා ගැනීම නිසා ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල සිදු වූ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ වඩාත් නිවැරදි විකුසක් ගොඩ නගා ගත හැකි විය. ඉහත වගු සටහනට අනුව තම ප්‍රදේශයේ අති විශිෂ්ට ලෙස සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සිදු වූ බව ප්‍රකාශ කරන ලද දත්ත දායකයා අයත් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතනයෙහි තිදෙනෙකු සමීක්ෂණයට ලක් කරන ලදී. ඒ අනුව එක් අයෙකු අති විශිෂ්ට මට්ටමින් සිදු වූ බව ප්‍රකාශ කළද අනෙක් දෙදෙනාගෙන් එක් අයෙකු සෑහීමට පත් විය හැකිය යන අදහස දරන අතර අනෙක් දත්ත දායකයා සෑහීමකට පත් විය නොහැකිය යන අදහස දරයි. ඒ අනුව 2/3ක් දෙනා එකී ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශය තුළ සිදු වූ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය අති විශිෂ්ට මට්ටමින් හෝ විශිෂ්ට මට්ටමින් සිදු වූ බව පිළි නොගනිති.

එමෙන්ම තම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශය තුළ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය විශිෂ්ට ලෙස සිදු වූ බව එක් අයෙකු ප්‍රකාශ කර ඇත. එකී ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතනය තුළ දෙදෙනෙකු සමීක්ෂණයට ලක් කර ඇති අතර අනෙක් දත්ත දායකයා ප්‍රකාශ කර ඇත්තේ තම ප්‍රදේශයේ සිදු වූ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ සෑහීමකට පත් විය හැකි මට්ටමක පවතින බවයි.

ඉහත කරුණු යටතේ සලකා බලන විට පැහැදිලි වනුයේ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සිදු වූ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතනයන්හි 74%ක් දෙනා විශ්වාස කරනුයේ එම සැලසුම්කරණය හොඳින් සිදු වූ බවය. මින් 26%ක් දෙනා තම ප්‍රදේශයේ සිදු වූ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳව සෑහීමකට පත් විය නොහැකි ය සහ කමකට නැත යන අදහස තුළ සිටීම තුළ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලියෙහි කිසියම් ගැටලුවක් පවතින බව ට සාක්ෂිය.

6.4 සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය ඉතා සාර්ථක නොවීමට බල පෑ කරුණු

තම තමන්ගේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශය තුළ සිදු වූ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය ඉතා සාර්ථකව සිදු නොවීමට හේතු වූ කරුණු පැවැතිය යුතුය. එය පුද්ගලයින්ගේ වැරැද්දක් නිසා සිදු වූ දෙයක් විය හැකිවාක් මෙන්ම භාවිත විධික්‍රමයන්හි දුර්වලතා නිසාද සිදු විය හැකිය. මේ නිසා සැලසුම්කරණය විශිෂ්ට අයුරින් සිදු නොවීමට බලපාන ලද හේතු සොයා බැලීම සිදු කළේය. මෙම ප්‍රශ්නය සඳහා 15 දෙනෙකු ප්‍රතිචාර දක්වා නොමැති අතර දෙදෙනෙකු විශිෂ්ට සහ අති විශිෂ්ඨ යැයි ප්‍රකාශ කරන ඇති බැවින් මේ සඳහා ඔවුන් අදාළ නොවේ. ඒ අනුව පිලිතුරු සපයන ලද 14 දෙනාගේ අදහස් පහත වගු සටහනෙහි පෙන්වුම් කරයි.

වග සටහන් අංක - 05

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය විශිෂ්ඨ ලෙස සිදු නොවීමට හේතු වූ පුද්ගලයින් ප්‍රමුඛතාවය අනුව

	ප්‍රමුඛතාවය				
	අංක 1	අංක 2	අංක 3	අංක 4	අංක 5
සභාපති	7	0	0	0	0
උප සභාපති	0	3	1	0	0
ප්‍රතිපක්ෂ නායක	2	2	5	0	0
කොමසාරිස් / ලේකම්	0	0	0	3	0
ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරී	1	1	0	1	0
ප්‍රදේශයේ සමිති සමාගම්	1	1	0	0	0
පූජ්‍ය පක්ෂය	1	0	2	0	0
මහජනතාව	2	2	0	1	0
එකතුව	14	9	8	5	0

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය විශිෂ්ඨ ලෙස සිදු නොවීමට හේතු වූ පුද්ගලයින් පිළිබඳව විමසීමේ දී සමීක්ෂණයට ලක් කළ 31 දෙනාගෙන් පිළිතුරු ලබා ගත හැකි වූයේ 14 දෙනෙකුගෙන් පමණි. ඔවුන් විසින් ලබා දෙන ලද අදහස් අනුව 50%ක් දෙනා විසින් පලමුව එනම් ප්‍රධාන වශයෙන්ම වගකිව යුතු පුද්ගලයා ලෙස හඳුනා ගෙන ඇත්තේ සභාපතිවරයා ය. එමෙන්ම ප්‍රති පක්ෂ නායක හා මහජනතාවද මේ සඳහා වගකිව යුතු දෙවන පාර්ශ්වයන් ලෙසට හඳුනාගෙන ඇත. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතනයෙහි කොමසාරිස් හෝ ලේකම් වගකිව යුතු පුද්ගලයින් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත්තේ ප්‍රමුඛතාවයෙහි අවසානයට ය. කෙසේ වුවද ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතනයන්හි සිදු වූ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය විශිෂ්ට අයුරින් සිදු නොවීමට යම් යම් මට්ටම්වලින් සියලු දෙනා වගකිවයුතු බව නොරහසකි. එහි මූලිකත්වය ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශයේ ප්‍රධාන පුරවැසියා ලෙස සභාපති හෝ නගරාධිපති විසින් භාර ගත යුතු බව පැවසීමද ගැටලුවක් විය නොහැකිය. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සඳහා ජනතාව සම්බන්ධ කර ගැනීමේ අවස්ථාවන්ගෙන් නිසි ප්‍රයෝජන ගැනීමට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතන ප්‍රධානින් වගබලා ගත යුතු යන්න මින් අදහස් කරයි. ප්‍රතිපක්ෂ නායක හෝ එම කණ්ඩායම ද වගකිව යුතු සියලු ජනතා නියෝජිතයින් නිලධාරීන් හා ජනතා කණ්ඩායම් ඊට සම්බන්ධ කර ගැනීමේ මූලික වගකීම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතන ප්‍රධානියා විසින් දැරිය යුතුය. එය නිලධාරීන් මෙන්ම අනෙකුත් මහජන නියෝජිතයින් විසින්ද අනුමත කරනු ලබයි.

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය විශිෂ්ට ලෙස සිදු නොවීමට පුද්ගලයින් හෝ පුද්ගල කණ්ඩායම් හේතු වූවාක් මෙන්ම ඒ සඳහා භාවිත විධික්‍රමවල ගැටලු පවතින්නේද යන්න මී ළඟට සොයා බලන ලදී. මේ සඳහා පිළිතුරු ලබා දෙන ලද සංඛ්‍යාව 17 දෙනෙකි. 11 දෙනෙකු පිළිතුරු ලබා නොදෙන ලදී.

වග සටහන් අංක -06

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය ඉතා හොදින් සිදු නොවීමට හේතු

	අංක 1	අංක 2	අංක 3	අංක 4	අංක 5
ක්‍රමවේදය හරිහැටි ක්‍රියාත්මක නොවීම	3	4	4	1	0
ක්‍රමවේදය හරි හැටි නොදැනීම	0	5	0	0	2
කාලය මදි වීම	3	0	2	1	0
උවමනාවක් නොමැතිකම	5	1	1	1	1
දුර්වල සහභාගිත්වය	6	2	3	0	0
අදාළ නොවේ	3				
පිළිතුරු නොදුන්	11				

පිළිතුරු ලබා දෙන ලද 17 දෙනාගේ අදහස් අනුව ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශයෙහි සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය විශිෂ්ඨ අන්දමින් සිදු නොවීමට බල පෑ හේතු පහත පරිදි ප්‍රමුඛතාගත කළ හැකිය.

1. දුර්වල සහභාගිත්වය
2. වුවමනාවක් නොමැතිකම
3. ක්‍රමවේදය හරිහැටි ක්‍රියාත්මක නොවීම
4. කාලය මදිවීම
5. ක්‍රමවේදය හරි හැටි නොදැනීම

දුර්වල සහභාගිත්වය

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය විශිෂ්ඨ අන්දමින් සිදු නොවීමට බල පෑ හේතු අතර පළමු හේතුව ලෙස දුර්වල සහභාගිත්වය යන සාධකය හඳුනා ගැනුණි. මෙම දුර්වල සහභාගිත්වය තුළ මහජන නියෝජිතයින්ගේ නිලධාරීන්ගේ හා ප්‍රජාවගේ යන සියලු අංශයන්හි දුර්වල සහභාගිත්වය අදහස් කෙරේ. මේ බව පහත වග සටහන් ආශ්‍රයෙන් වඩාත් හොදින් අවබෝධ කර ගත හැකි වනු ඇත.

වග සටහන් අංක - 07

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණයට අදාළ සහභාගිත්වය පිළිබඳ තක්සේරුව

	ඉතා දුර්වලයි	දුර්වලයි	සාමාන්‍යයි	හොදයි	ඉතා හොදයි	පිළිතුරු සංඛ්‍යාව
ප්‍රාදේශීය සභා සභාපති	0	4	0	5	15	24
ප්‍රාදේශීය සභා උප සභාපති	0	1	7	13	7	28
ප්‍රති පක්ෂ නායක	2	3	10	11	2	28
ලේකම් / කොමසාරිස්	0	1	0	13	9	23
ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරී	1	1	0	8	11	21

වගු සටහන් අංක 07ට අනුව සලකා බලන විට වගු සටහනෙහි දත්ත නැවැත ප්‍රධාන කොටස් 3කට බෙදා විග්‍රහ කළ හැකිය. එනම්

1. ඉතා දුර්වල හා දුර්වල
2. සාමාන්‍ය
3. හොඳයි හා ඉතා හොඳයි වශයෙනි.

ඒ අනුව වර්ගීකරණය කරමින් වගු සටහන් අංක 08 ඉදිරිපත් කර ඇත.

වගු සටහන් අංක - 08
සැලසුම්කරණය විශිෂ්ඨ ලෙස සිදු නොවීමට හේතු වූ පුද්ගලයින්

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලියට දායකත්වය	ඉතා දුර්වල/දුර්වල	සාමාන්‍ය	හොඳයි /ඉතා හොඳයි
ප්‍රාදේශීය සභා සභාපති	17%	0	83%
ප්‍රාදේශීය සභා උප සභාපති	4%	25%	71%
ප්‍රති පක්ෂ නායක	18%	36%	46%
ලේකම් / කොමසාරිස්	4%	0	96%
ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරී	10%	0	90%
ප්‍රාදේශීය සභා සභාපති	17%	0	83%

6.5 සැලසුම්කරණය විශිෂ්ඨ ලෙස සිදු නොවීමට හේතු වූ පුද්ගලයින්

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා දායකත්වය ලබා දීම දුර්වලම ප්‍රතිපක්ෂ නායකගේ බව ඉහත වගු සටහන් අංක 07 සහ 08 අනුව පැහැදිලි ය. ප්‍රති පක්ෂ නායකගේ දායකත්වය සහයෝගිත්වය අඩුම මට්ටමක පවතින බව 17%ක් දෙනා පිළිගන්නා අතර 16%ක් දෙනා ගේ මතය වූයේ ප්‍රාදේශීය සභාවේ සභාපතිගේ දායකත්වය ලැබීම ප්‍රමාණවත් නොවන බවය. සමස්තයක් ලෙස සැලකීමේ දී ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතනයන්හි නිලධාරීන්ගේ දායකත්වය කැපවීම ඉහල මට්ටමක ඇති බව 90%කට වැඩි දෙනෙක් පිළිගන්නා බව පැහැදිලි ය.

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවේ හි සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා දුර්වල සහභාගිත්වය නැතහොත් සහයෝගය ප්‍රමාණවත් අයුරින් නොදැක්වීමට හේතු පැවැතිය යුතුය. ඒ සඳහා බල පා ඇති හේතු විමසීමේ දී 17 දෙනෙකු විසින් තමන්ට දැනෙන පරිදි අනුපිළිවෙලට හේතු සාධක පෙන්වා දෙන ලදී. ඒ අනුව සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා එයට මැදිහත් විය යුතුම කණ්ඩායම වන මහජන නියෝජිතයින් හා ප්‍රධාන වගකිව යුතු නිලධාරීන්ගේ සහාය ඉතා හොඳින් නොලැබීමට හේතු වූ කරුණු අතරින් ප්‍රබල ලෙසම බලපා ඇති කරුණු හඳුනා ගැනීම මෙහිදී සිදු වුණි. ඒ අනුව සභාපතිගේ නගරාධිපතිගේ උපසභාපතිගේ විපක්ෂනායකගේ ලේකම්ගේ හෝ කොමසාරිස්ගේ මෙන්ම ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරීගේ සහාය ලැබීම අඩු වීමට බලපා ඇති හේතු මෙහිදී හඳුනා ගැනුණි. පහත වගු සටහන් ආශ්‍රයෙන් මෙය වඩාත් හොඳින් පැහැදිලි කර ගත හැකිය.

වගු සටහන් අංක -09
සහයෝගය ලබාදීම ප්‍රමාණවත් නොවීමට ප්‍රමුඛ හේතු

	සහයෝගය ලබා නොදීමට හේතු							
	A	B	C	D	E	F	G	H
ප්‍රාදේශීය සහ සභාපති	1	0	0	0	0	2	0	1
ප්‍රාදේශීය සහ උප සභාපති	1	0	0	2	0	0	1	1
ප්‍රති පක්ෂ නායක	4	4	1	0	0	0	7	1
ලේකම් / කොමසාරිස්	1	0	0	0	0	0	0	0
ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරී	1	0	0	0	0	0	1	0
එකතුව	8	4	1	2	0	2	9	3

- යතුර. A. පුද්ගලික න්‍යාය පත්‍රයට බාධාවක් වීම
 B. සභාපති සමග ඇති පුද්ගලික ගැටලු
 C. සභාපති සමග ඇති දේශපාලන ගැටලු
 D. සහභාගි වීමට අවස්ථාවක් ලබා නොදීම
 E. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ ඇති අවිශ්වාසය
 F. සැලසුම්කරණය පිළිබඳ නොදැනුවත්බව
 G. උනන්දුවේ අඩුකම
 H. ප්‍රමුඛත්වයෙහි පවතින ගැටලු

වගු සටහන් අංක 09ට අනුව පැහැදිලිව ම දක්නට ඇත්තේ සභාවේ කටයුතු සඳහා උනන්දුවේ අඩු කම ප්‍රමුඛ කරුණ වන බවය. විශේෂයෙන්ම ප්‍රතිපක්ෂ නායකගේ උනන්දුව සහ කටයුතු සම්බන්ධව ඉතා අඩු මට්ටමක පවතින බව පෙනුණි. එමෙන්ම පුද්ගලික න්‍යාය පත්‍රයට බාධාවක් වීම සහ සභාපති සමග පවතින පුද්ගලික ගැටලු ප්‍රති පක්ෂ නායකගේ සහභාගිත්වය අවම වීමට බල පා ඇති ප්‍රමුඛ කරුණු ය.

සභාපතිගේ සහාය අවම වීමට බල පා ඇති ප්‍රමුඛ කරුණක් වන්නේ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳව ඇති නොදැනුවත්භාවය ය. මෙම නොදැනුවත්භාවය නිසා මේ සඳහා සහභාගි වීම මෙන්ම සහයෝගය දැක්වීම අවම මට්ටමක පවතින බව පෙනෙයි. එමෙන්ම උප සභාපතිට බොහොමයක් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල සහභාගි වීමට අවස්ථාවක් නොදීම නිසා ඔහුගේ සහයෝගය සහ සහභාගිත්වය අවම වී ඇති බව පෙන්නුම් කළ හැකිය.

වගු සටහන් අංක -10
සහයෝගය ලබා දීම ප්‍රමාණවත් නොවීමට හේතු දෙවන සාධකය ලෙස හඳුනා ගැනීම

	සහයෝගය ලබා නොදීමට හේතු							
	A	B	C	D	E	F	G	H
ප්‍රාදේශීය සහා සහාපති	0	0	0	0	3	0	0	1
ප්‍රාදේශීය සහා උප සහාපති	1	0	3	0	0	1	0	0
ප්‍රති පක්ෂ නායක	0	1	3	0	0	2	2	1
ලේකම් / කොමසාරිස්	0	1	0	0	0	0	0	0
ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරී	0	1	0	0	0	1	0	0
එකතුව	1	3	6	0	3	4	2	2

- යතුර. A. පුද්ගලික නායාය පත්‍රයට බාධාවක් වීම
 B. සහාපති සමග ඇති පුද්ගලික ගැටලු
 C. සහාපති සමග ඇති දේශපාලන ගැටලු
 D. සහභාගිවීමට අවස්ථාවක් ලබා නොදීම
 E. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ ඇති අවිශ්වාසය
 F. සැලසුම්කරණය පිළිබඳ නොදැනුවත්බව
 G. උනන්දුවේ අඩුකම
 H. ප්‍රමුඛත්වයෙහි පවතින ගැටලු

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා මැදිහත් විය යුතු ප්‍රධාන පාර්ශ්වයන්ගේ අඩු මැදිහත්වීමට බලපා ඇති දෙවන ප්‍රධාන හේතුවක් හඳුනා ගැනුණි. මෙහිදී සහාපති සමග ඇති දේශපාලනික ගැටලු සහ සැලසුම්කරණය පිළිබඳව පවත්නා නොදැනුවත්කම ප්‍රමුඛ කරුණු 2ක් ලෙස පිලිවෙලින් හඳුනා ගත හැකි විය. වගු සටහන් අංක 10 පරීක්ෂා කර බැලීමෙන් මේ බව වඩාත් හොඳින් තහවුරු කර ගත හැකිය.

වගු සටහන් අංක -11
සහයෝගය ලබා දීම ප්‍රමාණවත් නොවීමට හේතුවන තෙවන සාධකය

	සහයෝගය ලබා නොදීමට හේතු							
	A	B	C	D	E	F	G	H
ප්‍රාදේශීය සහා සහාපති	0	0	0	0	0	1	0	2
ප්‍රාදේශීය සහා උප සහාපති	1	2	0	0	0	0	0	0
ප්‍රති පක්ෂ නායක	1	1	0	0	3	1	0	0
ලේකම් / කොමසාරිස්	0	0	1	0	0	0	0	0
ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරී	0	0	1	0	0	0	0	0
එකතුව	2	3	2	0	3	2	0	2

	සහයෝගය ලබා නොදීමට හේතු							
	A	B	C	D	E	F	G	H
ප්‍රාදේශීය සහා සහාපති	0	0	0	0	0	1	0	2
ප්‍රාදේශීය සහා උප සහාපති	1	2	0	0	0	0	0	0
ප්‍රති පක්ෂ නායක	1	1	0	0	3	1	0	0
ලේකම් / කොමසාරිස්	0	0	1	0	0	0	0	0
ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරී	0	0	1	0	0	0	0	0
එකතුව	2	3	2	0	3	2	0	2

- යතුර. A. පුද්ගලික න්‍යාය පත්‍රයට බාධාවක් වීම
 B. සහාපති සමග ඇති පුද්ගලික ගැටලු
 C. සහාපති සමග ඇති දේශපාලන ගැටලු
 D. සහභාගි වීමට අවස්ථාවක් ලබා නොදීම
 E. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ ඇති අවිශ්වාසය
 F. සැලසුම්කරණය පිළිබඳ නොදැනුවත්බව
 G. උනන්දුවේ අඩුකම.
 H. ප්‍රමුඛත්වයෙහි පවතින ගැටලු

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා මැදිහත් විය යුතු ප්‍රධාන පාර්ශ්වයන්ගේ අඩු මැදිහත්වීමට හේතු වූ තුන් වන ප්‍රධාන කරුණු වශයෙන් දත්ත දායකයින් විසින් හඳුනා ගැනුනේ වගු සටහන් අංක 11හි අඩංගු කරුණු ය. ඒ අනුව සහාපති සමග ඇති පුද්ගලික ගැටලු සහ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ ඇති අවිශ්වාසය සමාන වටිනාකමක් ඇති ප්‍රමුඛ කරුණු ලෙස හඳුනා ගත හැකි විය. ඒ අනුව සමස්තයක් ලෙස ගෙන බැලීමේ දී සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා සහභාගිත්වය හා සහයෝගය අඩු වීමට බල පා ඇති හේතූන් පිලිවෙලින් පහත පරිදි වේ.

1. උනන්දුවේ අඩු කම
2. පුද්ගලික න්‍යාය පත්‍රයට බාධාවක් වීම
3. සහාපති සමග පවතින පුද්ගලික ගැටලු
4. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳව ඇති නොදැනුවත්භාවය
5. සහභාගි වීමට අවස්ථාවක් නොදීම
6. සහාපති සමග ඇති දේශපාලනික ගැටලු
7. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ ඇති අවිශ්වාසය
8. ප්‍රමුඛත්වයෙහි පවතින ගැටලු

වශයෙනි. ඉහත සඳහන් පරිදි සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා සහාය ලබා දීම අවම වීමට හේතු වූ කරුණු හඳුනා ගන්නා ලදී. කෙසේ වුවද මෙම සියලු මහජන නියෝජිතයින්ගේ හා නිලධාරීන්ගේ සහය යම් යම් මට්ටම්වලින් සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා ලැබුණ අතර ඒ සඳහා බල පා ඇති හේතු සාධක කීපයක් ම හඳුනා ගැනිණි.

6.6 සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණයට සහයෝගය ලබා දීම සඳහා හේතු වී ඇති ප්‍රමුඛ කරුණු

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා මහජන නියෝජිතයින් හා නිලධාරීන් සහාය දැක්වීමට හේතු වූ ප්‍රමුඛ කරුණු අනුපිළිවෙලට හඳුනා ගැනුණු අතර එහිදී දත්ත දායකයින් විසින් පළමු ස්ථානයේ තැබිය හැකි ප්‍රමුඛ කරුණු ලෙස හඳුනා ගැනුණු කරුණු පහත අංක 12 වගු සටහනෙහි දැක්වේ. දෙවන හා තෙවන ලෙස ප්‍රධාන හේතු ප්‍රමුඛතාගත කිරීම සිදු කළ ද එහිදී ද මෙම කරුණුම ප්‍රමුඛතාවයට පත්ව ඇත.

වගු සටහන් අංක -12
සහයෝගය ලබා දීමට හේතු වූ පළමු සාධකය ලෙස හඳුනා ගැනීම

	සහයෝගය ලබා දීමට ප්‍රමුඛ හේතු				
	A	B	C	D	E
ප්‍රාදේශීය සහ සභාපති	12	2	5	0	0
ප්‍රාදේශීය සහ උප සභාපති	9	0	7	0	3
ලේකම් / කොමසාරිස්	12	0	8	4	2
ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරී	12	1	6	1	3
එකතුව	45	3	26	5	8

- යතුර.
- A. කැපවීම ඉහළ මට්ටමක පැවැතීම
 - B. ඔහුගේ නායකත්වය නොවේ නම් එය ඉටු කල නොහැකි වීම
 - C. කණ්ඩායම් හැඟීමෙන් කටයුතු කිරීම
 - D. අප්‍රතිහත ධෛර්යය
 - E. ඉලක්කයට යාමේ අභිරුචිය

ඉහත වගු සටහනට අනුව ප්‍රාදේශීය සහ සභාපතිගේ ලේකම්ගේ සහ ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරීගේ කැපවීම ඉතා ඉහලින්ම අගය කර ඇත. එමෙන්ම ලේකම් උප සභාපති හා ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරීන් තුළ කණ්ඩායම් හැඟීම වැඩි වශයෙන් දක්නට ඇති බව පැවැසිය හැකිය. එසේම සභාපතිට වඩා උප සභාපති සහ ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරී ඉලක්කයට යාමේ වැඩි වුවමනාවකින් කටයුතු කර ඇති බව පෙනේ.

වගු සටහන් අංක -13
සහයෝගය ලබා දීමට හේතු දෙවන සාධකය හඳුනා ගැනීම

	සහයෝගය ලබා දීමට ප්‍රධාන හේතු				
	A	B	C	D	E
ප්‍රාදේශීය සහා සහාපති	6	4	4	2	2
ප්‍රාදේශීය සහා උප සහාපති	7	1	8	0	2
ලේකම් / කොමසාරිස්	4	2	6	0	2
ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරී	6	1	5	2	1
එකතුව	23	8	23	4	7

- යතුර. A. කැපවීම ඉහළ මට්ටමක පැවැතීම
 B. ඔහුගේ නායකත්වය නොවේ නම් එය ඉටු කල නොහැකි වීම
 C. කණ්ඩායම් හැඟීමෙන් කටයුතු කිරීම
 D. අප්‍රතිහත ධෛර්යය
 E. ඉලක්කයට යාමේ අභිරුචිය

වගු සටහන් අංක -14
සහයෝගය ලබා දීමට හේතු තෙවන සාධකය හඳුනා ගැනීම

	සහයෝගය ලබා දීමට ප්‍රධාන හේතු				
	A	B	C	D	E
ප්‍රාදේශීය සහා සහාපති	0	1	6	3	4
ප්‍රාදේශීය සහා උප සහාපති	1	1	3	3	1
ලේකම් / කොමසාරිස්	0	0	3	3	1
ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරී	0	2	3	3	3
එකතුව	1	7	15	12	9

- යතුර. A. කැපවීම ඉහළ මට්ටමක පැවැතීම
 B. ඔහුගේ නායකත්වය නොමැතිව එය ඉටු කල නොහැකි වීම
 C. කණ්ඩායම් හැඟීමෙන් කටයුතු කිරීම
 D. අප්‍රතිහත ධෛර්යය
 E. ඉලක්කයට යාමේ අභිරුචිය

වගු සටහන් අංක 12, 13 සහ 14ට අනුව හඳුනා ගනු ලැබූ පරිදි ඉහත නිලධාරීන් විසින් සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා සහාය ලබා දීමට හේතු වූ ප්‍රමුඛ කරුණු පහත දැක්වේ.

1. කැපවීම ඉහළ මට්ටමක පැවැතීම
2. කණ්ඩායම් හැඟීමෙන් යුතු වීම
3. ඉලක්කයට යාමේ අභිරුචිය
4. ඔහුගේ නායකත්වය අවශ්‍යම වීම
5. අප්‍රතිහත ධෛර්යයද අනෙක් සාධකය ලෙස බලපා ඇති කරුණකි.

6.7 සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳව ජනතා දැනුවත්භාවය

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳව ජනතා දැනුවත්භාවය පිළිබඳ සමීක්ෂණයට ලක් වූවන්ගේ අදහස අනුව ජනතා දැනුවත්භාවය හොඳ මට්ටමක පවතින බව 43%ක් දෙනා පිළිගෙන තිබුණි. එමෙන්ම ජනතා දැනුවත්භාවය සාමාන්‍ය මට්ටමක පවතින බව 32%ක් දත්ත දායකයින් පිළිගෙන තිබුණි. 19%ක් ප්‍රකාශ කළේ දුර්වල සහ ඉතා දුර්වල මට්ටමක ජනතා දැනුවත්භාවය පවතින බවයි. විශේෂයෙන්ම අම්බලන්ගොඩ නගර සභාවෙහි දත්ත දායකයින් සහ බලපිටිය ප්‍රාදේශීය සභාවෙහි දත්ත දායකයින් සියලු දෙනාම ජනතා දැනුවත් භාවය හොඳ මට්ටමක පවතින බව පිළිගෙන තිබුණි. එමෙන්ම නිකවැරටිය ප්‍රාදේශීය සභාවෙහි දත්ත දායකයින්ගෙන් එක් අයෙකු හා වාරියපොල ප්‍රාදේශීය සභාවෙහි දත්ත දායකයින්ගෙන් එක් අයෙකු හැරුණු කොට අනෙක් සියලු දෙනාම ජනතා දැනුවත්භාවය හොඳ මට්ටමක පවතින බව පිළිගෙන ඇත.

වගු සටහන් අංක -15
සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ ජනතා දැනුවත් වීම

විස්තරය	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය
ඉතා දුර්වලයි	2	6%
දුර්වලයි	4	13%
සාමාන්‍යයි	10	32%
සාධකය	13	43%
ඉතා හොඳයි	2	6%
අදාළ නොවේ	0	0
පිළිතුරු නොදුන්	0	0
එකතුව	31	100%

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ ජනතා දැනුවත්භාවය දුර්වල බව 19%ක් දෙනා ප්‍රකාශ කර ඇත. එසේ ජනතාවගේ දැනුවත්භාවය අවම වීමට බලපෑ හේතු විමසීමට ලක් කරන ලදී. ඔවුන් විසින් ලබා දෙන පිළිතුරු අනුව එයට බල පා ඇති හේතුවල ප්‍රමුඛතාවය පහත පරිදිය.

එනම්,

1. ජනතා අනවබෝධය හෝ නොදැනීම,
2. ජනතා උනන්දුව අඩුකම,
3. ජනතා අවිශ්වාසය සහ
4. ජනතාවගේ සෘණ ආකල්ප

යනාදිය හේතු ලෙස හඳුනා ගෙන ඇත.

වගු සටහන් අංක -16
 ජනතා දැනුවත්භාවය දුර්වල වීමට හේතු

	අංක 1	අංක 2	අංක 3	අංක 4
ජනතා අනවබෝධය හෝ නොදැනීම	4	1	1	0
ජනතා උනන්දුව අඩුකම	2	3	0	1
ජනතා අවිශ්වාසය	0	1	0	2
පුද්ගලික දේශපාලන අභිප්‍රායන් සමග සට්ටනය	0	0	0	0
ජනතා සෘණ ආකල්ප	0	1	3	0

මේ අනුව ඉහත සමීක්ෂණ තොරතුරු දෙස බලන විට පෙනී යන්නේ අදාල ක්ෂේත්‍ර වල සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳව වූ දැනුවත් භාවය සහ අවබෝදය සතුටුදායක බවය. එසේම සමීක්ෂණයට ලක් වූ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශවල දේශපාලකයින්, ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල නිලධාරීන්, ප්‍රාදේශීය ප්‍රභූන්, සමිති සමාගම්, වෙළඳ ව්‍යාපාරිකයින්, පුජ්‍ය පක්ෂය සහ ජනතාවගේ යන අයගෙන් බහුතරයකගේ පැසසුමට සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය ලක්ව තිබූ බව ය. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණයේ යම් අසාර්ථකවීම්වලට හේතු වූයේ දුර්වල සහභාගිත්වය, වුවමනාවක් නොමැතිකම, ක්‍රමවේදය හරිහැටි ක්‍රියාත්මක නොවීම, කාලය මදිවීම, සහ ක්‍රමවේදය හරි හැටි නොදැනීම වැනි කාරණා ය. එ ලෙසම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ප්‍රධානීන්ගේ උනන්දුව අඩුකම ඒ සඳහා බලපෑ මූලික කරුණක් ලෙස නිරීක්ෂණය විය.

6.8 සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ පවත්නා ආකල්ප

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සඳහා යොදා ගැනීම සහ එහි අවශ්‍යතාවයක් පවතින්නේද යන්න පිළිබඳව මහජන නියෝජිතයින් හා නිලධාරීන් සමග අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් තොරතුරු ලබා ගන්නා ලදී. ඔවුන් විසින් සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සඳහා යොදා ගැනීම සම්බන්ධව ඉදිරිපත් කරන ලද අදහස් ප්‍රධාන කොටස් දෙකක් යටතේ සාරාංශ කල හැකිය. එනම් 1. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ ධනාත්මක ආකල්ප සහ 2. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ නිශේධනාත්මක ආකල්ප වශයෙනි.

6.8.1 සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳ අධ්‍යයනයේ දී මතු වූ ධනාත්මක ආකල්ප

I. ජනතාවගේ සැබෑ අවශ්‍යතා යෝජනා වශයෙන් ඉදිරිපත් වේ.

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශයක සංවර්ධන වැඩසටහන් සැලසුම් කිරීමේදී ප්‍රජාවගේ සැබෑ සංවර්ධන වුවමනා මොනවාද යන්න පිළිබඳ වඩාත් වැඩි අවබෝධයක් ඇත්තේ ප්‍රදේශයේ ජීවත් වන ප්‍රජාවටය. එම නිසා ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා නිවැරදිව හඳුනා ගැනීමට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සඳහා ඔවුන් සහභාගි කර ගත යුතු ය. මහජන නියෝජිතයින් වශයෙන් එලෙස ජනතාවගේ සැබෑ සංවර්ධන අවශ්‍යතා ජනතාවගේ මූලිකත්වයෙන් හඳුනා ගනිමින් සංවර්ධන වැඩසටහන් සැලසුම් කිරීම තුළ තම කොට්ඨාශයේ ප්‍රජාවගේ දැනෙන සහ දැවෙන ගැටලු හඳුනාගත හැකිය.

ඒ සඳහා සුදුසුම විධික්‍රමයක් ලෙසට සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය හඳුනාගත හැකිය. මෙලෙස ජනතා සහභාගිත්වය ලබා ගැනීමේ දී ප්‍රදේශයේ උගත් බුද්ධිමත් කණ්ඩායම් මගින් ද විවිධ ක්ෂේත්‍රයන්හි නිපුණ පුද්ගලයින් විසින් ද ආන්තිකභාවයට පත්ව සිටින සංවර්ධනයේ සෘජු ප්‍රතිලාභ අඩුවෙන් භුක්ති විදින ප්‍රජා කණ්ඩායම් විසින් ද ප්‍රභූවරු සහ විවිධ සංවිධාන නිලධාරීන් විසින් ද ඉදිරිපත් කරනු ලබන විවිධ අදහස් නිසා තර්කානුකූලව ජනතාවගෙන් වැඩි පිරිසකට ප්‍රතිලාභ හිමිවන අත්‍යවශ්‍ය සංවර්ධන ගැටලු හඳුනා ගැනීම අතිශයින්ම පහසු වනු ඇත. මෙමගින් වර්තමානය වන විට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය තුළ පැන නැගී ඇති ගැටලු රැසකට විසඳුම් සපයා ගත හැකිය.

II. විනිවිදභාවය ආරක්ෂා වීම.

සියලු පාර්ශව නියෝජනය වන ලෙස කොට්ඨාශයේ ප්‍රජාවගේ අදහස් ලබා ගැනීම තුළ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවක් ලෙසට ඉදිරියේදී සිදු කිරීමට අපේක්ෂිත සංවර්ධන වැඩ සටහන් පිලිබදවත් ඒ සඳහා පවතින අරමුදල් පිලිබදවත් ප්‍රජාව තුළ අවබෝධය වර්ධනය වීම මගින් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුව කෙරෙහි පවතින විශ්වාසය තහවුරු වීම සිදු වේ. මේ වන විට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු සම්බන්ධයෙන් ප්‍රජාව තුළ පවතින සැකය අවිශ්වාසය හා සෘණාත්මක ආකල්ප වෙනස් කරමින් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු විසින් ඉටු කරනු ලබන සංවර්ධන ව්‍යාපෘති පිලිබදවත් ආයතනයේ ක්‍රියාකාරිත්වය පිලිබදවත් විශ්වාසය තහවුරු කළ හැක්කේ මෙලෙස විනිවිදභාවය ආරක්ෂා කරමින් කටයුතු කළ හොත් පමණි. ඒ සඳහා සුදුසුම ක්‍රියාවලියක් සහභාගිත්ව සංකල්පය තුළ අන්තර්ගත වන බව විශ්වාස කළ හැක.

III. ප්‍රති පක්ෂයේ බලපෑම් අඩු වීම.

වර්තමානය වන විට බොහොමයක් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල ප්‍රතිපක්ෂය සෑම දෙයකටම විරුද්ධවන විරුද්ධවාදීන් පිරිසක් බවට පමනක් පත්ව ඇත්තේ සහභාගිත්ව විධික්‍රමවල පවතින අඩුව නිසාය. ජනතා අදහස් අනුව ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු කටයුතු කරන්නේ නම් එහිදී පක්ෂ විපක්ෂ හේදයකින් තොරව සියලු ජනතාවගේ අදහස් නියෝජනය වීම තුළ විරුද්ධ පක්ෂයටද අදාළ සංවර්ධන යෝජනා සමග එකඟවීමට සිදු වේ. මෙමගින් ප්‍රතිලාභ හිමිවනුයේ කොට්ඨාශයේ සියලු ප්‍රජාවට බැවින් සංවර්ධන වැඩසටහන් දේශපාලනීකරණය වීම නවතා ලීමට හැකි පරිසරයක් නිර්මාණය වනු ඇත. මෙමගින් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය තුළ ප්‍රතිපක්ෂයේ සෑම දෙයකටම විරුද්ධ වීමේ පුරුද්දෙන් බැහැරව නිවැරදි දෙයක් නිවැරදිව ඉටු කිරීමට සියලු දෙනා උත්සුක වීමෙන් සංවර්ධනයේ නියම ප්‍රතිලාභ ප්‍රජාවට හිමි වනු ඇත.

IV. ජනතාවගේ ශ්‍රම දායකත්වය ඉහළ යාම.

ජනතා අවශ්‍යතා ඔවුන්ගේ අදහස් අනුව ඉටු කිරීමට දේශපාලන නායකත්වය කටයුතු කරන්නේ නම් එකී සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය තුළ ජනතාවගේ දායකත්වය ඉහළ යාම අනිවාර්ය ලක්ෂණයක් ය. වර්තමානය වන විට සංවර්ධන ව්‍යාපෘති

සදහා ප්‍රජා දායකත්වයේ අඩු වීම සිදුව ඇත්තේ ජනතාවගේ දැනෙන ගැටලු වෙනුවට වෙනත් ගැටලු සදහා පිලියම් යෙදීමට කටයුතු කරන බැවිනි. එබැවින් ජනතාවගේ ශ්‍රම දායකත්වය පමණක් නොව ඇතැම් විට මූල්‍ය දායකත්වය පවා ලබා ගත හැකි පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම සදහා වඩාත් උචිත ක්‍රමවේදයක් ලෙසට සහභාගිත්ව ක්‍රමවේදය හඳුනා ගත හැක.

V. ජනතා උනන්දුව හා කැපවීම ඉහල යාම.

තමාගේ සහ තම සමූහයේ සංවර්ධන අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම සදහා තම ඉල්ලීම් අනුව දේශපාලන අධිකාරිය කටයුතු කිරීමේදී ජනතාවට තම මහජන නියෝජිතයින් පිලිබදව පවත්නා විශ්වාසය තහවුරු වේ. එම විශ්වාසය තුළ සිටිමින් දේශපාලනය සමාජ සංවර්ධනය යන සෑම අංශයක්ම කෙරෙහි ජනතා උනන්දුව වර්ධනය වීමට සහ ඔවුන්ගේ උපරිම කැපවීමක් ලබා ගැනීමට ඔවුන් සංවර්ධනයේ කොටස් කරුවන් කර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය කරුණක් වනු ඇත. මෙම තත්ත්වයද සහභාගිත්ව විධික්‍රම තුලින් ඉටු වන බව ට අදහස් ඉදිරිපත් වුනි.

VI. දේශපාලන පක්ෂ හේදය අවම වීම.

බොහෝ තැන්වල ඇති දේශපාලන පක්ෂහේදය සහ මහජන නියෝජිතයින්ගේ ඡන්ද පදනම මත සංවර්ධන යෝජනා ඉදිරිපත් වීම අවම වී පක්ෂ හේදයකින් තොරව සැබෑ ජනතා අවශ්‍යතාවන්ට විසදුම් සෙවීම මගින් දේශපාලනික අවුල් වියවුල් ඉවත් වීම සදහාත් සහභාගිත්ව ක්‍රමෝපා භාවිතය ඉවහල් කර ගත හැකිය.

VII. කොට්ඨාශයේ පවතින සංවර්ධන ගැටලු පොදු එකගතා මගින් ප්‍රමුඛතාගත කළ හැකි වීම.

සියලු දෙනාටම තමන් මුහුණ දෙන ගැටලුව ප්‍රමුඛ විය හැකිය. නමුත් සාකච්ඡා තුළ තම කොට්ඨාශයේ පවතින ප්‍රබලතම සංවර්ධන අවශ්‍යතාවල බරපතල බව අනුව සහ ඉටු කිරීමට ඇති ශක්‍යතා අනුව ප්‍රජාව සමග සාකච්ඡා කරමින් ඔවුන්ගේ අදහස් අනුව ඒවා අනුපිලිවෙලට පෙල ගැස්විය හැකි අතර මෙ මගින් කොට්ඨාශයේ වැඩි පිරිසක් පීඩාවට පත්ව ඇති ප්‍රබලතම ගැටලු වලට ඉක්මන් විසදුම් සෙවිය හැකිය. මෙලෙස විසදුම් සෙවීමේ දී ඇතැම් විට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතනයට තනිවම ඉටු කිරීමට නොහැකි සංවර්ධන යෝජනා ඉටු කර ගැනීම සදහා විවිධ පරිත්‍යාගශීලීන් වෙතින් ආධාර ලබා ගැනීමට ඇති හැකියා පිලිබදව වටිනා අදහස් ප්‍රජාව තුලින් මතු වීමට ඉඩ ඇත. එමෙන්ම එවැනි අවස්ථාවන්හි දී දේශපාලන මහජන නියෝජිතයින්ට පීඩාවක් නොවී සංවර්ධන අවශ්‍යතා ඉටු කර ගැනීමට බාහිරින් ලබා ගත යුතු මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන හෝ වෙනත් අවශ්‍යතා ඉටු කර ගැනීමට ප්‍රජාව මැදිහත් වනු දැකිය හැකිය.

VIII. වෙනත් ආයතනයන්හි සහය ලබා ගත හැකි වීම.

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය තුලදී ප්‍රදේශයේ ක්‍රියාත්මක විවිධ රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවල අරමුදල් සහ මානව සම්පත් පහසුවෙන් කොට්ඨාශයේ

සංවර්ධනය සඳහා යොදා ගත හැකි වේ. මේ සඳහා ඔවුන්ව සහභාගි කර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වන අතර ඔවුන්ව පිළිගැනීමට ලක් වීම තුළ වෙනත් බාහිර සම්පත්ද ඔවුන්ගේ සම්බන්ධතා මත ලබා දීමට කටයුතු කළ හැකිය. මෙ මගින් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුව සතුව නොමැති බොහොමයක් මානව හා භෞතික සම්පත් සංවර්ධනය සඳහා ළඟා කර ගැනීමට හැකියාව ලැබෙනු ඇත.

IX. අය-වැය යෝජනා ගැටලුවකින් තොරව සම්මත කරගත හැකි වීම.

සියලු පාර්ශ්වයන්ගේ කැමැත්ත මත සිදු වන සැලසුම්කරණය හා සහභාගිත්ව අයවැයකරණය තුළ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල අයවැය ගැටලුවකින් තොරව සම්මත කර ගත හැකි වේ. ප්‍රතිපක්ෂයද මේ සඳහා සම්බන්ධ වන බැවින් ද සියලු දෙනාගේ අදහස් සැලකිල්ලට ලක් කරන බැවින් ද අය වැය පරාජය කිරීමට කිසිවෙකුට අවශ්‍යතාවයක් නොවනු ඇත. ඇතැම් අවස්ථාවන්හි ප්‍රතිපක්ෂයට අවස්ථාව ලබා දුන්නද සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ කටයුතු සඳහා සහ අයවැයකරණය සඳහා සහභාගි වීම මන්දගාමී මට්ටමක පවතිනු දැකිය හැකිය. එවැනි අවස්ථාවක වුවද සැලසුම්කරණය තුළ හා අයවැයකරණය තුළ මහජන අදහස් නියෝජනය වී ඇති බැවින් එහි සියලු දේශපාලන පක්ෂවලට අදාළ ජනතා සහභාගිත්වය ඇතිව සකස් කර ඇති බැවින් ද ප්‍රතිපක්ෂ මන්ත්‍රීවරුන්ට ද අයවැයට විරුද්ධ විය නොහැකිය.

මේ නිසා මෙම සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සහ අයවැයකරණය ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සඳහා යොදා ගන්නේ නම් එතැන අර්බුදයකින් තොරව අයවැය සම්මත කර ගැනීමේ හැකියාව පවතී.

තවද වර්තමාන ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බොහොමයක අයවැය සම්මත කර ගැනීම සඳහා මහජන නියෝජිතයින් පෞද්ගලිකව පිනවීමට සිදුව ඇත්තේ ජනතා අවශ්‍යතා අනුව නොව පෞද්ගලික නයාය පත්‍රයකට අනුව සභාවල වැඩකටයුතු පවත්වාගෙන යන හෙයිනි. මේ නිසා අයවැය තුළදී ආණ්ඩු පක්ෂයේ ම මහජන නියෝජිතයින්ද පෞද්ගලිකව පිනවමින් අයවැය සම්මත කර ගැනීම සඳහා වෙනම මෙහෙයුමක් දියත් කිරීමට සිදුව ඇත. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සහ සහභාගිත්ව අයවැයකරණය ක්‍රියාත්මක වන්නේ නම් මෙසේ මහජන නියෝජිතයින් වෙනම පිනවීමට සිදු නොවන අතර සියලු දෙනාගේ කැමැත්ත මත සකස්කළ අයවැයට විරුද්ධ වීමට කිසිවකුට නොහැකි වනු ඇත.

X. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල ගැටලු අවම කර ගත හැකි වීම.

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල ඇති වන ගැටලු බොහොමයකට හේතුව වී ඇත්තේ ආණ්ඩු පක්ෂ හෝ විපක්ෂ මහජන නියෝජිතයින් අතර පවත්නා අනවබෝධයයි. සංවර්ධන කටයුතු සඳහා මුදල් වෙන් කිරීමේදී හෝ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති තෝරා ගැනීමේදී අගතිගාමීව කටයුතු කිරීම තුළින් ගැටලු බොහොමයක් ඉස්මතුව ඇත. මෙම තත්ව අවම කිරීම සඳහා වඩාත් සුදුසු ක්‍රමෝපාය වන්නේ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය බව දත්ත සහ තොරතුරු සැපයුවන්ගේ විශ්වාසයයි.

XI. මහජන නියෝජිතයින්ට තම පෞද්ගලික අවශ්‍යතා අනුව සංවර්ධන ව්‍යාපෘති තෝරා ගත නොහැකි වීම.

බොහෝමයක් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල සිදු වනුයේ මහජන නියෝජිතයින් තම පෞද්ගලික අවශ්‍යතා හෝ හිතවත්කම් අනුව සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ප්‍රමුඛතාගත කිරීමය. එමගින් ජනතාවගේ දැනෙන බරපතල අවශ්‍යතාවයන්ට පිලියම් නොයෙදේ. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය නිසි පරිදි යම් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවක ක්‍රියාත්මක වන්නේ නම් මහජන නියෝජිතයන් ඡන්දයෙන් පසුව ද මහජන අදහස්වලට ගරු කරන පුද්ගලයින් ලෙසට කටයුතු කිරීමට හුරු වනු ඇත.

XII. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුව මහජනතාවට වඩාත් සමීප වීම.

මහජනතාව සමග සමීප සම්බන්ධතා වඩා වර්ධනය වීම සහභාගිත්ව විධික්‍රම භාවිතයෙන් සිදු වේ. මහජන නියෝජිතයින්ට ද ජනතාව වෙනුවෙන් පරිත්‍යාග ශීලීව කටයුතු කිරීමට සිදු වීම තුළ ජනතා ප්‍රසාදය දිනා ගනිමින් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුව ජනතා අවශ්‍යතා ඉටු කරන ජනතාවගේ ආයතනයක් බවට පත් කළ හැකිය. එසේම ජනතාව, මහජන නියෝජිතයින්, සහ නිලධාරීන් අතර සබඳතාවය වඩාත් හොඳින් තහවුරු කර ගත හැකිය.

XIII. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සඳහා පුරවැසි දායකත්වය තහවුරු කිරීම.

වර්තමානය වන විට ආණ්ඩුකරණය තුළ පුරවැසි දායකත්වය ලැබෙනුයේ සහ ලබා ගනුයේ මැතිවරණවල දී පමණි. මැතිවරණ තුළ පමණක් හිමි වන ආණ්ඩුකරණය සඳහා සහභාගී වීමේ අවස්ථාව වඩාත් පුලුල් කරමින් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සඳහා පුරවැසි දායකත්වය ලබා ගැනීමේ සක්‍රීය ක්‍රියාවලියක් ලෙස සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලිය හඳුනා ගත හැකිය.

XIV. දැනුවත් වූ කණ්ඩායමක් සමග වඩාත් ඵලදායී වැඩ කොටසක් ඉටු කළ හැකි වීම.

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලියක් තුළින් මහජන නියෝජිතයින් ඇතුළු සියලු පාර්ශ්වයන්ගේ දැනුම අවබෝධය ඉහළ යාම සිදු වේ. මෙහිදී ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුව ලෙසට පවත්නා අරමුදල් පිලිබඳවත් ඉටු කළ හැකි සංවර්ධන කාර්යයන් පිලිබඳවත් එම සංවර්ධන කාර්යයන් ඉටු කර ලීම සඳහා බාහිරින් ලබා ගත යුතු දායකත්ව, ප්‍රජා දායකත්ව, මැදිහත් වන කණ්ඩායම් ආදී වශයෙන් සියලු තොරතුරු පිලිබඳ අවබෝධය පුලුල් වීම මත එකිනෙකා පිලිබඳව විශ්වාසය තහවුරු වේ. මෙසේ දැනුවත් වූ කණ්ඩායමක් සමග වඩාත් පහසුවෙන් විශාල වැඩ කොටසක් අවුල් වියවුල්වලින් තොරව ඉටු කිරීමට හැකියාව ලැබෙන අතර එයද සහභාගිත්ව ක්‍රියාවලියක ප්‍රතිඵලයකි.

XV. නිරසාරභාවය.

යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක වීම තුළ දැකිය හැකි පොදු ලක්ෂණයක් වන්නේ එම සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ප්‍රජාවෙන් දුරස්ථ ක්‍රියාත්මක වන

බවකි. මේ නිසාම එකී සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ප්‍රජා අවශ්‍යතාවන්ට අනුව සිදු නොවීම නිසා ඒවායේ තිරසාරභාවය පිලිබඳ ගැටලු මතු වී තිබේ. නමුත් ප්‍රජා සහභාගිත්වය සහිතව ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා අනුව ක්‍රියාත්මක වූ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ආරක්ෂා කර ගැනීමට ප්‍රජාව කටයුතු කරනුයේ එය තමාගේ වගකීමක් ලෙස නිරායාශයෙන් සිතමිනි. එබැවින් එකම කාර්යය දෙවරක් කිරීමට හෝ අඩු ප්‍රමිතීන්ට අනුව සිදු නොවීම වැළකී ආයෝජනය කරන සම්පත්වලින් නිසි ප්‍රයෝජන ලබා ගැනීම සඳහා සහභාගිත්ව ක්‍රමෝපා භාවිතය ඉවහල් වනු ඇත.

6.8.1 සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිලිබඳ අධ්‍යයනයේ දී මතු වූ නිශේධනාත්මක ආකල්ප

I. ප්‍රජා මණ්ඩල පිලිබඳ ප්‍රජාව තුළ පවතින ආකල්ප

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සඳහා ජනතාව සම්බන්ධ කර ගැනීමේ ක්‍රමයක් ලෙසට ප්‍රජා මණ්ඩල පිහිටුවීම හා ප්‍රජා මණ්ඩල වලින් අදහස් ලබා ගැනීම සිදු වෙයි. නමුත් ප්‍රජා මණ්ඩල පිලිබඳව ජනයාගේ මතය වන්නේ ඒවා යනු දේශපාලන ශාඛා සමිති බවය. මෙයට හේතුව ප්‍රජා මණ්ඩලවලට බොහෝ විට ආණ්ඩුවලට පක්ෂ අය තේරී පත්වීමය. මේ නිසා බොහෝ විට සිදුවන්නේ ප්‍රජා මණ්ඩල දේශපාලන ශාඛා සමිති බවට පත් වීමය.

න්‍යායාත්මක පදනම කෙසේ වුවද ප්‍රායෝගික තත්ත්වය එලෙස ප්‍රජා මණ්ඩල වලට දේශපාලන හිතවතුන් පත් වීම බව වැඩි දෙනෙකුගේ ආකල්පයය. මේ නිසා ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය තුළ නිර්මාණශීලී වුවද වෙනත් දේශපාලන මතවාද දරන අයට ඉඩක් නොලැබීම නිසා ඔවුන්ගේ නිර්මාණශීලී දායකත්වය ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය සඳහා යොදා ගත නොහැකි තත්ත්වයකට පත්ව ඇත.

II. අරමුදල් ප්‍රමාණවත් නොවීම

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය තුළ දී ජනතා අදහස් අනුව සැලසුම් සකස් කොට ප්‍රමුඛතාගත කිරීම සිදු කළ ද එම සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් අරමුදල් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බොහොමයකට නොමැතිවීම බරපතළ ගැටලුවකි. ඒ තත්ත්වය ජනතාවගේ බලාපොරොත්තු කඩවීමකි. එසේම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු සමග ජනයාගේ සබඳතා ක්‍රමානුකූලව අඩුවීමට ද එය හේතුවකි. ඔවුන් නැවත ලගාකර ගැනීම ඉතා අපහසු කාර්යයකි. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවේ ආදායම් මාර්ග ඉතා සීමිත වීම මීට බලපාන හේතුවකි. එබැවින් මූල්‍ය හිඟය බරපතළ ගැටළුවක් සහ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය අසාර්ථක වීමට හේතුවක් වනබව දත්ත-දායකයින්ගේ අදහසය.

නමුත් සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය හා අයවැයකරණය තුළ සැබෑ ජනතා නියෝජනයක් සිදු වන්නේ නම් ඔවුන් සමග පවත්නා තත්ත්වයන් නිවැරදිව සන්නිවේදනය කිරීම මගින් ජනතා විශ්වාසය තහවුරු කර ගත හැකිය. මක් නිසාද යත් සැලසුම් සකස් කර පවතින අරමුදල් ප්‍රමාණය අදාළ සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමට යොදවන්නේ නම් (වෙනත් මහජන නියෝජකයින්ගේ පුද්ගලික ප්‍රබන්ධතාවයන් ට මුල් තැන් නොදී) ජනතා විශ්වාසය තහවුරු කර ගැනීම සිදු කළ හැකිව ඇත.

III. ප්‍රජා මණ්ඩල තුළ කොට්ඨාශයේ රැකියාවන්හි නිරතවන අයගේ සහභාගීත්වය අඩු වීම.

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු කොට්ඨාශ තුළ ජීවත් වන පුද්ගලික හෝ රාජ්‍ය අංශයේ රැකියාවල නියුතු අයගේ සහයෝගය සහ සහභාගීත්වය සැලසුම්කරණය සඳහා නොලැබීම හෝ අඩු වීම පවතින ප්‍රායෝගික තත්ත්වයකි. එනමුදු ගැටලුව පවතින්නේ ඔවුන්ගේ සහභාගීත්වය ලබා ගැනීම සඳහා යොදා ගනු ලබන උපාය උපක්‍රමවල බව පෙනේ. කොට්ඨාශය තුළ ජීවත් වන එබඳු කණ්ඩායම් වලට සහභාගි විය හැකි දින හා වේලා රැස්වීම් සඳහා යොදා ගන්නේ නම් සහ ඔවුන්ට හිමි ගරුත්වය ලබා දීමට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු නිලධාරීන් සහ මහජන නියෝජිතයින් කටයුතු කරන්නේ නම් එම ගැටලු මග හරවා ගත හැකි වනු ඇත.

IV. සහභාගීත්වය තුළ විවිධත්වය අඩු වීම.

සහභාගීත්වය තුළ විවිධත්වය අඩු වීම මත කොට්ඨාශයේ පවත්නා සැබෑ ගැටලු හා අවශ්‍යතා හඳුනා ගැනීමත් ඒවා ප්‍රමුඛතාගත කිරීමත් නිවැරදිව සිදු කිරීමට බාධා පමුණවයි. තරුණ, කාන්තා, වැඩිහිටි, රජයේ රැකියා කරන, පුද්ගලික අංශයේ රැකියා කරන, ආබාධිත හෝ විශේෂ අවශ්‍යතා ඇති අය, ව්‍යාපාරිකයින්, සුලු පරිමාන ස්වයං රැකියාවන්හි නිරත වන්නන්, ප්‍රභූන් විවිධ දේශපාලනික මතවාද දරන්නන්, මෙන්ම ජාති කුල ආගම් ආදී වශයෙන් විවිධත්වය සහිත කණ්ඩායම් සහභාගි නොවීම සහ සහභාගි කර ගැනීම සඳහා විධික්‍රම නොමැතිකමද ප්‍රබල ගැටලුවකි.

V. මහජන නියෝජිතයින් පිලිබඳව පවත්නා අවිශ්වාසය.

මහජන නියෝජිතයින් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති වල මුදල් අයථා ලෙස පරිහරණය කිරීම හා මුදල් අයථා ලෙස ලබා ගැනීම සිදු කරන බවට ජනතාව තුළ පවතින අවිශ්වාසය ද ජනතා සහභාගීත්වය සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සඳහා ලබා ගැනීමේදී මතුවී ඇති ගැටලුවකි.

VI. සැලසුම්ගත ප්‍රමුඛතා දේශපාලන අවශ්‍යතා අනුව වෙනස් වීම.

මහජනතාව සම්බන්ධකරගෙන සැලසුම් සකස් කරනු ලැබුවද එම සැලසුම්වල ප්‍රමුඛතා අවසන් වශයෙන් තීරණය කරනු ලබන්නේ දේශපාලන අධිකාරයයි. හදිසි ආපදා තත්ත්ව වැනි අවස්ථාවල දී ප්‍රමුඛතා වෙනස් වියහැකි වුවද නිරන්තරයෙන් සිදු වන ප්‍රමුඛතා වෙනස් වීම සඳහා බලපාන ප්‍රමුඛ සාධකය දේශපාලන බලහත්කාරයයි. මේ නිසා ප්‍රජාව තුළ කුමන සැලසුම් සකස් කළත්, අපිට ඇතිවන සෙනක් නම් නැ. යන ආකල්පය වර්ධනය වන අතර මේ නිසා ප්‍රජාව සහ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු අතර පවත්නා සබඳතා තවදුරටත් දුරස්වේ.

VII. නාගරික ප්‍රජාව ඒකරාශී කර ගැනීම අපහසු වීම.

නාගරික ප්‍රජාව ගැමි ප්‍රජාවට වඩා මෙම කාර්යයන් සඳහා සම්බන්ධ කර ගැනීම අපහසු ය. එයට හේතුව වැඩි පිරිසක් විවිධ වූ රැකියාවල යෙදී සිටින බැවින් දිවා රැ දෙකෙහිමත් ඇතැම් විට සති අන්තයේද රැකියා කරන බැවිනි.

VIII. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳව ආයතනයේ නිලධාරීන් දැනුවත් නොවීම.

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳව දන්නේ ඒ සඳහා සම්බන්ධවන කිහිප දෙනෙක් පමණි. අනෙකුත් නිලධාරීන් ඒ පිළිබඳව නොදැනුවත් නොවීම ප්‍රබල ගැටලුවකි. සැලසුම් කෙසේ සකස් කරන්නේද ජනතා අවශ්‍යතා මොනවාද යන්න සියලු නිලධාරීන් හා මහජන නියෝජිතයින් අවබෝධ කරගන්නේ නම් ප්‍රමුඛතා වෙනස් නොවී ඉටු කිරීමේ හැකියාව ඇත.

IX. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳව මහජන නියෝජිතයන්ට සහ නිලධාරීන්ට දැනුම/අවබෝධය නොමැතිබව.

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිළිබඳව මහජන නියෝජිතයන් සහ නිලධාරීන්ගේ දැනුම ප්‍රමාණවත් නොවීම මූලික ගැටලුවකි. දැනුම වැඩි වර්ධනය කර ගැනීම සඳහා සහ දැනුම ලබා දීම සඳහා නිසි විධික්‍රමයක් නොමැතිවාක් මෙන්ම එබඳු වැඩසටහන් සංවිධානය කළද ඒ සඳහා සහභාගි වීමටද දක්වනුයේ මැලි කමකි. තමන් මෙතෙක් කල කාර්යයන් වෙනස් කරමින් නව ආකාරයකට සිතීමට සහ ක්‍රියාකිරීමට ඔවුන් අකමැතිය.

X. කාන්තා සහභාගිත්වය වැඩි වීම.

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය හෝ වෙනත් ඕනෑම ප්‍රජාමූලික රැස්වීමකදී කාන්තා සහභාගිත්වය ඉහළ මට්ටමක පවතී. මූලින් සඳහන් කළාක් මෙන් විවිධ වූ කණ්ඩායම්වල සහභාගිත්වයක් දැකිය නොහැකිය. මේ නිසා එකී රැස්වීම් හුදු කාන්තා සමිති බවට පත්වීම වලක්වාගත නොහැකි තත්ත්වයකට පත්ව ඇත.

XI. සැලසුම්කරණයට අමතරව ක්‍රියාත්මක කිරීමට පසු විපරම් කිරීමට ජනතාව සම්බන්ධ කර ගැනීමට ක්‍රමයක් නොමැති වීම.

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය තුළ පසු විපරම් කිරීමට හෝ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමට ක්‍රමයක් නොමැති වීම තවත් ගැටලුවකි. සැලසුම්කරණයට මෙන්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමටද පසු විපරම් කිරීමටද සහභාගිත්ව ක්‍රමවේද වර්ධනය වී ඇති නමුත් ඒවා පිළිබඳ නොදැනුම නිසා මෙවැනි ආකල්ප ඇතිව තිබේ.

XII. වෙනසක් දැකිය නොහැකි වීම.

සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය ක්‍රියාත්මක කිරීමට පෙර තත්ත්වය හා පසු තත්ත්වය අතර වෙනසක් දැකිය නොහැකි බව ද පවත්නා තවත් ආකල්පයකි. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සඳහා නිවැරදිව කණ්ඩායම් සහභාගි කරගන්නේ නම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ප්‍රජා දායකත්වය ලබා ගන්නේ නම් පසු විපරම්කරණය සඳහා ප්‍රජාව හවුල් කර ගැනීමට කටයුතු කරන්නේ නම් මෙහි වෙනස දැකිය හැකි බව මෙම අධ්‍යයනකරුගේ අදහසය.

7. නිගමන හා යෝජනා

සමස්ත සමීක්ෂනය මගින් ලබා ගත් තොරතුරු විග්‍රහ කර විශ්ලේෂණය කිරීම මගින් ලබා ගත් දැනුමත් නිරීක්ෂණය මගින් ලබා ගත් අවබෝධයත් පදනම් කර ගනිමින් නිගමන හා යෝජනා ඉදිරිපත් කරනු ඇත. අධ්‍යයනයට අනුව එළඹ ඇති නිගමන ධනාත්මක හෝ නිශේධනාත්මක විය හැකි අතර එය තීරණය වී ඇත්තේ අධ්‍යයනයට අනුව බව දැක්විය යුතුය.

7.1 නිගමන

1. මහනගර සභා, නගර සභා, සහ ප්‍රාදේශීය සභාවල ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු පනත් තුනෙන් එකකවත් ජනතා සහභාගිත්වය සඳහා වන විධිවිධාන අන්තර්ගත කොට නැත. විශේෂ ම කාරණය වන්නේ සංවර්ධනය සහ පරිපාලන ක්‍රියාවලියට ප්‍රාදේශීය ජනතාවගේ සහභාගිත්වය ලබා ගැනීම ස්වකීය දැක්ම ලෙස ඉදිරිපත් කර ඇති ප්‍රාදේශීය සභා පනත තුළවත් ඒ සඳහා වූ ප්‍රතිපාදන සලසා නො තිබීමය.
2. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සිදු වූ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතනයන්හි 100%ක් දෙනා විශ්වාස කරනුයේ එම සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලිය ඉතා හොඳින් සිදු නොවූ බවය. මේ සඳහා වගකිව යුතු ප්‍රධානම පුද්ගලයා ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ප්‍රධානියා (සභාපති / නගරාධිපති) ය. මෙම සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලිය ඉතා හොඳින් සිදු නොවීමට හේතු වූ ප්‍රධාන කරුණු ත්‍රිත්වය වන්නේ පිලිවෙලින් දුර්වල සහභාගිත්වය, වුවමනාවක් නොමැතිකම සහ ක්‍රමවේදය හරිහැටි ක්‍රියාත්මක නොවීම යන ප්‍රමුඛ කරුණුය. මෙහිසා ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලිය සාර්ථක නොවීමට හේතු වූ කරුණු සඳහා විසඳුම් ඉදිරිපත් නොවන්නේ නම් ඉදිරියේදීත් සැබෑ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණයකට යාමේ අභියෝගයක් පවතී.
3. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල සැලසුම්කරණය සඳහා විවිධ කණ්ඩායම් සහභාගි කරගැනීම වඩාත් උචිත ක්‍රමවේදයක් බව පිලිගෙන තිබීම ධනාත්මක ලක්ෂණයකි. නමුත් ප්‍රායෝගික භාවිතය තුළ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශයේ සියලු ජන කණ්ඩායම් නියෝජනය වන ලෙස එම සහභාගිත්වය ප්‍රායෝගික ලෙස ලබා ගෙන නො තිබුණි. විශේෂයෙන් ම ආබාධ සහිත පුද්ගලයින් සහ විවිධ හේතු සාධක මත ආන්තික භාවයට පත් පුද්ගලයින් මෙම සැලසුම්කරණ ක්‍රියාවලිය සඳහා සහභාගි කරගෙන නො තිබුණි.
4. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය පිලිබදව ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල නිලධාරීන් හා මහජන නියෝජිතයින්ගේ දැනුම ප්‍රමාණවත් මට්ටමක නො මැත. මෙම සංකල්ප පිලිබදව යම් තරමකින් හෝ දැනුම අවබෝධය සහිත පුද්ගලයෙකු හෝ කිහිප දෙනෙකු විසින් මෙම වැඩපිලිවෙල ප්‍රාණවත් කිරීමට උත්සාහ කළද අනෙකුත් කණ්ඩායම් වෙත මෙම දැනුම ගලා යාමට නිශ්චිත ක්‍රමෝපායක් නිර්මානය වී නොමැත. මේ නිසා සහභාගිත්ව සංකල්ප න්‍යාය සහ මෙවලම්වල ප්‍රායෝගික භාවිතය සඳහා අවශ්‍ය මානව සම්පත ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල ඉතා හිග ය.
5. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතනයන්හි සැලසුම්කරණයේ දී බොහෝ විට විරුද්ධ පක්ෂ මහජන නියෝජිතයින් නො සලකා හැරීම සහ විරුද්ධ පක්ෂ දේශපාලන අදහස් දරන්නන් නොසලකා තිබීමද සහභාගිත්වය අර්ථවත් නොවීමට හේතු වී ඇත.

- 6. ඇතැමුන් ප්‍රජා මණ්ඩල ජාතික දේශපාලන පක්ෂවල ශාඛා සමිති බවට පත් කර ගෙන සිටීම නිසා සැබෑ ජනතා නියෝජනයක් නොමැති වීම දැකිය හැකි තත්ත්වයකි.
- 7. සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය ප්‍රායෝගික භාවිතය සඳහා සුදුසු බවට සියලු දෙනාගේම පිලිගැනීම වී ඇති බැවින් විධිමත් වැඩපිලිවෙලක් තුළින් සහභාගිත්ව සංකල්ප ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු තුලට අන්තර්කරණය කළ හැකිව ඇති බවට නිගමනය කළ හැකිය.

මේ නිගමන දෙස බලන විට පෙනී යන්නේ ඕක්ලේ (Kumar S, 2002:29) දක්වන ලද, ජනතා සහභාගිත්වයට බාධාකාරී සාධක ත්‍රිත්වයම ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයට අදාළව හඳුනාගත හැකි බවය. ව්‍යුහාත්මක බාධක, පරිපාලන බාධක, සහ සමාජ බාධක යනු එකී ත්‍රිත්වය ය. ව්‍යුහාත්මක බාධක යනු ජනතා සහභාගිත්වය දෙසට යොමු නොවූ මධ්‍යගත දේශපාලන පද්ධතිය නිසා මතුවන ඒවාය. එවැනිතක ආණ්ඩුකරණ ප්‍රවේශය ‘Top-down’ සංවර්ධන ප්‍රවේශයකි. පරිපාලන බාධක යනු පාලන-කේන්ද්‍රීය (control-oriented) පරිපාලන ව්‍යුහ නිසා ඇතිවන තත්ත්වයකි. සමාජ බාධක යනු යැපීම් මානසිකත්වය, නිහඬ සංස්කෘතිය (silence culture), ප්‍රාදේශීය ප්‍රභූත්වේ අධිපති බව/බලපූඵලත්කාරකම (domination) සහ ස්ත්‍රී-පුරුෂ සමාජභාවී අසමානතාව යනාදිය සහභාගිත්වයට බාධක ලෙස මතු වීමයි.

7.2 යෝජනා

- 1. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු පනත් සංශෝධනය කළ යුතුය.

මහනගර සභා සහ නගර සභා ආඥා පනත් සහ ප්‍රාදේශීය සභා පනත්වලට සංශෝධන ගෙන එමින් ජනතා සහභාගිත්ව මූලධර්මය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය තෛතික විධිවිධාන ඒවාට ඇතුළත් කළ යුතුය.

- 2. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු මහජන නියෝජිතයින් හා නිලධාරීන් පුහුණු කිරීම සහ දැනුවත් කිරීම මගින් යහ ආකල්ප ප්‍රවර්ධනය.

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු මහජන නියෝජිතයින් සඳහා මෙන්ම නිලධාරීන් සඳහා ද සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය මෙන්ම සහභාගිත්ව අයවැයකරණය පිලිබදවත් ඉන් ජනිත කර ගත හැකි ප්‍රතිඵල පිලිබදවත් එම ප්‍රතිඵල මහජන නියෝජිතයින්ට වැදගත් වන ආකාරය පිලිබදවත් දැනුවත් කිරීම් සිදු කිරීම වඩාත් උචිත වේ. මෙම දැනුවත් කිරීම් මගින් පවත්නා නියෝධනාත්මක ආකල්ප බැහැර කිරීම සිදු කළ හැකිය. එවිට සියලු දෙනාගේ එකගතාවය මත ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බල ප්‍රදේශය සඳහා සහභාගිත්ව වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කළ හැකිය. එසේ නොමැති වුවහොත් සිදු වන්නේ මෙම සහභාගිත්ව ක්‍රියාවලිය නමින් සිදු වන විකෘති ක්‍රියාවලියක් තුළින් සහභාගිත්ව සංකල්ප මෙන්ම එහි හරයන්ටද හානි සිදුවීමය.

එමෙන්ම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු මුහුණ දී ඇති ප්‍රමුඛ ගැටලුවක් වන්නේ සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය සඳහා ප්‍රමාණවත් දැනුමක් අවබෝධයක් සහිත පිරිස්වල අඩුවය. මේ නිසා සහභාගිත්ව සංකල්ප, න්‍යාය මෙන්ම ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාත්මක කළ හැකි ආකාර එහිදී භාවිත කිරීමට හැකි මෙවලම් ආදී කරුනු කාරණා පිලිබදව ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ආයතන වල නිලධාරීන් ඇතුලු සම්පත්දායක කණ්ඩායමක් පුහුණු කළ යුතුව ඇත. මෙමගින් යහ ආකල්ප වලින් පිරිපුන් දක්ෂතා ඇති කණ්ඩායමක් සෑම ප්‍රාදේශීය

ආණ්ඩුවකම නිර්මාණය කර ගත හැකිය. එලෙසින් පෝෂණය වූ සම්පත්දායක පිරිසක් ඇතිකරගැනීම සඳහා ඉලක්ක කණ්ඩායම් හඳුනා ගනිමින් දැනුවත් කිරීම් සහ පුහුණු කිරීම් සිදු කිරීම ඉතා යෝග්‍යය.

3. සහභාගිත්වය සඳහා දිරි ගැන්වීම කළ යුතුය.

මෙමගින් අදහස් කරනු ලැබුවේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු නායකයා ලෙසට සහභාගිත්ව වැඩසටහන් සඳහා සම්බන්ධ වීම එම ක්‍රියාවලියට අතිශය තීරණාත්මක බලපෑමක් සිදු කරනු ලබන බවය. එමෙන්ම එම සහභාගිත්වය අනෙකුත් කණ්ඩායම් දිරි ගැන්වීම සඳහාද හේතු වේ. එමෙන්ම සහභාගිත්ව සංකල්ප පිළිබඳව ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු නායකයා ලෙසට මනා වැටහීමකින් ඒ පිළිබඳ විශ්වාසය තබා තම කාර්ය මණ්ඩලයද දිරි ගැන්වීම කළ යුතුය.

4. ප්‍රජාවේ දැනුවත්භාවය වර්ධනය සඳහා පියවර ගැනීම.

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සඳහා ජනතා සහභාගිත්වයේ අවශ්‍යතාව සහ එහි වැදගත්කම පිළිබඳව ප්‍රජාව දැනුවත් කළ යුතු අතර සහභාගිත්ව ක්‍රමෝපාය භාවිත කරමින් ඔවුන්ගේ සක්‍රීය සහභාගිත්වය ලබා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගැනීම කළ යුතුය. මේ සඳහා ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල මහජන නියෝජනියින් මෙන්ම නිලධාරී මණ්ඩලයද මනා වැටහීමකින් කටයුතු කිරීම අතිශය වැදගත් කරුණකි. මෙහිදී ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු පනත් විධි විධාන වලට අනුව මහජන අදහස් ලබා ගැනීම සඳහාත් ඔවුන්ගේ සක්‍රීය සහභාගිත්වය ලබා ගැනීම සඳහාත් පනතේ 12 වැනි වගන්තියෙන් නියමිත කාරක සභා සක්‍රීය කළ යුතුය. එනම් පනතේ 12 (2)වගන්තිය ප්‍රකාරව මුදල් හා ප්‍රතිපත්ති සැකසීම, නිවාස හා ප්‍රජා සංවර්ධනය, කාර්මික සේවා, පරිසරය සහ පහසුකම් යන විෂයය සම්බන්ධයෙන් කාරක සභා පිහිටවිය යුතුය. සභාවට උපදෙස් දීම සඳහා වන මේ කාරක සභාවලට කොටසක් ප්‍රාදේශීය සභා ප්‍රදේශයේ පදිංචිකරුවන්ගෙන් පත් කරගැනීමට ඇති ප්‍රතිපාදන ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

5. සැලසුම්වල ප්‍රමුඛතා දේශපාලන අවශ්‍යතා අනුව වෙනස් නොවිය යුතුය.

එසේ වෙනස් කිරීමට නොහැකිවන ප්‍රතිපාදන පනත්වලට ඇතුළත් කළ යුතුය. ප්‍රජාව සමග එක්ව සහභාගිත්වයෙන් සැලසුම් සැකසීම සිදු කරන්නේ නම් එම සැලසුම් ක්‍රියාත්මක වීමේදී ද සුවිශේෂී හදිසි අවශ්‍යතාවයක් මත හැර, දේශපාලන ප්‍රමුඛතා සහ පුද්ගලික අවශ්‍යතා අනුව වෙනස් නොවිය යුතුය. එලෙස වෙනස් වන්නේ නම් සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය තුළින් ලැබිය හැකි ප්‍රථිපල හීන වනවා මෙන්ම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු පිළිබඳ මහජන විශ්වසනීයත්වය ද දුර්වල වේ.

6. විනිවිදභාවය ආරක්ෂා කිරීම.

ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු මගින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන සියලුම සංවර්ධන ව්‍යාපෘති තුළදී විනිවිදභාවය ආරක්ෂා වීම සඳහා යෝග්‍ය ක්‍රමවේදයක් භාවිත කිරීම උචිත වේ. ඒ මගින් මුදල් සහ පොදු සම්පත් අයථා ලෙස පරිහරණය පිළිබඳව පවතින මහජන ආකල්ප සහ නියෝජන, නිලධාරී ක්‍රියාකාරිත්වය වෙනස් කළ හැකිය.

ඉහත දැක්වූ නිගමන සහ ඒවා මත පදනම් වූ යෝජනා ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයේ සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී මූලධර්ම ප්‍රයෝගික තලයට ගෙන ඒම සඳහා ඉවහල් වනු ඇති. එසේම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය, සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය, සහභාගිත්ව අයවැයකරණය සහ සමස්තයක් වශයෙන් සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පිළිබඳව වූ ශාස්ත්‍රීය සහ සමාජ කතිකාවට මේ තුළින් යම් දායකත්වයක් ලැබෙනු ඇතැයි යන්න පර්යේෂකයාගේ විශ්වාසය ය.

පරිශීලිත ග්‍රන්ථ

ඇඳගම, මාලනී (1997) ශ්‍රී ලංකාවේ ගම්සභා ක්‍රමයේ ඉතිහාසය, දිවුලපිටිය, සරස්වතී මුද්‍රණ සහ ප්‍රකාශන

අභයවර්ධන එච් ඒ පී (1997) ප්‍රාදේශීය සභා සේවා, රාජගිරිය, සුපර් ග්‍රැෆික්

1987 අංක 15 දරණ ප්‍රාදේශීය සභා පනත, කොළඹ 1, රජයේ ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව

නගර සභා ආඥාපනත-255 අධිකාරිය (1988) ශ්‍රී ලංකා රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව

මහා නගර සභා ආඥාපනත-252 වන අධිකාරිය (1988) ශ්‍රී ලංකා රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව

Beetham, D. & Boyle K. (2009). *Introducing Democracy*, Paris, UNESCO Publishing.

Blair, Harry (2000). *Participation and Accountability at the Periphery: Democratic Local Governance in Six Countries*, Harry Blair, *World Development*, 2000, vol. 28, issue 1, 21-39).

Community Development (2014). UNTERM. Archived from the original on 14 July 2014.https://scholar.google.com/scholar?q=%22Community+development%22,2014,+UNTERM.&hl=en&as_sdt=0&as_vis=1&oi=scholart (Accessed 10.06 2020)

Community Development (2018). <http://www.cdx.org.uk/community-development/what-community-development>. (Accessed 01.04.2018).

Community Development Challenge Report (PDF) (2018-01-27). Produced by Community Development Foundation for Communities and Local Government. Archived from the original (PDF) on 2018-01-27. (https://en.wikipedia.org/wiki/Community_development) (Accessed 2019-02-13).

Fadia, B.L. & Fadia K. (2007). *Public Administration; Administrative Theories and Concepts*, AGRA, Sahithya Bhawan Publications.

<https://www.sheltersa.asn.au/wp-content/uploads/160310-Community-Development-Principles3.pdf> (Accessed 15.6.2020).

Jstor,2020,<https://www.jstor.org/topic/participatorydemocracy/?refreqid=search%3A6cee0bab418554d17cd16510f9ed8ea2>. Accessed 20.06.2020

Kumar, S. (2002). *Methods for Community Participation; A Complete Guide for Practitioners*, New Delhi, Vistaar Publications.

Mill, J.S. (1873). *Considerations of Representative Government*, New York, Henry Holt and Company.

Naidu, S.P. (1997). *Public Administration; Concepts and Theories*, New Delhi, New Age International Publishers

Novy, Andreas; Leubolt, Bernhard (1 October 2005). "Participatory Budgeting in Porto Alegre: Social Innovation and the Dialectical Relationship of State and Civil Society". *Urban Studies*. 42 (11): 2023–2036. doi:10.1080/00420980500279828. ISSN 0042-0980.

- Oates, W.E. (1999). An Essay on Fiscal Federalism. *Journal of Economic Literature* XXXVII, pp. 1120-1149.
- Osborne, Martin, J., Jeffrey S. Rosenthal, and Matthew A. Turner (2000). "Meetings with Costly Participation." *American Economic Review*, 90 (4): 927-943. <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/aer.90.4.927> (Accessed 10.06.2020)
- Raghavulu, C.V. & Narayana E.A. (1991) Reforms in Panchayati Raj, *The Indian Journal of Public Administration*, January-March
- Robinson M, White G (ed) (1998). *The Democratic Development State: Politics and Institutional Design*. Oxford University Press, Oxford.
- Sessional Paper XXXIII (1955). *REPORT OF THE COMMISSION ON LOCAL GOVERNMENT (1955)*, Government publications Bureau, Colombo.
- Sessional Paper XXXIII (1996). *Report of the Commission of Inquiry on Local Government Reforms 1999*, Department of Government Printing, Sri Lanka.
- Sheltersa, (2020). (<https://www.sheltersa.asn.au/wp-content/uploads/160310-Community-Development-Principles3.pdf>) (15.6.2020)
- SOCIOLOGYGUIDE (2020). <https://www.sociologyguide.com/people-participation/index.php> - Accessed 10.06.2020
- Tyagi, A. R. (1993). *Public Administration; Principles & Practice*, Delhi, ATMA RAM & SONS Saito, Fumihiko (ed) (2008) *Foundation for Local Governance: Decentralization in Comparative Perspectives*, Heidelberg, Physica-Verlag.
- Uyangoda, Jayadewa (2015) ed, *Local Government and Local Democracy in Sri Lanka; Institutional and Social Dimensions*, Colombo, Social Scientist's Association.

Bibliography

- Chohan, Usman W. (20 April 2016). "The 'citizen budgets' of Africa make governments more transparent". *The Conversation*. Retrieved 29 October 2016.
- Porto de Oliveira, Osmany (10 January 2017). *International Policy Diffusion and Participatory Budgeting: Ambassadors of Participation, International Institutional and Transnational Networks*. Cham, Switzerland: Springer Nature. ISBN 978-3-319-43337-0.
- Shah, Anwar (2007). Shah, Anwar (ed.). *Participatory Budgeting* (PDF). Washington D.C.: The World Bank. doi:10.1596/978-0-8213-6923-4. hdl:10986/6640. ISBN 978-0-8213-6924-1. Retrieved 12 April 2018.
- Wainwright, H. (2003). *Making a People's Budget in Porto Alegre*. *NACLA Report on The Americas*. pp. 36(5), 37–42.
- Ganuzza, Ernesto; Baiocchi, Gianpaolo (30 December 2012). "How Participatory Budgeting Travels the Globe". *Journal of Public Deliberation*. 8 (2). Retrieved 17 November 2015.
- Bhatnagar, Prof. Deepti; Rathore, Animesh; Torres, Magüi Moreno; Kanungo, Parameeta (2003), *Participatory Budgeting in Brazil* (PDF), Ahmedabad; Washington, DC: Indian Institutes of Management; World Bank.

Faculty of Social
Sciences and
Humanities,
Rajarata University of
Sri Lanka

SAMODHANA

Vol. 9, Issue 1, (June) 2020

The Journal of Faculty of Social Sciences and Humanities

පුරාණ ලක්දිව කාන්තාවගේ ගෘහීය කළමනාකරණ උපායමාර්ග

එම්. කේ. එල්. අයිරාංගනි*

මානවශාස්ත්‍ර අධ්‍යයන අංශය, සමාජීය විද්‍යා හා මානවශාස්ත්‍ර පීඨය
ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලය, මිහින්තලය

*Correspondence: iranganimkl@yahoo.com

Received: 06 June 2020

Accepted: 07 October 2020

Abstract

In ancient Hindu culture, a woman's childhood was administered by her father, her youth by her husband, and her old age by her sons. She was directed only for reproduction and household work, but there was no social freedom. Due to the influence of Buddhism which arrived Ceylon in the 3rd century BC, the women in the country were divided into two main groups namely Bhikkhuni and Upasika. As a result, Sri Lankan women gained a specific identity. The historical sources revealed that the women, who have been involved in multiple roles such as wife, pregnant women, mother, and friend, have specialized in different disciplines in a large area of family life such as medicine, nursing, farming, and cooking. The housewife's specifically succeeded in the areas of managing her husband's income wisely, contributing labor to that earnings, socializing a healthy and a virtuous group of children, meeting the diverse needs of the household members and developing cooperation with the outside household. Thus, the purpose of this research is to identify the household management skills of the ancient woman in order to socialize their perpetual importance and to provide lessons to the modern generation. The research was conducted in order to determine the role of women in balanced household development of multidisciplinary areas such as economy, nutrition, health, social ethics, teaching, internal and external relationships in family management. In this study, primary sources were primarily considered, and facts were analyzed using the comparative historical research method and content analysis.

Keywords: economy, household management, knowledge, Sri Lanka, women

1. හැඳින්වීම

ක්‍රිස්තු පූර්ව තෙවැනි සියවසේ සිදු වූ මහින්දාගමනයත් සමඟ දේශීය සමාජ සන්දර්භය මුළුමනින්ම පාහේ බුදු දහමේ ස්පර්ශයට ලක් විය. සමීපතම රාජ්‍යය වූ භාරතයේ සමකාලීනව වර්ධනය වූ අශෝක ධර්මය කේන්ද්‍රීය වූ හින්දු සමාජ පසුබිම තුළ කාන්තාවගේ සමාජීය තත්ත්වයෙහි යහපත් ප්‍රවණතා පෙන්නුම් කරන පසුබිමක තදාසන්නව පිහිටි ලක්දිව; සිංහල බෞද්ධ සංස්කෘතිය තුළ කාන්තාව නිදහස් ජීවන රටාවකට උරුමකම් කීවා ය. බෞද්ධාලෝකයෙන් ප්‍රමුද්‍රිත දේශීය සමාජය හික්‍ෂු, හික්‍ෂුණි- උපාසක, උපාසිකා යන වතුර කුලකයකට අන්තර්ග්‍රහණය වීම නිසා තවමත් හින්දු සමාජයේ ඉතිරිව පැවති පුරුෂ කේන්ද්‍රීය මතවාදයන් හෝ කාන්තාව පහත් කොට සැලකීමේ ප්‍රවණතා එයාකාරයෙන් ම ලාංකේය සමාජ සංස්ථාවට සංක්‍රමණය නොවුණි. සමාජ, ආර්ථික, දේශපාලන, හා ආගමික යන සෑම අංශයකදීම ඇය පුරුෂ පක්‍ෂය මෙන් ම සිය දායකත්වය ලබාදෙමින් සමාජ යහපැවැත්ම හා අභිවෘද්ධිය උදෙසා කටයුතු කළාය. අවැසි අවස්ථාවන්හි රටට දේශපාලන නායකත්වය, උපදේශනය, ලබාදුන් මෙරට කාන්තාව; ගමේ පත්සලේ ආගමික කාර්යයන්හි පෙරමුණ ගත් උපාසිකාව පමණක් නොව ගෘහස්ථ ජීවිතයේ ස්වාමියා හා දුක - සතුට බෙදා හදා ගත් සෙනෙහෙබර ස්වාමී දියණිය මෙන්ම දරුවන් පෝෂණය කළ ආදරණීය මාතාව ද වූවා ය. කුටුම්භ ජීවිතය තුළ දහදිය, ශ්‍රමය වගුරුවමින් පුරුෂයා ආර්ථික සම්පත් ජනනය කරනු සමගාමීව ගෘහණිය දරුවන් බිහි කරමින්, ඔවුන් රැකබලා ගනිමින්, වැඩිහිටියන් රකිමින්, යහපත් සමාජ සම්බන්ධතා පවත්වා ගනිමින් බිරිඳක්, මවක්, සාත්තු සේවිකාවක් මෙන්ම මිතුරියක් හා උවැසියක් ලෙස නිවස මූලික කරගත් බහු කාර්යය සේවා නියුක්තිකයෙකු වූ ආකාරය මූලාශ්‍ර සාධක තුළින් හඳුනාගත හැකි වේ. සමස්තය මුදලට යට වූ සමාජයක වෙසෙන නූතනයාට පැරණි මූලාශ්‍රය තුළින් පිළිබිඹු කරන බෞද්ධ සිරිත් විරිත්වලින් පණ පෙවුණු ස්ත්‍රී චරිතාපදානය තුළින් උගත හැකි පාඩම් අතිමහත් යැයි සිතමි.

2. අරමුණ හා ක්‍රමවේදය

පහළොස්වැනි ශතවර්ෂයට පෙර ලියැවුණු සාහිත්‍යය සහ සෙල්ලිපි සාධක මූලාශ්‍රයය වශයෙන් භාවිත කෙරෙන මෙම අධ්‍යයනය තුළ ගෘහණිය විසින් කුටුම්භ ජීවිතයේ සාර්ථකත්වය ලබා ගනිමින් මනා වූ සමාජ සම්බන්ධතා වර්ධනය කරගත්තේ කෙසේද යන්න පැතිකඩ කිහිපයක් ඔස්සේ විමර්ශනය කරනු ලබයි. එහිදී ශ්‍රී ලාංකේය සිංහල බෞද්ධ සමාජ ක්‍රමය තුළ කාන්තාව පිළිබඳව පැවති ආකල්පය සමකාලීන භාරතීය සමාජය සමඟ සංසන්දනය කරමින් අධ්‍යයනය කෙරෙන අතර නිවස තුළ බිරිඳක්, ගැබ්නියක්, මවක්, මිතුරියක් සහ විශේෂයෙන්ම ගෘහණියක් වශයෙන් එම බහුවිධ භූමිකාවන් හැසිරවීමෙහි ලා පුරාණ කාන්තාව සතු වූ දක්ෂතාවය කෙබඳුද යන්නත්, ස්වාමියා විසින් උපයා සපයා ගන්නා ආදායම් මනා අරපිරිමැස්මකින් යුතුව පාලනය කිරීම, තමන් ද ඒ සඳහා ශ්‍රම දායකත්වය සැපයීම සිදු කළ ගෘහණිය කුටුම්භය තුළ වූ අනේකවිධ අවශ්‍යතාවයන් ස්වෝත්සාහයෙන් පූර්ණය කිරීමට තැත්කළ ආකාරය මූලාශ්‍රගත තොරතුරු මඟින් අධ්‍යයනය කෙරෙයි. ආර්ථික, සමාජ සහ සදාචාර සංවර්ධනය යන අංශයන් ඔස්සේ තම කුටුම්භය මෙහෙයවීම තුළ ගෘහණිය කෙතරම් සාර්ථක වී ඇත් ද යන්න හඳුනාගන්නා අතර කුටුම්භය සහ සමාජය සම්බන්ධ කළ පාලමක් වශයෙන් ඇය කෙසේ කටයුතු කළේ ද යන්න විමර්ශනයට භාජනය වේ.

අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය සැලකිල්ලට ගැනීමේදී බෞද්ධ සාහිත්‍යය, වෙදපොත්, සන්දේශ කාව්‍යය හා සෙල්ලිපි වැනි ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය අසුරින් දත්ත එක්රැස්කර ගන්නා අතර ඓතිහාසික සංසන්දනාත්මක ක්‍රමවේදය (Historical Comparative Method) සහ අන්තර්ගතය විශ්ලේෂණය (Content Analysis) යන ශිල්ප ක්‍රම උපයුක්ත කොට ගනිමින් දත්ත විශ්ලේෂණය කරනු ලැබේ.

3. සාකච්චාව හා ප්‍රතිඵල

3.1 සිංහල බෞද්ධ සමාජයේ කාන්තාව

පෙරදිග සමාජ ක්‍රමයේ මූලික ශිෂ්ටාචාරය වශයෙන් හඳුනාගන්නා ඉන්දු නිම්න ශිෂ්ටාචාරය තුළ කාන්තාව උසස් ස්ථානයක ලා සැලකුණු බව එකී ශිෂ්ටාචාරයෙන් හමුවන මව් දෙවගනගේ මූර්ති සහ මුද්‍රා සාධක තුළින් විවරණය කරගත හැකි වුවත් ඉන්දු නිම්නයේ බිඳ වැටීමෙන් අනතුරුව භාරතයේ බිහිවන වෛදික ශිෂ්ටාචාර සමයේ කාන්තාවට හිමි වන්නේ පහළ සමාජ ස්ථරයකි. හුදෙක් දරුවන් බිහි කිරීම සහ ස්වාමිපුරුෂයාගේ අවශ්‍යතා ඉටුකරමින් නිවස තුළ සියළු කාර්යභාරයන් ඉටු කිරීමේ වගකීම දරාගත් කාන්තාවට සමාජමය වශයෙන් නිදහසක් හිමි නොවීය. කාන්තාව ළමා අවධියේ දී පියා යටතේ, විවාහයෙන් අනතුරුව ස්වාමිපුරුෂයා යටතේ, ස්වාමියාගේ මරණින් අනතුරුව පුත්‍රයින් යටතේ විසිය යුතු යැයි පෙන්වා දෙන මනුස්මෘතිය ඇයට ස්වාධීනත්වයක් ලබා දීම ප්‍රතික්ෂේප කර ඇත (මුණසිංහ, 2001:111). විශේෂයෙන්ම වතුර්වර්ණයන්ගෙන් නිර්මාණය වූ භාරතීය සමාජයෙහි බ්‍රාහ්මණ කාන්තාවන්ට වුව හිමි වූයේ ශුද්‍රයෙකුට හිමි වූ සමාජ තත්ත්වයයි. මේ තුළ කාන්තාව අතිශය පීඩාකාරී ජීවිතයක් උරුමව සිටි බව, පහත දැක්වෙන සුමංගලමාතා හික්ෂුණියගේ ථේරී ගාථාවෙන් අවබෝධ කරගත හැකි වේ.

“සුමුත්තිකෙ සුමුත්තිකෙ සාධු මුත්තිකාමිහි මුසලස්ස,
අභිරිකො මෙ ඡත්තකං වාපි උක්ඛලිකා මේ දෙඬුභං වාති”
(ථේරීගාථාපාළි, 1972:10)

මෙම කාන්තාව මොහොලින් (කෙටිමි පෙළිම් ආදී නිවසේ නානාප්‍රකාර කාර්යයන්ගෙන්) ද, තම නුරුස්නා සැමියාගෙන් ද, දිවි තකා කෙරෙන ඡත්‍රයෙන් ද, අමිහිරි දුගඳ හමන හැලි වළං ආදී කාර්යයන්ගෙන් ද මිදුණු බව දක්වමින් සතුට ප්‍රකාශ කර මෙම ගීය රචනා කර ඇත. භාරතීය හින්දු සංස්කෘතිය තුළ මෙසේ පීඩාවට පත්ව සිටි කාන්තාවට ස්වාධීනත්වයක් ලබා දෙනුයේ බෞද්ධ දර්ශනය තුළිනි. ප්‍රජාපතී ගෝතමීය ප්‍රමුඛ කාන්තා පිරිසට පැවිද්ද ලබා දෙමින් ද, විශාඛාව ප්‍රමුඛ උපාසිකා පර්ෂදයේ වර්ධනයෙන් ද හික්ෂු-හික්ෂුණී, උපාසක-උපාසිකා යන සිව්වනක් පිරිස වශයෙන් සමාජය සංවිධානය වීමත් සමඟ ඇති නැති, ස්ත්‍රී පුරුෂ, පන්ති පරතරය ඉවත් වී ගිහි පැවිදි යන පරතරය පමණක් බෞද්ධ සමාජයෙහි දක්නට ලැබුණි. ඒ අනුව කුටුම්භය තුළ දියණිය, බිරිඳ, මව, මිත්තනිය, ගෘහණිය ආදී වශයෙන් වූ භූමිකාවන් ගණනාවක් දක්ෂ ලෙස හසුරුවමින් ක්‍රියා කළ කාන්තාව බුදු දහම තුළ ප්‍රසංශාවට ලක් ව ඇත. එවැනි ස්ත්‍රීන් පතිපූජිකා, කුලනන්දිනී, ඡත රංජනී, ධර්මචාරිණී සහ උත්තම ස්ත්‍රී වැනි නාමයන්ගෙන් හඳුන්වා ඇති (සද්ධර්මාලංකාරය, 1997:73-764) අතර පුරුෂ පක්ෂය විසින් ඔවුන් ආරක්ෂා කළ යුතු බව පෙන්වා දෙයි. සීගාලෝවාද සූත්‍රය, මධුරක සූත්‍රය, නකුලපිතු සූත්‍රය, සමජීව සූත්‍රය, සප්තභරියා සූත්‍රය(සුජාතාසර සුණ්භා

සූත්‍රය) සහ වතුසංවාස සූත්‍රය යනාදී බෞද්ධ සූත්‍ර දේශනා ගණනාවකින් කාන්තාවන්ට සහ අඹුසැමියන්ට අවශ්‍ය උපදේශ ගණනාවක් පෙන්වා දී ඇත. බුදුරජාණන් වහන්සේ මධුරක සූත්‍ර දේශනාව තුළින්,

“ගෘහපතියනී, මේ එක්ව වාසය කිරීමී සතරක් වෙත්. කවර සතරක් ද යත්, මළකඳක් මළකඳක් සමඟ වාසය කරයි. මළකඳක් දෙවිදුවක් සමඟ වාසය කරයි. දෙවියෙක් මළකඳක් සමඟ වාසය කරයි. දෙවියෙක් දෙවිදුවක් සමඟ වාසය කරයි” (අංගුත්තර නිකාය - 2, 2014:538).

යනුවෙන් පෙන්වා දෙමින් දෙවියෙක් දෙවිදුවක් සමඟ වාසය කරන ආකාරයේ වූ සාර්ථක කුටුම්භ ජීවිතයක් ගත කළයුතු බවට උපදේශ ලබා දුන්හ. මේ අනුව අඹුසැමි දෙදෙනාම ශ්‍රද්ධාවන්තව, සංයමයෙන් යුක්තව, ධාර්මිකව සහ ප්‍රිය වචනවලින් යුක්තව ජීවත් වන්නේ නම් ඔවුන්ගේ වස්තුව වර්ධනය වී සැපපහසු ජීවිතයක් උදාකරගත හැකි බව පෙන්වා දෙන අතර සමාන පැවතුම් ඇති අඹුසැමි දෙදෙනාම මෙලොවත් පරලොවත් සැපවත් වන හෙයින් ධර්මයේ හැසිරෙන ලෙසට නකුල පිතු සූත්‍රය (අංගුත්තර නිකාය - 2, 2014:541) මඟින් දේශනා කර ඇත.

මහින්දාගමනයත් සමඟ මෙම බෞද්ධ මතවාද දේශීය සමාජ සංස්කෘතිය තුළ ස්ථාපිත වීමත් සමඟ ලාංකේය කුටුම්භ ජීවිතය ද හැඩගැසෙනුයේ ඊට අනුගතව ය. මහින්දාගමනයත් සමඟ බුදු සසුන තුළ උපාසිකාවන් වශයෙන් කටයුතු කරන අනුලා බිසව ඇතුළු කාන්තා පිරිස දුමින්දාගමනයෙන් අනතුරුව පැවිදි උපසම්පදාව ලබා ගත්හ. ඒ තුළ දේශීය සමාජය ද හික්ෂු-හික්ෂුණී, උපාසක-උපාසිකා යන සිව්වනක් පිරිසගෙන් සකස් වෙමින් මෙරටට අනන්‍ය වූ සංස්කෘතියක් බිහිකර ගන්නා අතර රාජ්‍යය පාලනයේ පටන් ගෘහ ජීවිතය දක්වාම බුදු දහමෙන් ලත් සාරධර්ම පද්ධතියේ බලපෑම දක්නට ලැබෙයි. ස්වාධීන ජීවිතයකට උරුමකම් කියන දේශීය කාන්තාව දියණියක, බිරිඳක, ගැබ්නියක, මවක සහ ගෘහණියක වශයෙන් තම නිවස තුළ ඉටුකළ යුතු කාර්යභාරයන් ගණනාව පමණක් නොව සමාජයේ එක් සාමාජිකාවක වශයෙන් සහ බෞද්ධ උපාසිකාවක වශයෙන් ඉටු විය යුතු සමාජීය වගකීම් රාශියක් ද නොපිරිහෙලා ඉටු කිරීමට කටයුතු කර ඇත්තේ තමන්ට හිමි වූ ස්වාධීනත්වය භාවිත කරමින් ය.

3.2 ගෘහණියගේ බහුවිධ භූමිකාවන්

මව් පිය සෙවනෙහි හැදී වැඩෙන කාන්තාව විවාහ වී තම ස්වාමියා සමඟ නව ගෘහ ජීවිතයකට ඇතුළු වීමත් සමඟ ඇ වටා ඒකරාශී වන වගකීම් සහ යුතුකම් ගණනාවකි. ස්වාමියා ප්‍රමුඛ නිවැසියන්ගේ ආහාර, සෞඛ්‍යය, ඇඳුම් පැළඳුම් ආදී ඵදිනෙදා අවශ්‍යතාවන් ද, ස්වාමියා, ස්වාමියාගේ මව්පියන් ඇතුළු ඥාති හිතවතුන්ගේ, අසල්වැසියන්ගේ සහ සේවක සේවිකාවන්ගේ සිත් දිනාගනිමින් ඔවුන් විසින් පුරුදු පුහුණු කරන ලද සමාජ සාරධර්ම පද්ධතියට අනුගත වෙමින් ද, බෞද්ධ උපාසිකාවක වශයෙන් ඉටුවිය යුතු වගකීම් ඉටුකරමින් ද, දරුවන් බිහි කිරීම සහ සදාචාරසම්පන්න දරු පරපුරක් දායාද කරමින් ද ඇ තම උර මත දරාගත් වගකීම් සමුදාය නිසි ආකාරයෙන් ඉටු කිරීම මත විවාහ ජීවිතයේ රඳා පැවැත්ම තීරණය විය. සද්ධර්මරත්නාවලියෙහි විශාකා සිටු දියණිය විවාහ කර දීම පිළිබඳ දක්වන කතුවරයා ‘නැදීමයිලන්ගේ ගෙයි රඳා හිඳිනා කල නම් ඇතුළෙන් ගිනි පිටතටත්

නොදිය යුත්තේ ය. පිටතින් ගිනි ඇතුළටත් නොගත යුත්තේ ය (සද්ධර්මරත්නාවලිය, 2011:399). යනාදී වශයෙන් පියා දුන් උපදේශ මත විශාකාව තම ස්වාමියාගේ නිවසේ දී සාර්ථක ගෘහණියක්ව කටයුතු කළ ආකාරය පෙන්වා දෙයි. සප්තභරියා සූත්‍රය මඟින් භායභාවන් සත් දෙනෙකු පිළිබඳව විවරණය කරන බුදුහිමි විශාකා මහෝපාසිකාවට පෙන්වා දී ඇත්තේ ස්වාමියාට වධකයෙකු මෙන් සලකන වධක භාර්යාව, සෙරක මෙන් සලකන වෝර භාර්යාව, ස්වාමියෙකු මෙන් සලකන ස්වාමි භාර්යාව, මවක මෙන් සලකන මාතෘ භාර්යාව, සොහොයුරියක මෙන් සලකන හගිනී භාර්යාව, මිතුරියක මෙන් සලකන මිත්‍ර භාර්යාව සහ සේවිකාවක මෙන් සලකන දාසි භාර්යාව යන භාර්යාවන් සමාජයෙහි දක්නට හැකි බවයි (අංගුත්තර නිකාය -3, 2014:538). සිතාලෝවාද සූත්‍රයේ දී බිරිඳ විසින් ස්වාමියා වෙනුවෙන් ඉටුකළ යුතු පස් ආකාර වූ යුතුකම් සහ වගකීම් පිළිබඳ දක්වා ඇත. හොඳින් කටයුතු පිළියෙළ කිරීම, පිරිවර ජනයාට හොඳින් සංග්‍රහ කිරීම, පරපුරුෂයන් සේවනය නොකිරීම, සැමියා රැස්කළ වස්තුව ආරක්ෂා කිරීම හා සියලු කටයුතුවල දක්ෂ වෙමින් අලස නොවී ක්‍රියා කිරීමයි” (දීඝ නිකාය-3, 2013:1221).

ස්වාමියා විසින් කෘෂි හෝ වෙනත් කර්මාන්තයක නියැලෙමින් නිවසේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීමට වෙහෙසෙන අතරවාරයේ බිරිඳ නිවසේ ඵදිනෙදා පැවැත්මට අවශ්‍ය කුදුමහත් කටයුතු සියල්ලම සම්පාදනය කරමින් ආර්ථික කටයුතු සඳහා ද දායකත්වය දක්වන්නීය. දිනය පුරා වෙහෙසෙන ස්වාමිපුරුෂයාගේ සෞඛ්‍යාරක්ෂාව, පෝෂණ අවශ්‍යතා ඇතුළු සෛෂ්‍ය සියලු අවශ්‍යතාවන් ද ඉටු කරමින් කුටුම්භ ජීවිතයෙහි ඇති සමගිය, සමාදානය මෙන්ම සන්තෘෂ්ටිය රඳවා තබාගැනීමෙහිලා බිරිඳ උත්සුක වන්නීය. සිහලවත්ථුප්පකරණයේ හරිතාලතිස්සගේ කතා වස්තුවෙහි එන බිරිඳ තම ස්වාමියා වෙහෙස වී නිවසට ආ ඇසිල්ලෙහි ඔහුට ආහාර සම්පාදනය කරන අතරතුර, නිවසට පැමිණි හික්ෂුවගේ සහයට හරිතාලතිස්සයන් ද නැවත පිටත්වන අතර ආහාර ගනිමින් සිටි තම ස්වාමියාට ගෙන ආ දිය බඳුන අත නොහැර ඔහු නැවත එන තෙක් රාත්‍රිය පුරා බලා හිඳ ඇත්තේ ස්වාමි භක්තිය ප්‍රකට කරමිනි (ඉතා පැරණි බණ කථා, 2006:8). ගුණවත් සක්‍රීන් සතු පතිභක්තිය පිළිබඳ දක්වන සද්ධර්මරත්නාවලී කතුවරයා මිරිඟු දිය ගෙනවුත් බඳුන් පුරවා තබාගනිමින් ප්‍රයෝජන වින්ද ද අන්‍ය පුරුෂයන් සමඟ සම්බන්ධතා නොපවත්වන බව නන්දිවාණීප වස්තුවේ (සද්ධර්මරත්නාවලිය, 2011:773) දී පෙන්වා දෙයි. තම ස්වාමිපුරුෂයා යම්කිසි ආකාරයකින් සමාජ සදාචාරධර්මයන්ගෙන් දුරස්ථ වේ නම් ඒ පිළිබඳව පැහැදිලි කර දී ස්වාමි භක්තියෙන් යුත් උපදේශිකාවක වශයෙන් කටයුතු කළ ගෘහණියෝ ස්වාමියා යහමඟට ගැනීමට උත්සහ කළේ මාතෘ ගුණයන් ප්‍රකට කරමින් ය. සද්ධර්මාලංකාරයේ එන වානර වස්තුවෙහි ස්වාමිපුරුෂයා විසින් තමන්ට උපකාර කළ වානරයා මරා දැමූ බව ඇසූ භාර්යාව එකී පාපකර්මයෙහි ප්‍රතිවිපාකයන් කවරේ දැයි පෙන්වා දෙමින් තම ස්වාමියා පංචශීලයට අනුගත කිරීමට උත්සහ කිරීම (සද්ධර්මාලංකාරය:1997:750) ඊට නිදර්ශනයක් වශයෙන් ගත හැකි ය.

බිරිඳක වශයෙන් ගෘහ ජීවිතයට යොමුවන කාන්තාවගේ ප්‍රධාන අපේක්ෂාව වන්නේ මවිපදවිය ලබා ගැනීමයි. රෝහණයේ කාවන්තිස්ස රජුගේ බිසව වූ විහාරමහා දේවිය විවාහයෙන් අනතුරුව දරුඵල නොමැතියෙන් විත්ත පීඩාවට පත්ව ‘ස්වාමීනී, මා වඳ වුව, දරු සිරි නැති අපට සම්පත්තියෙන් ප්‍රයෝජන කිම්දැයි (එම:516) ප්‍රකාශ කරමින්

මරණාසන්නව සිටි සාමනේර නමකගෙන් තම කුසෙහි උපදිනා ලෙස අයදින්නට පවා යොමු ව ඇත. විශේෂයෙන්ම දරුවන් නොලත් කාන්තාවන් සමාජයේ අපකීර්තියට බඳුන් වූ හෙයින් විවාහයත් සමඟ දරුවෙකු ද අපේක්ෂා කළහ. දරු කලලයක් කුස පිළිසිඳ ගැනීමත් සමඟ ගර්භණියගේ ඵදිනෙදා ක්‍රියාකාරකම් යම් තරමකින් වෙනස්වන අතර සිදුහත් කුමරු පිළිසිඳගත් මහමායාව උෂ්ණ ආහාර, ශීත ආහාර, කටුක ආහාර ආදිය නොගෙන නින්දේ දී පවා දරුවාට හානියක් නොවන ඉරියව්වක සිටිමින් ගර්භය රැක ගැනීමට මහත් පරිශ්‍රමයක් දරූ බව ප්‍රසව පූජා කථා විස්තර කරන පූජාවලී කතුවරයා සඳහන් කරයි (පූජාවලිය, 1999:131). ගර්භණී මව එක් එක් මාසයේදී ගත යුතු ඖෂධ සහ ආහාර වර්ගත්, ඇයට වැළඳෙන රෝගාබාධයන්ට ප්‍රතිකාරත් දක්වමින් ගර්භණී විකිත්සා නමින් වෙදපොත් රචනා වී ඇති අතර (සාරාර්ථ සංග්‍රහය, 1987:190-213) පැරැන්නන් ඵදිනෙදා ආහාරයට ගත් මී පැණි, සීනි, එළකිරි, ඇල්සහල්, වෙඬරු, ගිතෙල් සහ උළු කැඳ යනාදිය ගබ්සාවීම් වළක්වා ගර්භණීන්ගේ පෝෂණ වර්ධනයට (යෝග්‍රත්නාකරය 1, 1996:41-43) හේතුවන බව දක්වා ඇත. කුස ඔත් දරුවාගේ පෝෂණයට අවශ්‍ය ආහාර වර්ග තෝරා බේරා ගත් ගැබ්නිය තම ඵදිනෙදා ක්‍රියාකාරකම් පවා සීමා කර ඇත. නමුත් දරු ගැබ දරාගත්තේ වුව ඇය තමාගෙන් නිවසට ඉටුවිය යුතු වගකීම් පැහැර හැරියේ නැති වග සද්ධර්මරත්නාකරයේ එන චිත්තහස්ත ස්ථවිර කථා වස්තුවෙන් හඳුනාගත හැකි වේ. එහි එන ගැබ්ණී කාන්තාව තම සැමියා ගොවිතැනෙහි නිරත වී නිවසට එන විට ‘මෝල් කොට විඩාව තමා බවත් නොදන අපර හරව වැද හෙවත්නීය’ (සද්ධර්මරත්නාකරය, 2001:425) යනුවෙන් දැක්වීමෙන් සැමියාට සහ නිවැසියන්ට ආහාර පිළියෙළ කිරීමේ වගකීම කෙතරම් ශාරීරික අපහසුතා මධ්‍යයේ වුව ඇය විසින් පැහැර නොහැරී බව අවබෝධ කරගත හැකි වේ.

පුරාතන කාන්තාව නූතනයේ මෙන් එක් දරුවෙකු හෝ දෙදෙනෙකුට සීමා නොවී දහයකට වැඩි දරුවන් ගණනක් බිහි කරමින් එම සෑම දරුවෙකු ම පාහේ නිරෝගී සහ සාදාචාර ධර්මයන්ට අනුගත දරුවන් වශයෙන් සමාජගත කළහ. පඬුවස්දෙව් රජුගේ බිසව වූ හද්දකච්ඡායනාව දරුවන් එකොළොස්දෙනෙකු (මහාවංසය, 2012:9:1:40) බිහිකළ අතර මුට්ඨිව රජුගේ අගමෙහෙසියට දරුවන් දොළොස්දෙනෙකි (දීපවංසය,1970:181). මූලාශ්‍රය අධ්‍යයනය කිරීමෙන් මෙසේ පුරාණ කාන්තාව දහයකට වැඩි දරුවන් පිරිසක් නිරෝගීව බිහිකර හදා වඩා ගත් බව හඳුනාගත හැකි අතර ඇය දරුවන් වැදීමෙන් කිසිදාක සෑහීමකට පත් නොවූ බවද දක්වා තිබේ (කාව්‍යශේඛරය, 2006:265). තම දරුවන්ගේ පෝෂණය පිළිබඳව මහත් සැලකිල්ලක් දැක්වූ පුරාණ මව ඒ සඳහා විශාල පරිශ්‍රමයක් දරා ඇත. “අනුන්ගේ ගෙවල්වල බැලමෙහෙවර කොට තම දරුවන් පෝෂණය කළාය”(සීහලවත්ථුවේ සිංහල අනුවාදය: 2006:76) යනුවෙන් හංකාලාවගේ කථා වස්තුව දක්වන සීහලවත්ථුවස්පකරණය සඳහන් කරනුයේ එහෙයිනි. දරුවන් සදාචාරධර්මයන් සපිරි පුද්ගලයන් වශයෙන් සමාජය සමඟ ගැටීමට අවශ්‍ය දැනුම සහිත ව වර්ධනය කිරීමේ වගකීම ද තමන් සතු වූ හෙයින් මව්වරු තම දරුවන් සමඟ නිතර නිතර වෙහෙර විහාරස්ථාන වෙත ගොස් දාන මානාදී පින්කම්වල යෙදුනහ. සාලිරාජ වස්තුවෙහි එන සුමනා නම් දූරිය කැට්ටි විහාරයට යන මවගේ අපේක්ෂාව වූයේ තම දරුවා ආගම දහමට යොමු කිරීම වූ අතර තමන්ට පෙර නිවසට පැමිණි දියණිය බත් උළු විසිර යන පරිදි නිවස අපිරිසිදු කර තිබූ හෙයින් ඇට,

“එම්බල වණ්ඩාල කෙල්ල, මාගේ ගෙය කුමක් පිණිස දූෂ්‍ය කෙරෙයිදැයි...”

යනාදී වශයෙන් තරවටු කරණයේ ඇති හික්මවාගනු පිණිසය (සද්ධර්මාලංකාරය, 1997:634-635). දුටුගැමුණු සහ සද්ධාතිස්ස යන කුමාරවරුන් බුදු දහමට නැඹුරු කිරීමටත්, දරු දෙදෙනා අතර සමගිය වර්ධනය කිරීමටත් විහාරමහා දේවිය ඔවුන් දෙදෙනා ශපථ කරගනුයේ (මහාවංශය, 22:79-81:95) ඔවුන් අනාගත රාජ්‍යය පාලකයන් වශයෙන් ගුණධර්ම දත් ධාර්මික දරුවන් කරනු අටියෙනි. දරුවන්ගේ විවාහයෙන් පසුව වුව ද ඔවුන් පිළිබඳව සොයා බලමින් ඔවුන්ගේ යහපත සලසනු පිණිස මව්වරුන් ඇපකැප වූ අතර චිත්තහස්ථ ස්ථවිර කථා වස්තුවේ එන මව තම දියණියගේ සැමියා සත් වාරයක්ම දියණිය හැර දමා පැවිදි වීමට ගිය හෙයින් බිය වී හත්වැනි වාරයේ සැමියා කළකිරීමට පත්ව එසේ පළා යනු දැක දියණියට අවවාද දෙනුයේ “කාලකණ්ණිය, නැගී සිටුව තිගේ වල්ලභයා තී වැද හොත් අපරහර දැක කලකිරී දෝ හෝ විහාරය බලා නික්මින” (සද්ධර්මරත්නාකරය, 2007:388.) යනුවෙනි. මෙසේ දරුවන් ගර්භයේ පිළිසිඳ ගත් දා සිටම ඔවුන් හැදී වැඩී විවාහ කරදීමෙන් අනතුරුව ද මව්වරු තම දරුවන් වෙත දැඩි අවධානයකින් යුක්තව සිටියහ.

නූතනයේ මෙන් රැකියාවන් සමඟ කාර්යබහුල නොවූ පුරාණ ගෘහණියට තම අසල්වැසියන් සහ ඥාති හිතමිත්‍රාදීන් සමඟ මනා වූ මිතුරු සම්බන්ධතා පැවැතිවීමට කාල අවකාශය හිමි විය. දුර බැහැර සිටින නැදියන් දැකබලා ගැනීමට ඔවුහු විවිධ කැවිලි වර්ග ද සාදාගෙන ගිය බව හඳුනාගත හැකි සාධක සාහිත්‍යය මූලාශ්‍ර තුළින් හමු වේ. පණ්ඩුකාභය ළදරු කුමරුවා රැගෙන පලා යන සේවිකාව කුමරුගේ මාමාවරුන්ට ප්‍රකාශ කරනුයේ තම දියණිය දැකීමට යන බවත් ඇයට කැවුම් රැගෙන යන බවත්ය (මහාවංසය, 10:1-4:42). මච්ඡරියකෝසිය සිටාණන්ගේ කථා වස්තුවෙහි එන සිටු දේවිය කැවුම් පිසින්තට සුදානම් වනුයේ තම අසල්වැසි සියලු හිතවතුන් සමඟ බෙදා ගැනීමේ අපේක්ෂාව ඇතිව වීම (සද්ධර්මරත්නාවලිය, 2011:376) ද ඔවුන් හැකි පමණ ආහාරපාන ආදිය ද අසල්වැසියන් සමඟ බෙදා හදාගත් බව අවබෝධ කරගත හැකි වේ. බැමිණිතියා සාගතය අවස්ථාවේ හික්ෂුවකට තම ශරීර මාංශය දන් දීමට තැත් කළ පිණිත් පහළ වූ දිව්‍ය ආහාරයෙන් “ඒ පර්වත ප්‍රාන්තයෙහි වාසය කරන මනුෂ්‍යයන් ද, සෙසු දුගීමගී යාවකයන් ද දිව්‍ය ආහාරයෙන්ම සන්තර්පණය කරමින්...” (සද්ධර්මාලංකාරය, 1997:668) පින් දහම් කළ යුවළක් පිළිබඳව සද්ධර්මාලංකාරය සඳහන් කරන අතර පුරාතන අවධියේ ගෘහණියන් තමන් සතු ද අන් අය සමඟ බෙදාහදා ගනිමින් සුභදැයිලීව සමාජ සත්කාර්යයන්ට ද සහභාගී වූ බව හඳුනාගත හැකි වේ.

ආරෝග්‍යශාලා අවම වූ කාල පරිච්ඡේදයක තම නිවැසියන්ගේ රෝගාබාධයන්ට කළ යුතු වූ පිළියම් හඳුනාගෙන සිටි ගෘහණිය සියළු දරුවන් නිරෝගීව සමාජයට දායාද කළාය. බත ප්‍රධාන ආහාරය වූ බැවින් ද සහල් සුලභ වූ බැවින් ද බත් ආහාරයට ගත් පුරාණ කාන්තාව කොස්, පළා වර්ග, උඳු, තල ආදී ආහාර ද දිනපතාම පාහේ ආහාරයට එකතුකරගැනීම හේතුවෙන් ඔවුන්ගේ තනකිරි වර්ධනය (සාරාප්ථ සංග්‍රහය, 1987:93-94) වී ළදරුවන්ගේ පෝෂණ අවශ්‍යතාවය සම්පූර්ණ වූ අතර ස්වභාවික පෝෂණ ගුණයන්ගෙන් යුත් ආහාරපාන ආදිය පිස නිවැසියන්ගේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය නංවාලීමට පුරාණ කාන්තාව නිරායාසයෙන්ම යොමු වී ඇත. නිරතුරුවම වෙහෙස වන සිය සැමියාට සාත්තු සේවිකාවක වෙමින් ඇප උපස්ථාන කළ ගෘහණිය පිළිබඳව “වෙස්වලාගෙන ගොයම් කපා වෙහෙස වී ආ ස්වාමියා උණු වතුරෙන් නාවා අත් පා මැඬිම් කළාය” වැනි උද්දාන තුළින් පැහැදිලි

වේ (සීහලවත්ථුවේ සිංහල අනුවාදය, 2006:28). ස්වාමියා පමණක් නොව තම සැමියාගේ මව්පියන්ට ද ඇප උපස්ථාන කළ අතර තම නිවසට ආ දුටුගැමුණු රජුගේ පා සෝදා තමන් පිසූ ආහාර සියතින්ම පිළිගන්වමින් අශෝකමාලාව සංග්‍රහ කර ඇත්තේ එකී ගෞරවය ප්‍රකට කරමිනි (එම, 25).

කුටුම්භය තුළ එකිනෙකා අතර මනා සබැඳියාවක් ඇති කිරීමෙහිලා ගෘහණිය විසින් ඉටු කළ කාර්යභාරය ද ඇගේ ගෘහ කළමනාකරණයේ වැදගත් වූ අංගයකි. දිනය පුරා නිවසින් බැහැරව ආර්ථිකමය කාර්යයන්හි නිරතවන සැමියා සහ දරුවන් අතර ඇති සම්බන්ධතාවය දුරස්ථ නොවී පවත්වාගැනීමටත් දරුවන්ට තම පියා හට ගරු සරු දැක්වීමට පුරුදු පුහුණු කිරීමටත් මව්වරු උනන්දු වූහ. ගිරිකණ්ඩසිවගේ දියණිය වූ ස්වර්ණපාලී කුමරිය (මහාවංසය, 10:32,43) තම පියාගේ දිවා ආහාරය රැගෙන යන්නේ ද, සුඛ රජුගේ දියණිය (එම, 35:104,154) තමන් ඇතිදැඩි කළ පියාණන්ට දිවා ආහාරය රැගෙන යන්නේ ද මෙසේ කුටුම්භය තුළ එකිනෙකා අතර වර්ධනය වූ සහයෝගීතාවය ප්‍රකට කරමිනි. මව්පියන් දෙදෙනා කර්මාන්තයට ගිය පසු නිවසේ කටයුතු දරුවන්ට බාර කරමින් දරුවන්ගේ සහය කුටුම්භයේ සාර්ථකත්වය සඳහා යොදාගත් ගෘහණියන් එම දරුවන් සමාජ සම්බන්ධතා කෙරෙහි යොමු කරවා ඇති බව සීහලවත්ථුවේ මහානාග තෙරුන්ගේ කථාවෙහි එන කපු නෙළුමට යන මව්පියන් තම දියණියට දානය සකස්කර හික්ෂුවට පූජා කිරීමට (සීහලවත්ථුවේ සිංහල අනුවාදය, 2006:75) බාර කිරීමෙන් පැහැදිලි වේ. තම දරුවන්ට ද කුටුම්භ පෝෂණය සඳහා අවශ්‍යය ශ්‍රම දායකත්වය ලබා දීමට පුරුදු පුහුණු කරවූ බව කිංචි සංඝා වස්තුවෙහි මව්පියන් කිංචි සංඝාවට සුප ශාස්ත්‍රය පුහුණු කිරීමෙන් (සද්ධර්මාලංකාරය, 1997:708) ද, සංඝාභූත මිත්‍ර ස්ථවිර කථාවෙහි එන මහඵ මව දියණියට ආහාර පිසීමට නියම කිරීමෙන් (සද්ධර්මරත්නාකරය, 2007:352) ද හඳුනාගත හැකි වේ.

3.3 ගෘහණියගේ ආර්ථික කළමනාකරණය

ගෘහීය ආර්ථික කළමනාකරණය විෂයෙහි කාන්තාවගේ ඥාන සම්භාරය පිළිබඳ විමසීමේදී මූලාශ්‍රයගත සාධක ගණනාවක් ඉස්මතු කොට දැක්විය හැකි ය. තෝනිගල සෙල්ලිපියෙන් සනාථ වන අන්දමට අනුරාධපුර අවධියේ වැසියන් තම පරිභෝජනයෙන් පසු යම්කිසි ධාන්‍ය කොටසක් බැංකු ක්‍රමයක් හා සමාන ස්ථානයක තැන්පත්කර එයින් ලැබෙන පොළියෙන් අරියවංශ පූජාව කරවා ඇත (*Epigraphia Zeylanica, III:1994:177-178*). මෙසේ ධාන්‍ය තැන්පත් කිරීමට පුරුෂයාගේ දක්ෂතාවය පමණක් නොව ගෘහණියගේ මනා අරපිරිමැස්ම ද හේතු වූවා නිසැකය. කමතේ ගොයම් මැඩ අවසන් වූ පසුව පිදුරු ගස්හි ඉතිරිවන වී පවා අපතේ නොයවා එක්තුකර ගැනීමට පුරාණ කාන්තාව යොමු වූ බව සීහලවත්ථුවේ චුල්ල උපාසිකාවගේ කථා වස්තුවෙන් පැහැදිලි වේ (සීහලවත්ථුවේ සිංහල අනුවාදය, 2006:72). කෘෂි ආර්ථිකය ප්‍රධාන ජීවනෝපාය කරගත් පැරැන්නන් මඩ ගොවිතැන, හේන් ගොවිතැන සහ ගෙවතු වගාවන් මත පදනම්ව තම ආර්ථිකය ශක්තිමත් කරගත් අතර වෙළෙඳාම සහ විවිධ වෘත්තීන් ද දක්නට හැකි විය. ස්වාමිපුරුෂයා මෙසේ ආර්ථික කටයුතුවල නියැලෙන විට ගෘහණිය නිවසේ සියළු කාර්යයන් පරිපාලනය කළා පමණක් නොව තමන්ට හැකි සෑම අවස්ථාවකම ස්වාමියාට සහය දැක්වූවාය. ස්වාමියා විසින් උපයාගන්නා ආදායම පවුලේ පරිභෝජනයෙන් ද, හික්ෂුණ්ගේ දානමානාදියෙන් ද,

හිතවතුන් සහ යාවකයින්ට දීමෙන් ද අනතුරුව අතිරික්ත කොටසක් තැන්පත්කොට අනාගත අවශ්‍යතාවන් සඳහා ඉතිරිකර ගැනීමට පුරාණ ගෘහණියන් යොමුව සිටිය හ.

සිහලවත්ථුප්පකරණයේ එන කම්බුද්ධ උපාසකයාගේ බිරිඳ කුඹුරේ සිටින තම සැමියාට බිත්තර වී සහ දිවා ආහාරය රැගෙන යන (එම, 85) අතර සද්ධර්මරත්නාකරයේ පූර්ණක නම් දුගියා සී සානා ස්ථානයට ඔහුගේ බිරිය බත් මාළු පිසගෙන ගිය බව (සද්ධර්මරත්නාකරය, 2007:425) දක්වා තිබීමෙන් කෘෂිකර්මාන්තයෙහි නිරතවන තම ස්වාමියාගේ ආහාර අවශ්‍යතාවන් සැපයීම ගෘහණියගේ එදිනෙදා ජීවිතයේ ප්‍රධානතම කාර්යයක්ව පැවති බව අවබෝධ වේ. මෙසේ කෙතට හෝ හේනට යන ගෘහණිය තම සැමියාට උපකාර කිරීමට ද අමතක නොකළාය. ගෘහණියන් ද කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා දායකත්වය දැක්වූ අවස්ථා සුලබය. එක් දුගී කාන්තාවක් කොංගු නම් ධාන්‍ය පිරවූ ලබුකැටයක් ගෙන කෙතට ගොස් ඇත්තේ එම ධාන්‍ය වැපිරීමේ කාර්යයටයි (සිහලවත්ථුවේ සිංහල අනුවාදය, 2006:99). තවද කාන්තාවන් වජ්‍යමුල් උත්සවවලට සම්බන්ධ වෙමින් වැපිරීමේ කාර්යයට දායකත්වය දැක්වූ බව ද හෙළි වේ (සද්ධර්මාලංකාරය, 1997:793). සද්ධාතිස්ස රජුගේ බිසව රජු සමඟ එක්ව “ගොයම් මැඩ පිදුරු ඉවත දමා...(සිහලවත්ථුවේ සිංහල අනුවාදය, 2006:28)” යනුවෙන් සඳහන් කිරීමෙන් ද, දුප්පත් මිනිසෙක් තමන්ගේ භාර්යයාව සමඟ “කළවිටිවලැ බොල් කඳු පොළමින් පිදුරු සළමින් මහන් වූ දුකින්...” (සද්ධර්මාලංකාරය, 1997:778) ධාන්‍යය රැස්කළ බව සඳහන් කිරීමෙන් ද ගෘහණිය බැත පැහීමට ද දායක වූ බව පැහැදිලිය. කුඹුරු ගොවිතැනේදී ස්වාමියාට සහයක් වශයෙන් කෙත් රැකීමේ යෙදුනු ඇල්ගෙවිලියන් පිළිබඳව සඳහන් කරන සන්දේශය කාව්‍යයන්හි,

“සලා දුලා පියොවුරු තඹර රොන් රන
පුලා නිලා උපුලන් ලා ගෙනා කනන
කලා පිලා නොව ඇල් ගෙවි කෙළින ඉත
බලා පලා යව අස්වන් ගුරුළු කෙත”

(සැලලිහිණි සන්දේශය, 2001:37:92)

යනුවෙන් දක්වන අතර සැටදා, සුවඳුල් ආදී කෙත් රකින ගෙවිලියන් (කෝකිල සන්දේශය, 2009:214:151) ද, රතු නෙළුමන් සවන ගවසාගෙන සිටින ඇල් ගෙවිලියන් (ගිරා සන්දේශය, 2009:76:53) ද, වරළස මල් ගවසා සිටින ඇල් ගෙවිලියන් (තිසර සන්දේශය:125:52) ද වර්ණනාවන්ට පාත්‍ර වී සිටිති. මේ අනුව කෙත් රැකීම සඳහා ද ගෘහණියන් තම ශ්‍රම දායකත්වය ලබා දී ඇති බව තහවුරු වේ. ඇතැම් ගෘහණියන් තම කුඩා දරුවන් ද රැගෙන කෘෂි භූමීන් හි සැමියාගේ සහයට ගිය බවට (සද්ධර්මාලංකාරය, 1997:557) තොරතුරු සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රයන්හි සඳහන් වේ.

ස්වාමියා විසින් නෙළාගන්නා අස්වැන්න ගෘහස්ථයේ සමාජිකයින් පෝෂණය සඳහා අරපිරිමැස්මෙන් සකසා දෙන අතරතුර අස්වැන්නෙන් නොඉඳුල් මුල් කොටස මහාසංඝයා උදෙසා සකසා පූජා කළේ ය. ථේරී ගාථාවන් හි දැක්වෙන එක් කාන්තාවක් කුඹුරෙන් හැල් වී නෙළා ඒවා සකස්කර කුඹුරේ වූ පැලේ සිටම විළඳ බැඳ හික්ෂුන් පන්සියයකට පූජාකර තිබේ (ථේරීගාථා පාළි, 1972:185). සිහලවත්ථුප්පකරණයේ ගෘහණියන් විසින් වී කොටා දහයියා සහ සුඹුල් ඉවත්කර ආහාර පිළියෙළ කළ අවස්ථා කථා වස්තූන් කිහිපයකම

හඳුනාගත හැකි වේ (සීහලවත්ථුවේ සිංහල අනුවාදය, 2006:28,85,124). නෙළාගත් ධාන්‍ය අව්වේ වේලා කල්තබා ගන්නා ක්‍රමවේද හැසිර ස්ත්‍රී දැකිත්ම ය (මහාවංසය, 21:27-28:90). දුර්භික්ෂ සමයන් හි පරිබෝජනයට අව්වේ වියලා සකස් කළ වී තැන්පත්කර තැබූ ඇබක් වෙනුවට අල වර්ග සහ ගෙඩි වර්ග ආදිය එදිනෙදා ආහාරයට ගැනීමට යොමු වූ බව සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රයගත කථාවස්තූන් හරහා අවබෝධ කරගත හැකි වේ (සීහලවත්ථුවේ සිංහල අනුවාදය, 2006:125). මෙසේ ස්වාමියා විසින් රැස්කරගන්නා ධාන්‍ය අරපරිස්සමින් පරිහරණය කිරීමේ වගකීම ගෘහණියගේ භාරයේ වූ හෙයින්ම දරුවන්ගේ ද, ඉවුම් පිහුම් කටයුතු ද ඇතුළු නිවසේ විවිධ කාර්යයන් අතරමැද වුව ධාන්‍ය සකස්කිරීමෙහි ද නිරත වීමට කාන්තාවෝ උත්සුක වූහ.

නිවසට අවශ්‍ය එළකිරි, ගිතෙල්, දී කිරි, යොදය සහ වෙඬරු ආදී පස්ගෝරසයන් සකස්කරගත් පුරාණ ගෘහණිය කිරි දෙවීමෙහි නිපුණ වූ බව සීහලවත්ථුවේ එන හංකාලාවගේ කථා වස්තුවෙන් (සීහලවත්ථුවේ සිංහල අනුවාදය, 2006:78-79) හඳුනාගත හැකි වේ. ඇය නිවැසියන්ගේ යැපීමට අවශ්‍ය ආහාර ද්‍රව්‍ය මුළුතැන්ගෙයි තැන්පත් කරගත් බව “ගෙයි අසවල් තැන නැවුම් සැලියෙහි පෑර පැස තුබූ සුදුහාල් සාලෑ, අසවල් තැන කිරියෑ, අසවල් තැන සැලියෙහි කකාල පැණිය” (සද්ධර්මරත්නාකරය, 2007: 352) යනාදී වශයෙන් හදිසි අවස්ථාවකදී වුව ප්‍රයෝජනයට අවශ්‍ය ආහාර ද්‍රව්‍ය ඇය සතු වූ බව දක්වයි. මීට අමතරව උක් ගසින් උක් පැණි වෙන්කර ගැනීමට දක්ෂ වූ කාන්තාවන් සිටි බව “මී උක් වත්තට ගොස් උක් ගසක් කඩා පැණි ගැනීම සඳහා මිරිකා..” (සීහලවත්ථුවේ සිංහල අනුවාද, 2006:115) යන පාඨයෙන් හෙළිවේ. භාතිකාභය රජු රුවන්වැලි සෑ මළුවෙහි මී තෙල් යෙදූ පහන් පූජාවක් සිදුකළ බවට සඳහන්වන (මහාවංසය, 34:55-57,147) අතර මෙසේ මී එළ එකතුකර නිවසට අවශ්‍ය තෙල් නිෂ්පාදනය කිරීමේ කාර්යය ගෘහණියගේ වගකීමක් වන්නට ඇත. ස්වාමියා විසින් වරින්වර දඩමස් නිවසට ගෙන ආ විට අතිරික්තය කල්තබා ගත හැකි සේ සැකසීමට ගෘහණිය දක්ෂ වූ අතර එක් ස්ත්‍රියක් වසරක් පුරා තරක් නොවී තබාගත හැකි ආකාරයට මස් පිසූ බවට සාක්ෂි හමු වේ (සීහලවත්ථුවේ සිංහල අනුවාදය, 2006:113)

නිවැසියන්ට අවශ්‍ය ඇඳුම් පැළඳුම් නිර්මාණයට අවශ්‍ය කපු කැට එයින් ඇඳුම් මැසීම අනුරාධපුර අවධියේ පටන්ම ගෘහණියගේ වගකීමක් ව පැවති බව චිප්පගේ ලංකාගමනය අවස්ථාවේ කුවේණිය විසින් කපු කටිමින් සිටීමෙන් හඳුනාගත හැකිය (මහාවංසය, 7:11-12,34). විශේෂයෙන් ම හික්ෂු විනය දේශනා කරන බුදු හිමියන් පිඬුසිඟා වඩින හික්ෂුවක් යම් නිවසක මිදුලෙහි වැඩසිටිය යුත්තේ ගෘහණිය කපු නූලක් සකස්කරන වේලාවට සමාන කාලයක් පමණක් බව පෙන්වා දී ඇත (මුණසිංහ, 2001:84). මෙසේ විනය නීතියක් පැනවීමෙන්ම කාන්තාව සුක්ෂම කාර්යයක් වූ කපු කැටීමෙහි කෙතරම් දක්ෂ වීද යන්නත්, ඉතා ඉක්මනින් නූලක් නිර්මාණය කිරීමේ හැකියාව ඔවුන් සතු වූ බවත් හෙළිවන අතර මෙහෙයින්ම ලංකාවේ සෑම ගෘහණියකම පාහේ කපු කැටීමෙහි දක්ෂ වූවන්ය යන්න අවබෝධ කරගත හැකි වේ. නිවැසියන්ගේ සියළු අවශ්‍යතාවයන් සැපයීමෙහිලා සකසුරුවම් භාවය ගෘහණියක සතු අනිවාර්ය ලක්ෂණයක් වී ඇත.

බත ප්‍රධාන ආහාරය කරගත් පුරාණ ශ්‍රී ලාංකිකයෝ හේන, කුඹුර, වැව, මහ කැලය සහ ගෙවත්ත වටා විහිදී ගිය ආහාර රටාවකට අනුගතව සිටි හෙයින් මෙහි වූ විවිධ ආහාරවල ඇති පෝෂණ ගුණයන් එක් පිඩක් කොට නිවැසියන් වෙත ලබා දීමේ මනා දැනුමක් පුරාතන

කාන්තාවන් සතු විය. ඇතැම් අවස්ථාවල සුප ශාස්ත්‍රය ප්‍රගුණ කිරීම දැරියන් විසින් උගත යුතු කලාවක් වශයෙන් පැරැන්නන් පිළිගත් බව කිංචි සංඝා කුමරියට ඇගේ මව්පියන් විසින් සුප ශාස්ත්‍රය අභ්‍යාස කරවීමෙන් (සද්ධර්මාලංකාරය, 1997:708) ද, සෝරෙයා සිටු කුමරු ගැහැණු රුවක් ලැබූ පසු සුප ශාස්ත්‍රය උගැන්මට දිසාපාමොක් ඇඳුරු සමීපයට යන ආකාරයට ගමන් කිරීමෙන් (සද්ධර්මරත්නාවලිය, 2011:340) ද හඳුනාගත හැකි වේ. තම පුත්‍රයාට භාර්යයාවක සොයන මව්පියන් නිවසේ සකලවිධ කටයුතු සඳහා දක්ෂ ලේලියක අපේක්ෂා කර ඇති බව කාලි යකින්නගේ කථා වස්තුවෙහි සඳහන් වේ (එම, 101). මෙම ගෘහණියන් එකම ද්‍රව්‍යය විවිධ ආකාරයෙන් පිසීමට දක්ෂ වූහ. කුඩා දරුවන් සිටින මව්වරුන් දරුවන් සඳහා වෙන් වූ ආහාරයක් සකස්කර ඇති අතර,

“පළමු පිළියෙල කොට තිබූ කැඳක් අවුළක් නැති හෙයින් ගෙයි බාලයන්ට පිළියෙල කළ ආහාරය දී කිරි, තෙල්, පැණි, සකුරු එක්කොට පාත්‍රවල බහා පිළිගැන්වූහ.” (සද්ධර්මාලංකාරය, 1997:794)

යනුවෙන් සද්ධර්මාලංකාරයෙහි දැක්වෙන ආකාරයට එම ආහාරය තෙල්, කිරි, පැණි ආදිය අවම වූ පෝෂණ ගුණය රඳවාගත් ආහාරයක් වන්නට ඇතැයි නිගමනය කළ හැකිය. විශේෂයෙන්ම දානයක් වශයෙන් හික්ෂුන් වහන්සේලාට පූජා කරන ආහාර පැණි, සකුරු, තෙල් ආදිය යොදා රසමසවුළු සමඟ පිළියෙල කළ ද එදිනෙදා නිවැසියන්ගේ ආහාරය එතරම් විශදම් අධික ලෙස සකස් නොකරන්නට ගෘහණිය සතු වූ අරපිරිමැස්ම ද හේතු වන්නට ඇත.

නිවසට පැමිණි ආගන්තුකයන් සඳහා ද ප්‍රණීත ආහාර වට්ටෝරුවක් පිළියෙල කිරීම ගෘහණිය සතු වගකීමක් වූ බව “අශෝකමාලා දේවී තමන් සිය අතින් පිළියෙල කරන ලද නොයෙක් රසමසවුලෙන් යුක්ත වූ සුවඳ හැල් සාලේ බත් රජපුරුවන් පෙරට තබා තුමුම බත් අනුභව කරවූහ.”(එම:638) යන්නෙන් පැහැදිලි වන අතර ඒ හරහා ගෘහණිය බොහෝ පිරිසකගේ සිත දිනාගන්නා නිසැකය. පිණ්ඩපාතයේ වඩින හික්ෂුවකට වුව හැකි ඉක්මනින් දානය සකස්කර දීමට දක්ෂ වූ ගෘහණියෝ එසේ දානයට නිවසේ ඇති ප්‍රණීතම ආහාරය ලබා දීමට පසුබට නොවූහ. “වහ වහා ගෙට වැද තෙල් ඇතිලියක් උඳුනෙහි තබා සුවඳ ගිතෙල් වත්කොට කාඩි බත් සෝධා හැර ගිතෙලින් බැද...” (එම, 84) යනාදී වශයෙන් තම පරිභෝජනයට පිසගත් බත නැවත රස මසවුළු යොදා සකස්කර හික්ෂුණට පූජා කරමින් ඔවුහු තෘප්තිමත් වූහ. තම නිවසට පැමිණෙන වෙළෙඳ, යාවක ආදී පිරිසට ද හැකි පමණ ආගන්තුක සත්කාර කිරීමට ලාංකේය ගෘහණිය උත්සහ කර ඇත්තේ බුදු දහමේ ආභාසය ලත් සංස්කෘතියට ඔවුන් අනුගත වූ බැවිනි. තම නිවසට ආ වෙළෙන්දෙකු දිනය පුරා කුසගින්නේ සිටි බව ඇසූ කාන්තාවක් “අතට පැන් දී ඉන්ට සලස්වා මී හට හැල් සාලේ බතක් ලා සුවඳ ගිතෙල් හා සමඟ මොනර මසක් එළවූයේ”(එම,495) යි සද්ධර්මාලංකාරය සඳහන් කරයි.

විවිධ කර්මාන්තයන් හී යෙදෙමින් නිවසේ සමාධිය සැලසූ ස්වාමිපුරුෂයාගේ පෝෂණය පිළිබඳ විශේෂ සැලකිල්ලක් දැක්වූ ගෘහණිය දහවල් ආහාරය වැඩබිමට ගෙන යෑම තම දෛනික රාජකාරියක් කරගත් අතර ආහාර හිඟ අවස්ථාවන්වල තම සැමියාගේ ආහාර අවශ්‍යතාව සම්පූර්ණ කිරීමට ඔවුහු බොහෝ කැපවීම් කළහ. සද්ධර්මරත්නාවලියේ

සෝෂක සිටාණන්ගේ කථා වස්තුවෙහි එන ගෘහණියක් “එළඟිතෙල් උඟ දිසාවට නමාලා තොමෝ එළඟිතෙල් මද දිසාවෙන් බත් මදක් කැව. සෑම බොහෝ කොට බත් කා...”(සද්ධර්මරත්නාවලිය, 2011:204) යනාදී වශයෙන් දක්වන්නේ එබැවිනි. ශ්‍රමය වගුරුවන සිය ස්වාමියා වෙනුවෙන් “දෙදෙනා යැපෙන පමණකටත් ආහාරයකට ආධාරයක් නොම ඇති හෙයින් පණ්ණම්බලියාගු නම් ඇඹුල් කැඳක් පිස තබා...”(සද්ධර්මරත්නාකරය, 2007:421) තමන් ලත් සුළු දෙයින් වුව ස්වාමියාගේ පෝෂණය සලසා ඇත.

පුරාතන කාන්තාවන් සකස්කළ ආහාරයන් අතර බත් සහ කැඳ ප්‍රධානත්වයක් ඉසිලූ බව සාහිත්‍යය ග්‍රන්ථයන් අධ්‍යයනය කිරීමෙන් අවබෝධ වේ. මෙසේ බත් පිසීමේ දී ද විවිධ රසයන්ගෙන් සහ ගුණයන්ගෙන් යුත් බත් පිසීමට ගෘහණියෝ දක්ෂ වූහ. කිරිපිඬු හෙවත් කිරිබත්, කාචි බත්(සද්ධර්මාලංකාරය, 1997:635), සුවඳ හැල්බත් ආදී වශයෙන් බත් විවිධාකාර වූ අතර එය රස කරන්නට පැණි, ගිතෙල් (සද්ධර්මරත්නාවලිය, 2011:204), කිරි (මහාවංසය, 2012:37:125:168) ආදිය යොදා පිසගත් හ. මහාවංසයේ එන එක් ස්ත්‍රියක් තැඹිලි කිරෙන් පිසූ බතක් ගිතෙල් මුසු කර සකස්කළ බව (එම, 39:17:181) සඳහන්වන අතර බතට අමතරව කුරක්කන්, තල, මුං, කවුපි, ආදී ධාන්‍ය වර්ග (වෛද්‍යක සාරාථ්ථ සංග්‍රහය:1987:90-104) ද ආහාරයට ගත් බව මූලාශ්‍රයන් හි සඳහන් වේ. පෙරිමියන්කුලම ලිපියේ “මතෙරමජීබක”(අමරවංශ හිමි, 1969:118-119) යනුවෙන් මත්ස්‍ය බද්දක් ද පනවන්නට ඇත්තේ සමකාලීනව මත්ස්‍ය ආහාර ගැනීමට ජනතාව යොමු වී සිටි හෙයිනි. සාලිරාජ කථා වස්තුවෙහි තෙල් මස, මධු මස, පෙන මස, අඟුරු මස සහ තෙල් මිරිස් ආදිය යෙදූ සම්හාර සංයුක්තය යන පස් ආකාරයකට මාංශ පිසූ බව සඳහන් කරයි (සද්ධර්මරත්නාවලිය, 2011:627). වෙනත් ආහාරයක් සොයාගත නොහැකි වූ දුර්භික්ෂ සමයන් හි “කර කොල තම්බා” හික්ෂුණ්ට දන් දුන් ස්ත්‍රියක් පිළිබඳව (සිහලවත්ථුවේ සිංහල අනුවාදය, 2006:88) සඳහන්වන අතර මෙසේ තමන් ලත් කුමන ආහාරය වුව විවිධ ක්‍රමයන් අනුගමනය කරමින් රසවත්ව පිස පිළිගන්නන්ට පුරාතන ගෘහණියෝ සමත් වූහ.

විවාහ වන නව යුවලකට ඇතැම් අවස්ථාවන් හි දී නැන්දනියන් විසින් තම ලේලියට සහල් නැලියක්, මෝල් ගසක්, වංගෙඩියක්, කළයක් සහ බත් කන භාජනයක් (එම,4) පමණක් ලබා දී ඇත්තේ ලේලිය විසින් එකී ද්‍රව්‍යයන් භාවිත කරමින් තම පවුල පෝෂණය කිරීමට සකසුරුවම් විය යුතු බව අඟවමිනි. මෙසේ කුටුම්භ ජීවිතයකට අවතීර්ණ වන ගෘහණිය බහුපුරුෂ සේවනය නොකරමින්, නිවස තුළ තම වගකීම් නිසි ආකාරයෙන් ඉටු කරමින්, ස්වාමියා විසින් රැස් කරන ධනය ආරක්ෂා කිරීම හරහා ඔවුන්ගේ පවුල් ජීවිතය සාර්ථක වන බව යශෝධරාවගේ චරිතාපදානය විස්තර කරනමින් ද පෙන්වා දී ඇත (පූජාවලිය, 1999:677).

4. හිගමනය

ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයට එළඹෙමින් ලෝකෝත්තර සුවය ළඟාකර ගැනීමේ පරම අභිලාශයෙන් යුක්ත වූ සිංහල බෞද්ධ සමාජය තුළ බුද්ධ දේශිතයේ සඳහන් ගෘහීය සබඳතා පිළිබඳ ඉගැන්වීම් ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාත්මක වූ අතර බිරිඳක, මවක, මිත්තනියක හෝ උපාසිකාවක වශයෙන් ගෘහණිය වගකීම් සහ යුතුකම් සමුදායකින් බැඳී සිටියා ය. ස්වාමීපුරුෂයා සමඟ සහයෝගීව දුක සතුට බෙදාගත් ඇය ගුණවත්, නැණවත් සහ නිරෝගී වූ දරු පරපුරක් සමාජයට දායාද කරමින් තම අසල්වැසි ශ්‍රෝති හිතමිත්‍රාදීන් සමඟ මනා

වූ සහසම්බන්ධතාවයක් ගොඩනගා ගැනීමට සමත් විය. ස්වාමියා විසින් උපයන ධනය සකසුරුවමින් වියපැහැදුම් කිරීම ද, නිවැසියන්ගේ පොෂණය හා නිරෝගී චිරජීවනය සලසමින් ද, ගෘහස්තයෙහි කුඳුමහත් සෑම අවශයතාවක් ම සාධනය කරමින් දියණියක්, බිරින්දෑවක්, මවක්, සාත්තු සේවිකාවක් පමණක් නොව අසල්වාසීන් සමඟ සමාජ සම්බන්ධතා පැවැත්වූ යෙහෙළියක් හා ශාසනික පැවැත්මට දායකත්වය දැක්වූ පින්වත් උපාසිකාවක් ද වූවා ය. සමස්ත කුටුම්භයේම ආර්ථික, සමාජ සහ අධ්‍යාත්මික ගුණවගාවන් සංවර්ධනය කරන මාර්ගෝපදේශකවරිය වූ ගෘහණිය කුටුම්භය සහ සමස්ත සමාජය යන අංශ දෙක එකිනෙක පුරුද්දමින් එදා සිට අද දක්වාම පැවත එන සමාජ ක්‍රමයේ පෙරගමන්කාරිණිය වූවා ය.

පරිශීලිත ග්‍රන්ථ

අංගුත්තර නිකාය - 2, (2014), සංස්:ඒ.පී. ද සොයිසා, කොළඹ: ඇස් ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

අංගුත්තර නිකාය - 3, (2014), සංස්:ඒ.පී. ද සොයිසා, කොළඹ: ඇස් ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

කාව්‍යශේඛරය, (2006). සංස්:සුවරිත ගම්ලත් සහ වේගිරියේ කීරාල, නුගේගොඩ: සරසවි ප්‍රකාශන.

කෝකිල සන්දේශය, (2009). සංස්:වී.ඩී.එස්.ගුණවර්ධන, කොළඹ:ඇස් ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

ගිරා සන්දේශය, (2009). සංස්:රත්න කොඩිකාර, නුගේගොඩ:සරසවි ප්‍රකාශකයෝ.

බුද්දක නිකායෙ ථේරිගාථා පාළි, (1972). සංස්. ලබ්‍රහම ලඬකානඤ්ඤ ස්ථවිර, ත්‍රිපිටක කාර්යාලය, කොළඹ.

තිසර සන්දේශය, සංස්:ඒ.වී.සුරවිර, කොළඹ:ඇස්.ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ

දීප නිකාය-3, (2013), සංස්:ඒ.පී ද සොයිසා, කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

දීපවංසය, (1970), සංස්:කිරිඇල්ලේ ඤාණවිමල හිමි, කොළඹ:ඇම්.ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම.

පූජාවලිය, (1999), සංස්: වේරගොඩ අමරමෝලී හිමි, කොළඹ, ඇස්.ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

මහාවංසය, (2012), සංස්:හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල හිමි සහ වෙනත්, දෙහිවල: බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය.

මුණසිංහ, ඉන්ද්‍රාණී, (2001) පැරණි ලක්දිව කාන්තාව, කර්තෘ ප්‍රකාශන.

යෝගරත්නාකරය, 1 කොටස, (1996), සංස්: ඩී.පී.එස්.රත්නදුනු, කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

වෛද්‍යක සාරාථි සංග්‍රහය, (1987), සංස්: ආර්යදාස කුමාරසිංහ, කොළඹ: ජාතික කෞතුකාගාර දෙපාර්තමේන්තුව.

සද්ධර්මරත්නාකරය, (2007), සංස්: වී.ඩී.එස්.ගුණවර්ධන, කොළඹ: සමයවර්ධන පොත්හල(පුද්ගලික) සමාගම.

සද්ධර්මරත්නාවලිය, (2011), සංස්:කිරිඇල්ලේ ඤාණවිමල හිමි, කොළඹ: ඇම්.ඩී.ගුණසේන සහ සමාගම.

සද්ධර්මාලංකාරය, (1997), සංස්: මීගොඩ පඤ්ඤාලෝක හිමි, දෙහිවල: බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය.

සැළලිහිණි සන්දේශය, (2001). සංස්: විල්ලුඩි පෙරේරා, නුගේගොඩ:සරසවි ප්‍රකාශකයෝ. සිහලවත්ථුවේ සිංහල අනුවාදය, (2006), පොල්වත්තේ බුද්ධදත්ත හිමි, දෙහිවල: බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය,

Epigraphia Zeylanica, (1994). volume-III, D.M.D.Z.Wickramasinghe, Madras: Asian Educational Services.

කොත්මලේ අමරවංශ හිමි, ලක්දිව සෙල්ලිපි, කොළඹ: ඇම්.ඩී.ගුණසේන සහ සමාගම, 1969,

Faculty of Social
Sciences and
Humanities,
Rajarata University of
Sri Lanka

SAMODHANA

Vol. 9, Issue 1, (June) 2020

The Journal of Faculty of Social Sciences and Humanities

ගල්ගමුව අන්දරුවේ මෙගලිතික සුසානයෙන් හමු වූ බ්‍රාහ්මී අක්ෂරය හා සංකේත පිළිබඳව සිදු කරන විමර්ශනයක්

ඩී. තුසිත මන්දිස්*

පුරාවිද්‍යා හා උරුම කළමනාකරණ අධ්‍යයනායතය, සමාජීය විද්‍යා හා මානව ශාස්ත්‍ර පීඨය
ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලය, මිහින්තලය

*Correspondence: thus.mendis@gmail.com

Received: 15 July 2020

Accepted: 26 October 2020

Abstract

The origin of the usage of the Brahmi script and the evolution in Sri Lanka has been a highly debated discussion. Most of the drip-ledge inscriptions are dated to the 3rd century BC, the period contemporary to the king Ashoka's Buddhist embassy to Sri Lanka conveyed by the Maha Mahinda thero. Upon this historical data, it was commonly agreed notion to set the above time period as the definite upper time range of the usage of Brahmi script in Sri Lanka and believed it was introduced along with the Buddhism. Through the excavations done in the Inner-city of Anuradhapura, Siran U. Deraniyagala recovered many evidences of the early Aryan migrations to the Sri Lanka. Among these findings there were some potsherds with graffiti marks of Brahmic letters which were dated to the 6th century BC. Latterly, the dates were verified through the studies of Robin Conningham and Mohan Abeyrathna. However, the authenticity of the datings and the provenance of the materials in the stratigraphy were skeptically reviewed by many palaeographers. Hitherto, the discussion went on without a proper conclusion. The Department of Archaeology and Heritage Management (RUSL) has started a second research program since 2017 between Mid-Daduru Oya basin and Mid-Mee Oya basin. Middle Daduru Oya basin and Middle Mee Oya Basin are the most important river basins in the proto historic period. Proto historic people had settled in these river basins before 6th century B.C. According to the archaeological evidence, it was confirmed that in the last ten years, researches carried out between these two basins have identified proto historic settlements, burials and their material culture. Proto Historic People introduced these important cultural aspects for these basins. Iron and Copper

Technology Village Settlement , Paddy Cultivation, Tank and Irrigation System,Animal and Plant Domestication, BRW, RW, BW Pottery making Methods, Beads Production Methods The present author conducted a research excavation in a Megalithic burial complex at Andarawewa in Anamaduwa Divition. Will shed a new light to this scenario. Few potsherds recovered from the inside of a burial had carved graffiti marks of a Brahmic letter and other symbols. Unlike a settlement mound, the burial chambers are considering as a time capsule. Hence, the evidences are more credible. The findings were dated by radiocarbon method to the 6th century BC. The present essay will describe the long existed skepticism of the early dates of the Brahmi script in Sri Lanka following the fresh findings recovered from the Andarawewa Megalithic burial complex along with the interpretations of the script.

Keywords: Brahme inscription, Megalithic burial, Proto history, Terakota seal, Radio carbon

1. හැඳින්වීම

ශ්‍රී ලංකාවේ ලේඛන කලාවේ ආරම්භය හා විකාශය සම්බන්ධයෙන් මෙරට උගතුන් අතර පවතින්නේ එකිනෙකට වෙනස් මතවාද බව පසුගිය කාල පරාසය තුළ මෙරට බ්‍රාහ්මී ලේඛන සම්බන්ධව සිදු කරන ලද විවිධ විමර්ශනවලදී පැහැදිලි වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ආදිතම බ්‍රාහ්මී ලේඛන හෝ අක්ෂර අශෝක අධිරාජ්‍යයාට සමකාලීනව මෙරට රාජ්‍ය පාලනය කළ දේවානම් පියතිස්ස රාජ්‍ය කාලය වන ක්‍රිස්තු පූර්ව 250-210 ට අයත් වන බව බොහෝ උගතුන්ගේ මතය වේ (Fernando 1969). ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ආදිතම බ්‍රාහ්මී ලේඛන ක්‍රි. පූ තුන් වැනි වැනි සියවසින් ඔබ්බට ගමන් කළ නොහැකි බව එතෙක් පිලිගැනී තිබූ මතය විය. සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය සාධක අනුව ක්‍රිස්තු පූර්ව හය වැනි සියවසේ සිට ආර්යය භාෂා කතා කරන ජනතාව ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණ ඇති බව සඳහන් වන අතර යම් හෙයකින් ලේඛන පිළිබඳව ඔවුන් ලත් දැනුම මෙරටට රැගෙන එන්නට ඇතැයි ද විශ්වාසයක් පවතී (Fernando 1969; paranavithana 1970). ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍රිස්තු පූර්ව තුන් වැනි සියවසට පෙර සිටම යම් ලේඛන ක්‍රමයක් පැවති බව සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රයවල සඳහන් වන බව පෙන්වාදෙන පියතිස්ස සේනානායක එම මූලාශ්‍රය බොහොමයක් ක්‍රිස්තු වර්ෂය ආරම්භ වී කාලයකට පසුව ලියවුණු ඒවා බව ද ප්‍රකාශ කර තිබේ. එබැවින් මූලාශ්‍රයවල සඳහන් වන එම කරුණු තුලනාත්මක ලෙස සාකච්ඡාවට භාජනය කළ යුතු බව ඔහු ප්‍රකාශ කර තිබේ (සේනානායක 2002). ඉතා මෑත දී ගල්ගමුව අන්දර වැව ප්‍රදේශයේ සිදු කරන ලද මෙගලිතික සුසාන කැනීමක දී එහි අභ්‍යන්තරයේ තිබී හමු වූ බ්‍රාහ්මී ලේඛන හා බ්‍රාහ්මී නොවන සංකේත පිළිබඳව විමර්ශනයක් මෙම රචනයෙන් සාකච්ඡාවට බඳුන් කරනු ලැබේ.

2. ක්‍රමවේදය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා භාවිත කරන ක්‍රමවේදය වන්නේ පුරාවිද්‍යා ගවේෂණ හා කැනීම් ඇසුරින් වාර්තාගත කරන ලද ප්‍රාථමික පුරාවිද්‍යා සාධක භාවිත කිරීම ඔස්සේ එම කරුණු සාකච්ඡාවට බඳුන් කිරීම හා මීට පෙර මේ සම්බන්ධයෙන් පූර්ව පර්යේෂකයින් විසින් ප්‍රකාශයට පත්කර ඇති පර්යේෂණ දත්ත ද්විතීයික මූලාශ්‍රය ලෙස භාවිත කරමින් මෙම කරුණු විමර්ශනයට ලක්කිරීම මෙහි අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය වේ.

3. විමර්ශනය

කෙසේ වෙතත් ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී ලේඛන පිළිබඳව හා ඒවායේ ඉතිහාසය පිළිබඳ විමර්ශනය කිරීමේ දී බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවලට පූර්වයෙන් හමු වූ සංකේත අක්ෂර ක්‍රමයක් පවතින්නට ඇති බවට සාධක ශ්‍රී ලංකාවේ පූර්ව ඓතිහාසික අවධියට අයත් සුසානවල පියන් ගල් මත හා එම යුගයට අයත් ජනාවාසවලින් හමුවන මැටි බඳුන් මත තිබී ලංකාවේ විවිධ ප්‍රදේශවලින් හමු වී තිබේ (Deraniyagala 1972; Senavirathne 1984). එසේම මෙම යුගයට අයත් ජනාවාස භූමි වන අනුරාධපුරය, තිස්සමහාරාමය, කන්තරෝදය යන ස්ථානවලින් හමු වී ඇති මැටි බඳුන් මත සටහන් කර තිබූ බ්‍රාහ්මී ලේඛන රාශියක් ද වාර්තා වී තිබේ (Deraniyagala 1972; Indrapala 1973; Parker 1885). පූර්ව ඓතිහාසික යුගයේ දී සංකේත ඇසුරු කරගනිමින් කිසියම් සන්නිමේදන ක්‍රමයක් භාවිත කළ බවට ශ්‍රී ලංකාවේ පූර්ව ඓතිහාසික යුගයේ මැටි බඳුන් මත හා ගල් සොහොන්වල පියන් ගල් මත වන සංකේත තුළින් පැහැදිලි වුව ද ඒවා තවමත් කියවා ගෙන නොමැති බැවින් නිශ්චිත අදහසක් ප්‍රකාශ කළ නොහැකි බව පියතිස්ස සේනානායකගේ මතය වේ (සේනානායක 2018).

ශ්‍රී ලංකාවෙන් හමු වී ඇති ක්‍රිස්තු පූර්ව යුගයට අයත් බ්‍රාහ්මී අක්ෂර පිළිබඳව විමර්ශනය කිරීමේ දී මාතලේ වේරගොඩ (සුළුනාපහුර) විහාරයෙන් හමු වූ ටෙරාකොටා මුද්‍රා කිහිපයක බ්‍රාහ්මී නොවන සංකේත සමඟ බ්‍රාහ්මී අක්ෂර සටහන් වී තිබුණ බව සුදර්ශන් සෙනෙවිරත්න පෙන්වා දී ඇත (සෙනෙවිරත්න 1997). එසේම මීට අමතරව තිස්සමහාරාම අකුරුගොඩ පර්මන් පුරාවිද්‍යාඥයින් විසින් සිදුකළ කැනීම්වල දී පුළුස්සන ලද මැටි බඳුන් මත බ්‍රාහ්මී අක්ෂර සමඟ ද්‍රවිඩ බ්‍රාහ්මී අක්ෂර හමු වී ඇති බව මහාදේවන් ප්‍රකාශ කර ඇත (Mahadevan 2010). එසේම කේ. එස්. ශන්මුගම් විසින් කොරකේසි වරාය ආශ්‍රිතව සිදුකළ කැනීම්වලින් හමු වූ මැටි බඳුන් මත වූ බ්‍රාහ්මී ලේඛන ක්‍රිස්තු පූර්ව අට වැනි සියවසට පමණ අයත් වන බව කාබන් කාලනිර්ණ අනුව තහවුරු වන බව ප්‍රකාශ කළ ද එම ස්ථානයේ ස්තර අවුල් වී තිබුණ බැවින් එම මතය පිළිගත නොහැකි බව දකුණු ඉන්දීය අභිලේඛනඥයින් ප්‍රකාශ කර තිබේ (Nagaswamy 1980). ශ්‍රී ලංකාවෙන් ක්‍රිස්තු පූර්ව පස් වැනි සියවසට පෙර භාවිත කරන ලද බ්‍රාහ්මී ලේඛන අනුරාධපුර ඇතුළුපුරයෙන් හමුවන බවට නව මතයක් සිරාන් දැරණියගල විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද අතර ඇතුළුපුරයෙන් හමු වූ බ්‍රාහ්මී ලේඛන ලේඛන ක්‍රි. පූ 600-500 පෙර කාලයේ සිට භාවිත වූ බව ඊඩ්මන්ඩ් කාබන් කාලනිර්ණ අනුව තහවුරු වන බව ද ඔහු ප්‍රකාශ කර ඇත. (Deraniyagala 1990; Kodithuwakku 2015). මෙම මතය තවදුරටත් තහවුරු කරමින් රොබින් කනිංහැම් විසින් අනුරාධපුර ඇතුළුපුරයේ සල්ගඟවත්ත නම් ස්ථානයේ සිදු කරන ලද ASW 88 කැනීමෙන් ද බ්‍රාහ්මී ලේඛන හමු වූ බව ප්‍රකාශ කිරීම සමඟ දැරණියගලගේ මතය යම් පමණකට තහවුරු වන කරුණු ඉදිරිපත් වී තිබේ (Connigham & Batt 1999). සිරාන් දැරණියගල හා මොහාන් අබේරත්න විසින් ඇතුළුපුරයෙන් හමු වූ ක්‍රිස්තු පූර්ව 500-600 ට අයත් අක්ෂර සහිත මැටි බඳුන් සම්බන්ධයෙන් පසුව සිදු කරන ලද තාපසංදීප්තතා කාලනිර්ණ (T.L.Dating) අනුව ඔවුන්ගේ මතය තව දුරටත් නිවැරදි වන බව ප්‍රකාශ කර තිබේ (Deraniyagala & Abeyratne 2000).

අනුරාධපුර ඇතුළුපුර මහාපාලි දානශාලාව අසල AMP 88 ස්ථාන නාමය යටතේ සිරාන් දැරණියගල විසින් සිදු කරන ලද පුරාවිද්‍යා කැනීම්වල දී හමු වූ මැටි බඳුන් කැබලි

කිහිපයක මෙම බ්‍රාහ්මී ලේඛන හමු වූ බව ඔහු ප්‍රකාශ කර තිබේ (ibid). ඔහු වැඩි දුරටත් පෙන්වා දී ඇති ආකාරයට එම අවධියේ බ්‍රාහ්මී අක්ෂර ලිවීම සඳහා භාවිත කරන ලද සත්ත්ව අස්ඵවලින් නිර්මාණය කරන ලද පන්හිදක් ද හමු වී ඇති බව ද පෙන්වා දී තිබේ (ibid). එසේම එයට සමාන පන්හිදවල් ඉන්දියාවේ අලම්භිරපුර, විරාන්ඩි, හස්ටිනාපුර හා උප්පේන් යන ස්ථානවලින් ද ලැබී තිබීමෙන් මෙවැනි ඒවා සමාන කාල පරාසවල දී ලංකාවේ හා ඉන්දියාවේ භාවිත වී ඇති බව ද ඔහු වැඩි දුරටත් ප්‍රකාශ කර තිබේ (ibid). මෙම අක්ෂර හමුවන කාල පරිච්ඡේදය වන ක්‍රිස්තු පූර්ව 600-500 තහවුරු කරගැනීම සඳහා කාබන් කාලනිර්ණ (C14 Dating) 05 ක් තාප සංදීප්තතා කාලනිර්ණ (T.L. Dating) 04 ක් ලබාගත් බව ද ඔහු වැඩි දුරටත් විස්තර කර තිබේ (ibid).

මෙම සොයා ගැනීම පිළිබඳව විද්වතුන් විවිධ මත රාශියක් මේ වන විට ප්‍රකාශයට පත්කර ඇත. මේ පිළිබඳ අදහස් දක්වා ඇති පියතිස්ස සේනානායක ප්‍රකාශ කර ඇත්තේ සිරාන් දැරණියගල ක්‍රිස්තු පූර්ව 600-500 තරම් කාලයට අයත් යැයි ප්‍රකාශයට පත්කර ඇති (බ්‍රාහ්මී අක්ෂර සටහන් වී තිබූ) මැටි බඳුන් ක්‍රිස්තු වර්ෂ පළමු වැනි සියවසට අයත් විය යුතු බවය (සේනානායක 2002) ඒ සඳහා ඔහු ඉදිරිපත් කර ඇති මතය අනුව දැරණියගල විසින් ඉදිරිපත් කර ඇති එලක අංක 64 හි **a** අක්ෂරය දරණ මැටි බඳුන් කැබැල්ල මත සටහන් වී ඇති අවසන් අක්ෂරය “ව” අක්ෂරය යැයි උපකල්පනය කළහොත් එම අක්ෂරය ශ්‍රී ලංකාවේ මෙතෙක් හමු වී ඇති පැරණි බ්‍රාහ්මී ලිපි අතර දක්නට නැති තරම් බව පෙන්වා දී ඇත (එම : 58) එසේම සේනානායක ඉදිරිපත් කර ඇති අනෙක් මතය වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ පැරණි බ්‍රාහ්මී ලිපිවල දීර්ඝ ස්වර වෙනුවට බොහෝ විට හුස්ව ස්වර භාවිත වී ඇති බවත්, දීර්ඝ ස්වර භාවිත කිරීම ආරම්භ වූයේ පසුකාලීනව බව පරණවිතාන පෙන්වා දී ඇති මතය අනුව ද තහවුරු වන බව ඔහු වැඩිදුරටත් ප්‍රකාශ කර ඇත (සේනානායක 2002; paranavithana 1970) එසේම දැරණියගල ඉදිරිපත් කර ඇති “තාරම” හෝ “තාරව” යන්නත් “තයාකුටෙ” යන යෙදුම් තුළ දීර්ඝ ස්වර ඇසුරු කරමින් වචන සටහන් කර ඇති බැවින් එවැනි යෙදුම් මගින් සංවර්ධනය වූ කාලවකවානුවක එම අක්ෂර රචනා කරන්නට ඇති බව අක්ෂරවල ස්වරූපය අනුව පැහැදිලි වන බව ද ඔහු පෙන්වා දී තිබේ (සේනානායක 2002).

පියතිස්ස සේනානායක විසින් වැඩි දුරටත් පෙන්වා දී ඇති පරිදි මෙම අක්ෂරවල සංවර්ධන අවස්ථාක් දීර්ඝ ස්වර මෙන්ම හුස්ව ස්වර තුළින් පැහැදිලි වන බැවින් අනුරාධපුර ඇතුළුපුරයෙන් හමුවී ඇති අක්ෂර ක්‍රිස්තු වර්ෂ පළමු වැනි සියවසට අයත් වීමට බොහෝ ඉඩ ඇති බව පෙන්වා දී අතරම, දැරණියගල විසින් මෙම ලේඛන සම්බන්ධව දක්වා ඇති කාබන් කාලනිර්ණ අනුව එහි ඉහළ සීමාවේ හා පහළ සීමාවේ පවතින පරතරය පිළිබඳව ද සාකච්ඡා කර තිබේ. සිරාන් දැරණියගල විසින් අනුරාධපුර මහාපාලි දානශාලාව අසල සිදු කරන ලද **AMP 88** කැනීමේ සංසිද්ධි අංක 75ට අයත් එම මැටි බඳුන් කැබලි අයත් වන ස්තරයේ කාලනිර්ණ කාබන් 14 කාලනිර්ණ අනුව එහි ඉහළම සීමාව ක්‍රි.පූ හත් වැනි සියවස හා එහි පහළම සීමාව ක්‍රි.පූ තුන් වැනි සියවසට (Deraniyagala 1992) අයත් ලෙස දක්වා තිබෙන අතර සේනානායකගේ මතය වන්නේ මෙම අක්ෂර හමුවන කාලපරාසය පදනම් මුල් ඓතිහාසික යුගය (Basal Early History 600-500) හා පහළ මුල් ඓතිහාසික අවධිය (Lower Early History 500-400 BC). අතර පවතින පරතරය සියවස් හතරකට ආසන්න වන බැවින් එහි ඉහළ සීමාව පමණක් සලකා බලා මෙම තීරණය ගැනීම වඩා සාධාරණ නොවන බවය.

එසේම අනුරාධපුර ඇතුළුපුර **AMP 88** හා **ASW 88** පුරාවිද්‍යා කැනීමෙන් සොයාගන්නා ලද බ්‍රාහ්මී ලේඛන පිළිබඳ විමර්ශනයක් සිදු කරන විමලසේන හැලෝගම ක්‍රිස්තු පූර්ව තුන් වැනි සියවසට අයත් අශෝක අක්‍ෂර ද ක්‍රිස්තු පූර්ව දෙ වැනි සියවසට අයත් පිප්‍රාවා අභිලේඛන සමඟ ද ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රිස්තු පූර්ව තෙ වැනි හා දෙ වැනි සියවස්වලට අයත් ගුහා ලිපි සමඟ ද සන්සන්දනය කරමින් අනුරාධපුර ඇතුළුපුරයෙන් හමු වූ මැටි බඳුන් මත ඇති අක්‍ෂර එම අක්‍ෂර හා සැසඳීමේ දී සමානතා මෙන්ම දැඩි ලෙස අසමානතා ද පවතින බව පෙන්වා දී ඇත. හැලෝගම පෙන්වා දී ඇති ආකාරයට **AMP 88 (75)** සංසිද්ධිය හා **ASW 88 (88)** වැනි සංසිද්ධියට අයත් වී ඇති අක්‍ෂර සහිත මැටි බඳුන් ක්‍රිස්තු පූර්ව 818-754 හෝ ක්‍රිස්තු පූර්ව 700-540 කාලනිර්ණය ලැබී ඇති බව දක්වා තිබීම හා තවත් මැටි බඳුන් කැබැල්ලක “බිය අනුරධ” යනුවෙන් සඳහන් **ASW 88 (88)** සංසිද්ධියට අයත් මැටි බඳුන් කැබැල්ල ක්‍රිස්තු පූර්ව 600-500 කාලනිර්ණ කර තිබීම තුළ ගැටළුවක් ඇති බව ද පෙන්වා දී තිබේ. (හැලෝගම 2003:4-5) එසේම ඔහුගේ මතය වන්නේ මෙම මැටිබඳුන් සඳහා කාලනිර්ණ ලබාදිය යුත්තේ මැටි බඳුන් හමුවන ස්තරය කාලනිර්ණය කිරීමෙන් නොව අදාළ මැටි බඳුන් කොටස කාලනිර්ණය කිරීමෙන් වන බවය (එම).

එසේම මෙයට අමතරව උතුරු ඉන්දීය බ්‍රාහ්මී අක්‍ෂර හා දකුණු ඉන්දීය බ්‍රාහ්මී අක්‍ෂර මෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ ගුහා ලිපිවල අන්තර්ගත බ්‍රාහ්මී අක්‍ෂරවල හැඩ රටා හා ඒවායේ පරිමාණය පිළිබඳ විමර්ශනය කරන හැලෝගමගේ මතය වන්නේ අනුරාධපුර ඇතුළුපුරයෙන් හමුවන මැටි බඳුන් මත සටහන් කර ඇති අක්‍ෂර ක්‍රිස්තු පූර්ව 600-500 කාලයට නොව ක්‍රිස්තු වර්ෂ දෙ වැනි ශත වර්ෂයට අයත් වන බවත්, ඒවා දකුණු ඉන්දියාවේ අරිකමේඩුවලින් සොයාගන්නා ලද අක්‍ෂරවලට සමාන වන බැවින් අරිකමේඩු අක්‍ෂර අයත් ක්‍රිස්තු වර්ෂ දෙ වැනි සියවසට ශ්‍රී ලංකාවේ ඇතුළුපුරයෙන් හමු වී ඇති බ්‍රාහ්මී අක්‍ෂර අයත් වන බව ඔහු පෙන්වා දී තිබේ (එම). කෙසේ වෙතත් ඉතා මෑත දී දකුණු ඉන්දියාවේ සිදුකර ඇති පුරාවිද්‍යා කැනීම් තුළින් හමු වී ඇති බ්‍රාහ්මී ලේඛන සම්බන්ධයෙන් ද නව මත ඉදිරිපත් වී තිබේ ඒ අතරින් කේ. රාජන් හා සුබ්‍රමනියන් විසින් තමිල්නාඩුවේ පිහිටි කොඩුමනල් නැමති ස්ථානයේ ඇති මෙගලිතික සුසාන භූමිය ආශ්‍රිතව සිදු කරන ලද කැනීම්වල දී හමු වූ මැටි බඳුන්වල සටහන්ව තිබූ අක්‍ෂර ක්‍රිස්තු පූර්ව පස්වැනි සියවස තරම් පැරණි වන බව ප්‍රකාශ කර තිබේ (The New Indian Express 2013).

මීට අමතරව දකුණු ඉන්දියාවේ ආදිවිචනල්ලූර් සුසාන භූමියෙන් හමු වූ මැටි බරණි මත සටහන්ව තිබූ බ්‍රාහ්මී අක්‍ෂර ක්‍රිස්තු පූර්ව 6-5 සියවස්වලට අයත් බව වී. සත්‍යමූර්ති ගේ මතය වී ඇත. එසේම දකුණු ඉන්දියාවේ පලනි නම් ස්ථානයේ සිදුකළ කැනීම්වලින් හමු වූ බ්‍රාහ්මී ලේඛන ක්‍රිස්තු පූර්ව 540 කාලයට අයත් වන බව සුබ්‍රමනියන් ප්‍රකාශ කර තිබේ (Subramaniyan 2005). මේ අනුව දකුණු ආසියානු කලාපය තුළ ක්‍රිස්තු පූර්ව පස්වැනි සියවසට පෙර සිට බ්‍රාහ්මී ලේඛන පැවති ඇති බව ඉන්දියාවෙන් හා ශ්‍රී ලංකාවෙන් හමු වී ඇති මෙම පුරාවිද්‍යා සාධක තුළින් පැහැදිලි වී ඇත.

අනුරාධපුර ඇතුළුපුර **AMP 88** (Deraniyagala 1992) හා **ASW 88** (Coningham 1999) මැටි බඳුන් මත පන්හිඳකින් හෝ තියුණු අස්ථි තුඩකින් සටහන් කරන ලද බවට උපකල්පනය කරන ලද ඉහත විස්තර කරන ලද ශ්‍රී ලංකාවෙන් හමු වී ඇති බ්‍රාහ්මී ලේඛන සම්බන්ධ විද්වතුන් අතර විවිධ මතවාද පවතින බව පෙනේ. එසේම ඔවුන් බොහෝ දෙනෙකු

පෙන්වා දී ඇත්තේ අක්‍ෂර හා අක්‍ෂර කලාවේ සංවර්ධනය විමසිය යුතු මෙන්ම අදාළ මැටි බඳුන් කොටස කාලනිර්ණය නොකර ඒවා හමුවන ස්තර කාලනිර්ණය කිරීමෙන් ඉහළ සන්ධර්භයකින් සත්ත්ව ක්‍රියා හේතුවෙන් එවැනි මැටි බඳුන් වැනි කොටස් පහළට පැමිණීමට ඇති ඉඩකඩ වැඩි බැවින් නිශ්චිත ලෙසම ස්තරයේ කාලනිර්ණ අදාළ බඳුන් කොටසේ කාලනිර්ණ සඳහා යොදා ගැනීම ගැටළු සහගත වන බව ද ප්‍රකාශ කර ඇත. ඉහතින් විස්තර කර ඇති ශ්‍රී ලංකාවෙන් හමු වී ඇති බ්‍රාන්ච් ලේඛනවල පැරණි භාවය තහවුරු කරගැනීම සඳහා ඉතා හොඳ පිළිතුරක් සපයා ගැනීමට ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලයේ පුරාවිද්‍යා හා උරුම කළමනාකරණ අධ්‍යයනාංශයට මේ වන විට හැකි වී තිබේ.

2017 වර්ෂයේ අග භාගයේ දී ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලයේ පුරාවිද්‍යා හා උරුම කළමනාකරණ අධ්‍යයනාංශය ආනමඩුව ප්‍රාදේශීය ලේඛම් කොට්ඨාශයේ ගල්ගමුවට නුදුරු අන්දරවැව මෙගලිතික සුසාන භූමිය ආශ්‍රිතව **RUSLEX 01 2017** ස්ථාන නාමය යටතේ සිදු කරන ලද පුරාවිද්‍යා කැනීමේ දී සුසානය අභ්‍යන්තරයේ තැන්පත් කර තිබූ මැටි මුට්ටියක කැඩීගිය බඳ කොටස් කැබලි තුනක තිබී බ්‍රාන්ච් අක්‍ෂර එකක් හා සංකේත තුනක් හඳුනාගන්නා ලදී. මෙම බ්‍රාන්ච් අක්‍ෂරය “ක” අක්‍ෂරයට සමාන වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ පූර්ව ඓතිහාසික යුගයේ මෙගලිතික සුසාන ආශ්‍රිතව මෙතෙක් සිදු කරන ලද කැනීම්වල දී ඒවායේ පියන් ගල් මත තිබී බ්‍රාන්ච් නොවන සංකේත රාශියක් හමුවී තිබේ (සේනානායක 2002) ඒ අතරින් ඉබ්බන්කටුව මෙගලිතික සුසාන භූමිය ආශ්‍රිතව සංකේත තිහිපයක් හා යාපහුව පිංවැව ගල් සොහොන් කනත්ත තුළ 40 කට වඩා වැඩි සංකේත ප්‍රමාණයක් වාර්තා වී ඇති බව ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත (Senavirathna 1997). එසේම එයට අමතරව අනුරාධපුර ගෙඩිගේ, කන්තරෝදය, පොම්පරිප්පුව, ආනයිකොඩ්ඩායි (Senavirathna 2009) හා රිදියගම, තිස්සමහාරාමය යන ස්ථානවලින් ද මැටි බඳුන් මත ලියූ බ්‍රාන්ච් නොවන සංකේත හා බ්‍රාන්ච් අක්‍ෂර වාර්තාවන බව ද පුරාවිද්‍යාඥයින් හඳුනාගෙන තිබුණ ද ඒවා නිශ්චිතව විද්‍යාත්මක කාලනිර්ණවලට ලක්කර නොමැත (බංඩාර 2001/2002).

මේ ආකාරයට මෙගලිතික සුසාන හා ජනාවාස තුළින් විවිධ සංකේත හා සමහර විට අක්‍ෂර හමුවන නමුත් සුසානයක් අභ්‍යන්තරයේ තිබූ මැටි බඳුනක් මත සටහන් කරන ලද බ්‍රාන්ච් අක්‍ෂර මෙතෙක් ශ්‍රී ලංකාවෙන් වාර්තා වී නොමැත. ඒ අනුව අන්දරවැව මෙගලිතික සුසානය ආශ්‍රිතව මෙම සොයා ගැනීම ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාන්ච් ලේඛන සම්බන්ධව අතිශය වැදගත් සොයා ගැනීමක් ලෙස පෙන්වාදිය හැකිය. එසේ පෙන්වාදිය හැක්කේ ශිලා පුවරු 04 කින් වටකර තනන ලද ශිලා මංජුසාවක අභ්‍යන්තරයේ තැන්පත් කරන ලද මැටි බඳුන් විශාල පියන් ගලකින් වැසූ පසු කිසිදු අයුරකින් විතැන්වීමක් සිදු නොවන අතර සත්ත්ව ක්‍රියා හේතුවෙන් එහා මෙහා යාමක් ද සිදු නොවේ. එම නිසා ප්‍රථමයෙන්ම සන්දර්භය අවුල් සහගත නොවූ තැනකින් මෙම අක්‍ෂර සහිත මැටි බඳුන් ලැබීම ඉතාම වැදගත් වේ. මෙහි අතිශය වැදගත් අතික් කරුණ වන්නේ මෙම අක්‍ෂරය අන්තර්ගත මැටි බඳුන් කැබලි හමුවන මැටි බඳුන ඇතුළතින් ලබාගත් අස්ථි සාම්පල් ඇමරිකාවේ බීටා ඇනලිටික් ආයතනයට යවා ලබාගත් කාලනිර්ණ අනුව එම අස්ථි හා මැටි බඳුන් අයත් වන කාලය ක්‍රිස්තු පූර්ව 501 - 507 කාලයට දින නිර්ණය වී තිබේ (2440-2315 Cal Bp) 94.4% ක විශ්වාසනීය භාවයක් ලබා දී ඇති මෙම කාලනිර්ණවලින් 1.0%ක නිරවද්‍යතාවය මත ඒවා නිශ්චිත වශයෙන් ක්‍රිස්තු පූර්ව 507-501 (2456-2449) අයත් වන වන බව බීටා ඇනලිටික් ආයතනය ප්‍රකාශ කර තිබේ (**Beta - 482665**). ඒ අනුව මෙම අක්‍ෂරය හා සංකේත ක්‍රිස්තු පූර්ව හය වැනි සියවසට අයත් බව නිසැක ලෙසම තහවුරු වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී ලේඛන සම්බන්ධයෙන් සාකච්ඡා කිරීමේ දී කලාපීය ලෙස එහි පවතින තත්ත්වය විමසා බැලීම ද වැදගත් වේ. ඉන්දියාවේ අරිකමේචුවලින් හඳුනාගත් බ්‍රාහ්මී අක්ෂර ක්‍රීස්තු පූර්ව 900-600 අතර කාලයට අයත් බව (Deraniyagala 1992) ප්‍රකාශයට පත්වී ඇති අතර සමස්ථයක් ලෙස දකුණු ඉන්දියාව හා ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍රීස්තු පූර්ව 600-500 කාලයේ බ්‍රාහ්මී ලේඛන භාවිත වූ බව මේ අනුව හඳුනාගත හැකිය. එසේම අනුරාධපුර ඇතුළුපුර මැටි බඳුන් මත ලේඛනගත කර තිබූ බ්‍රාහ්මී ලේඛන සම්බන්ධව උගතුන් අතර මෙතෙක් පැවති ක්‍රි.පූ හය වැනි සියවසට ඒවා අයත් විය නොහැකිය යන කල්වකවානු සම්බන්ධ තිබූ ප්‍රශ්නය මින් නිරාකරණය කරගැනීමට අන්දරවැව මෙගලිතික සුසානය ආශ්‍රයෙන් හමු වූ බ්‍රාහ්මී ලේඛනය තුළින් මේ අනුව හැකි වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී අභිලේඛන හා ඒවායේ ඉතිහාසය සම්බන්ධ වැදගත් සොයාගැනීමක් ලෙස අන්දරවැව මෙගලිතික සුසානයෙන් හමු වූ බ්‍රාහ්මී ලේඛන පෙන්වාදිය හැකි අතරම අන්දරවැව මෙලතික සුසානයෙන් හමුවන සංකේත අතර ඇති දන්තජ ශ අක්ෂරයට සමාන සංකේතය ද අක්ෂර පරිණාමය පරිණාමය සම්බන්ධයෙන් වැදගත් වන අතර මේ සම්බන්ධව අභිලේඛකයින් අතර මතයක් ඇතිවිය හැකිය. බොහෝ උගතුන් පෙන්වා දී ඇත්තේ දන්තජ ශ අක්ෂරය බ්‍රාහ්මී ලේඛනවලට එකතු වී ඇත්තේ බ්‍රාහ්මී ලේඛනවල පසුව ඇතිවන සංවර්ධන අවස්ථාවක දී බවය. කෙසේ වෙතත් මේ සම්බන්ධව සිරාන් දැරණියගල ප්‍රකාශ කරන ආකාරයට අක්ෂරවල ආකෘතියෙන් බහුතර විවිධතා හටගෙන ඇත්තේ කාල පරිණාමයට වඩා ඒවායේ ලිවීමේ හා ස්ථානයේ ස්වභාවය අනුව බව යන්න හා එකම ආකෘතියට ඇති අක්ෂර දෙකකින් එකක් පූර්ව ව්‍යවහාරයට අනෙක පසු කලකට ද අයත් බවට පිළිගැනෙන මතය පිළිගත නොහැකිය යන තර්කයක් අනුව සිතීමේ දී දන්තජ ශ තාලුජ ෂ යන අකුරු එකකින් අනික පෙර හෝ පසුව භාවිත අක්ෂරයක් යන්න සැලකිය නොහැකි බව ද මේ අනුව පෙන්වාදිය හැකිය. කෙසේ වෙතත් අන්දර වැව මෙගලිතික සුසානයෙන් හමු වූ මෙය ශ අක්ෂරයට සමාන උව ද එය සංකේතයක් ලෙස පිළිගැනීම වඩා සාරථක වේ.

එසේම පරණවිතාන පෙන්වාදෙන ආකාරයට ක්‍රි.පූ තුන් වැනි සියවසේ සිට ක්‍රි.ව පළමු වැනි සියවස දක්වා වන බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවල පරිණාමය සම්බන්ධයෙන් විශාල වෙනස්කමක් අක්ෂර ඇසුරින් හඳුනාගත නොහැකි නමුත් ක්‍රි.ව පළමු වැනි සියවස පමණ වන විට සුළු වෙනස්කමක් ත අක්ෂරයේ දැකගත හැකි වේ. (Ic. vol. I: xvi). එසේම අන්දරවැව මෙගලිතික සුසානයෙන් හමුවන ත අක්ෂරය සිරස් රේඛාවක් තවත් සිරස් රේඛාවක් සමඟ සම්බන්ධ වීමෙන් ලියා තිබෙනු හඳුනාගත හැකි වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ ශිලා ලිපිවල දක්නට ලැබෙන පරිදිය. අශෝක ශිලා ලිපිවල යෙදෙන ත අක්ෂරය සමඟ ශ්‍රී ලංකාවේ මුල් බ්‍රාහ්මී අක්ෂර සන්සන්දනය කිරීමේ දී පෙනී යන්නේ ඉන්දිය අශෝක අක්ෂරවල නැමීගිය රේඛාවකට දකුණු පැත්තෙන් සිරස් රේඛාව මධ්‍යයේ සිට පහළට දිවෙන කෙටි රේඛාවකින් යුක්ත වන බවය. ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී එසේ නොවන අතර සෘජු රේඛා දෙකකින් යුක්තව ලියා ඇති බව පෙනේ. එසේම අන්දරවැව මෙගලිතික සුසානයෙන් හමුවන බ්‍රාහ්මී ලේඛන ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රි.පූ තුන් වැනි සියවසට අයත් අක්ෂරවලට සමාන වන බැවින් පූර්ව ඓතිහාසික යුගයේ සිට එම අක්ෂර විකාශනය වී ඇති බව පෙන්වාදිය හැක්කේ ලංකාවේ ස්ථාන ගණනකින් මෙයට සමාන බ්‍රාහ්මී නොවන අක්ෂර ලෙස උගතුන් හඳුනාගෙන ඇති අක්ෂර හමුවීම තුළින් පූර්ව ඓතිහාසික අවධියේ මෙරට ලේඛනය ඇරඹි බවට ප්‍රභල මතයකි ඉන් ගොඩනැගිය හැකි බැවිනි. එසේම ඇතුළුපුරයෙන් දැරණියගල වාර්තා කර තිබෙන

Fig. 64 දක්වා ඇති **b** එලකයේ දක්වා ඇති **ක** අක්ෂරයට අන්දරව සුසානය තුළින් හමු වූ **ක** අක්ෂරය සමාන වන බව අප විසින් සිදු කරන ලද අක්ෂර සන්සන්දනය කිරීමේ විමර්ශනවල දී පැහැදිලි විය. එමෙන්ම මෙම කැනීමේ දී වාර්තා වී ඇති අනෙක් අක්ෂර නොවන දන්තජ ශ අක්ෂරයට සමාන සංකේතය ක්‍රි.පූ තුන් වැනි හා පළමු වැනි සියවස් අතර ලෙන් ලිපිවල දක්නට ලැබෙන අක්ෂරවලට බොහෝ සමාන වන බැවින් පූර්ව ඓතිහාසික යුගය තුළ එවැනි අක්ෂර ද ලංකාවේ භාවිත වන්නට ඇති බව පෙන්වාදිය හැකි වේ (*Ic. vol. I: xvi*). අන්දරවැව මෙගලිතික සුසාන භූමිය අශ්‍රිතව වාර්තාවන මෙම අක්ෂරය හා සංකේතය යන දෙකම එකම සන්දර්භයකින් වාර්තාවන බැවින් දින නිර්ණ සම්බන්ධයෙන් ගැටළුක් පැන නැගෙන්නේ නැත.

4. නිගමනය

ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවලින් ලිපි ලිවීම හා ඒවා මෙරට ස්ථාපිත කරවීම පිළිබඳව ප්‍රචලිතව තිබෙන මතය වන්නේ එම අක්ෂර මෙරටට හඳුන්වා දෙනු ලැබුවේ බෞද්ධ ධර්ම දැනයන් විසින් බවය (Fernando 1949). නමුත් මෙම අදහස පිළිබඳව විමර්ශනයක යෙදෙන සෙනරත් පරණවිතාන පෙන්වා දෙන්නේ බෞද්ධ ධර්ම දැනයන් මෙරටට පැමණීමට පෙර භාණ්ඩ හුවමාරු කටයුතුවල දී බ්‍රාහ්මී අක්ෂර භාවිත වන්නට ඇති බව අනුමාන කළ හැකි බවය (Paranavithana 1970). කෙසේ වෙතත් මේ වන විට ලැබී ඇති දිනනිර්ණ සහිත සාධකවලින් පැහැදිලි වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී ලේඛන පූර්ව ඓතිහාසික යුගයේ මෙරට ජීවත් වූ වැසියන් විසින් ආරම්භ කරන ලද ස්වාධීන ලේඛන ක්‍රමයක් වන බවය. එසේම එවැනි අක්ෂර ක්‍රමයක් දියුණුවීමට තරම් වන තාක්ෂණයක් එම මිනිසුන් දැන සිටි ඉව සුසානය අභ්‍යන්තරයෙන් වාර්තා වන වානේ තල හා කෘත්‍රිම විදුරු පබළු තුළින් ද පැහැදිලි වන බැවින් එවැනි තාක්ෂණයක් දත් දියුණු ජනතාවක් ලේඛනය ආරම්භ කර තිබීම ද පුදුමයට කරුණක් නොවන බව පෙන්වාදිය හැකිය.

එසේම මහින්දාගමනයෙන් අනතුරුව එම ලේඛන හික්කුන්ට ලෙන් ප්‍රදානය කිරීම සමඟ මෙරට ප්‍රචලිත වීම සිදුවීම සාමාන්‍ය කරුණක් බව ද පෙන්වාදිය හැකිය. සිරාන් දැරණියගල විසින් 1988 වර්ෂයේ දී අනුරාධපුර ඇතුළුපුරයේ සිදු කරන ලද AMP 88 පුරාවිද්‍යා කැනීම හා රොබින් කනිංහම් විසින් 1998- 1999 සිදු කර ඇති ASW 88 පුරාවිද්‍යා කැනීමෙන් සොයාගෙන ප්‍රකාශයට පත්කර ඇති ශ්‍රී ලංකාවේ බ්‍රාහ්මී ලේඛන ක්‍රි.පූ 500-600 කාලයට අයත් වන බවට දැරණියගල විසින් ප්‍රකාශයට පත්කර ඇති මතය අන්දරවැව මෙගලිතික සුසාන ආශ්‍රිත කැනීමෙන් හමු වූ මැටි බඳුන් මත පිළිස්සීමෙන් පසුව සටහන් කර ඇති බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවලින් තහවුරුවන බව මේ අනුව පෙන්වාදිය හැකි අතරම, මේ අදහස තවදුරටත් ඉදිරි පර්යේෂණවලින් තහවුරු වන්නේ නම් බ්‍රාහ්මී අක්ෂරවල උපත ශ්‍රී ලංකාව තුළ සිදු වූ බව සනාථ කළ හැකි බව ද වැඩි දුරටත් පෙන්වාදිය හැකිය.

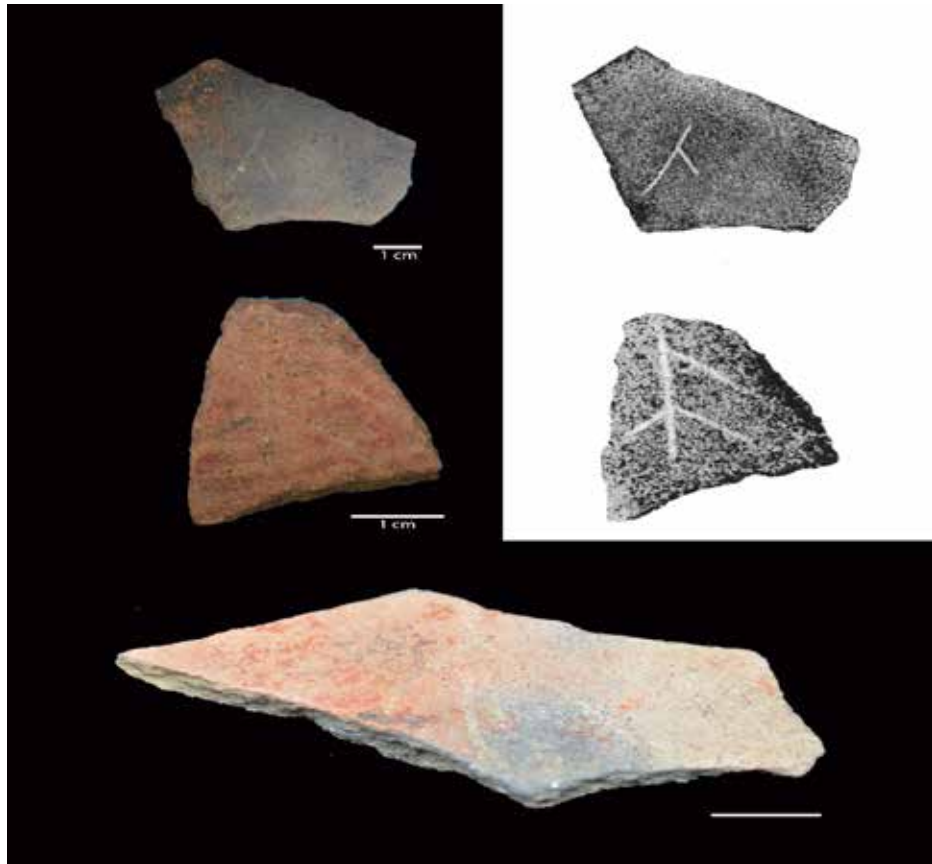
පරිශීලිත ග්‍රන්ථ

Coningham, R.A.E. 1999, Anuradhapura, The British-Sri Lanka excavations at Anuradhapura Salgaha Watta , vol 2, England, Hadrian Books. Ltd. Oxford.

- Coningham, R.A.E., Batt C. 1999, Dating Sequence, Anuradhapura. In: R. Coningham (ed.), The British-Sri Lanka excavations at Anuradhapura Salgaha Watta 2. vol. 01, Oxford: Archaeo Press, Publishers of British Archaeological Report, pp.125-132.
- Deraniyagala, S.U. 1972, The Citadel of Anuradhapura: Excavation in the Gedige area, Ancient Ceylon 2, Colombo, Archaeological Survey Department, pp. 48-165.
- Deraniyagala, S.U. 1992, The Prehistory of Sri Lanka; An Ecological Perspective, Colombo, Archaeological Survey Department.
- Deraniyagala, S.U., Abyerathne, M. 2000, Radio Carbon Chronology of Anuradhapura, Sri Lanka: A revised age estimate, South Asian Archaeology 1997, European Association of South Asian Archaeologist, Vol. II, pp. 759-791.
- Fernando, P.E.E. 1969, The beginning of Sinhala alphabet, In Education in Ceylon, A Centenary, Vol. 19-24, Sri Lanka: Ministry of Education and Cultural Affairs.
- Indrapala, K. 1973, A Brahmi Potshard inscription from Kandarodi, in K. Indrapala and others (ed.), Purvakala No.1, The Bulletin of the Jaffna Archaeology Society.
- Mahadevan, I. 2010, An Epigraphy Perspective Antiquity of Tamil, The Hindu, 24th June 2010.
- Nagaswamy, R. 1980, Comments on "Brahmi-An Invention of the Early Mauryan Period" Presented by S.R. Goyal. In S.G. Ramachandran, Origin of Brahmi Script, Delhi: D.K. Publication, pp. 72-82.
- Paranavithana, S. 1970, Inscription of Ceylon, Vol. I, Colombo, Department of Archaeology.
- Parker, H. 1884, Report on Archaeological Discoveries at Tissamaharama, In Journal of the Ceylon Branch of the Royal Asiatic Society, Vol. viii, reprint 1998, Ancient Ceylon (Delhi), reprint New Delhi 1984, pp. 1-97.
- Seneviratne, S. 1984, The Archaeology of the Megalithic- Black and Red Ware Complex in Sri Lanka, Ancient Ceylon No. 5, Colombo, Archaeological Survey Department. pp. 237-305.
- Seneviratne, S. 1997, Pinwewa Galsohon Kanaththa Excavation Report, Department of Archaeology, University of Peradeniya.
- Subramaniyan, T.S. 2005, A Reare Innscriptions, Frontline, 1st July 2005, pp. 70-71.
- බංඩාර, ටී. 2001/2002, හම්බන්තොට ආශ්‍රිත ඓතිහාසික පුරාවිද්‍යාව, වැලිපිළ පුරාවිද්‍යා සඟරාවල පස්වැනි කලාපය, ඒකාබද්ධ පුරාවිද්‍යා උපාධිධාරී සංගමය, මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල, පි. 55-65.
- සේනානායක, පී. 2002, ශ්‍රී ලංකාවේ පැරණිම ලේඛන සහ ඒවායේ ආරම්භය පිළිබඳ ව අදහසක්, ඉදුචර පර්යේෂණාත්මක ලේඛන සංග්‍රහය, දයා අමරසේකර සහ රෝහිත දිසානායක (සංස්.), වරකාපොළ, ආර්ය ප්‍රකාශකයෝ, පි. 35-75.
- සේනානායක, පී. 2018, ශ්‍රී ලංකාවේ අභිලේඛන හැඳූරීම, සංදේශ ප්‍රකාශකයෝ, පාදුක්ක.
- හැලෝගම, ටී. 2003, ශ්‍රී ලාංකික බ්‍රාහ්මී අක්ෂර මාලාවෙහි ආරම්භය : අනුරාධපුර ඇතුළුවර දී හමු වූ මැටි බදුන් ආශ්‍රිත ව කෙරෙන විග්‍රහයක්, වරකාපොළ, ආර්ය ප්‍රකාශකයෝ, බෞද්ධ විද්‍යාල මාවත.

අන්දරුවල සුසානයේ කැණීම් අවස්ථා

අන්දරුවැව මෙහලිතික සුසානයෙන් හමු වූ : අක්ෂරය හා සංකේතය

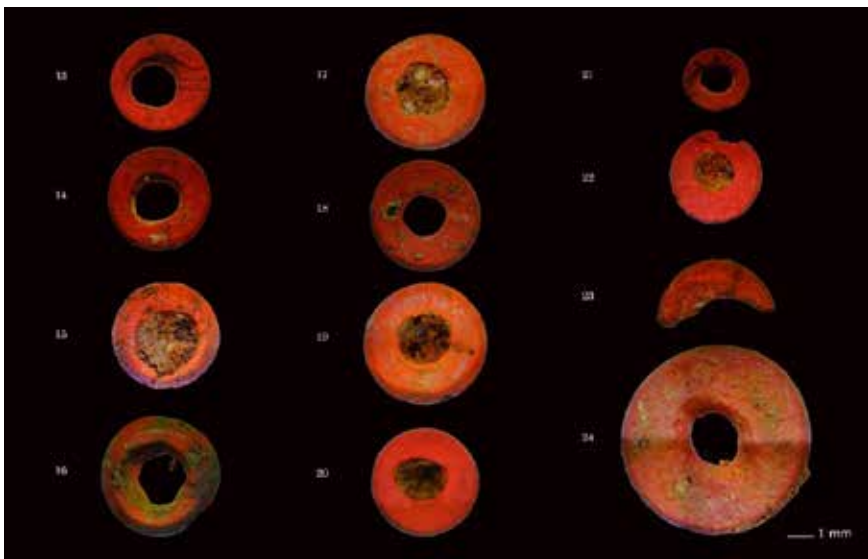

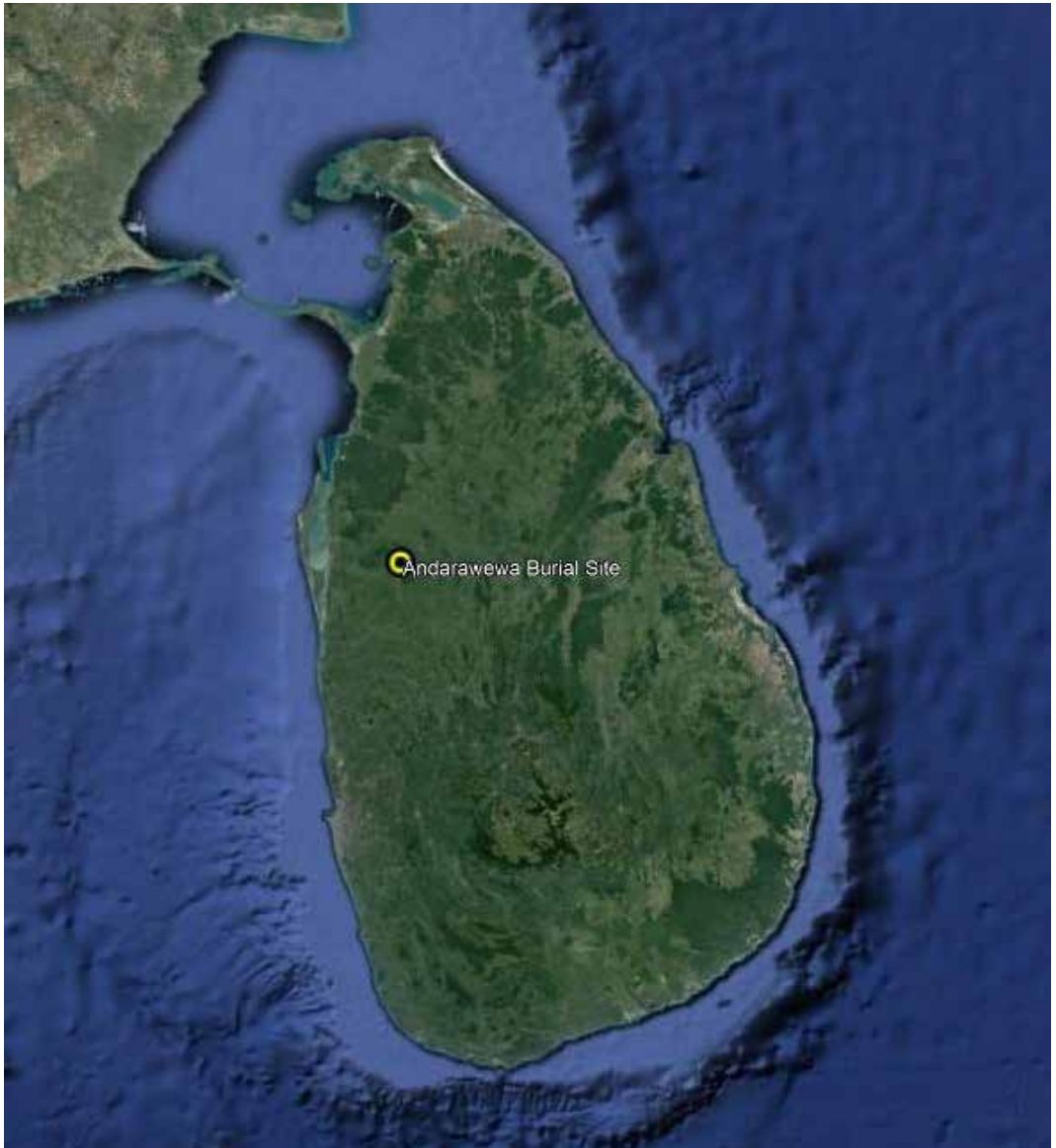
අන්දරවැව කැණීමෙන් හමු වූ මැටි බඳුන් කිහිපයක්

අන්දරවැව කැණීමෙන් හමු වූ වානේ තලයක්

අන්දරවැව කැණීමෙන් හමු වූ විදුරු පබළු

අන්දරවැව මෙහෙලිකික සුසානයේ පිහිටීම

කෘති විමර්ශනය

සමාජානුයෝජනය සංකල්පය : බෞද්ධ ප්‍රවේශය

මහාචාර්ය පූජ්‍ය වරදිවෙල විජයසුමන හිමි

ඩබ්ලිව්. කේ. ඩී කීර්තිරත්න

මානවශාස්ත්‍ර අධ්‍යයන අංශය

සමාජීයවිද්‍යා හා මානවශාස්ත්‍ර පීඨය

රජරට විශ්වවිද්‍යාලය, මිහින්තලය

Email: wkkk1974@Yahoo.com

මහාචාර්ය පූජ්‍ය වරදිවෙල විජයසුමන හිමියෝ 1955 සැප්තැම්බර් 19 දින නුවර කෙල්දෙණිය ග්‍රාමයේ උපත ලබා ඇති අතර වර්තමානය වන විට මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ වරදිවෙල ග්‍රාමයෙහි පිහිටි පූර්වාරාම මහා විහාරය ස්ථීර වාසස්ථානය කොට වැඩ වාසය කරති. කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයෙන් අධ්‍යාපනවේදී (විශේෂ) පළමු උපාධිය ලබා ඇති උන්වහන්සේ එම විශ්වවිද්‍යාලයෙන්ම අධ්‍යාපන විද්‍යාව විෂය සම්බන්ධ දර්ශනපති උපාධිය ලබා ඇත්තෙකි. තවද පූජ්‍ය වරදිවෙල විජයසුමන හිමියන් ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයෙන් අධ්‍යාපන විද්‍යාව විෂය සම්බන්ධයෙන් දර්ශනශූරී උපාධිය ලබා ඇත. පාසල් ගුරුවරයෙකු, විශ්වවිද්‍යාල අචාර්යවරයෙකු ලෙස වසර 38 ක සේවා කාලයක් සම්පූර්ණ කොට ඇති උන්වහන්සේ වර්තමානය වන විට අනුරාධපුර ශ්‍රී ලංකා භික්ෂු විශ්වවිද්‍යාලයෙහි අධ්‍යාපන විද්‍යාව විෂය පිළිබඳ ප්‍රමුඛ මහාචාර්යවරයා ලෙස සේවය කරති. එමෙන්ම උන්වහන්සේ ශ්‍රී ලංකාවේ වෙසෙන අධ්‍යාපන විද්‍යාව පිළිබඳ මහාචාර්ය තනතුර හොබවන එකම භික්ෂුන් වහන්සේ ද වෙති.

කෘතියට හැඳින්වීමක්

සමාජානුයෝජනය පිළිබඳ බෞද්ධ සංකල්පය ආශ්‍රිත ක්‍රියාවලිය ක්‍රියාත්මක වන සමාජ පර්යායන් දෙකක් වන ගිහි සමාජය හා පැවිදි සමාජය තුළ පුද්ගලයින් සමාජානුයෝජනය වන ආකාරය පිළිබඳව සාකච්ඡා කෙරෙන පර්යේෂණ කෘතියෙකි. මෙහිදී කතුවරයා සමාජානුයෝජන ක්‍රියාවලිය අධ්‍යාපනික අගයකින් යුතු ක්‍රියාවලියක් බව පවසයි. “සමාජානුයෝජනය යනු අධ්‍යාපනික අගයකින් යුතු ක්‍රියාවලියක් ලෙස පිළිගැනේ” (05 පිටුව). ඒ අනුව සමාජානුයෝජනය පිළිබඳ බෞද්ධ ඉගැන්වීම් අධ්‍යාපන විද්‍යාව හා සම්බන්ධ කොට සකස් කෙරුණු ශාස්ත්‍රීය පර්යේෂණයක් ලෙස මෙම කෘතිය හඳුනා ගත හැකිය.

කෘති විමර්ශනය

කතුවරයා මුල් බුදුසමයේ එන ඉගැන්වීම් හා පසු කාලීනව ලියෑ වී ඇති කෘතිවල අන්තර්ගත තොරතුරු ඇසුරින් සමාජානුයෝජනය පිළිබඳ බෞද්ධ සංකල්පය පිළිබඳ විස්තරාත්මක හැඳින්වීමක් කිරීමට පළමු පරිච්ඡේදය යොදා ගෙන ඇත.

දෙවන පරිච්ඡේදයේ දී සමාජානුයෝජනය පිළිබඳ බෞද්ධ සංකල්පය මුල් බුදුසමය තුළින් පිළිබිඹු වන ආකාරය අනුමානාකා කිහිපයක් යටතේ විමර්ශනයට ලක් කොට ඇත. එහිදී සර්ව විශ්වීය දෘෂ්ටි කෝණයකින් ලෝකය දෙස බැලීමේදී විද්‍යමාන වන පර්යායන් දෙකක් ඇති බව කියයි. එම ස්වභාවික පර්යාය හා සංස්කෘතික පර්යාය වශයෙනි. බෞද්ධ විග්‍රහය අනුව සමාජානුයෝජනය යන්න ලෞකික හා ලෝකෝත්තර වශයෙන් දෙපරිදි වන ආකාරයත් එම දෙයාකාර සමාජානුයෝජනය ක්‍රියාවලිය බෞද්ධ සූත්‍රාගත ඉගැන්වීම්වල පැහැදිලි කෙරෙන ආකාරයත් මෙම පරිච්ඡේදයේ දී තවදුරටත් විමර්ශනයට ලක් කොට ඇත.

කෘතියේ තෙවන පරිච්ඡේදය වෙන් කොට ඇත්තේ මුල් බුදුසමයේ ඉගැන්වෙන සමාජානුයෝජන කාරක පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීමට වන අතර පවුල, මිත්‍ර කණ්ඩායම්, අධ්‍යාපනය, ආගම හා වෘත්තීය ක්ෂේත්‍රය වශයෙන් එම ඒකක වෙන් වෙන් වශයෙන් සාකච්ඡා කරයි.

ආර්ථිකය පිළිබඳ බෞද්ධ සමාජානුයෝජන ක්‍රියාවලිය විස්තර කිරීම සඳහා සිව්වන පරිච්ඡේදය වෙන් කරන කතුවරයා ස්වභාවයෙන්ම සුඛ කාමී වූත් දුක පිළිකුල් කරන්නා වූත් ජීව විද්‍යාත්මකව මිනිසා සමාජ සත්වයෙකු කිරීමෙහිලා අර්ථික සමාජානුයෝජනයෙහි උපයෝගීතාව විග්‍රහ කරයි.

සමාජානුයෝජනය පිළිබඳ බෞද්ධ සංකල්පය ආශ්‍රිත ක්‍රියාවලිය ක්‍රියාත්මක වන සමාජ කොටස් දෙකකි. ඒවා ගිහි සමාජය හා පැවිදි සමාජය යනුවෙන් දක්වයි. "සමාජානුයෝජනය පිළිබඳ බෞද්ධ සංකල්පය ආශ්‍රිත ක්‍රියාවලිය ක්‍රියාත්මක වන සමාජ පර්යායන් දෙකකි. ඉන් පළමු වැන්න වන්නේ මහා සමාජය හෙවත් පොදු සමාජය නියෝජනය කරන ගිහි සමාජය යි. බුදුසමය පරමාදර්ශි සමාජ පර්යාය ලෙස හඳුනාගන්නා සංඝ සමාජය දෙවන සමාජ පර්යාය බව සඳහන් කළෙමු" (131 පිටුව). පස්වන (05) හා හයවන (06) පරිච්ඡේදවල දී අරහත් ඵලය දක්වා ගමන් කරන භික්ෂුවගේ ශාසනික ගමන් මගෙහි ඇරඹුමත් පසුව එය අති උත්තර පෞරුෂයක් ගොඩනගා ගැනීමේ භූමිකාව දක්වා වර්ධනය කර ගන්නා අකාරයත් එම ක්‍රියාවලිය සම්පූර්ණ කිරීමෙන් පසුව භික්ෂුව විසින් බෞද්ධ සමාජානුයෝජන ක්‍රියාවලියෙහි පරම තත්ත්වයට පත්වන අකාරයත් මුල් බුදුසමය ඇසුරින් විමර්ශනයට ලක් කිරීම කතුවරයා වෙතින් තවදුරටත් සිදු වේ.

හත්වන පරිච්ඡේදයේ දී පරිච්ඡේද හයක් පුරා කතුවරයා විසින් විමර්ශනයට ලක් කරන ලද සමාජානුයෝජනය සංකල්පයෙහි බෞද්ධ ප්‍රවේශය පිළිබඳ සාරාංශයක් ඉදිරිපත් කොට ඇත.

කතුවරයා බෞද්ධ සමාජානුයෝජනය ක්‍රියාවලිය විග්‍රහ කිරීම සඳහා මුල් බුදුසමයෙහි එන ඉගැන්වීම් ද පසු කාලීනව රචිත බෞද්ධ ග්‍රන්ථ වල එන ඉගැන්වීම් ද ප්‍රාථමික මූලාශ්‍ර ලෙස යොදා ගෙන ඇති අතර ඒවා සියුම් ව විමර්ශනයට ලක් කොට ඇත. එකී සියුම් විමර්ශනාත්මක අක්ෂිය කතුවරයාගේ පර්යේෂණාත්මක ග්‍රන්ථකරණයෙහි නිපුණත්වය මනාව ප්‍රකට කරයි. තමාට ළඟාවිය හැකි සෑම මූලාශ්‍රයක් කෙරෙහිම අවධානය යොමු කොට තිබීම කෘතියෙහි සුවිශේෂී ලක්ෂණයකි. විග්‍රහ කරන සංකල්ප වැඩි දුරටත් තහවුරු කිරීම සඳහා කතුවරයාගේ ද්විතීයික මූලාශ්‍ර භාවිතය ද ප්‍රාමාණික බවින් යුක්තය.

පර්යේෂණ ක්‍රමය ලෙස සන්දර්භ විග්‍රහාත්මක ක්‍රමවේදය යොදාගෙන ඇති කතුවරයා ප්‍රාථමික හා ද්විතීක මූලාශ්‍ර ඇසුරෙන් එක් රැස් කළ දත්ත විමර්ශනාත්මකවත්, විස්තරාත්මකවත්, ඇගයුම්ශීලීවත් නවතම ප්‍රවේශයකින් නිර්මාණාත්මකව ඉදිරිපත් කර තිබීම ප්‍රශංසනීය වේ. සාම්ප්‍රදායික බවින් මිදී ඇති කතුවරයා නව අර්ථ ගැන්වීම් සහිත පර්යේෂණ කෘතියක් එළි දැක්වීමට උත්සුක වී ඇත. “උසස් සංස්කෘතික පර්යාය, උත්තර සංස්කෘතික පර්යාය හා අති උත්තර සංස්කෘතික පර්යාය ඒ මහා සමාජය තුළින්ම නිර්මාණය කෙරෙනුයේ මිනිසා සතු අසාහය වින්තන ශක්තියේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙසය” (පිටුව 132). තවද, මෙම කෘතිය කතුවරයාගේ තර්කානුකූල බව මැනවින් මතු කොට දක්වයි. “මේ අනුව උත්තර හා අති උත්තර පෞරුෂ ලක්ෂණයන්ගෙන් සමන්විත වූ “සුපිරි” මිනිසෙකු හෙවත් රහතන් වහන්සේ බවට පත්වීම සඳහා බෙහෙවින් අදාළ සමාජ පර්යාය ලෙස පැවිදි සමාජය ප්‍රභවය වූ බව නිගමනය කිරීම නිවැරදිය” (පිටුව 133).

සමාජානුයෝජනය සංකල්ප බටහිර සමාජවිද්‍යාවේ බහුලව කතාකරනු ලබන පොදු මාතෘකාවක් වුව ද කතුවරයා බටහිර සමාජවිද්‍යාවේ එන සමාජානුයෝජන සංකල්පය විග්‍රහ කිරීමට ප්‍රමුඛතාවක් නොදී බෞද්ධ ප්‍රවේශය පමණක්ම විමර්ශනයට ලක් කිරීම සඳහා ගෙන ඇති උත්සාහය පර්යේෂණ කාර්යයෙහි දී දක්වන ලද සංයමයත් පර්යේෂණ සීමා තීරණය කිරීම පිළිබඳ ව පැවති නිපුණත්වයක් එළට කරයි. බටහිර සංකල්පවලට ප්‍රමුඛතාවක් දෙමින් සමාජානුයෝජනය සංකල්පය පිළිබඳ සාකච්ඡා කරන පර්යේෂකයින්ට, පෙරදිග ආගමික ඉගැන්වීම් ඇසුරෙන් ඉතා සියුම්ව සාමජවිද්‍යාත්මක සංකල්ප මතු කොට සමාජ කතිකාවතක් ගොඩ නැගීමට අවශ්‍ය වටපිටාවක් කතුවරයා විසින් සකස් කොට ඇත.

කෘතිය පුරාම දක්නට ලැබෙන භාෂාවේ හරවත් හා සරල බව ස්වභාවයෙන් පර්යේෂණ කටයුතු වල යෙදෙන ආධුනිකයින්ට පර්යේෂණ කාර්යයෙහි දී භාෂාව භාවිත කරන්නේ කෙසේද යන්න පිළිබඳව බුද්ධිමය නිම් වළලු පුළුල් කර ගැනීමට ආලෝකයක් සපයයි.

සමාජානුයෝජනය පිළිබඳ බෞද්ධ සංකල්පය ආශ්‍රිත ක්‍රියාවලි ක්‍රියාත්මක වන සමාජ පර්යායන් දෙක වන ගිහි සමාජය හා පැවිදි සමාජය සමාජානුයෝජන ක්‍රියාවලිය සාක්ෂාත් කර ගමන් වේගය තුළ පවතින වෙනස පර්යේෂණ තොරතුරු මගින් එළිදැක්වීමට කතුවරයාගේ අවධානය යොමු වූයේ නම් මෙම පර්යේෂණ කෘතියෙහි ඵලදායී බව තවදුරටත් ඉහළ යාමට ඉඩ තිබුණි.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ දැක්වීමේදී ඇතැම් තන්හි තාක්ෂණික දෝෂ කිහිපයක් දක්නට ලැබේ. පර්යේෂණ අන්තර්ගතය ඇතුළත කලාතුරකින් ඉංග්‍රීසි ව්‍යවහාර භාවිත කොට ඇති අතර එය එකම ක්‍රමවේදයකට යොදා නොමැති බව කෘති විමර්ශනයේ දී දක්නට ලැබෙන්නකි.

